

LLIBRE
DELS MIRACLES DE NOSTRA SENYORA
del Roser, y del modo de dir lo Rosari
de aquella.

COMPOST PER LO MOLT R. P. M. Fr. GERONI
Taix, Doctor en S. Theologia del Orde de Predicadors.
Y ara novament asig *la confirmació, y publicació*
de las Indulgencies, Inbicus, y absolució per la hora
de la mort, de la Sagrada Congregació, y San-
tíssim Pare Innocencio XI. als Confra-
res de ella; en lo any 1680.

DIRIGIDA A LA SERENISSIMA REYNA
dels Angels, Immaculada Verge Maria, Mare,
y especial Patrona del Orde Sagrada
de Predicadors.

Lo a Joseph

Barcelona

R 29545

Barcelona: En la Estampa de Ioan Pau Marti, en
Plaça de Sant Jaume, Any 1710.

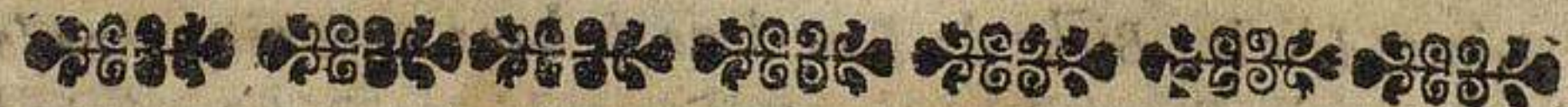
YO Fra Diego Carli del Orde dels Frares Predicadors, Presentat, y Doctor en S. Theologia, Prior de la Confraria de Nostra Senyora Santissima del Roser, fundada en lo Convent de Santa Catharina Martyr del sobredit Orde del Pare S. Domingo de Guzmàn, en la present Ciutat de Barcelona: Per orde, y comissió del Illustre Senyor Ioan Baptista Vila, Canononge de la Santa Iglesia, Vicari General, y Oficial del Illustriſsim, y Reverendiſsim Senyor D. Fr. Ildefonso de Sotomajor, Arquebisbe, Bisbe de la sobredita Ciutat, y Diocesi de Barcelona, y del Consell de sa Mageſtat, (que Deu guarde) he regonegut, examinat, y llegit lo present llibre, tantes vegades Imprés de llicencia del Illustriſsim, y Reverendiſsim Senyor Don Dimas Lloris, olim Bisbe de dit Diocesi, y Cancellor de Cathalunya, intitulat *De Nostra Senyora del Roser*, y no he trobat en ell cosa que fos repugnànt à la nostra Santa Fé Catholica, ni peregrina de la verdadera, y Santa Doctrina; ans be conté coses, documents, y modos pera despertar à qualsevol Christià à la devociò, y contemplaciò de tots los Sagraments, y Misteris que la nostra Fé nos predica que cregàm: y també te coses quens combidan à fer molt afectats, y devots del Sant Rosari de Maria Santissima, per hont salvàt millor parer, dich ques digne de ser Estampat, y molt mes de ser llegit, vuy à 19. del mes de Octubre 1666.

Fr. Diego Carli.

Imprimatur, die 1. Ianuar. 1667.

Vila, Vic. Gen. & Offic.

A LA

A LA SERENISSIMA
REYNA, Y CHERVBEA PRINCESA
de altas Gerarchias Maria Santissima, Rosa
fresca sens espinas, Intacta, y Immacu-
lada Verge Mare, y Patrona dels
Freres Predicadors.

AQUEST present Llibre de la Sacratissima, y Pu-
rissima Mare de tots los pecadors Maria Santis-
sima del Roser en altres Impressions dedicat per
Fra Ramon Pasqual, del Orde del Pare Sant
Domingo, al Illustrissim, y Reverendissim Senyor Don Ioan

Dimas Lloris, Bisbe de Barcelona de bona memoria, ara se dedica à la Reyna del Cel, y Terra Maria Mare del Fill de Deu Encarnat, com en acció de gracies de la molta despedida que tenen semblants Llibres entre los Christians, tant gran que sens que sia encariment, ni exageració, apàr que no bastin Estampers pera estamparlos, efectes sens dubte de la pietat, y misericordia de Deu Nostre Senyor, y continua intercessió de Maria Santissima, ab la qual se planta, rega augmenta, y creix tant gran, y poderosa devoció del Sant Roser en los cors dels homens, com se experimenta, no obstant la continua guerra fa lo enemich comú lo Dimoni, contra dels Faels Christians, y devoció è exercici tant saludable, y comú pera tots estats de persones.

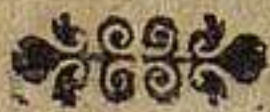
Però lo que de justicia se deu dar las gracias à tant gran, y poderosa Senyoria, y en senyal, demostració de efecte dedicat aquest present Llibre en nostre ditxòs temps, à la Soberrana, y alta Magestat, pera que per aquest poch senyal de agrahiment, tornant las corrents de la devoció, à son natiu principi, torne à corre liquida en las Escolas, y en los cors dels homens criats, y nudrits quant minyons en la lligenda de aquest present Llibre, com diu lo Savi en lo Llibre del Ecclesiastes, cap. i. Ad locum undè exeunt flumina revertuntur, vt iterum fluant. Aixi sia, ò Verge Purissima! Produhint novas plantas de Fè viva, de Esperança gran, y de Caritat ardent, y amor abrasat de vostre Vnigenit Fill, y de vostra alta, y encumbrada Magestat, que viscàm pera sempre en companyia del Pare, Fill, y Esperit Sant, dient Ave Maria.

ADVERTENCIA.

Antigament, la Festa principal del Rosari, se celebrava a 25. de Mars, en lo dia de la Embaixada del Archangel Sant Gabriel a Maria Santissima, y Encarnació en las Purissimas entranyas, del Fill del Etern Pare, per obra del Esperit Sant Nostre Deu, y Senyor Omnipotent: Però després nostre Sant Pare Gregori XIII. ab son motu propi al primer de Abril 1573. en memoria de aquella tant gran Victoria que Don Iuan de Austria; y Santa Lliga dels Christians alcançaren de la malahida Casa Otomana, y forçes del Gran Turch Selim Solimán en lo any de 1571. en lo Golfo, y Mar de Lepanto, als 7. de Octubre, que era primer Diumenge de mes, a la mateixa hora que acostuman los Confreres, y Confrarellas del dit Rosari fer la Professò per totas las parts del mon; estatuí; y ordenà, que perpetuament en totes les Iglesias que tenen Capella, ò Altar del Rosari, en la dita primera Dominica del mes de Octubre se celebrâs Festa de Doble

Major per tots los Faels Christians al Santissim Rosari de la sempre Verge Maria Senyora Noftra, ab las Lliçons, y Ofici de la Nativitat: y que se fassa cada any perpetuament: y en lo any de 1671. la Sagrada Congregació de Ritus concedí extensió de la dita Festa del Rosari per lo dit primer Diumenge de Octubre en totes las Iglesias del Regne de Espanya, ab la mateixa solemnitat, y son decret Apostolich, confirmat per sa Santedat, y també manât despedir als 16. de Setembre. Per lo que se exhorta generalment, que per dit dia se disposen devotament per celebrar dita Festa, y que preguen a Deu Nostre Senyor per lo estat de la Iglesia Catholica Romana, &c. Y per donarli gracias de la misericordia nos feu en dita Batalla Naval, y demès mercès, y gracias nos fa cada dia, per merits, intercessió, y eficacia de sa tant propria devoció del Rosari de Maria Santissima, Mare, y Senyora Noftra.

PROLECH AL DEVOT LECTOR.

ES tant gran la bondat de Nostre Deu, y Senyor: y son tants, y tant grans los beneficis fets al home, que ben considerats, no son tots junts bastants per donarli iguals gracias.

Crià primera, y vnicament per sa infinita bondat al dia fisé à la racional Criatura, que es lo home, y feulo à la sua semblança, dotantlo de la noblesa del enteniment, feta participant de la rahò, y capàs de la vida eterna. Y açó perque servissem, y obehissem, à la Divina Magestat, prometentnos, si perseverassem en la guarda dels seus Manaments, y Lley, la Gloria de Paradis, però segons diu lo Real Profeta Davit: Lo home, essent posat en la honra, no la entengué fonch comparat als bruts, é irracionals animals, y fet semblant à aquells, cayent en infinits errors, y defectes, perden la innocencia original, incurrint la mort espiritual, y corporal; finalmente fonch privat de la gracia de tant bon Pare, com es N. Senyor, y per lo conseguent de la Gloria, y visió Divina, per la qual era estat criat. Però no deixà perçò la gran caritat, y bondat Divina (la qual ell mateix deya per lo Profeta Geremias: Ab vna perpetua caritat te he amàt, y perçò tenint pietat de tu, te he tirat, y portat à mi) no deixà de mirar per lo home, ni recordantse de tant gran error, y presumció, ni de la molta ingratitut de la sua criatura; ans ab la sua acostumada clemencia, volgué reparar la cayguda del home; y restituir en sa gracia, y feulo participant de la sua Gloria. Y açó no per qualsevulla

Prolech al Lector.

manera, puix la Magestat ne tenia infinitas pera poder-
ho fer, sino per vna singular manera, la major que la
Omnipotencia Divina podia obrar, fonch enviàr al seu
Fill vnigenit, igual à ell en la essencia, y poder, pera
que prengués carn humana, y que en ella fet (com diu
lo Apostol S. Pau) semblant à sos germans, que eran
los homens, passàs, y sofrìs treballs sens compte, y fi-
nalment mort, y passió per nostra salut, y salvació: lo
qual ab la sua Encarnació, y mort feu la pau, é recon-
ciliació entre Deu, hil home, y de desheretat del Para-
dís, lo feu, nostre Deu, hereu del Cel, y de estrany, y
enemich feu, lo feu fill feu per adopció de la Gracia,
(segons diu S. Ioan) mirém que tant gran caritat, y
amor nos ha dat, y mostrat Nostre Deu, que siàm ano-
menàts, y verdaderament siam per Gracia fills de Deu.

Però no obstant tanta gracia, y saludables bene-
fics de Nostre Deu, y Senyor, lo descuydàt home, y
oblidàt de tants beneficis, no li dona, ni fa gracies,
ni menys mostra senyals alguns de agraphiment dells.
Foria emperó lo home dir, é interrogàr ab Davit;
dient: Qué donaré, ò prgaré en recompensa de tant,
y tants grans beneficis que lo Senyor me ha fet? En
açò respon lo Senyor Benigníssim per lo mateix
Profeta. Lo sacrifici de llahor me honrarà, y alli en
aquell sacrifici de llahor està lo camí per hont te
mostraré la salvació tua. Com sius digués: Vols tu
Christià honrarme, y ferme gracies per los beneficis
que has de mi rebuts? Fes quem oferesques sacrifici
de llahor, him llohes per les obres que he fet per tu,
y per

Prolech al Lector.

y per ta salvació, reduhint à la memoria à aquells, y sovint contemplant los dits beneficis rebuts per tu, de la mia ma: perque si açò fas en aquesta llabor, jot mostraré lo cami, y via de salut, hit faré veurer, y contemplar à ton Salvador, y Fill meu vnigenit Iesu-Christ. Y perçò lo mateix Davit concixent açò deya. Yo Senyor, penfaré en totes les tues obres, les quals has fet per mi, com son la Encarnació, Nativitat, bons exemples, Doctrina, Passió; y mort molt penosa, y afrentosa de la Creu, Resurrecció, Ascensió, y Glorificació, que tu has fet per la mia salvació him exercitaré tostemps en los tals remeys inventats per la tua misericordia, pera mon profit. Y contemplant lo mateix Davit, de quant gran profit fos aquesta meditació, y exercici, y haventho ja experimentat, deya en lo mateix Psalm: Recordim de mon Deu, y sentí gran delectació en la dita memoria, y perçò me exercití en açò, y desfallí en mi lo meu esperit en tot lo terrenal. Perque segons diu S. Gregori: Sentida vn poch la consolació del esperit, desfalleix en nosaltres tot lo carnal.

Y perque tinguessem mes à ma aquest exercici espiritual, la Reyna del Cel, y de la terra la Verge Maria Mare de Deu, y Senyora Nostra, Advocada dels pecadors, considerant quant plau à son Fill precios la memoria dels beneficis rebuts de ell per nosaltres, ha revelat, y senyalat aquesta singular devoció, y modo excelent de llohar à son Fill preciosísim, y à ella, que es dit contemplar lo Rosari, en lo qual son compreses brevement totes les obres de nos-

Proleat al Lector.

tra salvació, reduhides en 15. Misteris, los finch de Goig, y los finch de Dolor, y los finch de Gloria, perque dient, y contemplant aquells, donassen mostras de agrahiment per los beneficis rebuts, y ab major confiança poguessen demanàr lo socorro, y ajuda à Nostre Deu, y Senyor, y la intercessió de la sua Preciosissima Mare en totas nostras necessitats, y demanantho ab devot cor alcançassem tot lo que demanassem. Perque si es veritat; com ho es, lo que diu Sant Pau: Entrant Iesu-Christ en lo Cel, pera que estigue per Advocat nostre, devant lo Pare feu, y Deu nostre: y perçò també sen portà lo Fill de Deu à la sua Preciosissima Mare, perque sia, segons lo feu Nom MARIA, y las llettras finch de aquella Medianera, Advocada, Reconciliadora, Intercessora, y Ajudadora nostra. Y com diu lo Real Profeta Davit: Segons lo vostre Nom Senyora, aixi es vostra llahor en tota la terra: cert es, que com diu lo Gloriòs Sant Bernat: Segurament pots ab las tuas suplicacions, ó pecador, acostarte à Nostre Deu, puix tens allà devant ell à la Mare, y la presència del Fill devant lo Pare, mostra al Fill los pits ab que lo ha nudrit: lo Fill mostra al Pare las nafras, que morint per nosaltres rebé, noy ha rahò de no acceptàr las tals suplicacions degudament fetas, ahont hi ha, y se representan tantas mostras de pietat. Tot lo mes principal es, que tingàm en la memoria aquestos tant grans beneficis, y fassàm lo que diu lo Profeta Geremias: Iom recordaré de aquells Sagrats Misteris, y per açò vindrà à desfallir en mi lo meu esperit, y

tenint

Prolech al Lector.

tenint aquestes coses en lo meu pensament, me vindrà vna ferma esperança en mon Deu, y Senyor.

Y per aquesta causa, perque no siàm tant descuydats, y desagrahits, ó ingrats de tantas mercés, y semblants a aquell mal criàt, del qual diu lo Salvador: Al mal, y desaprofitàt criàt, llançaulo en les tenebres exteriors, es be que aquesta memoria regne en nosaltres, pera que nostre cor se encengue en lo amor de N. Deu com diu lo Profeta Davit. Escalfas lo meu cor dins de mi, en lo amor de Deu, y ab lo meu pensar en los beneficis de mon Deu, se encén mes, y mes lo dit mon cor en lo foch de amor. En aquest temps principalment, en lo qual, segons diu Nostre Salvador, abundaràn en lo mon los pecats, y refredarseha la caritat en los cors de molts, com clarament veyém en los mals Christians, indevotissims de la oració, y en los heretges de nostre temps, los quals pera llevarnos del tot la rael que tenim ab Nostre Deu per la oració, fan burla de la oració, y la neguan del tot.

Perçó devots, y faels fervidors de nostre benignissim Senyor Iesu-Christ, y de la sua preciosissima Mare, Advocada, y Senyora Nostra, perque pugau dir ab Davit: La sort me ha caygut en lo millor, y mes excelent, y la mia herencia es molt sublimada, y profitosa pera mi, lloava al Senyor, y a la sua Preciosissima Mare, en los quinze Mysteris del Roser, ab lo medi de les dues mes excelents oracions que hi ha en lo mon; que son lo Pare Nostre, instituhit, ordenat, y pronunciat per la boca del Divinal Mes-

Prolech al Lector.

Mestre Iesvs, y la Ave Maria, la qual han composta lo Archangel S. Gabriel, y Santa Elisabet, y la fi della la S. Mare Iglesia. Y perque en aquest Rosari, aixi en lo Psaltiri de Davit estàn enclofos tots los Misteris de nostra Fé, cumplint, lo numero dels Psalms en Ave Marias en aquest Psaltiri, ò Rosari, perque com allà son cent y cinquanta Psalms, sien así cent y cinquanta Ave Marias; y perque pugàm per aquesta devociò pujar al verdader Temple Celestial, per los quinze grahons, ó escalons, com se pujava al Temple material, dieu quinze vegades lo Pare Nostre, en la divisiò de les Ave Marias, de déu en déu, les quals vos mostraran la guarda dels Manaments, y sien tres cinquante-nas, perque vivint com à Christians en la Fé de la Santissima Trinitat, alcancém, y gozém lo verdader Jubileu, que se enclou en lo numero de cinquanta, y remissió de les nostres culpes, per la bondat del Fill, é intercessió de la Mare, y per les oracions, y merits dels Iusts, que en aquesta Santa devociò estàn escrits, y son Confreres.

Y perque acerca de aquesta devociò hi ha hagut molt descuyt, é oblit; he volgut (encara que so lo mes inutil de Nostra Sagrada Religiò de Predicadors) obehint al precepte de mos Superiors, fer lo present compendiò tractat: y pera que nostre gelat, y indevot esperit se incite, y se encenga en devociò de tanta importancia; lo dividiré en las quatre Parts, ò Distincions següents.

DISTINCCIÒ PRIMERA

DE LA INSTITUCIÓ,
Y CONFIRMACIÓ DE LA SANTA
devoció de la Confraria del Rosari de
la Verge Maria Senyora Nostra.

CAPITOL PRIMER.

*DE LAS MANERAS QUE HI HA DE
Confraria, y Germandat, y com la Confraria
del Roser es la millor entre totas
las altres.*

OM Segons lo Nom *Confraria*, no
sia altra cosa sino vna Companyia,
y Germandat entre molts, es be
al principi saber las maneras que
hi ha de Germandat, y Confraria:
Las maneras de Germandat que hi ha entre
tots los animals que Deu ha criat, son tres. La
primera, es natural. La segona, es civil. La

terce

tercera, es especial. La natural en quatre maneres. La primera es general, y es entre totes las Criaturas, perque per creació devallàm de nostre Senyor Deu, Pare, y Criador de totes las cosas; y per esta causa lo Gloriós Sant Francesch nomenava a tots los animals Germans. La segona es menys general per la qual tots los homens son Germans, perque tots devallàm de Adàm, y Eva. La tercera es especial entre los de vna Provincia, ò vn Llinatge, com podèm dir, que tots los Catalans som Germans, perque som de vna Provincia, y tots los Moncadas son Germans, perque tots son de vn Llinatge. La quarta natural, es aquella, que es entre los fills que son de vn Pare, y vna Mare.

De la Germandat civil, é humana son dos las maneres. La vna es entre los molts amichs, è companyons. La altra es, entre los Germans per adopció, y fillament. La Germandat, y Confraria espiritual, la qual fa per nostre profit, y la que Nostre Senyor manà, è encomanà moltes vegades als seus Sants Deixebles, es en finch maneres. La primera, es entre los que vivim en aquesta vida, aixi Christians, com Iueus, Moros, ó Gentils, perque tots quants estàn en lo acte, ó podèr de estàr en lo camí de

de salvació, tots som Germans, exceptat los damnats, los quals, ni están, ni poden estar en quest cami. La segona manera, es general entre tots los que tenim lo nom de Christians; perque en quant som engendrats, y nats espiritualment en la Iglesia per lo Baptisme, tots som Germans, encara que estigàm en gracia. La tercera manera, es especial entre los que están en caritat, y se amen en Iesu-Christ. La quarta, es mes especial, y aquesta es, los que son de vna Congregació, ò Religió; y de aqui es, que los Religiosos son dits Freres, que vol dir Germans. La quinta manera, es mes especial, y major, y aquesta es en los que entre sí comuniquen, y reparteixen les bones obres espirituals, y viuen en Comunitat, y caritat espiritual, perque per açò se son instituhides en les Iglesias les tals Germandats, y Confraries, conforme al que diu lo Gloriós Sant Pau: La caritat de la Germandat persevere en vosaltres. Y lo Apòstol Sant Pere també diu: Amau la Germandat, y de aquesta Germandat deya lo Real Profeta Davit: Mirau quant bona, y alegre cosa es habitár espiritualment junts los Germans. Havèm emperò de notar, que entre totes aquestes Germandats, y Confrarias, la espiritual, y la Germandat de aquells que estan en

en caritat, y la Germandat, y Confraria de aquells que comuniquen los vns ab los altres; las bonas obras, aquella Germandat, y Confraria es millor, y mes pura, y de mes força, que no la Germandat natural, y civil, y açò per tres causas, y rahons. La primera, perques fundà sobre fonament millor, que es la caritat, de la qual deya lo Apostol Sant Pau: Amau vos los vns als altres ab caritat de la Germandat, y en altra part deya: Estau arraygats, y fundats en la caritat, perque tant quant la caritat es millor, y de major preu, y valor que lo nostre cos, y ninguna altra cosa temporal, tant es millor la Germandat, y Confraria de la caritat, que no la natural, ni la civil. La segona causa, y rahò es, perque la Germandat, y Confraria de la caritat, no comporta, ni sofreix ab si mals ninguns, nis mescla ab ells. Pero la Germandat carnal, o civil, moltes vegades pateix, y porta ab si mateix molts mals, com son batallas, y discordias, com clarament se mostra ab los primers Germans, Caïn, y Abel. Pero en la Germandat espiritual, nos troba cosa desta manera, sino solament caritat, y amor. La tercera causa, y raho es, perque la Germandat, y Confraria espiritual te mes noble acte que no la carnal, y civil; perque la

ope-

operació de la Germaniat carnal, y civil es amar mes lo cos, que no lo esperit; pero en la Germaniat espiritual, es al revés, perque mes se ama lo esperit, que no la carn: y perque entre totes les Confraries, y Germaniats espirituals aquesta del Roser-tè totes aquestes tres causes, y rahons, y moltes altres coses que ninguna altre Confraria, y Germaniat espiritual, com mes llargament se dirà. Mostres clarament, que entre totes les Confraries, y Germaniats, aixi natural, com civil, com espiritual, la Germaniat, y Confraria del Roser es la millor, y mes excelent de totes.

CAP. II. Dels noms de aquesta Santa devoció, y Confraria.

Perque (segons diu Plato en lo Dialogo anomenat Phedro) qualsevulla cosa que pren pera tractar, ò parlar de aquella, se deu començar pera la inteligencia del nom de aquella, perque per alli se entenga allò de que parlam. Me ha aparegut posar assi la diversitat dels noms ab que aquesta Santa Confraria acostuma esser nomenada, y trobo que son tres. Lo primer, es del Roser, y açó es, perque aixi com la Verge Maria Senyora nostra en la Sagrada Escripura es a comparada a la Rosa, segons allò que está escrit en lo

llibre del Ecclesiastic, es com la planta de la Rosa en Gericò, que vol dir Lluna, que es la Iglesia Militant, la qual està plena de treballs, y defectes, y la Verge Maria Senyora Nostra, es com la Rosa, medianera, entre Deu, y nosaltres per aquesta Santa devociò; y també perquè així com la Rosa es mes excelent que totes les altres flors, y es tota medicinal, y essent vna, tè tres divisions, y repartiments; en lo polzim tè sinch fulletes verdes, après tè les fulles, y Rosa vermelles, ò blanques, y en mitg tè vns granets grochs de color de or, a modo de vna corona. Així també aquesta devociò es la mes agradable entre totes les devocions pera servici de la Verge Maria. En la qual si devotament la diuhen, trobaràn remey, y medicina espiritual pera tots nostres defectes, y cumpliment de totes virtuts, segons que mes llargament en la Distincciò tercera se dirá. Y també en aquesta Santa devociò del Roser hi son les tres peticions de la Rosa, segons la diversitat dels Mysteris. De manera, que les fulletes verdes de la Rosa, signifiquen los Mysteris de Goig; les fulles vermelles, y blanques, los Mysteris de Dolor; y los granets grochs, nos ensenyan los Mysteris de Gloria.

Y també se anomena aquesta devociò del
Ros

Roser, perque moltes vegades als que aquesta devociò han dita, ha aparegut la Verge Maria Senyora Nostra prenent de cada Pare Nostre, y Ave Maria que deyen, vna Rosa, y fer de elles vna corona, y posarles al cap, y aixi coronada pujarlen al Cel, com en la tercera Distincciò se dirà.

Lo segon nom de aquesta Confraria es, que li diuhen de la Corona de la Verge Maria, y aquest no es particular en tota França, y altres parts, y la causa es, com dit havèm, perque la Verge ha aparegut fentse vna garlanda de Roses, y aportarselan; ò també perque aixi com de moltes Roses se acostuma de fer vna garlanda, aixi també de les cent cinquanta Ave Maries, y quinze Pare Nostres es feta à la Verge Maria vna garlanda a ella molt agradable.

Lo tercer nom de aquesta Confraria, es lo Psaltiri de la Verge Maria; y la causa es, que aixi com lo Psaltiri conté cent cinquanta Psalms, aixi aquesta Santa devociò conté cent cinquanta Ave Marias: y com en la Iglesia quant se fa lo Ofici de la FERIA, se diu en vna semana tot lo Psaltiri de Davit: aixi també dient esta Santa devociò, se cumplen en vna semana tots los Mysteris de Nostra Fè. Y aquest Psaltiri de la Verge

Maria excedeix, y es major en dignitat, y merits, que no lo Psaltiri de Davit. Perque encara que Davit composà lo seu Psaltiri illuminat per lo Esperit Sant, feulo emperò debaix de figures, y similituts secretes, y amagades en les tenebres, y escuritat de la Synagoga, la qual llavors era sombra de Iesu Christ, y ara de Satanàs; per aquest Psaltiri, y à les Oracions de aquell ha fet Iesu Christ Redemptor Nostre en la llum, veritat manifesta en abundancia de gracia, y caritat, en la Iglesia Militant, la qual es cos mystich seu, y aquest se es fet pera cumplir, y fer verdader al altre Psaltiri, pera llevar lo peccat, y lo mal totalment, y donar lo be, y gracia molt cumplidament. Aquestes Oracions nostra Nostre Senyor Iesu Christ als seus Apostols, ni senienyá que diguessen en especial lo Pare Nostre, y no lo Psalm de Davit, ni menys altres Profecies, ni Cantichs, ni Oracions.

CAP. III. *Del principi, é instrucció de aquesta Santa devociò, y Confraria,*

ESENT, com es cosa necessaria pera donar major credit à vna cosa, la qual etta fundada en sola la devociò, y fè dels oyents, com es aquesta devociò del Roser, posat assi lo principi de ella, y

lo

lo prosper succès de aquella, fins als nostres temps, perque los devots ho sapian, y les maldients que diuhen que es novament per los homens inventada, callen. Aquesta devociò tingué primerament fonament, y principi dels Sagrats Apostols de Nostre Redemptor Iesu Christ; perque es molt cert, com del llibre dels Actes dels Apostols se escriu, que tots ells se donaven molt á la Oraciò, y contemplaciò, y essent aixi, està clar, que no podian contemplar sino en la Encarnaciò, Nativitat, Vida, Passiò, Resurrecciò, y Ascensiò de Iesu Christ, y la Oraciò que deyan, no era altre sino lo Pare Nostre. Y après de pujada al Cel encos, y en anima la Reyna del Cel, y de la terra la Verge Maria, deyan aixi mateix la Ave Maria, perque per molt cert se tèn, que los Sagrats Apostols se començaren á aprofitar en les Oracions de la Salutaciò Angelical, y de Santa Elisabet, per Oraciò; perque, tanta la antiquitat de dir per Oraciò la Ave Maria, que nos troba principi après dels Sagrats Apostols del orar ab dita Oraciò, com se troba de totes les altres Oracions; y aixi se atribueix açò al Senàt Apostolich. Y aixi llegim, que lo Gloriòs Sant Barthomeu cent vegades al dia, y cent en la nit se agenollave á fer Oraciò, y es de creurer, que era dir aquesta Santa

devoció, y que a cada Pare Nostre; y a cada Ave Maria se agenollava.

Après dels Sagrats Apostols restà aquesta Santa devoció en los antichs Hermitans del Desert de Egypte, segons ho escriu lo Pare Mestre Alano de Rupe, y en los antichs Pares de les Religions, com en Sant Basili, Sant Agustí, Sant Benet; y refredantse après aquesta Santa devoció, per discurs de temps, succehi aquell sacratíssim home Beda, lo qual per boca dels Angels meresquè lo nom de Venerable, y ell renovà en tot lo Regne de Inglaterra aquesta Santa devoció y modo de orar. La qual devoció desdel temps del Venerable Beda, fins a nostre temps ha durat en los Inglesos, è lo evident senyal de açò, diu lo sobre dit Mestre Alano de Rupe, es aquest: Que fins al dia de vuy se mostren en les Imatges de la Verge Maria en les mans, y en los colls de dites Imatges los Rosaris pendents, y no en Imatges de altres Sants. Y abans de la darrera renovació de aquesta Santa devoció, los homens, y dones oferien, com vuy en dia ofereixen los seus Rosaris a la Imatge de la Gloriosa Verge Maria, y no a Imatge de ningun altre Sant. Y mes diuhen los mateixos Inglesos, que tenen de sos antepassats que lo Venerable Beda los avia donada aquella

Santa

Santa devociò, y modo de orar, y lloar a la Santissima Verge Maria.

Passats alguns anys després, y creixent lo descuyt en los cors, y animos dels Christians: de tal manera, que ja noy avia casi memoria de aquesta Santa devociò. La Mare de Pietat, y Misericordia, perques moguessen los cors dels homens a honrarla, y demanarli mercès, y ella de millor gana las poguès donar, renová la dita devociò per la manera seguent. En vna Provincia, frontera de Alemanyia, vinguè vna tant gran pestilencia, que trobavan los homens morts per los camps, y per los camins, y morint de tal manera, que no tenien espay de arribar a les Viles, y Poblats. Y vn Sant Home de la Orde de la Cartuxa, del Convent de Treveris de la Ciutat de Alemanyia la baixa, tenint compassiò, y gran llastima de les moltes persones que aixi morien, y ab gran afecciò suplicave a la Verge Maria que fos Intercessora a la Divina Clemencia, que tinguès per bê de llevar la pestilencia, avent Pietat, y Misericordia del Poble seu; anomenat aquest sant home Heloym, al qual la Verge Maria Senyora Nostra, apareguè, y li diguè, que en aquella terra de molts anys havien tingut molta devociò en dir, y contemplar lo seu Sant Rosari, y que per les hores estave del tot ol-

vidat, y que perçò la dita pestilencia no cessaria, fins a tant que los Pobles tornassen a la antiga devoció, y fessen della vna Confraria, y que lo dit Sant Heloym fos lo primer que escriguès en aquella. Y demanant lo dit Sant Home, que quina Confraria havia de ser, y quines condicions havien de guardar los Confreres de aquella: La Gloriosissima Senyora li diguè, y li ensenyà lo modo, y la forma que havia de tenir. Primerament, que totes les persones que en aquesta Confraria volguessen entrar havian de ser participants en tots los seus beneficis espirituals a tots los seus Prohismes, y que així pregassen a Nostre **D**eu per los Prohismes, com per si mateixos: y així mateix, per tots los Confreres, ab aquell amor, y caritat que farien per si mateixos. Segonament, que volia que escriguessen en vn llibre lo nom, y sobrenom dels Confreres, lo qual llibre tinguès vn Confrare per tots, en qualsevol Ciutat, Vila, ò Lloch. Tercerament, que no volia que fos obligat qualsevol que entrás en la dita Confraria a pagar ninguna cosa, ni per la entrada, ni per la estada, sino solament que cada Confrare diguès en honor de la dita V. Maria Senyora Nostra, cada semmana vn Rosari, ò Psaltiri, que son quinze Pare Nostres, y cent cinquanta Ave Marias: dient primer

lo Pare Nostre, après les déu Ave Marias, fins à la sobredita suma dels quinze Pare Nostres, y cent sinquant Ave Marias. Dixli après la Verge Maria al dit Heloym, que qualsevol persona que açò digués devotamēt, hauria la benedicciò del seu Preciòs Fill, è ella li seria Advocada, è socorreria en les sues necessitats. Y mes avant, que los dies, ò semmanes que dirien lo Rosari, serien participants los dits Confreres en tots los beneficis espirituals que los altres Confreres farien ahontsevulla que estiguessen; pero no dientlo en la semmana, serien aquella semmana privats de dita participaciò: y aquesta es la obligaciò de dita Confraria, y no ni ha altre ninguna. Y si los dits Confreres procuraven de guardar se de pecar mortalment, los prometia la dita Senyora, que ella los alcançaria gracia pera ben viure, y morir; y per cada vegada que diguessen lo Rosari, los feria atorgat déu mil anys de perdò, y los que lo Rosari aportassen ab si pera dir la dita devociò; y per donar exemple als altres, perque previnguen aquesta Santa devociò, també guanyarien déu mil anys de perdò. Totes aquestes coses manâ la Verge Preciosissima al sant home Heloym, perque las manifestàs, ò ensenyàs als Christians, ils induhis a que diguessen aquesta Santa devociò, y

fossen Confreres de aquella. Lo qual tot fet, y cumplit per lo dit Sant Home Heloym, prenent molts aquesta Santa devociò, y escrivintse Confreres del Roser cessà la dita pestilen-
cia.

Pero no durà molt aquesta devociò, perquè com naturalment siam mes inclinats al mal, que no al bé tantost nos descuydâm en tot lo bo. Y aixi també se descuydaren après de la mort del sant home Heloym los Christians de aquesta santa devociò, de manera, que estava ja casi oblida-
da fins al any de mil y dos cents poch mes, ò menys qui venint lo Gloriòs Pare S. Domingo (al qual Deu Nostre Senyor avia enviât pera reforma-
maciò del mon, y destruiciò dels vicis, segons que per moltes visions contengudes en la sua vi-
da, y del Gloriòs Serafich Pare Sant Francesch, companyó seu, se mostra clarament) al qual la Preciosíssima Verge de nou encomanà aquesta Santa devociò, y volgué que aquesta Confraria estiguès en la sua Orde de Predicadors: la qual es la Orde de la Fè, y defensora perpetua de aquella, y particular aficionada a la dita Reyna dels Angels. Lo qual cumplint lo que li estava manat per la dita Senyora nostra, ab molt aficiò, y voluntat, divulgà, y renovà la dita Santa Con-
fraria del Roser, ab la qual per la intercessiò del

Glòriòs Pare Sant Domingo, la Verge Preciosíssima feu molts, è molt grans miracles, com en la tercera Distincció se dirà. Y lo dit Sant Domingo deixà acompanyat als seus Frares que tinguessen particular cuydado, y tinguessen la dita Confraria en los seus Monastys, conforme a la voluntat, y manament de la Verge Maria. Y així passà cahent, y llevant aquesta Santa devociò, que no se exercitava ab aquell fervor, y devociò que devia, ni tampoch se deixava, y oblidava del tot per los Christians, fins al any de mil quatre cents sexanta, ò prop, que volent la Verge Preciosíssima renovar aquesta Santa devociò, espiritual, y caritativa Confraria, apareguè a vn Sant Pare del Orde de Predicadors, nomenat Mestre Alano de Rupe, de la Congregaciò, y vida regular de Olanda, y ell natural de Bretanya, molt devot fill espiritual de la dita Preciosíssima Verge, y mirantlo la dita Verge Maria ab molt amoròs semblant li diguè aquestes, ò semblants paraules: Fill meu caríssim, que la mia antiga devociò del Rosari, divulgada per lo teu Pare, y criat meu Domingo, y conservada per los Frares de la tua Orde, la qual era á mi tant agradable, è a tots los Christians molt vtil, y profitosa, per descuyt, y negligencia està vuy en dia ja casi oblidada. Y respon-

nentli

nentli lo dit bon Pare, que ell bè ho veyā, y li pesava molt de tal descuyt en los Christians. Dixli la Verge Maria: Fill meu perque Jo desitje, y fer que la salut dels homens, la qual per lo medi de aquest modo de orar cada hu facilmente pot haver, y tenir, Jo he volgut moltes vegades renovar aquesta devociò del Rosari, com he fet al temps que he vista mes necessitat en lo mon, y disposició en los que la havian de renovar, y conservar. Y aixi ara de nou perque hi ha moltes guerres, y grans mals en lo mon, en especial en Alemanyā, pera remey de dits mals la vull renovar. Perque aixi com lo mon fonch renovat per la velleja de la culpa en la novitat de la gracia, per la Salutació Angelical, que es la Ave Maria, y aixi Jo ara vull renovar, y reformar al mon a la observancia de la Lley, è Manaments de Deu, ab aquesta devociò del Rosari: lo qual es instituyt, y fet de la Ave Maria, è Pare Nostre. Per ahont fill meu carissim Jo te he elegit pera que tu divulgues, y prediques al mon aquesta mia devociò del Rosari en nom meu, è induesques, y exhortes a tots los Christians pera que devotament digan aquesta mia devociò del Rosari. Y vull que sapias fill meu, que esta devociò me es tant agradable, y de tant eficacia a mi, que noy ha cosa ninguna que per ella nos

puga

puga alcançar, si devotament, y ab cor net dient-
la me ho demanaven. Y perçò Fill meu, apa-
rellat ab prestesa a posar per obra aquesta ma vo-
luntat, y manament, è no sies pereròs, ni ne-
gligent en predicàr les mies llahors, y excelen-
cies; ans ab sollicitut conforta, y exhorta als
Freres de la tua Religió, perque ab fervor predi-
quen, y divulguen de part mia aquesta Santa
devociò del meu Rosari, que Jo à la predica-
ciò tua, y dells, procurarè ab miracles a favorir-
los, perque coneguen en lo mon que jous he
enviats. Dites aquestes paraules la Verge Pre-
ciosíssima, lo saludá, y fent vn anell molt gen-
til dels seus virginals cabells, loy posà en lo dit
del cor, en senyal quel feye son Espòs, y do-
nantli la sua benedicciò, lo deixà molt confor-
tāt, alegre, y ple de molta gracia, y aparellāt pe-
ra fer lo que li estava manāt. Lo qual ple de
gran, y espiritual consolaciò, nos cantava de
donar gracies à Nostre Senyor Deu, y á la sua
Preciosíssima Mare, per los molts beneficis de la
ma de ells per ell rebuts. Y aixi començá ab ma-
ravellòs fervor à predicar la devociò del Rosari,
y era tant gran lo amor, y afecciò que aquest be-
neyt Pare tenia al Rosari, que tostemps a portave
en les mans vn Rosari de cinquanta Ave Marias,
y sinch Pare nostres, passant los moltes vegades, y
quant

quant estava en companyia dels altres Freres, los exortava a aquella Santa devociò, ils deya. Germans meus carissims, preneu lo Rosari de la Verge Maria, Patrona de nostra Religio, y Advocada dels peccadors, perque aquests finch senyals del Pare Nostre, son finch fortissimes pedres del Celestial torrent, ab que derrocarèu, è matarèu à tots vostres enemichs, y no hi haurá quius pugà resistir. Y foren de tanta eficacia les predicacions de aquest Sant Home, acompanyant los gran numero de miracles, que feu escriurer molts milanars de Homens en la dita Confraria, y individuals després de ells, que per ninguna via deixassen aquesta Santa devociò del Rosari. Lo qual havent mes de quinze anys predicat la devociò del Sant Rosari, la Verge Maria lo dia de la sua Gloriosissima Nativitat, segons escriu Mestre Miquel de Insulis (lo qual era estat Deixeble seu) en lo any de mil quatre cents sexanta finch ple de virtuts, y bones obres, morí en lo Manastyr Normense, de hont era fill, en la Congregació de Olanda.

Y lo mateix dia fonch també renovada la Confraria del Roser en lo Monastyr de Colonia, per lo Prior, y Freres de aquella, pera que de allí se escampàs per tot lo mon, com se ha fet. Y la causa de la renovació en dit temps, y dia, fonch
aquest

āquesta. En la dita Ciutat de Colonia havia vn home molt devot de la Verge Maria , lo qual tots los dias sens faltar deya lo Rosari , esdevingués que lo dit home venint a rahons ab vn altre lo matà. Lo mort tenia vn altre germà , lo qual après de la mort de son germà per totes les vies, y maneres que podia procurava poder venjar la mort de son germà , matant al matador de aquell. Vn dia esdevingués , que lo dit matador volent anar vn poch de cami lo mes secret que poguè , fou espiât per los de la part contraria. Y passant de cami devant la Iglesia del Monastyr dels Frares Predicadors de la dita Ciutat de Colonia, recordàs que aquell dia no havia dit lo Rosari. Y aixi entrant en la dita Iglesia , agenollàs devant la Imatge de la Verge Maria del Roser , en la sua mateixa Capella , y dient ab molta devociò lo Rosari , entrà lo seu contrari , lo qual lo estava esperant pera matarlo , y cercantlo ahont estava , veulo que estava agenollat devant lo Altar de la Verge Maria del Roser , y que devant dell estava de peus vna molt gentil , y molt hermosa Donzella , la qual prenia les Rosas blanques , y vermelles, que eixien de la boca del dit home , hin feye vna molt galant garlanda, posant vna Rosa vermella , y deu blanques, de la manera que eixien

de

de la boca del que deya lo Rosari: y acabada de fer la garlanda, la posà sobre lo cap del dit home, y desapareguè. Lo qual tot vist per lo seu contrari, que lo estava esperant pera matarlo; y coneixent que era algun gran Mysteri, mogut de devociò, y compassiò, llançà les armes que portava, y ab cara molt alegre sen anà envers lo dit devot de la Verge Maria. Lo qual vehentlo, y pensant que venia pera matarlo, molt turbat cercava com se poguès escapar; pero laltre ab paraules molt amoroses lo abraçà, y en senyal de pau lo besà, dientli, germà meu, no tingues por alguna, ni penses queet vull matar, ans desde ara te perdono la mort de mon germà, y precte quem perdones lo desafotech, è inquietut que te he donat; pero suplichte, yt demano de mercé, quem digues qui era aquella Senyora que devant de tu estava, fente vna garlanda de Rosas blanques, y vermelles; la qual après de haverla acabada, y posada sobre lo teu cap, sen esanada, y tu ara la portas. Lo bon home meravellat del que ohia, y laltre li deya, jurava, y afirmava no haver vist cosa alguna; pero laltre coneixent que aquella visió era estada per raho de alguna devociò que ell deya, li dix: puix ja que dius que no has vist cosa alguna de les que jo he vist, diguesme quina Oració feyes

à la Verge Maria? Y responentli lo altre que era la devociò del Sant Roser, que son cent y cinquanta Ave Marias, y quinze Pare Nostres, en honra dels quinze Mysteris de la Fè, en que aquella devociò se enclouhen. Lo altre prometé, determinà de allí avant de dir la dita devociò del Rosari, agrahintli com a bon amich la bona obra que dell avia rebut en ferlo devot de la devociò del Rosari de la Verge Maria. Tot açò (restant de allí en avant molt bons amichs) se divulgà per la Ciutat de Colonia. Pero la Verge Maria, la qual havia ordenat aquella visió pera dispondre los cors dels Faels Christians pera que reben aquesta Santa devociò, y renovassen ab efecte la sua Santa Confraria del Roser, la nit après apareguè al Prior de dit Monastyr dels Frates Predicadors de Colonia, y dixli, que puix lo Diumenge seguent havia de predicar en la Iglesia Cathedral de dita Ciutat, predicàs publicament, que desde aquell dia en avant tots, tant xichs, com grans diguessen ab devociò lo Rosari en llahor de la Verge Maria, puix lo major servey que a ella podien fer era servir-la ab aquesta devociò. Tenintse lo dit Pare Prior per indigne, ab molta humilitat responguè a la Verge Maria. O Verge, y Reyna de gracia, essent jo tant gran pecador com gosarè

predicàr cosa tant alta? Puix lo Real Profeta Davit diu: Digué Nostre Deu al pecador, perque entens les mies justicies, hit prens a declaràr lo meu Testament ab la tua bruta boca. Y demès de açò, que denunciànt jo açò al Poble, y dientlos que vos me enviau, tots se burllaràn de mi, him tindrán per orát, y en lloch de inclinarlos a devociò, seré per ventura causa que perdràn aqueixa poca que tenen. Y aixi suplich a vostra Magestat, que tinga per be de enviar a altre que mes fruyt fassa, y deixar aquest vostre inutil criât, que som jo. Pero si tota via es aquesta vostra voluntat, farè lo que vostra Magestat me mana; en tal, y empero, que perque donen credit a les mies paraules, la suplich ab tota la reverencia que puch, me mane donar alguna senyal de tot açò. Llavors la Verge Preciosissima li responguè, dient: Tu diràs al Poble, com tal home (y anomenal) volent matar a son contrari, esperantlo que hisquès de la Iglesia de aquest Monastyr teu de Predicadors ahont sabia que havia entrat, veu, que dient lo seu contrari lo Rosari devant la Imatge mia del Roser, jo li aparegui, y fiu vna garlanda de Rosas blanques, y vermellas, conforme los quinze Pare Nostres, y cent cinquanta Ave Marias, y lay posi sobre lo cap. Mes avant diràs, que tal dia

de aquesta femmana que entràm , vna Noble Senyora la qual està prenyada de cosa de son marit , parirà vn tros de carn sense forma , ni figura alguna , y que tantost que haja parit , tots los Capellans, y Religiosos, y tot lo Poble de la Ciutat vinguessen en Professò , y candeles enceses en les mans a la Iglesia del teu Monastir , y que devotament posen lo dit tros de carn sobre lo Altar meu del Roser , en la mateixa Capella, ahont jo apareguí al quem deya lo Rosari , y coroní de garlanda de Rosas; y tantost que allí serà posat de aquell tros de carn , per la mia intercessió serà fet vn molt gentil fill per la dita Senyora : y mes en testimoni que jo te envio , diràs al Poble , que al tercer dia après que auràs Predicat tot açò , y serà fet aquest miracle, tu rebràs lo gallardò , y paga dels teus treballs; y serà que morint ten aniràs a regnar a la Gloria. Lo dit Sant home , y Reverent Prior, vingut lo Diumenge per fer lo manament de aquella , y perténir, y aver lo gran gallardò, y paga promesa ; predicà , y denuncià molt llargament la voluntat de la Verge Maria , donant per testimoni , que ell deya veritat lo que avia de seguir ; y així com ell ho predicà , així se esdevinguè lo del tros de carn , convertit per intercessió de la Verge Maria en vn molt gentil

infant; y après al tercer dia lo dit Sant homē, y Reverent Prior passá de aquesta vida, y haguē lo gallardò, y premi que li estava promès, segons se mostrá per los evidents senyals que foren vistos en la sua mort, perque sens febre, ni dolor algun, ab molt gran alegria parlant tot temps, y magnificànt lo servici de la Verge Maria mori. Lo qual tot vist per lo Poble de la Ciutat de Colonia, no solament ell, pero tots los de Alemanyia se moguerén a dir la dita devociò del Roser, y escriures en lo llibre de la Confraria de aquella; per hont per la gran devociò ques començá a tenir al dit Roser en lo sobre dit Monestyr de Colonia, fonch renovada la dita Santa Confraria per tot lo mon.

Del dit resulta, que la materia, y substancia del Rosari, que es los Pare Nostres, y Ave Marias en reverencia, y contemplaciò dels Mysteris sobredits de la Vida, Mort, y Gloria de Iesvs, y Maria Santissima, es del Sagrat Collegi Apostolich, y devociò dels Pares Antichs de la Santa Iglesia; y que de la forma, y modo del Rosari, dividit en tres parts, y numero de cent cinquanta Ave Marias, y quinze Pare Nostres, es lo Autor, Fundador, y Instituydor lo gran Pare, y Parriarca de Predicadors Sant Domingo de Guzmán,

com ho testifican, afirman, y expreslan setze Summos Pontifices en trenta y quatre Butllas Apostolicas, que a trenta y hu de Juliol de 1679. aprobà, y confirmà la Santedat de Innocencio XI. que se posarà en la quarta Distincciò del present llibre; en virtut de les quals lo Pare Sant Domingo, y no altre se pot tenir, y predicar per Fundador absolutament del Rosari, y Autor; aixi com de Nembrot *Gen. 10. v. 8.* diu S. Agusti, que començà a ser Gegant, *Cæpit esse Gigas*, perque encara que antes de Nembrot ja ni havia, que se perderen, y moriren en lo Diluvi; fou Nembrot lo primer Gegant després del Diluvi, y en ell se restauraren, y començaren: y també la devociò, y Confraria del Rosari, per lo Pare Sant Domingo, y los fills los Frares Predicadors ab las Ordinacions següents.

ORDINACIONES.

CAP. IV. De las Ordinacions de aquesta Santa devociò, y Confraria del Roser.

Mort lo dit Sant home, Prior del Monastyr de Colonia, y succhintli per Prior de dit Monastyr lo Reverent Pare Fra Jaume Espeuger lo qual après fonch Provincial de Alemanyà, è Inquisidor en lo any 1435. Lo dia de la Nativitat

de la Verge Maria , així com la dita Beneyta Senyora avia manát al sobredit Sant, y molt Reverent Prior que ans de ell era estat, y en testimoni que la Verge Maria volia que allò se fes , avia al tercer dia mort (cō dit havèm) renovát, y de nou ordenát aquesta Santa , y antigua Confraria ; lo cap, y principi de la qual fos originalment en lo dit Monastyr de Predicadors de Colonia , y de allí consecutivament en tots los Monastyr de Freres de dit Orde. De manera, que tots los que volguessen entrar en dita Confraria pera gozar dels Beneficis , è Indulgencies de aquella aguessen de ferse escriure lo seu nom , y sobrenom en lo llibre de dita Confraria; la qual (com dit es) en qualsevulla Monastyr de Freres de dita Orde està fundada ab les següens Constitucions , y Ordinacions.

Prolech de las Ordinacions, y Constitucions de dita Confraria.

COmanà lo Gloriòs Apostol Sant Pau a tots los Facels Chistians en les seues Epistoles, en especial en la primera que escriguè als de Corinto, dient , totes les vostres coses sien fetes en vosaltres ab degut orde ; perque com ell mateix diu : Totes les coses que venen de Nostre Deu,
son

son molt ordenades. Y per tant a llahor, y gloria de Nostre Senyor Deu, y Redemptor Iesu Christ, y de la Gloriosissima Verge Maria Mare sua, y per augment, y conservació de la antigua Confraria de la Verge Maria del Roser. Yo Fra Jaume Espeuger, Doctor en Santa Theologia, y Prior del Monastyr de la Ciutat de Colonia de la Provincia de Alemanyia, del Sagrat Orde de Predicadors, en lo any de 1475. en la Festa de la Nativitat de la Verge Maria; ab autoritat del Reverendissim en Christo Pare, lo Senyor Don Alexandre Bisbe de Forlivio, Nuncio Apostolich, ab autoritat de Llegát a Latere en tota Alemanyia, ha fet les següents Ordinacions, y Constitucions, les quals ab consell, y parer de molts Doctors, y Destres en Theologia a probats, que pertanyen á la dita antigua Confraria de la Verge Maria del Roser, he determinát publicar ab lo següent tenor.

Constitució Primera.

PRimerament constituhim, y ordenám, que tots los Faels Christians, aixi homes, com dones, de qualsevol estat, ò condició que sien aixi xichs, com grans, pugan entrar en aquesta Santa Confraria, his fallen escriure en ella per mans de qualsevol Frare del dit Orde de Predicadors

cadors: y perque ningú per pobresa sia llançat de la dita Confraria, volèm, y ordenàm, que ningú sia obligat a pagar cosa alguna per la entrada, ni per esser escrit en la dita Confraria, ò Germanat, ni ningú pugua demanar cosa alguna.

Constitució Segona.

MEs avāt constituhim, y ordenàm, que qual sevol persona, après que serà escrita en aquesta Santa Confraria, si obligat a dir lo Rosari de la Verge Maria, lo qual es 15. Pare Nostres, y 150. Ave Marias, vna vegada cada semana, de aquesta manera: y es, que diga primer vn Pare nostre, y après deu Ave Marias, y aixi successivament fins a cumpliment de 15. Pare Nostres, y 150. Ave Marias: y perque los dits Confreres pugan mes comodament dir dit Rosari, som contents quel puguen partir en tres parts; es a saber, que diguen de finch en finch los Pare Nostres, y a cada fi del Pare Nostre diguen deu Ave Marias: de manera, que diguen en vn dia finch Pare Nostres, y cinquanta Ave Marias, y lo altre dia altre tant; però si algu per sa devoció voldrà dir tot lo Rosari cada dia, ja serà mes profit, declarant, que tots los 15. Pare Nostres, y 150. Ave Marias, se anomena Psaltiri, ó Rosari de

de Maria Santíssima del Roser. De mes de açò ordenâm, que los dits Confreres dejunen cada any la Vigilia del Pare Sant Domingo, Fundador de aquesta Santa Confraria.

Constitució Tercera.

MEs avant constituhim, y ordenâm, que si esdevindrà que los que están escrits en la dita Confraria, per negligencia, ocupació, ò oblit no dirân lo dit Rosari, que perçò no incorreguen en macula de algun pecar, sino que solament cayguen en aquesta pena; que aquella semmana que deixaran de dir lo Rosari, sien privats dels beneficis que los Confreres farán per tot lo mon, dels quals hagueren participat, si en aquella semmana aguessen dit lo sobredit Rosari.

Constitució Quarta.

DEclarâm mes avant, que si algun Confrare per alguna llegitima causa farà dir en son lloch, y per ell lo Rosari, que li valga tant com si ell mateix lo diguès, com mes llargament se declararà en les Lletres Apostolicas, donades per lo Reverendíssim Llegat Apostolich Don Alexandre de Forlívio.

Constitució quinta.

Aixi mateix declarám, que si alguna persona voldrà dir aquesta devoció del Rosari per les Animes dels difunts, fassa escriure als dits difunts, sino estàn escrits en la Santa Confraria del Roser, y diga per ells lo Rosari, y li aprofitarà per la participació dels beneficis de la Confraria per eixir de les penes del Purgatori.

Constitució sexta.

Y Perque es cosa molt notoria, y certa, que aquesta Santa Confraria està fundada en la comunicació, y participació de les bones obres, volèm, y declarám que qualsevulla que entrarà, y serà escrit en aquesta Santa Confraria, sia participant en tots los beneficis que fan, y faràn per tot lo mon per los Confreres de dita Confraria.

Constitució septima.

ORdenã aixi mateix, perque les Animes dels difunts que estàn escrits en aquesta Santa Confraria, encara après de la mort reben algun especial fruyt, y profit de la dita Confraria, que lo dia après de les quatre Festes de la Verge Maria, que son la Purificació, Anunciació, Assumpció, Nativitat de la dita Excelētíssima Senyora

si lo dit dia no serà Festa colent, ò Diumenge, se fassen quatre Aniversaris per tots los Confreres difunts de la dita Confraria, en les Iglefies dels Monastyr de Predicadors vn Aniversari après de cada Festa de les sobredites. Als quals quatre Aniversaris tots los Confreres que no estaràn ocupats de llegitim impediment, deuhuen estar presents, y pregàr à Nostre Senyor Deu per les Animes dels difunts de la dita Confraria; y si lo podèr li basta, tingue en les mans vna candela encesa mentres se dirà lo dit Aniversari, ò Ofici de difunts. Y perçò exortàm, y pregàm a tots los Priors dels Monastyr de Nostre Sagrada Religiò, que nos fassen dificultosos en fer cantar aquestos quatre Aniversaris en llahor de la Verge Maria, y en socòs de les Animes dels difunts, y consolaciò dels vius, augment, y conservaciò de aquesta Santa Confraria. Y aquest Nostre Monastyr de Colonia, y molts altres Monastyr de aquesta Provincia de Alemanyà se han obligat voluntariament a fer cantar aquestos quatre Aniversaris. Y perques sapia quant los dits Aniversaris se faràn, ordenàm, que lo Diumenge abans de les dites quatre Festes, los Predicadors los denuncièn en los Pulpits, y Trones, y posen cedulas a las portas de las Iglefias dels Nostres Monastyr, y de-

vant

vant la Capella del Roser; en les quals cēdulās estiga escrit lo dia que lo dit Aniversari se ha de cantar, pera que los Confreres ho sapian, y pogan venir a dit Ofici.

Constitució Octava.

Y Encara que totes les Festivitats, y Solemnitats de la Verge Maria se hajan de celebrar, y honrar ab molta devociò per totes les persones, en particular per les escrites en esta Confraria, com a singular Patrona de dita Confraria, y Advocada perpetua dels Confreres del Roser. Volem, y ordenam, que la principal Solemnitat de aquesta Santa Confraria, sia feta, y celebrada en la Festa de la Anunciaciò, que es a 25. de Mars, quant la Gloriosa Verge Maria fou saludada per lo Angel Sant Gabriel, y quant per virtut del Esprit Sant concebè a Nostre Redemptor, y Salvador Iesu Christ. A la qual Festa generalment tots los Confreres, aixi homes, com dones, deuen venir, y visitàr aquell dia la Iglesia dels Freres Predicadors, ahon està lo Altar, ò Capella de la Verge Maria del Roser, en la qual està fundada la sua Santa Confraria.

Aquest capitol, particularment en tots los Regnes de Aragò, se ha comutat per mes devociò en hu dels Diumenges del mes de Maig, quant hi ha moltes coses, en lo qual fan particular Festa
de

de la Verge Maria del Roser, à mes de la Festa del primer Diumenge de Octubre, per la Butlla de Gregori XIII. de la qual se ha parlat al principi antes del Prolech.

Tots los sobredits capitols, y Confraria, son estats confirmats ab Authoritat Apostolica, en diversos temps, y anys. Primerament per lo dit Reverendíssim Llegat Don Alexandre de Forlívio, a 10. de Mars del any 1476. lo qual volgué esser lo primer ques escriguè en lo Llibre de dita Confraria: y après dell, lo Emperador Fedrich, y sa muller, y molts Duchs, y grans Senyors. Segonament fonch la dita Santa Confraria, ab les Constitucions de aquella confirmada dos vegades per lo Papa Sixto IV. a instancia dels Confrates, que ja llavors eran en gran suma, a 30. del mes de Maig del any 1478. Y après a suplicació de Don Francesch Duch de Bretanya, y de Dona Margarida sa muller, lo mateix Papa Sixto IV. confirmà la dita Confraria, a 8. del mes de Maig, any 1479. com se mostra per los Breus de sa Santedat, y atorgà 15. anys de Indulgencie als Confrates, per cada Rosari que diguessen, com llargament en la quarta Distincció, ahont se posaràn los dits Breus: y los altres tocants a la confirmació de aquesta Santa Confraria, y als perdons de aquella se dirá.

Y no sens causa se mogueren los dits Papas à fer açò per la excelencia, y molts grans prerogativas, que aquesta Confraria sobre totes les altres té, com en lo capitol seguent llargament se mostrarà.

CAP.V. De les excelencies, y prerogativas que aquesta Santa Confraria sobre totes les altres te.

SI vna cosa diém esser mes excelent, y mes perfecta que les altres, y perque te tot lo que las altres tenen, y moltes mes, ab molta mes rahò podém dir, que aquesta Santa Confraria es mes excelent, y de majors prerogativas que ninguna altre Confraria, com clarament se mostra en moltes coses, y poria per moltes rahons, de les quals ne posarém solament assi algunes. Primerament, perque aquesta Santa Confraria te tot lo que les altres tenen. Todas las Confrarias, pera que verdaderament sien ditas, Confrarias, han de menester tenir quatre, ò sinch cosas. La primera; que tinga titol bo, y honest, que sia instituida, y fundada en honra de algun Sant, ò Santa, y no en honra del Dimoni, ni en titol de alguna vanitat. Segonament, que sia la causa justa, ò purament espiritual; ço es, pera comunicar se entre los Confreres las bonas obras;

çò es las Missas, Oracions, dejunis, almoynes, y qualsevol altres bones obres fetas per los Confreres de la Confraria. O si la causa es temporal, que sia causa pia, com son las Confrarias instituhidas pera sustentat Pobres, criar los infants orfens, rescatar Catius, edificar Capellas, y semblants obras. Perque las tals Confrarias, que son instituhidas pera semblants causas, son dignas de esser llohadas, y lo que a semblant Confrarias menysprea, deu esser anathematizat, com se posa en lo Decret, en la Distincciò del *Cap. 41. Si quis despicit*, si per ventura no hi haguès algunas altres condicions en las ditas Confrarias, que las fessen esser viciosas. Tercerament, se requereix lo modo licit, y honest en la entrada, y en la estada en ditas Confrarias; çò es, que nos fassa en ellas cosa alguna, que no sia a Gloria de Nostre Senyor Deu, y dels seus Sants, ò profit dels Faels, ò perçò que la voluntat, y pensament del home sia subjecte a Nostre Deu, y lo cos a la rahò, segons los Manaments de Nostre Deu, ordenaciò, y costum de la Santa Mare Iglesia, y platicas de aquells, ab qui en semblants Confrarias se comunica. Pero si en ditas Confrarias se fes alguna cosa que no pertanyès a la Gloria de Nostre Deu, ò profit de las animas, ò fos fora dels

Manaments de Deu, y de la Iglesia, ò contra los bons costums, los quals (segons diu lo Gloriòs Sant Agusti) han de esser tinguts per lley, tot açò tal ha de esser tingut per supersticiòs, com ho diu lo Angelich Doctòr Sant Thomàs, *en la 2.2. quest. 3.* Quartament, en ditas Confrarias es menester quey haja intenciò recta; aixi per part del que reb a la dita Confraria als que entran, com per part dels que entran; ço es, que no tinguen principalment lo vll, ò intenciò al profit temporal, sino a la honra de Deu, y salut de les Animas, y après dels coscos, perque deixades aquellas dos condicions darrerars, moltes vegadas la entrada en las Confrarias es illicita; aixi per part del que entra, com per part del quel reb, com se esdevè en tots los contractes Simoniatichs; y perçò, perque mostre la recta intenciò, lo qui vè, y vol esser rebut en alguna Confraria, demane humilment per amor de Deu, esser rebut en la dita Confraria, y que aquesta humilitat ab que açò demane, no sie fingida, nis obligue ab ningun titol a donar ninguna cosa temporal, perque ja aquí apar que hi haja violencia. Pero no perçò es prohibit al que ab tal, y tant pur animo entra après de esser rebut en dita Confraria, per la honra de Deu, y dels Sants, donar alguna cosa per

caritat, com es pera llum, ò altres coses que son menester pera conservar, y adornar lo Altar, ò Capella, perque açò es cosa molt de lloar, y meritòria, y los que reben licitament, puix en les dites obres pies ho despenguen.

Y quant les Confraries tenen les dites quatre condicions, segueix sense entre molts dotze profits, y utilitats que estan en les dites Confraries, dels quals los nou son en la vida present, è los altres en l'altra vida. Lo primer profit es, lo empaliament del culto, y servey Divinal, y dels Sants, com se mostra en los Altars, y Retaules, vestiments, y altres joyells que fan, son fets per los Confreres de dites Confraries, y Misses, y altres coses pies, que son instituidas; las quals cosas per ventura nos farian, sino fossen les dites Confraries. Lo segon profit es, lo augment, y multiplicaciò de merits, quant les semblants cosas son fetes ab caritat, y per caritat. Lo tercer es, la satisfaciò per los pecats, en quant les tals obres son penoses, ò al cos, ò a la bosa; perque en quant son penoses, son satisfactories. Lo quart profit es, lo major, y mes continuo socòs de Nostre Deu, y dels Sants, los quals aixins visitan ab lo seu socòs, ajuda, y favor, com nosaltres ab nostra devociò, y servici los visitam. Lo quint es, que mes

facilment son oïdes nostres oracions, y deman-
des; perque (com diu lo Gloriòs Sant Chrylof-
tomo) Deu Nostre Senyor hou de bona gana
aquella Oració, la qual fa lo Christiá, no sola-
ment per si sí, sino per los altres, com també
diu lo Salvador: Si dos de vosaltres que estarèu
en vn consentiment sobre la terra, qualsevol co-
sa que demanarèu vos serà atorgada per lo meu
Pare Celestial. Lo sisè profit es, que son los
dits Confreres deslliurats de molts perills, per
les oracions, y merits del Sants de qui son Con-
freres; los quals (segons diu lo Angelich Sant
Thomàs) per lo poder especial que Nostre Se-
nyor los ha donat, preservant als seus Confra-
res, y los quil invocan ab devoció, de molts
perills, y malalties; així com lo Gloriòs Sant Se-
bastià es Intercessor contra la pesta; lo Gloriòs
Sant Domingo pera les febres, y així de molts al-
tres Sants, segons la gracia á cada hù dells ator-
gada. Lo setè profit es, que los tals Confreres
mes tart cauhen en pecat, ò si han caygut, mes
prest se regoneixen de la culpa, perque (com diu
Salomò) lo germà que es ajudat per son germà,
es com la Ciutat molt ferma. Lo vuytè profit es,
que mes facilment se lleven los tals Confreres;
perque segons diu lo mateix Salomò: Ay del Sol,
perque ñ cau no tē quil ajude a llevar; pero si son
dos,

dos, lo hù altre se ajudaràn: perque de dos que pecan mortalment, si lo hù està en alguna Confraria, y laltre no, lo que es Confrare, mes facilmente eixirà del pecat, que no laltre, que no ho es; y açò per los mèrits, y les oracions dels Confrares della, ò millor, per les intercessions del Sant, ò Santa, en honra del qual la tal Confraria es instituyda. Lo novè profit es, la pau entre los Christians, perque com la Germandat, ò Confraria no sia sino de caritat, y vnitat de les dites Germandats, y es be la pau entre los homens, ò almenys viuhèn los de les tals Germandats, y Confraries, perque segons diu lo Savi; la concordia dels germans plau molt a Deu; aixi com per lo contrari, la discordia dels germans desplau molt a Deu. De mes de aquests nou profits, los quals se han en aquest mon, son altres tres, los quals se segueixen de aquests en laltra vida. Lo primer es, que per les tals Confraries es buydát lo Infern, puix per les bones obres dels Confrares, se fuig del pecat, lo qual omple lo Infern. Lo segon es, que fugim lo Purgatori, ò almenys mes facilmente eixim de aquell, per les oracions, y sufragis de la Confraria. Lo tercer profit, y dotzè es, que ab la tal Confraria guanyen la gloria, ò son molts mes contats en lo numero, y companyia dels Sants.

Los quals dits tres profits darrers , se segueixen dels nou profits primers.

Si aquestes quatre condicions, y dotze profits fan excelents les Confraries dels Sants , molt mes excelent es la Confraria del Roser , perque molt mes excelentment te les sobredites quatre condicions , y dotze profits , que ninguna de les altres. Primerament, perque si les altres Confraries tenen titol bo , y honest , aquesta lo te millor per rahò de la dignitat , y profit , sobre totes les altres , la dignitat que te , se mostra per la dignitat de aquella , en nom , y honra de la qual es fundada , è instituyda; perque es instituyda à honra , y veneraciò de la Verge Maria , la qual es exsalçada sobre los Cors dels Angels , y sobre tots los Sants , de la qual deya Davit, Senyor, la Reyna, vostra Santíssima Mare, está a la vostra ma dreta, la qual significa los millors bens de la Gloria: ella es també de tãta dignitat, que a ninguna criatura se pot comunicar major dignitat, que es la que ella te, que es esser Mare de Deu , per ahont es de tanta excelencia, que qual se vol llahor que la criatura li pot donar, es menor del que ella mereix , conforme al que diu lo Sabi: Exsalçaula; lloaula, quant vostres forces baste , perque major es ella, y mes alta , que qual se vol llahor que li podèm

donar. Perque (segons diu lo Gloriòs San Ambròs) encara que tots los membres del nostre cos se tornassen llengues, ningú seria bastant per lloarla, y dir les excelencias de aquella (segons diu lo Mestre de les Histories) sis pogués fer, que totes les arenes, y menuda pols, les gotes de totes les aygues del mon, les flors, tots los vents, y les flames del foch, la neu, y grans de pedra del Cel: y lo Cel, y los habitables de aqueil, y tots los homens, y dones, y maneres de ocells, y animals, y totes les fulles dels arbres del mon, y totes les plomes dels ocells, y totes les gotes del ros, y totes les Esteles del Cel, y tots les peixos de la mar, y totes les pedres, montanyes, y valls, se tornassen llengues, en ninguna manera porien declarar; Verge Puríssima, qui sou Vos, ni de quanta dignitat sou, quant gran sia la vostra pietat, ni la lletra ho poria declarar, ni ninguna edat. Mostras lo profit de aquesta Confraria, y dignitat per lo molt profit que trahem de aquella, que es instituyda a honra, y reverencia de aquella que es Mare de Deu, Thesorera del Cel, los prechs de la qual poden tant devant Nostre Deu, que no li nega son Fill Preciosíssim cosa ninguna que ella demana: perque los seus prechs van arrimats á justícia, demanera, que diguè lo Fill de Deu à la

sua Preciosissima Mare, lo que deya Salomò à la
 mare Berfabè. Demanau mare mia lo que vu-
 lliau, perque no es cosa licita negarvos lo que de-
 manau, y lo que los altres Sants demanen a nos-
 tre Deu, perque và arrimat à la gracia, y a la lli-
 beralitat Divina. Aixi mateix, quant demanàm
 alguna cosa a Deu Nostre Senyor, ara sia que lay
 demanàm directament a ell, ara sia que lay de-
 manàm per intercessiò de alguns Sants, no la hau-
 rèm sino per medi de la Verge Maria, com diu lo
 Gloriòs Sant Bernat, que havent Deu Nostre Se-
 nyor de redimir lo mon, y en ell al llinatge hu-
 mà, tot lo preu de la nostra Redempciò posa en
 la beneyta Senyora la Verge Maria Mare sua, y ai-
 xi sens ella no podèm, ni som cosa alguna; sens
 ella som miserables, y perduts; ab la sua ajuda, y
 focòs nos venen tots los bens, puix la ha feta Re-
 gistradora de tots los bens quens vol enviar, vo-
 lent que totes les mercès passen per la sua ma ve-
 nint a nosaltres. Es aixi mateix aquesta Santa
 Confraria mes excelent que les altres en lo titol,
 per la generalitat sua; perque tots los altres
 Sants son pares de particulars estaments, y con-
 gregacions: aixi com lo Gloriòs Pare Sant Do-
 mingo es Pare de la Orde de Predicadors: lo Glo-
 riòs Pare S. Francesch es Pare del Orde dels Me-
 nors: y aixi dels altres Sants Fundadors de les Re-
 ligions,

ligions, ò son particulars de alguns, com lo Gloriòs Sant Nicolau es particular Advocat dels navegants, lo Pare Sant Domingo de les febres, lo Gloriòs S. Pere Martyr dels infans. Pero la Advocada, y Patrona de aquesta Santa Confraria es Advocada de tots, y es Patrona de tots, es Socorredora de tots; y com diu lo Gloriòs Sant Bernat: Obtè a tots lo fi de la sua misericordia, perque tots rebessem, y prenguessem de la plenitud de aquella, lo just gracia, lo pecador perdò, lo trist consolaciò, lo catiu rescat, lo malalt salut, los Angels alegria, lo Fill de Deu carn humana, tota la Trinitat gloria, perque noy haja quis amague de la calor de la caritat de aquella, puix se es feta totes les coses a tots per guanyar a tots, y portarlos a Iesu Christ Redemptor Nostre, y Fill seu.

La segona rahò, perque es mes excelent aquesta Confraria que totes les altres, es en los Confraries, y açò en tres coses. Primerament en la diferencia dels estaments, perque les altres Confraries solament reban als de vn Ofici, ò los de vn estament, ò los de vna Parroquia, ó als de vna Ciutat: pero en aquesta Santa Confraria, noy ha estament que noy puga entrar si vol, perque ella reb aixi vius, com morts, y entre los vius comprèn a tots los estaments, puix en ella entran

homens, y dones, nobles, y de baixa ma, rics, y pobres, Ecclesiastichs, y Seculars, Emperadors, y Papas, aixi minyons, com vells. Segonament, en la caritat, y numero dels Confreres. Perque en les altres Confraries solament admeren certa suma de Confreres: pero aquesta Confraria no té numero limitat, ans son infinits los que en ella per tota la Christiandat estan escrits, y rants quants volen hi poden entrar, que lliberalment seràn rebuts. Tercerament, es la excelencia de aquesta Santa Confraria major que les altres, per rahò de la calitat: perque com en les altres Confraries solament entran persones grans, y de vn estament, no son de tant gran merit, com los de aquesta Santa Confraria; en la qual entran tots generalment, y en particular persones molt devotes, y Espirituals, y de gran merit devant de Deu: y per ells son ajudats los altres Confreres.

La tercera rahò principal de la excelencia de aquesta Santa Confraria, mes que les altres es, que les altres Confraries obliguen als seus Confreres a alguna paga, ò lleys, penas, com a les vegades obligatories a jurament, sots pena de perjurs; pero aquesta Santa Confraria, no obliga a ningù a pena alguna Corporal, ni Espiritual, fino solament, que lo qui no dirà en la semmana

lo Rosari cumplit, no guanyarà ninguna cosa de la participació dels beneficis, que per tot lo mon son fets per los Confreres de aquella, ni dels perdons, è Indulgències que ella téen aquella semana, que deixarà de dir lo Rosari cumplit.

La quarta rahò principal de la excelencia de aquesta Santa Confraria sobre totes les altres es, que les altres Confraries ordenan algunes bones obres Corporals, y pocas Espirituals: pero aquesta Santa Confraria com và tota fundada sobre caritat, no te cola Corporal, sino tota es Espiritual, que son Oracions, y de aqui vè, que si les altres Confraries ben ordenades, tenen los dotze profits que atràs havèm dit, molt mes excelentment los tè aquesta, per la Dignitat, y Excelencia della sobre les altres, com a la experiència ho vehèm per sos Exemples, y Miracles fets per la Verge Maria, fundadora, y Patrona de la dita Confraria, segons que mes llargament en la tercera Distincció se veurà; puix allí clarament trobarèm que ab aquesta Santa devoció se aplica lo servici de Deu, y se augmenten los merits, y se satisfà per los pecats, y així dels altres profits molt millor, que en les altres Confraries. Y com sia lo exercici de aquesta Confraria en Oracions, les Oracions que ordenaques diguen, son les mes excelents, fens mixtura algu-

alguna de altres Oracions, y son les mes altes, y millors que quantes Oracions se puguen inventar, puix son fetes, per la boca de Nostre Deu, è illuminació del Esperit Sant, que son lo Pare Nostre, y Ave Maria. Y perque los que aquest llibre llegirán se moguen mes a la devoció de aquestes santes dos Oracions, encara quey ha molt, y per molts escrits sobre aquells, aixi Sants, com no Sants, aixi Grechs, com Llatins, dels quals jo no so digne anomenarme Deixeble, posaré assi vna breu, y devota exposició de aquells.

CAP. VI. De la dignitat, y excelencia del Pare Nostre.

ENtre totes les Oracions, quantes fins al dia de vuy hi ha compostas, la millor, y mes excelent, y que a totes excedeix, es la Oració del Pare Nostre, principalment en tres coses. La primera, en la autoritat del Doctor, y Mestre que la composà, y ensenyà, que es lo mateix Deu. Tenen molts vuy en dia devoció en Oracions, que no saben qui las ha fetes, y de molts à les vegades no coneguts, los vns per guardar-se dels enemichs, los altres per mal de cap, los altres pera despertar, y moure la devoció, y van a les rames, deixada la rel: puix totes aquelles Oracions composaren homens a les vegades

vans,

vans, y de poca temor de Deu, y deixan aquesta Oració santíssima, feta per lo mateix Deu, y publicada per la boca del mateix Redemptor Iesu Christi. Y si volèm demanar a Deu, no es menester escamparse per altres Oracions; puix aquesta sola contè en si totes les demandes de quantes coses havèm menester, així corporals, com Espirituals, que cercàm en aquesta vida, y en la altre. Y perque açò en breus paraules digàm, en aquesta Oració se enclou, y llança tot mal, y se enclou, y contè en si tot lo bè. Tres diferencies trobám de bens; ço es, be Celestial, be Espiritual, y be Temporal, y tots tres los demanám en aquesta Oració. Lo be Celestial, demanám quant dièm: *Adveniat Regnum tuum*, vinga en nosaltres lo vostre Regne. Lo be Espiritual, demanám quant dièm: *Fiat voluntas tua, sicut in Cælo, & in terra*, sia feta Senyor la vostra voluntat, així com es feta en lo Cel per los vostres elets, sia feta en la terra per nosaltres vostres criats. Lo be Temporal, demanám quant dièm: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, donaunos vuy, y cada dia, Senyor, lo pa nostre, y manteniment quotidià.

Tambè en aquesta santíssima Oració son llevades tres diferencias de mals, que son lo present, lo passat, y lo esdevenidor. Demanam, quens

quens sia llevat lo mal passat, quant diem: *Dimitte nobis debita nostra, sicut, & nos dimittimus debitoribus nostris*, perdonauos, Senyor, los nostres deutes, que son les culpes, aixi com nosaltres les perdonám als nostres deutors; y als quens han ofès. Los mals presents demanám quens sien llevats, quant diem: *Sed libera nos à malo*, deslliuraunos, Senyor, de tot mal. Los mals que estàn pera venir, demanám que no vingan, que son les tentacions, y cayguda en aquelles, quant diem: *Et ne nos inducas in tentationem*. No permetau, Senyor; que siam portats en la tentaciò. Y la setena petició, en la qual diem: *Sanctificetur Nomen tuum*, sia santificat lo teu Sant Nom. Es com a confirmació de totes les altres sis peticions, puix lo que santifica com diu lo Nom de Deu, es promugut en tot be, y procura de guardar-se de tot mal.

Y en aquestes set peticions se enclouhen los set Dons del Esperit Sant, y les set Virtuts, tres Theologals, y quatre Cardinals, y se guanyan les set Benaventuranças. Y mes, que lo titol de la Oraciò que donà Nostre Deu al principi, nos dona confiança pera demanár, quant diem: *Pater noster, qui es in Coelis*. Pare Nostre, qui estau en lo Cel. De manera, que si volém, y sabèm en-

tēdre lō que diēm , trobarēm en aquesta Santa Oraciō finch excelencias , les quals son necessaries a la bona Oraciō , y de tal manera en aquesta que no en altre ninguna com en ella , perque com diu lo Angelich Doctōr Sant Thomàs. La Oraciō ha de ser segura , recta , ordenada , devota , y humil , perque ab confiança nos acostēm a demanar a Nostre Deu. Y aquesta Oraciō , es segurissima , puix fonch formada per lo Nostre Advocat , lo qual es Sapientissim demanador , en la quale stā enclofos tots los trefors de la Sapiencia , segons que ho diu lo Apostol Sant Pau , y del qual diu Sant Ioan : Vn molt gran Advocat tenim devant lo Pare Celestial. Ahont diu lo Gloriōs Sant Cebrià. Puix tenim a Iesu Christ Redemptor Nostre per Advocat devant lo Pare Celestial , quant fem Oraciō , y pregām per lo perdō de nostres pecats , proposēm devant de ell aquelles paraules quens ensenya lo Nostre Advocat , perque amigable , familiar , y devota es la Oraciō , en la qual pregām al Senyor ab les seues mateixes paraules. Deu també la nostra Oraciō esser recta : de manera , que demanēm a Nostre Deu lo quens convè , y aquesta Oraciō del Pare Nostre es rectissima , puix demanām en ella totes les coses ques convenen ; çò es lo incitar , y promouens

en lo be , y apartarnos del mal ; y així com diu lo Gloriós Sant Agusti : Digám en la Oració les paraules que voldrèm , que no diem en ella , ni demanám altre cosa , sino lo que en aquesta Santa Oració demanám , si rectament horám.

Deu també la Oració esser ordenada conforme al desitg del home, perque la Oració es interprete del desitg , y aquell orde diém degut , y bo, quant pòsám devant les coses Espirituals a les carnals, y en nostres desitgs, y Oracions ; conforme al que diu lo nostre Salvador: Cercau primerament lo Regne de Deu , y après totes les altres coses vos serán afigides. Açò nos ensenya lo nostre Redemptor en la nostra Oració , puix primerament ab ella demanám les coses Celestials, que no les terrenals.

Deu així mateix la Oració esser devota, perque la devoció fa fer accepta a nostre Deu lo sacrifici de la Oració , segons lo que diu lo Real Profeta Davit : En lo vostre Nom Senyor, alçarè les mies mans en la Oració, y així sia plena la mia anima de la devoció, com està plena de la carn , y sagi. Pero moltes vegades la devoció es embargada, ò del tot llevada per molta prolixitat de la Oració; per hont lo Senyor nos ensenya com fugissem la prolixitat de la Oració, dient: Quant feu Oració,

no cureu de parlar molt; y lo Gloriòs Sant Agustí escrivint, *ad Probam*, diu: Sian llançades molt lluny de la Oració les moltes paraules, ab tal que no falten en aquella molts prechs, y suplicacions perseverant ab fervent intenció, y perçò lo Senyor instituhí, y ordenà aquesta breu Oració, y perque la devoció resulta de la caritat, la qual es lo amor de Deu, y del Prohisme; perçò les dos coses juntes nos mostra la Oració, perque per amostrear lo amor de Deu, li dièm, y nomenàm Pare, y per mostrár lo amor del Prohisme, li dièm nostre, y no meu; y així li dièm: *Dimitte nobis debita nostra, sicut, & nos dimittimus debitoribus nostris*; perdonaunos Senyor los nostres deutes; així com nosaltres los perdonàm als nostres deutors.

Finalment, ha de effer la oració humil, segons lo que diu lo Real Profeta Davit. Mira lo Senyor en la Oració dels humils, y aquella Santa dona Iudich deya: Deu, y Senyor, al qual es estada molt agradable la oració dels humils, y mäsos, y aquesta humilitat se mostra excelentíssimament en aquesta oració. Perque la verdadera humilitat consisteix en açò, que no deu lo humil fiar poch, ni molt de les seues forces, sino que lo que espera haver per la Oració, lo espera tot de la virtut Divina. Aquestes son les finch excellen-

lencias de la Oraciò, contengudes en aquesta Santa Oraciò del Pare Nostre.

Y si mirar volē mes en la excelencia de aquesta Santa Oraciò, y tenir lo cor atent al que per la boca diem, veurē que adorām a la Santissima Trinitat, y la invocām ab vna nova manera de nom, dientli: *Pater Noster*. Pare Nostre, per hont lo Gloriòs Sant Agusti, diu declarant aquesta Santa Oraciò: Moltes coses foren dites en la Sagrada Escriptura, y Testament Vell, en llahor de Nostre Deu: pero may se troba manar al Poble seu, que diguēs a Deu Pare Nostre, ni que li fessen Oraciò com a Pare, sinò com a Senyor. Diem donchs, *Pater Noster*, Pare Nostre, lo qual may te oblidas de tos fills: Nostre; lo qual eres abans nostre per la Oraciò, y generaciò; pero ara mes nostre, puix te eres fet home per los homens, y te has vestit de nostra humanitat, y aixi ara eres nostre per la Redempciò, lustificaciò, y Glorificaciò. Pare Nostre, lo qual nos ha criat tals quals som homens racionals, y capaces de la Benaventurança. Lo qual ames ab verdader amor paternal, y com a bon Pare tens ansia de regirnos, y provehirnos, castigarnos, justificarnos, y en la Gloria gailardonarnos. *Qui es in Cœlis*, lo qual estās en lo Cel, com en vn teu Sant Temple, y en la cadira de la tua Gloria.

Lo qual també habiten en los teus Cels, que son los Angels, y Sants illuminats, per coneixerte, perque tu eres llum quels inflammas, ils encens en lo teu amor Divinal, perque tu Senyor eres amor quels omplis de amor per la tua Benaventurança, perque tu Senyor eres soberàbe, y etern, del qual proceheixen tots los bens. *Sanctificetur Nomen tuum*; Sia santificat lo teu Nom, nosaltres vermens, cridam a tu que estàs, y habitas en les altures, demanante, y suplicante, que lo teu Gloriós Nom, pera tostemps sens fi, sia santificat, y particularment en los teus elets, y que sia venerat, y honrat ab la honra que li es deguda, aixi com a Nom, lo qual es sobre tots los Noms. Atorgans, que lo teu Sant Nom, sia glorificat en nosaltres, coneixent a tu, perque conegam quant gran sia la latitut, y amplura dels teus beneficis, la longitut, y grandesa de les tues promeses, la altitut de la tua Divina Magestat, y la profunditat dels teus judicis. De manera, que nosaltres santifiquem lo teu Sant nom en lo cor, y en la boca, y en les obres, y vida per hont may fassam cosa ninguna indigna del mon, lo qual creyem, y confessam, de manera, que nil blasfemem, nil menyprehem, nil tingam en poch. Coneguen tambè la virtut, y gloria del teu Sant nom tots los

habitadors de la terra, y honren aquell en tot, y per tot ab deguda Fè, y honra. Destrueix Senyor, y torna en no res tots los que lo teu Sant Nom blansfeman, y redueix a la vnitat de la Fè a tots los del mon, perque tots de vna voluntat, y ab vna boca confessen lo teu Santissim Nom, lo qual es terrible, y Sant, y digne de esser llohat: *Adveniat regnum tuum.* Vinga Senyor lo teu Regne en nosaltres, de manera que tu regnes en nosaltres, hins fasses venir al teu Sant Regne, ahont hi ha manifesta, y clara visió de la tua Divinitat, amor perfecta, y companyia benaventurada, y gozar perpetuament de tu. Regna tu Senyor ara en los nostres cors, llançant fora lo Dimoni, lo qual tostemp cercafe lo seu mal regne dins de nosaltres. No regne en aquest nostre mortal cos ningun peccat, no se ensenyoresca de nosaltres lo Diabolic Tyrà, lo qual te lo seu regne sobre tots los fills de superbia; no mane en nosaltres la concupiscencia, ans tu Senyor regna en nosaltres, te tu Senyor lo imperi, y senyoria, y voluntats de nosaltres. Aplica Senyor pera tu los nostres cors llançats fora los esquadrons dels vicis, y fes la habitació tua en lo mes intrinsech del nostre cor, y la tua sãta caritat, y amor mane, y senyoreje de manera, que ninguna cosa pugam mes que ella.

Vinga

Vinga de aquest nom lo teu Regne en nosaltres ara al present, perque après nos portes al teu Sant, y Gloriós Regne del Cel, lo qual desde el principi del mon tens aparellat per als teus elets, en lo qual los que allí estaràn seràn Reys, y Sacerdots, y regnaràn pera tostemps sens fi: *Fiat voluntas tua sicut in Cœlo, & in terra.* La tua voluntat sia feta en la Terra, com la fan los teus elets en lo Cel. Cria Senyor cor net en los homens, y renovar lo esperit recte en aquells, perque guardantse ab tota sollicitut de les coses que te ofenen, ab gran estudi; y vigilancia complescan la tua voluntat, los teus manaments, los teus consells, y conformen tot, y per tot la sua voluntat ab la tua, de manera, que amen lo que tu amas, y aborreiscan lo que tu aborreixes, fassen lo que tu vols que ells fassen, y deixen lo que tu vols que deixen. Sia feta la tua voluntat, aixi com es feta en lo Cel, tambe en la terra, de manera, que t'amem ab tot nostre cor, pensant tostemps en tu de nostra anima, desitjant sempre a tu de tot nostre pensament, dirigint, y encaminant totes les nostres intencions a tu, y cercant tots temps la tua honor, y en totes les coses, ab totes les forces, deipenent tots los sentiments del cos, y del anima en lo servici de la tua amor, y no en altre cosa alguna, y amem

als nostres prohifmes, axi com a nosaltres mateixos, portantlos a tots segons les nostres forces, a la tua amor; alegrantnos dels bens dels altres, aixi com de nostres propis, tenint compassió dels mals de aquells, y may fent a ningù ofensa alguna.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Mentras que en aquesta vida vivim, donans lo Pa celestial, y humanal de la gracia saludable de la Sagrada Doctrina; del Santissim Sagrament del Preciosissim Cos, y Sanch de Iesu Christ Redemptor nostre. Las quals tres diferencias de Pa, excedeixen a tot Pa Celestial, y corporal, y son molt mes excelents, que qualsevulla manteniment substancial, ab lo qual ha de esser confirmat lo nostre cor. Perque tu Senyor molt be saps, y coneixes quant flachs som de nosaltres mateixos, com sempre de nosaltres hix mala corrupció, y defecte, per lo qual no es possible nosaltres perseverar, ni estar en esfors bo de esperit, sino som confirmats e continuament ab lo teu Pa sobre substancial, y conservats en lo bon estament de la anima. Lo Pa dich de la gracia, la qual infundida en lo nostre cor per lo teu Esperit Sant, cria, mantè, augmenta lo animo nostre en tot bo. Lo Pa aixi mateix de la tua saludable paraula, ab lo qual era ex-
terior.

teriotment ab les Santes Doctrines, y Predicacions, ara interiorment ab la tua Divinal inspiració, nos dones saludable past, y mantens, hins fas creixer en la santa estatura interior. Tambè lo Pa suavissim de la Eucharistia; que vol dir bona gracia Pa, lo qual del Cel devallà en lo ventre Virginal, y donà vida al mon. Al qual lo que dignament lo reb, viurá pera tostemps. Aquest Pa (dich lo amàt Fill teu Nostre Senyor Iesu-Christ) donalnos pera tenirlo en la memoria, y enteniment, ab la reverencia que convè, perque tostemps tingám devant los vlls, y pensem en lo amor quens tingué, y en les obres que per nosaltres feu, y en les paraules que per nostre profit digué, y en los dolors que per nostre reme y passá. Aquestos tres pans, donalnos sempre Senyor, vuy en aquest dia tambè, y tots los dies que en aquest mortal cos viurém sobre la terra; de manera, que may nos desempare la tua gracia, may la tua paraula, y santa doctrina apartada de nosaltres, y lo Pa de la saludable Eucharistia sia rebut per nosaltres ab digna reverencia, per salut de les nostres animes, en memoria tua. *Et dimitte nobis debita nostra, sicut, & nos dimittimus debitoribus nostris.* Y perque cada dia tots ofeném en moltes maneres a Nostre Deu, perque set vegades en lo dia cau lo just, perçò

som forçats, ò Pare benigníssim de cridar a tu
 cada dia, pera quens perdones nostres pecats,
 en los quals per la nostra gran fragilitat, ò ce-
 guedat, ò per malicia de la nostra carnal con-
 cupiscencia, ò per altre qualsevol cosa, ò ma-
 nera, havèm caygut, que per la inefable vir-
 tut de la Santíssima Passió de Iesu Christ Salva-
 dor Nostre, y per la tua gran, y infinita Mise-
 ricordia, y per los merits de la Gloriosa Ver-
 ge Maria Advocada Nostra, y de tots los elets,
 lliberalment nos los perdones, puix dells ili-
 beralment nos ne penedim, hins confessam,
 hins dolèm de la ofensa contra la tua Magestat
 feta. *Sicut, & nos dimittimus debitoribus nostris.*
 Y perque no hi haja per ventura cosa alguna,
 la qual impedesca la tua Misericordia de la re-
 missió, y perdò dels pecats nostres, nosaltres
 per amor de tu perdonám de molt bona volun-
 tat, qualsevol cosa en que nostres prohímes nos
 hajen ofès, y enujàt, no reservantnos ira alguna
 contra aquells, ni desirg de la venjança, perque
 tu Senyor ho fasses així ab nosaltres. *Et ne nos
 inducas in tentationem.* No permetau Senyor,
 que nosaltres siam induhíts, y portats en alguna
 tentació, pera que en ella caygám, ò della siam
 vençuts, y no permetau Senyor, que nosaltres
siam tentats, mes del que poden nostres forces,

àns bé feu que nos aprofitèm ab la tentaciò, y do-
 naunos forces pera resistirla. Estáu vos Senyor
 present a totes nostres tentacions, perque aixi no
 consentirèu, que nosaltres siam portats a algun
 pecat per la tentaciò: *Sed libera nos à malo.* Pero
 Senyor ab la vostra gracia deslliuraunos de tot
 mal, perque ningun mal pugua cosa alguna cōtra
 nosaltres. Ni consentiau Senyor, que ninguna
 cosa danyosa, y perjudicial a les nostres animes,
 vinga sobre nosaltres, sino que ab lo vostre es-
 forçât poder llançarà benignament totes les co-
 ses contraries a la nostra salut, per quens deslli-
 reu de tot mal, y finalment gozèm, y hajam en
 vos lo compliment de tot be. *Amen.* Aixi, ó bon
 Pare, aixi verdaderament, y de proposit vos de-
 manam que vos nos otorgueu totes aquestes co-
 ses. Açò contè, y compren la nostra oraciò, per-
 que vos Pare, y Senyor Nostre, nos digau. *Amen,*
 que vol dir, aixi sia, y aixis fassa. *Amen.* Mira devot
 Christià en les breus paraules del Pare Nostre
 quantes, y quant grans coses demanàm, sil diem
 devotament, y principalment dient la devociò
 del Rosari. En lo qual la contemplaciò dels
 Mysteris de Nostra Fê en ells contenguts, nos
mouhen a mes devociò.

CAP. VII. *De la dignitat, y excelencia de la salutació Angelical, que es la Ave Maria.*

ES així mateix aquesta Santa devoció, y Confraria, molt excelent, y de gran dignitat, per rahó de la segona oració, que es la salutació Angelical, es a saber, la Ave Maria, la qual encara que sia breu en paraules, es molt gran en sentiments, de manera, que en cada paraula estàn enclofos molts secrets Divinals. Y açò mostras en tres coses, per les quals excedeix aquesta oració, après del Pare nostre a totes les demès oracions, en la dignitat, en la facilitat, y en lo profit, y utilitat. Te primerament la dignitat, perque segons diu lo gloriós Sant Bernat, fonch dictada, y ordenada en lo Consistori de la Santíssima Trinitat, y escrita ab lo dit de Deu, y comandada a vn dels mes principals, y esforçats Ciutadans del Cel, que fonch lo Archangel Sant Gabriel, pera que la aportàs per embaixada a la Verge Maria, segons está escrit per lo Evangelista Sant Lluch. Mostras així mateix la dignitat de aquesta oració per lo tenor, e intenció della: perque en ella la Verge Maria es llohada en set maneres. La primera, perque en ella manifesta com fonch puríssima, y deslliure de tota culpa, y pecar, dientli: Ave, que vol dir sens macula.

culā. La segona, perque mostren la sua dignitat dient: *Maria*, que vol dir illuminada, y illuminadora; mar amarga, Estela de la mar, y Senyora, fonch illuminada de nostre Deu, mes que ninguna altre pura criatura, aixi per la sua puritat, com per la abundancia dels dons gratuits, que nostre Deu li donā. Fonch, y es illuminadora nostra en les ceguedats de nostres pecats, y errors, pera que dells hiscām; fonch mar amarga plena de dolor, y compassiō en la mort del seu preciōs Fill. Es Estela de la mar quens guia com nos havem de regir en les marors, y perills de la mar de aquest mon, perque arribem al port verdader del Cel. Es Senyora nostra, regnant, com regna en lo Cel, y en la terra, y com a sos criats nos fa sempre mercés. La tercera, perque plena fonch de gracia, y ab quanta abundancia la tē dientli: *Gracia plena*. Puix fonch tant plena, que com diu lo gloriōs Sant Geronym. Als altres es donada per part la gracia; pero en la Verge Maria, tota la plenitut de la gracia. La quarta, perque ningū dupte de acostarse a ella, dientli: *Dominus tecum*. Lo Senyor es ab vos; y si lo Senyor es ab vos, no hi ha ningū que pugua contra vos, ni contra nosaltres. La quinta, *Benedicta tu in mulieribus*, beneyta tu en les dones, y sobre totes les dones. La sexta, perques mostra

quant

quant es estada profitosa pera tot lo món, en la excelencia del seu Fill Preciosissim. *Benedictus fructus ventris tui Iesus.* Beneyt lo fruyt del vostre ventre, lo qual es Iesus Senyor, y Salvador Nostre. La setena, perque mostra la confiança que de la sua benignitat tenim, y la grandesa de la sua misericordia, puix com diu lo Gloriós Sant Barnat: A tots obra lo si de la sua misericordia; y perçò ab rahò tots mirèm a ella, perque tots reben de la plenitut de aquella, y perçò li diem: *Sancta Maria Mater Dei Pijsissima, ora pro nobis miseris peccatoribus, Amen.* Santa Maria Mare de Deu molt Piadiosa, pregau per nosaltres miserables pecadors. *Amen,* aixi sia.

Segonament excedeixa les altres en facilitat, perque per la sua brevedat facilmente pot esser labuda de tots, y si algù fos tant grosser, y de tant grosser enteniment, fes lo que pogués, encara que no sabès sino poques paraules de aquella, y digués aquelles ab devociò, no restaria lo seu treball sense fruyt: com se llitg de aquell Frare Llech del Orde de Cistell, lo qual entrant en dit Orde, essent ja de molta edat, y no podent apendre mes de aquestes dues paraules: *Ave Maria*, y dientlas ab molta devociò tot lo tēps de la sua vida, après de mort nasquè de la boca de aquell, sobre la sepul,

pultura vn Roser, lo qual en les Roses, y fulles que feye, tenia escrit, Ave Maria.

Aixi mateix aquesta Santa oració es molt profitosa, perque ella fonch la que feu engendrar al Fill de Deu, ella fonch ab la qual lo mon fonch reparât, lo Infern despullât, y lo Cel renovât, ab la qual nos fonch donât, y de cada dia sens dona tot lo be, lo qui devotament la diu, te lloch del Archangel Sant Gabriel, y per especial manera, fa esser engendrât novament, per gracia al Fill de Deu en la anima devota, ab ajuda, y intercessiò de la Verge Maria.

Es aixi mateix a aquesta Santa oració molt vtil, y profitosa, perque si be ho notâm, veurèm que en ella demanâm victoria dels set pecats mortals, y ha set virtuts, que en les set paraules de ella son contengudes. Primerament demanâm victoria contra lo pecat de la superbia, ab la virtut de la humilitat, la qual es contenguda en aquest nom, *Maria*, lo qual (segons diu lo Gloriòs Sant Bernat) Agrada a Nostre Deu, per la puritat, y virginitat; pero concebel per la humilitat. Y aixi se lloha, dient en lo seu Cantich. Perque mirà lo Senyor humilitat en la sua Serventa, no diguè la Virginitat, no la Caritat, no la Paciència, no la Fè, no la Esperança, sino solament la Humilitat. Aixi, que cada

cada vegada que nomenam aquest Sant Nom,
Maria, havem de cōsiderar que visitam a la Ver-
 ge Maria, molt humil en lo seu beneyt Cor, y
 en la Santissima Persona sua, y digàm. O Maria,
 lo Nom de la qual significa mar amarga, alcan-
 çaume verdadera humilitat, la qual vinga de
 vostra ma per la continua memoria dels meus
 pecats. O Maria, lo Nom de la qual vol dir il-
 luminada, alcançaume verdadera humilitat, la
 qual nasca de la perfeta coneixensa de les mies
 imperfeccions, y pecats, y de la bondat de mon
 Deu, y Senyor. O Maria, que Senyora sou dita,
 alcançaume verdadera humilitat, y perfecta en
 lo amor de Deu, y vostre. Segonament demanãm
 focòs pera vencer lo segon pecat mortal de la
 avaricia, y desordenada cobdicia de diversos
 vestits desordenats, ò altres coses curioses de la
 persona, quant diem: *Gratia plena*. Perque ver-
 daderament (segons Sant Gregori) les verdade-
 res riqueses no estan en tenir molt or, ni argent,
 ni ninguna cosa de aquestes temporals; pero es-
 tà en estar plens de gracia, y de virtuts. Aixi, que
 quant tu Christiá dius: *Gratia plena*, ab molta
 reverencia, considera, que parles agenollat de-
 vant la presència de vna gran Senyora, tota ves-
 tida de brocat molt resplendent, y de excelents
 brodadures, perque la sua gracia abundant res-
 plan-

plandeix molt mes que tots los Cors dels Angels. Y aixi digues: O Maria verdadera, y cumplidament graciosa, la qual may tingueren, ni conegueren pecat, alcançaume gracia tant cumplida, quem neteje de tots los pecats que jo he comesos. Alcançaume, Senyora, gracia, y llum, ab que puga seguir la santissima voluntat del vostre Fill mon Deu, y Senyor, y que fassa a mi, y a tots los altres quel amen, y sempre seguiam lo que mes accepte, y agradable li serà. Alcançaume també gracia de caritat, la qual me encenga ab viu foch de amor a mon Deu, y Senyor, y al prohieme.

Tercerament ab la tercera paraula, que diem: *Dominus tecum*, demanàm auxili contra lo setè pecat mortal, que es accidia, y pereza, segons lo que diguè Isaias. Totes les nostres obres fastu Senyor, y obres en nosaltres. Aixi que diem aquestes paraules, devem alegrarnos ab la Verge Maria, dientli: Lo Senyor Deu Pare, Senyora es ab vos, perque molt neta, y perfectament mirareu tot lo quens podia mouer al seu amor, y temor. Lo Senyor Deu Fill, Senyora es ab vos, ab sa sapiencia infinita, pera la qual sabereu avorric tot lo terrenal, y amar a ell sols Deu. Lo Senyor Deu Esperit Sant, Senyora es ab vos, baixà lo foch Divinal que
ence-

enceses vostres Virginals entranyes, sempre cre-
 maren ab verdadera caritat, y amor seu; y així
 devotament contemplant pot dir: O Maria, al-
 cançame fortaleſa pera vencer la floixedat, y
 tibieſa de la mia carn, esforçant a la mia volun-
 tat ſe exercite en coſes ardues, y difícils, agra-
 dable al meu Sant Deu, y a vos. Aborreſca jo
 ab la voſtra gracia tota ocioſitat, que es porta, y
 principi de tot mal deſitg. Arrancau la rel, la
 tibieſa, y fredor del meu cor, y enceneula ab lo
 ardent foch del amor, a mon Deu, y Senyor, y
 dels prohiſmes. Quartament, ab la quarta pa-
 raula que diem: *Benedicta tu in mulieribus*, dema-
 nàm auxili contra lo tercer pecat, que es luxuria.
 Perque ſi naturalment ſom inclinats a amar les
 criatures, per les gracies, gentileſes, y altres
 dons que naturaleſa los ha donât; quant mes de-
 vem tenir major amor a la Verge Maria, perque
 es Senyora Noſtra, y es la mes hermoſa, y be-
 neyta de totes les dones, y poſats los vlls de noſ-
 tre penſament en ella, digàm a totes les criatu-
 res: Vosoltres criatures anau en bona hora, que jo
 a la Verge Maria Mare de mon Deu, y Senyor
 amo, y no a vosaltres: ſino en ella, y en ella: y a
 vosaltres, es com a proxims meus, y criatures de
 mon Deu. Així que dient aqueſtes paraules: *Be-
 nediſta tu in mulieribus*, Digues ab atenciò, en-
cès

çés de amor, y reverencia molt humil, á la Verge Maria. O Senyora sobre totes, y mes que totes, digna de esser beneyta, y llohada: Vos que sens ninguna macula foreu en la vostra Anima, y Cos Santissima: Vos que foreu exemple de tota virtut, a totes les dones: Vos Senyora, que en totes les parts de vostra Virginal Persona foren tant concertada, tant gentil, honesta, y hermosa, que cosa no poguè esser millor, après del vostre Fill, y Deu Nostre, ni cosa tant conforme, y semblant a la sua infinita gentileza, y bondat com vos sou. Vos Senyora, a que après de Deu jo mes ame, vos Senyora, que dissimulau en los vostres amats los defectes que tenim en no amarvos, y serviros, prometent molt, y cumplint poch, dient, y oferintvos vna cosa, y fentne altre, dient queus amàm sens interès, no essent aixi, y vos fentnos continuament grans mercès: obliduntvos cada hora de nostres faltes: deixantvos, y posant nostre amor en coses de no res. O Senyora, vos qui totes les gents deuen benehir, y reverenciar ab lo intim dels seus cors: Vos a qui tots deuen llohar ab les lues paraules: Vos aqui deuen amar ab los seus desitgs; puix que lo vostre amor es tant gran, y la familiaritat, y conversaciò tant suau, vostres paraules tant dolces, les mercès que vos Senyora feu

tant

tant llargues als vostres amats, puix publican la vostra bondat, vostre amor Senyora, vostra amicitat, y conservaciò, lleva, y neteja los mals que tenim, guardantnos de cauter mes en aquells: dona bon exemple a tots; agrada molt a Nostre Deu, augmenta les seues gracies en los que vos amau; hius amen, hils fa molt benaventurats. Feu donchs Senyora, beneyta sobre totes, que nosaltres sapiàm, y fassam tot açò, perque los quens veuràn se moguen tots al mateix, y vos siau beneyta, y llohada de tots, y tots siàm remediats per vos. Suplich vos per lo amor ab quens amau, que totes les vegades que vos visitarè ab aquesta vostra Angelical Salutaciò, encengau, y augmenteu en mi lo vostre amor, y desfessau, y mateu del tot lo amor que tinch al meu cos, y qual se vol altre.

Sinquenament, ab la sinquena paraula, que diem: *Benedictus fructus ventris tui*, demanàm auxili contra lo quint pecat mortal, que es la gola. Perque la anima Christiana despreciant tots los menjars, gustos, y petits terrenals, sols se deu sentir fam de aquest preciós fruyt del ventre Virginal de vos Santissima Maria, qui es Iesus tot nostre be, manteniment tant delicat, y preciós per la nostra anima, que no pot esser millor mantenguda, ni contenta ab altre menjar, ni veura,
sino

finō ab aquest preciōs fruyt Iesvs. Quānt mes se engruixa, y ceua la nostra anima ab aquest preciōs menjar, mes troba dins de si ganosa, y desitjosa, ab major fam, y appetit de gustar del fruyt, y Pa dels Angels que lo Altissim Deu fabricà en vostres Virginals entranyes. No succeheix aixi ab lo beurer, y menjars terrenals, per molt delicats, y suaus que sien, perque, ò son molt danyosos, ò pesats, si demasiadament menjàm de aquells, ò tantost los aborrim, y nos enfadam, ò nos danyen, encara que sia molt bo, y suau lo menjar. Cercàm los homens pera conservar la salut del cos fruyts del pa, herbes, y altres regalos que naixen de la terra, y troban coses molt gentils pera deleytar à la vista, molt profitōs peral manteniment, y salut, ordenades, y francament donades, per lo tot poderōs Criador, ab sa acostumada lliberalitat en donarles. Pero contemplant la anima nostra, cerca, y troba en lo ventre Virginal de Vos Maria, lo fruyt beneyt, qui es lo dols Iesu Christ Salvador Nostre, molt mes excelent en totes coses, que tots los sobredits fruyts, gustos, menjars terrenals. Es molt mes gentil que tots ells, puix que de ell canta la Iglesia, que es mirall sens macula, es resplandor de la Gloria, y es la mateixa Gloria, y es lo mateix Deu. Quant

al gust, Senyora, es molt mes suau que tots los altres, porque es la mateixa dolçor, y son de tota suavitat, tant excelent, y abundant, que sols ab vna sombra de la suavitat, resta la criatura tant cumplida, que no deixa part en lo vaixel del seu esperit, que no estiga cumplidissim ab tanta suavitat, y ningun altre menjar li agrada, y totes les dolçors dels altres menjars, son amargues. Es tambe Senyora, lo vostre fruyt perfectissim, y sant, porque ell sol dona, y cura les malalties totes, preserva de las que estan per venir. De ella soles se diu, que tostemps conegué, y volgué lo que es bo. Assi que molt dolça Senyora, puix que lo beneyt fruyt del vostre ventre virginal, estan preciós, gentil, suau, y tant te la anima cumplida, jous suplich, que ell sol sia lo meu, y delectable menjar, y que tinga lo appetit del meu cor affaciât, y cumplit, y no permeta que vn punt se aparte la mia anima de la suavitat del vostre beneyt fruyt. Les vs. Sisenament, ab la sisena paraula que diem *Iesvs*, demanàm auxili contra lo quart peccat mortal, que es el de la ira. Perque quant nomenàm aquest Sant Nom *Iesvs*, demanàm la santa unió, y gracia sua, y ablancix los llavis de nostra boca, ab la suavitat de aquest Sant Nom *Iesvs*, y aixi suplicàm, que de aquest Sant Nom Iesvs, nos
resta

resta dell tanta suavitat, quietut, y repòs, que ja may ninguna tribulació pugua turbarnos. Perçò Senyora mia, puix sou mansa, y humiliíssima sobre totes les criatures, puix vos canta la Iglesia Santa: *Inter omnes mitis*; supliqueu al vostre Fill mon Deu, y Senyor, que ja que ell mansament sufri paraules de molta deshonra, y blasfemia, moltes ferides, y colps de gran torment, y morí rigurosament en la Creu, essent ell innocentíssim, y sens culpa alguna: quem fassa mercè à mi miserable pecador, per la sua infinita bondat, y per la vostra, de donarme virtut de paciència, y sufriment contra la mia ira, furor, y passions.

o Serenament, ab la serena paraula, que diem: *Sancta Maria Virgo Mater Dei pijsissima, ora pro nobis miseris peccatoribus. Amen.* Demanám auxili contra lo sisè pecat mortal de la enveja. Es llançada tota la enveja de nostre cor, perque ab dites paraules es clar, que demanám tot lo be, y profit al prohisme, fentlo participánt de nostres oracions demanánt que li sie llevat tot mal, y li sie donat tot be, que es la gracia. Demanera, que clarament se veu, que ab les paraules de aquesta Santa Oració, y Salutació Angelica, se demana auxili, gracia, y favor contra tots los set pecats mortals.

Y no sols per tot lo que dit havem de aquesta

Santa Oraciò, que es molt vtil, y profitosa; però á demés de açò, es molt agradable a tota la Cort Celestial, delagrada molt al Dimoni, y aprofita molt al home. Lo primer es molt agradable á tota la Cort Celestial, perque (segons diu lo Gloriòs Sant Bernat) quant nosaltres devotament diem aquesta Santa Oraciò, lo Cel se riu, los Angels se alegran, y en especial agrada molt á la Santíssima Verge Maria, perque segons diu lo mateix Sant Bernat parlant de ella: Es pera Vos Verge dulcíssima casi vn bes, y senyal de pauohir aquesta veu: *Ave Maria*, y no tens causa, perque cada vegada que ella hou aquesta Santíssima Salutaciò, la qual lo feu molt dols Espòs, y per millor dir, lo seu Santíssim Fill, ab lo Embaixador Noble que li enviá, alegràs lo seu cor, y tornà a repetir aquelles paraules del Cantic. Alegràt se ha lo meu esperit en Deu Salvador meu. Tambe quant hou aquella Celestial cançò, que lo Celestial Cantor li canta, torna a cantar ella: *Magnifica anima mea Dominum*. La mia anima magnifica al Senyor, y perque hou cantar a tots los Angels: *Gloria in excelsis Deo*. Gloria sia en les altures a Deu. Y tambe quant hou cantar a tot lo món, lo que diu lo Real Profeta Davit: Regogijense los Cels, y la terra, mostren alegria devant lo Senyor, que es vingut.

Aixi mateix quant li diem aquesta Santa Oració hou vna lletra, que lo fael Misatgèr li portà del Cel, lletra profitosissima, en la qual se contè la prosperitat de antichs Cels, que son los justos, la Redempció, y rescate dels catius, que son los pecadors, la victòria dels enemichs, que son los dimonis. Hou també la solemne embaixada, ab la qual li feya a saber, que lo Rey dels Reys la feya Reyna del Cel, y de la terra. De hont diu Sant Bernat: Isquè lo Angel Sant Gabriel de la presència del Rey per anar a la Reyna: de la presència del Emperador, per anar a la Emperadora; y perçò per ventura ab major alegria, perque los que abans tenian Rey, que eran los Angels, tinguessen après Reyna a la Verge Preciosissima. Y perçò per aquestes causes, no pot sino molt alegrarse cada vegada, que ab la dita Salutació la saludám. Desplau, y desagrada molt aquesta Oració al dimoni. Lo primer, perque com es envejós, hou de molt mala gana aquesta Salutació, per la qual lo home alcança, y haguè la salut, y perçò lo dimoni se desfà tot de enveja. Segonament desplau molt al dimoni, perque com tostemps ell estiga en plor, y tristicia, desplauli, molt aquesta dolça cançò, ab la qual lo home reb la dolçòr Espiritual; y perçò reb lo dimoni en ohirla molta molestia.

Tercerament, desplaudi molt al dimoni, perquè com sia tyrà, pesali molt ohir aquesta lletra, per la qual perdè los seus catius, y perquè ohint-la reb molta turbació. Quartament li desplau, perquè com sie superbo, no li es agradable aquella embaixada, ab la qual la Verge Preciosíssima li trenca lo cap, per la sua humilitat, y fonch elegida per Reyna de tot lo mon, ans se indigna, y enfalloneix molt. Y finalment, com diu lo Gloriòs Sant Bernat, ohint aquesta Salutació, los dimonis fugen, y tremola lo Infern.

Y no sols los desplau als dimonis la dita Salutació, pero també totes les paraules de aquella. Desplau la primera, que es *Ave*, que vol dir sens macula, ni maledicció, puix ells se procuren la eterna macula, y maledicció. Desplaus ohir *Mario*, perquè ella essent illuminada per nostre Deu, trencà lo cap de aquells, los quals estan en perpetues tenebres, y escuritat. Desplaus ohir *Gratia plena*, perquè ells la perderen pera tostemps. Desplaus ohir *Dominus tecum*, perquè la Verge Santa desfà lo que Llucifer feu, ab la primera dona, fer apartar a Deu del home, ab lo qual estava per gracia. Desplaus ohir *Benedicta tu in Mulieribus*, perquè la Verge Preciosíssima lleva la maledicció que lo dimoni avia passat, y portat al

mon,

mon, per medi de la primera dona. Desplautos
ohir *Benedictus fructus ventristui*, perque ella ha
llevat lo pecat que la primera dona avia cau-
sât. Donchs en ohir *Ievs*, no poden tenir sufri-
ment algù, puix ell es lo que naixent de la Ver-
ge, los llevà tot lo poder, y domini del mon. A
la fi no poden ohir lo que la Iglesia hi ha afe-
git. *Sancta Maria Virgo Mater Dei, &c.* perque
saben be, que amparantnos ella, y pregant per
nosaltres, no tenen ells podèr ningù contra no-
salties.

Ajuda aixi mateix a questa Santa Oraciò al ho-
me, perque si es pecador, es brut de la culpa, ò es-
cur per la ignorancia, buyt per la privaciò de la
gracia, sol deixat del amparo, y defensa de Deu,
malehit per la maledicciò de la pena eterna, y lo
remey de tot açò, te en aquesta Santa Salutaciò,
perque lo que es brut, acostes â aquesta Santis-
sima Verge, la qual es pura, y sens macula, ni
maledicciò alguna. Y perçò diem al principi *Ave*,
lo qui es tenebrós, y escur, acostes a la Verge
tant illuminada, y plena de llum: y perçò li diem
Maria, la qual vol dir illuminada, y illuminado-
ra: lo qui està buyt de gracia, acostes a la Verge
Santa, la qual està plena de gracia pera q̄ partici-
pe de aquella: y perçò li diem: *Gratia plena*, lo qui
està en maledicciò acostes a la molt Beneyta

Verge, y alcançará, y haurà la benedicció: y perçò li diem: *Benedicta tu in mulieribus*, lo qui està privat de la Celestial refecció, y manteniment, acostes a aquesta abundantíssima Senyora, la qual està dotada de aquest tant excelentíssim fruyt, pera que pugan gosar de aquell: y perçò li diem: *Benedictus fructus ventris tui*, lo qui està inquiet, y de la sossegat per la ira, acostes a aquesta Benigníssima Senyora, y haurà la māsuetut, y sossego, puix ella te a son Fill en los braços; y perçò diem: *Iesus*, lo qui està verinòs, y ab malicia de la enveja, acostes a aquesta Lliberal, y Graciosa Senyora, y haurà la benignitat, y desitg de be en los prohimes, per la intercessió de aquella, ab la qual confiança concludhim dient: *Sancta Maria Virgo Mater Dei Pijsima, &c.*

Tot açò he posât breument, aixi de la Oració del Pare Nostre, com del Ave Maria, perque los que poch saben, llegint assi, entenguen alguna cosa del molt que en elles està enclòs, y també perque entenēt la dignitat de aquestes oracions, se moguen a la devociò de aquelles, y las digan també ab devociò: deixades altres noves Oracions, las quals mes son inventades per al sentiment dels Savis, que no pera la fervor dels cors.

DISTINCIÒ SEGONA : EN LA QVAL
 sō posades les diverses maneres qui hi ha hagut
 de dir , y contemplar lo Rosari : y lo modo ver-
 dader de contemplarlo, conforme al que la
 Verge Maria Senyora Nostra ho ha reve-
 lât, y la Igleſia ho ha confirmât.

CAPITOL PRIMER.

*DE LAS DIVERSITATS DE CONTEMPLAR
 aquesta devociò del Sant Rosari.*

EN la primera Distincciò havèm declarât lo
 principi , y excelencia de aquesta Santa de-
 voció , y Confraria , y perque tota ella consis-
 teix en lo dir los quinze Pare Nostres, y 150. Ave
 Marias, y en la contemplaciò dels Mysteris , y
 actes de la Vida de Iesu Christ Redemptor Nos-
 tre, y de la humil Verge Maria Mare sua, dient lo
 numero, ò suma dels Pare Nostres, y Ave Marias.
 Perque moltes, y diverses maneres de dir lo Ro-
 sari se han trobât, y pera mes alçar lo esperit en la
 contemplaciò, ham aparegut posar assi breumēt
 les dites diversitats, ques troben en aquesta Dis-
 tincciò, y vltimament posarèm lo modo de con-
 templar , ordenât per la V. Maria, y aprobât per
 la Igleſia, dels dits 15. Mysteris, pera guanyar los
 per-

perdons , y Indulgencies a aquesta Santa Confraria atorgades. Los Reverents , y devotissims Pares Cartuxans , los quals molt llarch temps tingueren aquesta Santa Devociò , y Confraria; ans quel Orde de Predicadors fos instituhit, trobaren (crech que fins a vuy vsen) vna manera de contemplar lo Rosari , la qual donâ lo Sant home Heloym, Conventual del Monastyr de Treveris, al qual la Verge Maria manâ que renovàs aquesta Santa Devociò (com estâ dit) y es la dita manera de dir lo dit Rosari cumplit , tota la Vida de Iesu Christ Redemptor Nostre, dient lo Rosari ab vn Pare nostre, y deu Ave Marias , y â cada Ave Maria, no dir sino fins *ventristui Iesus*: y après posen lo que de la Vida de Iesu Christ Nostre Senyor volen contemplar, com per exemple. Dient *Ave Maria, &c. Iesus*. Lo qual vos anuncia lo Angel , certificantvos quel avieu de concebrer, y parir, restant Verge ans del part, y en lo part, y après del part, &c. Y perque lo dit Rosari vá emprentat en pla , y en romans , y es comù, dell no dirè mes.

Vna devota Senyora Espanyola , nomenada Maria, deya lo Rosari de aquesta manera. En la primera sinquantena deya vna Ave Maria a cada vn dels seus sacratissims membres , dels mes senyalats de la sua sacratissima Persona: la primera,

al sacratíssim cos Virginal: la segona, als sacra-
tíssims ulls: la tercera, a les seues Sacratíssimes ore-
lles: la quarta, als seus honestíssims llavis, y bo-
ca; y de aquesta manera discuria per tots los
principals membres de la Verge Maria fins à
cumplir tota la sinquantena. La segona sinquan-
tena deya en honors, y reverencia de la Sacra-
tíssima Passió de Iesu Christ Salvador Nostre, y
discuria per tots los Preciosíssims membres de
Nostre Redemptor, tormentats en la dita Mort,
y Passió, fins que cumplia la segona sinquante-
na. La tercera sinquatenena deya, si estava en la
Iglesia, pensant en cada vna de les Imatges dels
Altars de la Iglesia, portant a la memoria los fets
senyalats dels Sants, ò Santas de qui eran les dites
Imatges; y als Sants a qui mes devoció tenia,
a cada hù deya vna, ò moltes Ave Marias, fins
a donar cumpliment a la dita tercera sinquante-
na. Aquesta manera de contemplar, y dir lo
Roser, encara que sia pera mes elevar lo espe-
rit a devoció; pero tampoch es com la primera,
segons que la Verge Maria maná quel digan;
y demès de açò, es perillosa pera les persones
que no son molt espirituals, per la manera del
contemplar, en especial la primera sinquante-
na.

Altra Senyora Romana, dita Catarina la Bella,

tin-

tinguè altrā manera de contemplar, y dir lo Rosari, que en la primera sinquantena pensava en la Infantesa, y Puericia de Iesu Christ Salvador nostre, y aixi infant, y minyò lo contemplava crucificat, encara que no en la execució de la obra, pero almenys en lo pensament, en la Santissima Anima sua, la qual sempre sabè, y senti la Passió que li estava aparellada. En la segona sinquantena, contemplava en la molt Sagrada Passió de Iesu Christ Salvador Nostre, y en los Mysteris de aquella, y en tot lo que passà en la dita Passió, segons la Santissima Humanitat sua. En la tercera sinquantena pensava en lo que Iesu Christ Salvador Nostre passà per nosaltres, segons la sua Santissima Divinitat (no perque patís en quant Deu) que no poria patir; pero perque la Divinitat sua amava tant la nostra humilitat, que si fos estada mortal, y poguera patir haguera prè mort per nosaltres.

Lo Gloriòs Pare Nostre Sant Domingo, doná en penitencie a vn Cavaller, pera convertirlo, y reduhir al cami de la virtut, que prenguès vn Rosari de finch colors, y en cada color contemplàs, dient la particula, contemplació, ò memoria. Lo primer grà gròs del dit Rosari, avia de esser de vidre, de diversos colors, per lo qual se entèn la diversitat dels pecats, y de vidre, perque aixi

com

com lo vidre te apariencia de valer alguna cosa, es no res, aixi lo pecat te apariencia de valer algun tant: pero torna al home en no res; y les dèu Ave Marias significaven, que tots los pecats mortals, y qualsevulla dels que lo dit Cavaller avia comesos, eran dèu vegades de major gravitut, que ell no podia pensar. Lo segon gra del Pare Nostre avia de esser de color de cendra, lo qual significava la memoria de la mort, per la qual avèm de esser tornàts en terra, y cendra, y los dèu grans xiquets de les Ave Marias de la mateixa color, significaven la memoria dels dolors, y perills de la mort, lo menor dels quals es major, que si essent Senyor del mon, lo haguès perdut. Lo tercer gra del Pare Nostre, avia de esser de coral, que es color de sanch, lo qual significava la rigurositat del juy particular a la hora de la mort, y del juy vniversal: y los dèu grans xiquets de les Ave Marias de la mateixa color, es la memoria, de qualsevol de ls perills que alli seràn, es dèu vegades major, que ningun perill dels que pot esdevenir a ningun home devant qualsevol Iutge mortal. Lo quart gra del Pare Nostre avia de esser negra, lo qual significava les grans tenebres, y escuritat del Infern. Y los dèu grans xichs de les Ave Marias de la mateixa color, y significan
que

que lo menor de les penes, y tormentes infernals; es dèu vegades major que tots los tormentes de tots los Martyrs; encara que per ells merefqueren estar en la Gloria, y ser deslliurats de aquelles penes. Lo finquè gra del Pare nostre era daurar, lo qual significava la memoria que havia de tenir de la Gloria sens fi, que tenen los Sants; y los dèu grans xichs de les Ave Marias, significavan, que lo menor goig del Cel, es major que tots los plahers, regalos, y prosperitats que hi ha hagut, ni haurá en lo mon. Y ab aquesta manera de contemplar, portà Sant Domingo al dit Cavaller a la virtut; pero encara que aquesta manera sia molt profitosa, no es la que la Verge Maria vol ques contemple; be es veritat, que al que per la memoria de aquestes finch coses, voldrà aportar dividat lo Rosari, no loy desaconsellaria jo may, ans loy aconsellarè, que si ho pot fer lo aporte aixi dividat, ab tal que contemple la verdadera manera que la Verge Maria vol, y a la que son donats los perdons, que es la vltima que posarèm.

Lo Reverent Pare Fra Albert Castella de Venecia, Frare del Orde de Predicadors, en lo Llibre que ha compost en Llengua Toscana, del Roser, après de haver posat lo modo necessari de dir lo Rosari, y contemplar los quinze Mysteris de
aquell,

aquell entreposá entre los quinze Mysteris, cent y cinquanta contemplacions, a cada Ave Maria la sua, començant desque los Patriarcas, y Profetas demanaven la vinguda del Fill de Deu al mon, y discurrint aixi per la Concepció, Nativitat, y Vida de la Verge Maria, com també per tots los actes de la Vida, Mort, y los demès de Iesu Christ, y dels seus Sagrats Apostols, fins a la gloria particular del Sants en lo Cel. Y perque lo sobredit Reverent Pare despen moltes cartes en aquestes contemplacions, assi no dirè mes, sino que aquesta darrera manera de contemplar, com totes les altres que havem dit, no son de essencia del Rosari, pera guanyar les Indulgencies, y perdons de dita Santa devociò, y Confraria, sino pera mes exercitâr, y despertâr a la devociò en los que tenen temps pera contemplar.

En vn llibre dit: *Despertador del Anima*, se posa altra manera de dir, y cõtemplar lo Rosari, y comença desde la Encarnaciò del Fill de Deu, y a cada vn dels quinze Mysteris, dèu contemplacions; y perque aquesta també te la sua fi, y intenciò com les passades, deixarela que la vejen, los que veure la voldrà en lo dit llibre. Vn Cavaller Espanyol feu vn Rosari de cinquanta y sinch contemplacions de la Vida de Iesu Christ,

y de la Verge Maria Mare sua en cobla Castellana, aplicant a cada contemplació vna figura de la Sagrada Escripura, cosa cert de molta erudició, pero puix no es de la manera que convè pera contemplar, aixi com totes les que havem dites, de ella no dirè mes. Y perçò deixades totes les sobredites maneres, posarèm ahsi la verdadera manera, y essencial de contemplar lo Rosari, conforme al que la Verge Maria ha revelat, y en lo Monestyr de Predicadors de Colonia, ahont està lo cap de aquesta Santa Confraria del Roser fonch ordenat, y per Autoritat Apostolica confirmat.

CAP. II. De la manera de dir, y contemplar lo Rosari de la Verge Maria, conforme à la Santa Confraria del Roser.

DEixades donchs totes les sobredites maneres de dir, y contemplar lo Rosari, dirèm ahsi de la manera comuna, y essencial. Com aquesta Santa Confraria, y devoció, y manera de orar, sia vn exercici Espiritual, ab lo qual los Christians sobre tots los altres exercicis se deuen exercitar, y ocupar, com a cosa mes agradable à Deu Nostre Senyor, y a la sua Preciosissima Mare, puix les porta a la memoria los beneficis que havem rebut de la sua ma, discurrint per los mes senya-

senyalats actes de la Vida de Iesu Christ nostre Salvador, y de la sua Preciosissima Mare. Deu qualsevol Christià ab devociò contemplar aquest to's quinze Misteris, dientlos com se han de dir, devant de alguna Imatge de Iesu Christ nostre Deu, ò de la sua Preciosissima Mare. O si per ventura no està en lloch ahont algunes Imatges hi haja, pinte en lo seu enteniment vna devota Imatge de Iesu Christ, ò de la sua Sagrada Mare Maria, y agenollat devant de aquella diga, contemplant a part los finch Misteris de Goig, y a part finch de Dolor, y a part los finch de Gloria.

Y començant primerament per lo Pare Nostre, perque de Deu Nostre Senyor havèm principalment de havèr tot lo be, après per la intercessiò de la Verge Maria, digues vn Pare Nostre, y deu Ave Marias al primer Misteri, que es la Encarnaciò, après dirás altre Pare Nostre, y deu Ave Marias, al segon Goig, que es la Visitaciò de la Sacratissima Verge Maria a Santa Elisabet, y aixi en tots los altres Misteris de Goig, Dolor, y Gloria.

Y perque lo devot Christià sentia alguna cosa dels Misteris que alli diu, pot mentres diu lo Pare Nostre, y deu Ave Marias, contemplar en lo dit Misteri, en la manera seguent. Los finch primers Misteris de Goig, perque en ells se

e contempla la molt desitjada vinguda del Fill de Deu al mon, fet home per nostra reparació, y perçò son anomenats Misteris de Goig, perquè portant a la memoria la dita vinguda del Salvador, dona alegria no sols als que estan en la terra, però també als que estan en lo Cel: y aquests podense contemplar de aquesta manera. En lo primer Misteri, que es la Encarnació del Fill de Deu, pots contemplar quant gran fruyt aportá al mon la dita Encarnació, feta en lo ventre Virginal de la Sacratissima Verge Maria, y lo goig, y alegria que la Santissima Verge sentí, quant lo Angel Sant Gabriel, per voluntat, y ordinació de la Santissima Trinitat, portá la Embaixada, dientli, que avia de esser sola Mare en la terra, de aquell que tenia sols Pare en lo Cel, y essentli donat per senyal, com la sua Cosina Santa Elisabet avia sis mesos que estava prenyada del Gloriós Baptista, donant la Preciosissima Verge lo consentiment, y dient: *Ecce ancilla Domini*, veus assi la Serventa del Senyor, &c. En aquell mateix punt tingué al Fill de Deu fet home en les sues entranyes Virginals.

Lo segon Misteri es, quant la Verge Preciosissima tenint dins lo seu Virginal Ventre al Fill de Deu, anà a visitar a la Gloriosa Santa Elisabet:
pots

pots contemplar la gran humilitat , ab que la Verge Santissima anà a visitar a Santa Elisabet, y que la Mare del Salvador del Mon anà a la casa de la Mare del criat, y com en saludant la Gloriosissima Verge a Santa Elisabet, en aquell mateix punt fonch plena del Esperit Sant, y aixi mateix lo Fill que portava en lo ventre: y com aixi plena començà a dir grans llahors de la Verge Sacratissima, dientli: *Beneyta tu entre totes, y sobre totes les dones, y beneyt lo fruyt del teu ventre:* y de hont mereisqui jo que la Mare del meu Senyor vinga a mi? Y com lo Gloriòs Sant Joan Baptista Infant de sis mesos, enclòs en lo ventre de la Mare, vehent present a son Deu, y Senyor, que també estava enclòs en lo ventre Virginal de Maria se alegrà, y puix que ab paraules no podia alegrarse fent reverencia dins lo ventre de la Mare, saludà a son Deu, y Senyor, y lo goig que la Verge sentì, ohint totes aquestes coses, puix veye començarse a manifestar lo Misteri Sagrat de la Encarnaciò del Fill de Deu, ab lo qual goig cantà alli lo Cantich del Magnificat.

Lo tercer Misteri, es de la Santissima Nativitat de Jesu-Christ Salvador nostre: pots contemplar lo gran goig que la V. Sagrada sentì vehentse Mare de tant excelent Fill, y que juntament se

veya Mare, y Verge abans, y en lo part, estant també Verge després del part, y lo goig que ella sentí, quant veu aquells Cors dels Angels, alli estant al Pesebre posats, adorant a son Deu, y Criador, sent Infant per los homens, y quant ohí cantar als Angels: *Gloria en les altures sia dada à Deu, y pau en la terra als homens de bona voluntat*, y après quant veu venir los Pastors avisats per lo Angel, de la bona nova, vingueren a adorar a son Fill preciós, y així mateix com los animals, que era la Mula, y lo Bou lo recreavan ab lo seu alè, per lo gran fret que feya, y adoraven com a son Criador: y en aquest Misteri pots també contemplar, com los tres Reys de Orient, guiats per la Estela, vingueren a adorar-lo en lo Pesebre après de tretze dies que era nat son Deu, y Senyor, oferintli Or, com a Rey: Mirra, com a Hòme que avia de morir: y Encens, com a Deu verdader.

Lo quart Misteri de Goig, quant la Verge oferí, y presentá, après de quaranta dies al seu Fill preciós al Temple: y alli pots contemplar, com entrant la Verge Preciosíssima per lo Temple, aquell Gloriós Sant Simeon, essent informat que la Verge portava lo Fill, y lo Nom dell era IESVS, que vol dir Salvador, tenint revelació certa que aquell era lo Messias, que ell esperava pera

consolació del seu Poble, lo demanà a la Verge, y ab moltes llagrimes que procehien del gran Goig que ell sentia en veurer en los seus braços al de ell tant desitjat, començà a cantár aquell doloròs Cantich de: *Nunc dimitis*, y aixi com aquella Santa Viuda Anna, filla de Phanuel diguè també maravelles del seu Fill, y lo gran Goig que la Verge Sacratissima sentí en ohir àquestes coses, y la gran alegria ab que lo oferí al Pare Celestial, oferint ab ell dos parells de Tortras, ò Colomins.

Lo quint Misteri de Goig, es quant la Verge Sacratissima après de tres dies, que avia perdut a son Fill Preciosissim, essent ja de dotze anys lo trobà en lo Temple, responent, y interrogant als Doctores, y Savis de la Lley; pots contemplar quant fonch gran aquest Goig, puix fonch gran la dolor que la piadosissima Mare sentí, en aquells tres dies quel tinguè perdut, y en especial trobantlo en lo Temple, en mitg de Doctores, ohint, y interrogantlos, y ab quanta mansuetut diguè la Preciosissima Mare al seu Gloriòs Fill. Fill meu, perque ho haveu fet aixi, de restarvos assi sens saberho nosaltres? Perque Ioseph vostre Pare putatiu, y jo tres dies ha queus anàm cercant, y lo Fill obedientissim sen anà ab ells, y lo gran goig que la Mare sentí, quant ohí de la

boca de aquells Doctors, y Savis, que aquell Minyó, que era son Preciós Fill, avia de esser molt Sant home, puix que llavors, que no tenia encara sino dotze anys, ab tanta agudeza avia respost, y interrogat les coses altes de la Lley.

Los finch segons Misteris son dits Dolorosos, perquè en ells se contempla la cruel persecució, y dolorosa Passió de Jesu Christ nostre Redemptor, en especial dels finch principals, en los quals com a home verdader escampà mes Sanch del seu Santíssim Cos, pera redimir los homens. Lo primer Misteri dolorós es, quant lo Redemptor nostre feu la Oració en lo Hort de Gethsemani, y com posat allí en la agonia, tuà suhor de Sanch, que corregué fins a terra: pots contemplar ab quanta tristicia, apartat dels Deixebles, y Apostols, y prenent als tres, ço es, a Sant Pere, a Sant Jaume, y a Sant Ioan, los diguè: *Trista està la mia Anima fins à la mort*, esperaume así vn poquet, fins que vaja, y falla Oració. Y ab quanta agonia, y tristicia feu tres vegades Oració al Pare Celestial, que si possible fos passés dell aquell Calze de amargura de la mort, oferintse li devant, tots los torments, y improperis que avia de passar, y oferintse li lo poch fruyt que la sua Mort, y Passió avia de fer en aquells per
qui

qui moria , principalment que eren los Iueus, oferintse li lo gran dolor, que la piadosíssima Mare sua havia de sentir, en veurel aixi maltractar, y com per totes aquestes coses, en especial per la memoria de la Dolor de la Mare vinguè en agonia, y sua voluntariament suhor de Sanch, al qual li apareguè lo Angel Sant Gabriel confortantlo en quant home, y diguè la determinada voluntat del seu Pare Celestial, la qual era, que morís per salvâr lo Llinatge humà.

Lo segon Misteri es, del açotament en la Columna, pots contemplar com après de esser prè, y lligat, y deixat de tots sos Diables, y après de esser portat a Casa de Anás, y alli li fonch donada la bofetada, y après de esser estat presentat a Cayfás, y alli indignament maltractat, abofetejat, escupit, y vituperat: lo Divendres demati fonch aportat a Casa de Pilat, y com après de haver fetes les diligencies que pogué Pilat, per veurer si podia deslliurar, sabent que per sola enveja lo avien prè, y vehent que no podia: pera amansarlos manà quel portassen en lo Pretori, y que lligat a vna Columna lo açotassen: pots contemplar ab quanta mansuetut lo Corder sens macula posat entre los Llops se despullà la roba, y quanta vergonya senti de veures desnù, y ab quanta

furia aquells malvats Ministres lo prenen, y lliguen molt fort, abraçat a la Columna, y com primerament ab vnes cadenetes de ferro, après ab vnes dures vergues, après ab forts cordells, açotaren aquelles Divines carns, fins a donarli finch mil, y tants açots, y ab quanta mansuetut, y paciència los rebè, no ohint may la sua boca.

Lo tercer Misteri Doloròs es la Coronació de Espines: pots contemplar com après de haverlo deslligat al Redemptor, de la Columna, y ell ab molta vergonya anant cercant la roba pera tornar-se a vestir, perque si la Mare Preciosissima estava alli, nol vehès desnù, y com aquells cruels Ministres, lo prengueren aixi desnù com estava, y posantli per escarn vna roba vella de purpura, y assentantlo en vna cadira, prengueren vna dura Corona de setanta y dos espines, feta de jonchs marins, lay posaren sobre lo Cap: y après ab vnes fortes canyes, perque entrassen be les espines, pegaven sobre la Corona, y com de les ferides de les espines eixia molta Sanch de aquell Divinal Cap, y corria per la cara, y coll; y com també après li posaren en la ma vna canya, com a Cetro Real, y agenollantse aquells maleyts Ministres devant de ell, per escarn lo saludaven dientli: Ave Rabbi. Y com après aixi açotat, y coronat de

dē espines, perque los Iueus tinguessen compafsiò dell, Pilat lo traguè, hil mostrá als Iueus, dient: *Veus assi lo Home*, casi dient, si errát ha, miráu si està ben castigat, y la gran vergonya, y afront que lo Mansuetíssim Corder sentí, vehent-se aixi despullat, y maltractat, esser presentat publicament devant tots los que alli estaven.

Lo quart Misteri Doloròs, es quant portà la Creu al Coll, pots contemplar, com après que Pilat veu, que ni per haverlo açotat, y coronat de espines, ni per haverlos dit, que no era rahó que Crucificàs a son Rey, ni dientlos que ell lo soltaria, segons lo costum que tenen de demanarne vn, que estiguès prè, fetes les Festes solemnes, y los Iueus tota via cridassen, quel Crucificàs, y que mes volien que soltàs a Barrabàs, lo qual era Lladre, y mator, que no a Iesus. Pilat pera satisfer a la petició, y voluntat dels Iueus, assentat en lo Tribunal, donà sentència que Iesus morís en Creu Crucificat entre dos Lladres; y com lo Gloríós Sant Ioan, lo qual may lo havia deixat, anà a donar les noves a la Dolorosíssima Mare: y pots aqui detenirte, contemplant la angustia, y dolor, que la afligida Mare sentí ohint aquestes noves tristes, y amargues, y com cuberta de dol, y acompanyada de Sant Ioan, y de ses dues

Germanes, y de Maria Magdalena, y de altres, anà de vers al Mont Calvari, ahont sabia que havian de Crucificar al seu preciòs Fill, y com arribant a vn cantò del Carrer de Amargura, ohi sonár vna trompeta ab crida, dient: Com Pilat manava que Iesus de Nazareth per avalotador, y escandalizador del Poble, fos Crucificat entre dos Lladres, y la pena gran que la Verge Preciosíssima senti ohint aquesta crida? Y com après de havèr passats llaugers los dos Lladres, puix que altres los portaven les Creus, Iesu Christ Redemptor, y Salvador nostre, portava la Creu molt pesada al coll: contempla com desmayat de la mala nit passada en torments, y escarns, y desmayat dels açots, y Corona de espines, que havia escampat molta Sanch, anava ja ab poquetes forces, y que quant veu a la sua Preciosíssima Mare, la qual vehentlo venir tant maltractat, correguè, y se abraça ab ell: vehent aixi trista a la dulcíssima Mare, se li ondolí lo cor, y per lo semblant a la Mare, y los dos aixi afligits se arrimaren a la Creu: pots contemplar la furia ab que aquells Ministres apartaren a la Mare del Fill, per temor que Pilat no revocàs la sentència, la qual avia per força donada, comanaren la Creu del Salvador a Simon Cirineo, y donen

pressa

pressa que arribe al Mont Calvari: y també contempla lo plant, y dolor que mostraven moltes honrades dones de la Mare, y del Fill, acompanyant a la Mare, que anave darrera lo Fill, y com lo Redemptor del mon se girá a elles, dientlos: *Filles de Hierusalem, no ploréu sobre mi, sino plorau sobre vosaltres mateixes, &c.*

Lo quint Misteri Doloròs, es quant lo Redemptor del mon fonch Crucificât, y mort en la Creu; pots contemplar com après de esser arribats al Mont Calvari, despullaren ab molta furia al Redemptor, y com la roba se era ja pegada ab la Carn, y la Sanch dels açots secada, y com al despullarlo així ab furia, les plagues dels açots se renovaren, y tornà a correr dells novament la Sanch, y la dolor que de nou lo Redemptor senti, per veures devant la Dolorosíssima Mare, y la dolor que la Mare sentia, y lo plant que feya, vehentlo tant maltractat, y après contempla com après de despullat, estesa la Creu en terra, li manen aquells cruels Ministres, estendre sobre la Creu, y com demanaren primerament la Ma dreta, y après la esquerra, après los dos Peus junts, y lo dolor que a cada colp del martell sobre lo clauohia la Mare Dolorosíssima, y com après de clavat en la Creu, lo alçaren ab grans crits, y lo dolor

dolor que lo Redemptor senti en aquell alçar-lo; y assi contempla també la dolor de la Mare, y les burles, y escarns que los Princesps dels Sacerdots, y altres li deyen, fins al mal Lladre; y les set paraules, que en la Creu diguè, y com demanant beure li donaren ab vna esponja fel, y vinagre, encara que non volguè beurer, y en cada cosa de aquestes contempla la particular dolor de la Mare, y finalment contempla, com ab gran veu comanant lo Esperit seu al Pare, lo Salvador inclinàt lo Cap sobre la ma dreta, casi despedintse de la Mare, que de aquella part estava espirà, y com se escurì lo Sol, y la terra tremolà, y la gran dolor que la Mare senti de veurer a son Fill mort, y molt major après quant ab la llançada après de ja mort li obriren lo costat dret, y hisqué Sanch, y aygua: y finalment, quant lo devallaren de la Creu, hil posaren en lo Sepulcre.

Los tercercs Misteris, se diuhen Gloriosos, perque en aquells se contè la Gloria del Redemptor Iesu-Christ, y de la Verge Mare sua, y aixi dient la tercera Part del Rosari: potslos contemplar de aquesta manera. Lo primer Misteri Gloriòs es de la Resurrecció de Iesu-Christ Redemptor nostre, pots contemplar com après dels tres dies que avia estat en lo Sepulcre, y la Anima

en los Llims, de ahont avia deslliurats als Sants Pares, hisquè plè de Gloria del Sepulcre, restant lo Sepulcre tancât, y sagellat; com a les hores maná al Archangel Sant Gabriel, que anàs a donar les noves de la sua Gloriosa Resurrecció a la sua Preciosissima Mare, y lo Goig que la Verge Santissima sentí ab les tals noves, y com lo Redemptor del Mon acompanyât de aquells Sants Patriarchas, y Profetas, que avia deslliurats dels Llims, entrâ per lo Retret de la Verge Preciosissima, y lo goig que sentí, en veurer Resuscitat aquell Preciós Fill seu, al qual avia vist tres dies avia tant maltractât, y lo veurer tots aquells Sants Patriarchas, y Profetas, y la honra que tots li feren, y ella a ells.

Lo segon Misteri Gloriós, es de la triunfant Ascensió de nostre Redemptor: pots contemplar com après de quaranta dies Resuscitâ, en los quals avia informât als seus Sagrats Apostols de tot lo que convenia, pera fundar per tot lo mon la Santa Mare Iglesia, y haventlos alegrats ab la sua presència, y en especial a la sua Santissima Mare, com lo dia que sen haguè de pujar al Cel, estant menjant los Sagrats Apostols en lo Cenaculo del Mont de Sion, los apareguè, y diguè, com aquell dia sen avia de
pujar

pujar al Cel que sen anassen al Mont Oliver, perque de alli sen avia de pujar al Cel. Y com anats en companyia de la Verge Preciosissima al dit Mont Oliver, los tornà a apareixer: y alli en especial aconsolà a la Mare, y après a tots, despedintse de tots, ab la propia virtut sen pujà per los ayres al Cel, ab gran companyia de Angels, y de Sants, y ab grandissima suavitat de musica Celestial: pots contemplar lo dolor que tots sentiren, en especial la Mare Santissima, quant veren apartar dels seus vlls a Deu, y Senyor Nostre, y la Mare Santissima al seu tant amat Fill: però per altra part pots contemplar lo goig que los Sagrats Apostols sentiren en pensar, que aquell Senyor, y Mestre seu, ab tant gran triumfo sen era pujat al Cel: y lo goig també que la Mare Preciosissima en veurer, que lo fruyt de les seues Virginals entranyes, per unió hypostatica, ab la Divinitat, ab tant gran solemnitat, y triumfo era acompanyat al Cel, pera que assentat a la ma dreta del Pare, prengués possessió del Regne del Cel, y de la terra, y fos de alli avant adorat per Deu, y Senyor de tots.

Lo tercer Misteri Gloriós, lo qual es la vinguda del Esperit Sant sobre los Sagrats Apostols, pots contemplar, com tots los dèu dies,
après

après de pujat Jesu-Christ al Cel, perseverant tota aquella Sagrada Companyia en la Oració, esperaven ab molt gran desitg la vinguda del Esperit Sant, y com al darrer dia, que fonch lo Diumenge, a hora de Tercia, y vingué lo Esperit Sant en figura de Llenguas de foch, y com los esforçâ, confortà, y enlenyà a tots ells, y lo goig gran que la Verge Maria sentí, quant veu que ab aquella vinguda del Esperit Sant son Fill Preciosissim se mostrà verdader Deu, y que també ab aquella vinguda lo mon tot vindria en la coneixensa de nostre Deu, y així entrarien molts en lo Cel, lo qual son Fill ab la sua Mort, y Passió havia vbert. Y lo goig que ella sentí en ohir parlàr a tota aquella Santa Companyia, la diversitat de totes les Llengues en vn esperit, pera donâr a entendre que ab la gracia del Esperit Sant tots haurèm de esser vnits en vna Fè, y en vna Iglesia.

Lo quart Misteri, que es la Assumpció de la Verge Maria: pots contemplàr com la Verge Maria, cumplits dotze anys après de la Assensió del seu Gloriós Fill, concedit lo Fill precios als prechs della, la feu avisar per lo Archangel Sant Gabriel del dia de la sua dolça mort, y com ja estaven allí los Sagrats Apostols, ella los informà de la sua partida; y lo Fill Preciosissim ab tota

la companyia dels Angels, y Sants, devallà ab gran resplandor, y així morí la Verge sens dolor ningun, y lo Fill portá la Anima de la sua Dulcíssima Mare a la Gloria, y com après de tres dies per donar cumplida Gloria a la Anima, y al Cos, feu lo Fill Gloriós que la Mare Resuscitá, y la pujá en Cos, y Anima al Cel, y la collocà en la Gloria, sobre totes quantes Pures Criatures hi ha hagut, ni haurà; pots así contemplar la inefable Gloria que sentí vehentse en Cos, y Anima collocada en lo Cel, junt a son Gloriós Fill, y Deu.

Lo quint Misteri, es de la Coronació de la Verge Maria: pots contemplar, com après de havèr estada pujada en Cos, y Anima al Cel, fonch Coronada per tota la Santíssima Trinitat, per Reyna del Cel, y Terra, y per Advocada dels Pecadors; pots contemplar quanta Gloria sentí, y ab quanta caritat mira per profit dels que lo seu socòs, y ajuda demanen, y en especial dels que li son devots.

Y si nosaltres Christians aquestos Misteris així contemplâm, los asseguro que tindrem gran consolació Espiritual, y alcançarem de la Verge Maria moltes favors, per medi de aquesta Santa devoció.

Y perque es necessari que sapien los que en aquesta

āquesta Santa devociò no estàn exercitats, han de saber, que la Verge Maria, ni los instituts, ni aquesta Santa Confraria, ni los que los Papes han confirmat, no obliguen al Christià per guanyàr pera sí, ò per los difunts, Perdons, y Indulgencies á aquesta Santa Confraria atorgats, a que cada dia haja de dir lo Rosari enter de quinze dezenas, ò que diga vna part, sino ques diga cada Semmana vna vegada lo dit Rosari de les quinze dezenas: ara fie tot junt, ara fie en dos, ò tres dies. Encara que almenys cada dia se deu dir vna part del Rosari, y contemplar los finch Misteris. De manera, que lo Diumenge, lo qual es dia en que lo Christià ha de estar ocupat mes en lo servey de Deu, se diga tot lo Rosari cumplit, y contemplen tots los quinze Misteris, y en la Semmana ques dirà dit Rosari partit en tres Rosaris, contemplen cada dia aquells finch Misteris de aquesta manera. Lo Dilluns, y Dijous los primers finch Misteris, que son de Goig, los quals son la Encarnaciò, la Visitaciò de Santa Elisabet, la Nativitat de Iesu Christ. Quant fonch oferit al Temple. Quant après de tres dies perdut, fonch trobat en lo Temple. Lo Dimars, y Divendres, los finch Misteris Dolorosos. Lo primer, la Oraciò del Hort. Lo segon, lo Açota-

ment. Lo tercer, la Coronació de espinās. Lo quart, quant portà la Creu al coll. Lo quint, quant fonch Crucificat. Lo Dimecres, y Disapte los finch Misteris de Gloria, que son la Resurrecció. La Ascenció. Quant vingué lo Esperit Sant. La Assumpció de la Verge Maria. La Coronació de la Verge Maria. Y perque alguns tenen devoció de dir lo Rosari, y contemplar en breu los dits Misteris, oferintlo à la Verge Maria, lo que llargament atrás en aquest mateix Capítol he posat, perque los que mes breument lo voldran contemplar, y oferint puguen, he posat así en cobla Cathalana vn modo breu de contemplar, y à cada cobla la Imatge que lo tal Misteri representa, pera que mes se exercite, y moga la devoció, de la manera seguent.

*LAS DVAS PRIMERAS COBLAS SON VNA
 invocació de la Verge Maria Senyora nostra
 pera introducciò del Rosari.*

De totas las donas la flor
 olorosa Clavellina,
 Lliri blanch del qual olor
 aconsola al pecador,
 suau Rosa, y sens espina:
 Verge, y Mare Divina
 de Deu Tabernacle vér
 à ma llengua encamina,
 que pera dir sia digna
 los Misteris del Roser.

Y puix sépre gallardones
 als que servirte mereixen,
 y entre ells mes abones
 devant Deu à les persones
 quel Rosari te ofereixen:
 Los Misteris jo diré
 de Goig, Dolor, y Gloria,
 y en ells contemplaré,
 y contemplantlos, lloaré
 vostre triunfo, y victoria.

Los finch Misteris de Goig. Lo Dilluns, y Dijous.

Lo primer dels Goigs sentireu,
 Porta del Cel molt Sagrada,
 quant lo *Fiat*, proferireu
 al Angel, y consentireu
 à la Real Embaixada:
 Y tenintvos per Criada,
 y Serventa del Senyor,
 merefquereu ser prenyada,
 Verge, y Mare Immaculada
 del ques de tots Criador.

Vn Pare nostre, y deu Ave Marias,

Lo segon Goig vos donâ
 la Visitaciò Sagrada,
 quant Elisabet mostrà
 que del que tot lo mon crià
 vos estaveu ja prenyada:
 Y del dò que resultà
 de Deu en vos Encarnât
 en la Mare, y Fill palsà,
 que ella alli Profetà,
 y fonch lo Fill Santificât.

Vn Pare nostre, y deu Ave Marias.

Sentireu ab gran rahò
 lo tercer Goig major,
 quant sens dolor, ni passió
 sens alguna corrupció
 nasquê de Vos lo Senyor:
 Aquí los Angels baixaren
 à servirvos, Verge pia,
 la nit, en dia tornaren,
 y senyals al mon donaren
 que era nada la alegria.

Vn Pare nostre, y deu Ave Marias.

En

En lo Temple ahont partireu
 pera ab la Lley cumplir,
 quant vostre Fill oferireu
 lo quart Goig, Verge sentireu
 per lo que ohireu alli dir:
 Car moltes coles contaren
 Anna Viuda, y Simeon
 del Xich, al qual adoraren,
 y effer ell molt clar mostraren
 Rey, y Senyor de Sion.

Vn Pare nostre, y deu Ave Marias.

No menor que los passats,
 lo finquè Goig jo contemple,
 quant tres dies ja comptats
 Vos, y lo Espòs fatigats,
 trobàs alli dins lo Temple:
 Al Fill que perdut se era
 pera guanyar los perduts,
 lo qual essent qui ell era
 escoltantle estigueren
 los mes Savis, y Sabuts.

Vn Pare nostre, y deu Ave Marias.

Oferta

Oferta dels sinch Mysteris de Goig.

Per aquests Goigs molt Sagrats,
 que assi Verge, os oferesch
 me sien en Goigs tornats
 los torments, y mal debats,
 que per mos pecats merefch:
 Goze lo meu esperit
 en los vostres Goigs pensant;
 perque quant vinga la nit
 de la mort, sense despit
 al Cel men puje gozant.

Los Sinch Misteris de Dolor. Lo Dimars, y Divendres.

La primera gran Dolor
 que así contemple plorant
 es de la mortal temor,
 y de lanch pura la suhor
 que suá IESVS orânt:
 Lo qual ja en la agonia
 de la mort quel fatigava,
 vostra pena mes sentia
 que tot quant passât avia
 en la mort, que aixi esperava.

Vn Pare nostre, y déu Ave Marias.

En

En vostra Anima causá
la segona gran dolor,
Pilát quant lligar manâ
à la Columna, y açotà
à nostre Deu, y Senyor:
Aquestos açots rebè
lo sens culpa, al ver Anyell
per nosaltres, segons fè,
fossem plens del tot de be,
y deslliurats del flagell.

Vn Pare nostre, y deù Ave Marias.

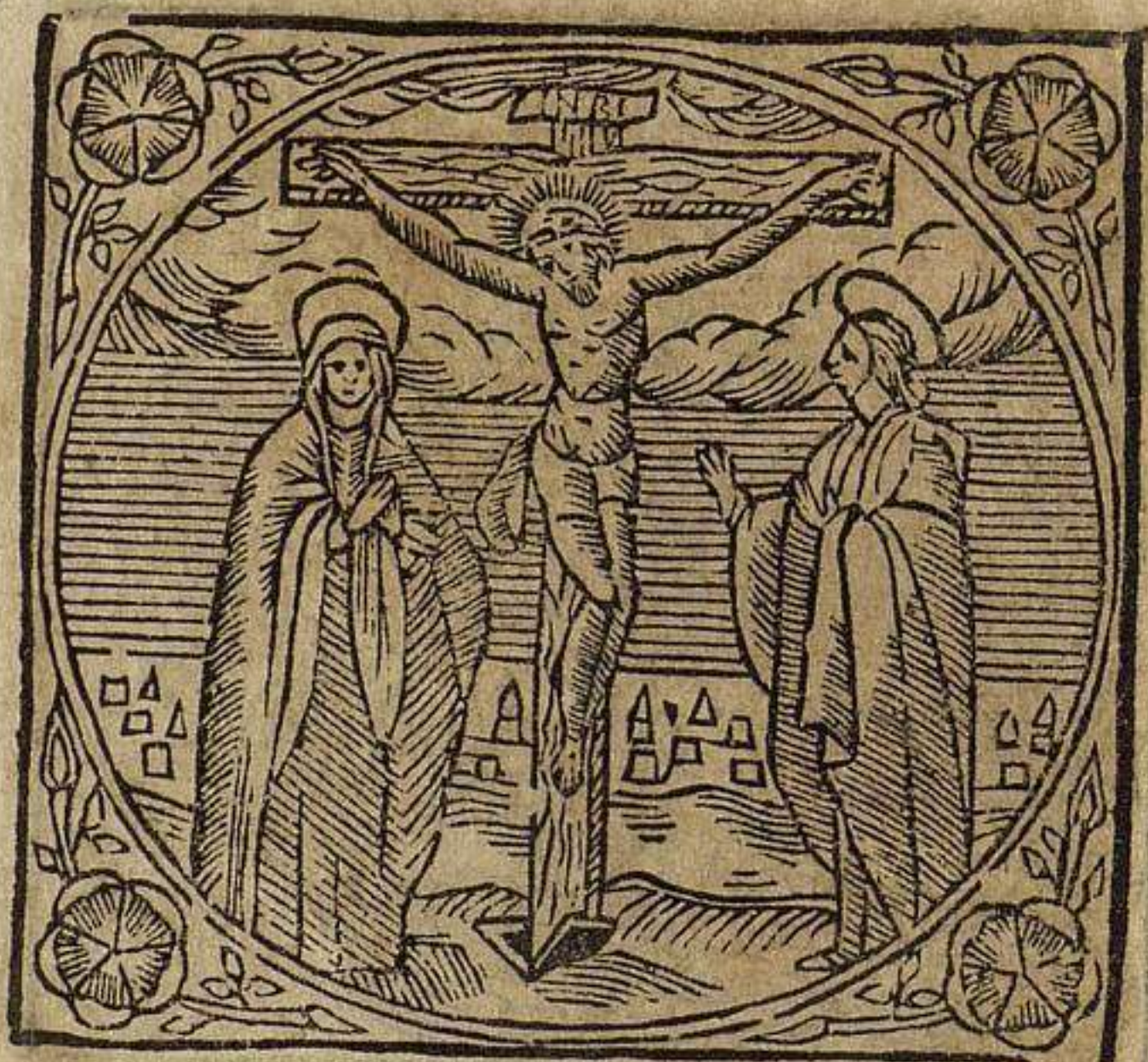
La tercera Dolor entona
 la gent iniqua, y sens Lley,
 quant la Divina Persona
 la dura despinas Corona
 li posaren com á Rey:
 Hont quantes punxes clavaren
 lo Cap Sant, y Divinal,
 tantes sagetes passaren,
 que mes mort, que viu deixaren
 al vostre Pit Virginal.

Vn Pare nostre, y deũ Ave Marias.

Lo quart Dolor jo implor
plena de molt gran tristura,
quant al Be nostre, y Tresor
abraçareu ab gran plor
en lo Carrer de Amargura:
Alli los dos afigits
quant lo vn al altre os vereu,
restareu tant sens sentits,
que casi ja esmortits
devall de la Creu cayguereu.

Vn Pare nostre, y déu Ave Marias.

La Dolor quinta, y mes greu,
 que per vos Verge palsá,
 fonch quant posát en la Creu
 vostre Fill cridant gran veu
 devant de vos espirá:
 Y lo dolor vostre sentiren
 totes les coses criades
 que les pedres se feriren,
 los Sepulcres se vbriren,
 los llums del Sol apagades.

Vn Pare nostre, y deu Ave Marias.

Oferta

Oferta dels finch Misteris de Dolor.

Per aquestas finch Dolors
socorreu Verge serena,
mostrant los vostres favors
en mas ruinas, y temors,
y en tota cosa de pena.
Feu sentir à la Anima mia
les dolors que vos sentís,
perque après sens porfia
goze de aquella alegria
que teniu en Paradís.

Los sinch Misteris Gloriosos.

Lo primer ques nomenát
 en los Misteris de Gloria,
 es lo triunfo Sagrât
 de IESVS Refuscitât
 de la mort ab gran victoria:
 Lo qual ab los que deslliurâ
 vingué à vostra presència,
 hil plant en plaher tornâ,
 y tota dolor llevâ
 que avia causat la ausència.

Vn Pare nostre, y dèu Ave Marias.

Lo segon molt Gloriòs
 lo qual dich be contemplant,
 fonch quant al seu repòs
 vostre Fill tant generòs
 sen pujà vos ho mirant:
 Ahont totes les Gerarquies
 lisqueren à acompanyar,
 los vns cantant melodies,
 altres fent grans alegries
 perquel vehien pujar.

Vn Pare nostre, y deu Ave Marias.

Lo tercer nos fa sentir
 aquella dolça Embaixada,
 del Esperit Sant à vngir,
 y dels seus grans dons vmplic
 á la sua gent triada:
 Ab lo qual los Pescadors,
 que fins alli res no saberen,
 foren tant Savis Doctors,
 que dotze Predicadors
 contra tot lo mon pogueren.

Vn Pare nostre, y déu Ave Marias.

La dolça mort, y sens pena
 la qual aquins representa,
 en la qual, Verge serena,
 foreu de dolor agena,
 quant ho fou de culpa exempta:
 Llavors la Anima gozà
 sa gloria sola sens par,
 encara que tantost tornà
 al Cos, y ab ell pujá
 alt al Cel pera Regnar.

Vn Pare nostre, y deu Ave Marias.

La vostra Gloria consumada
 lo quint molt clar nos amostra,
 quant foreu tant sublimada,
 y en la Gloria Coronada
 pera ser Senyora nostra:
 Y aquells que son culpats
 vos tingueren per Advocada,
 fent que los seus pecats
 sien de Deu perdonats,
 y la Gloria atorgada.

Vn Pare nostre, y deu Ave Marias.

OFERTA DELS MISTERIS GLORIOSOS:

PER aquestos finch de Gloria,
 Gloriosa Reyna vos demàn,
 que tingau de mi memoria,
 perque sia en la Gloria
 rebut ahont los Iusts van:
 Y puix del mon sou gloria clara
 que la Gloria me atorgueu,
 fent al dimoni empara,
 y la vostra alegre cara
 en la Gloria me mostreu.

CONCLUSIÒ DE TOT LO ROSER:

SVplichvos Reyna, y Senyora,
 per aquest molt Sant Roser,
 que siau ma Protectora,
 him deslliureu cada hora
 de tot contrari podèr:
 Posau tanta perfecciò
 en tot quant jo assi farè,
 que per vostra intercessiò
 mereisca en gallardò
 Paradis, quant morirè, Amen.

Aquest modo de dir lo Rosari , no sols es aprobat per la Santa Iglesia Catholica Romana, com se ha dit, sino també, que lo Sant Pare Alexandro VII. ab son Breu Apostolich, dat en Roma als 28. de Maig 1664. que se troba en lo Tomo quint dels Bullaris, *Constitució* 152. prohibí vn vn nou Rosari Serafich de nou Nove-naris, y sa Predicació de altra qualsevol manera, junt ab la pintura, en la qual la Beatissima Verge Maria done lo Rosari al Pare Sant Francesch, y Santa Clara; y lo Sagrat Concili de Trento *Seff.* 25. de la veneració de las Imatges, prohibeix totas las novas inordinarias, y insolitas pinturas: y també lo Sant Pare Urbano VIII. en sa *Constitució* 163. de 15. de Mars 1642. que se troba en lo Tomo quart Bullari, encarregant la observancia a la conciencia dels Prelats de qualsevols Iglesias, castigant severissimament als inobedients, y transgressors, com en dites Constitucions se conté.

DISTINCCIÒ TERCERA, EN LA QVAL
son posats molts miracles que la Verge Maria
ha obrat en diversos temps en los seus de-
vots, per virtut del Sant Roser, y aug-
ment de la dita Santa devociò.

CAPITOL PRIMER.

*EN LO QVAL SE MOSTRA LA DIGNI-
tat del Roser, y efecte de aquell, segons se
porà veurer en sos miracles.*

NO sens causa la Reyna dels Angels, la
Verge Maria Senyora nostra, volguè que
aquesta Santa devociò del Psaltiri, ò Roser, se
diguès a semblança del Psaltiri del Real Pro-
feta David, no sols perque aixi com David en-
trava en lo seu Psaltiri, y instrument de dèu cor-
des, y cent y cinquanta Psalms, aixi en aquesta
devociò, dient los devots cent y cinquanta Ave
Marias, de dèu en dèu. Però com principalment,
lo Psaltiri de David era vn compendi verdader
de tot lo que de Iesu Christ estava profetizat,
aixi en aquesta Santa devociò hi ha vn compen-
di de tot lo que los Profetas cregueren, que es-
tava encara pera venir, ja cumplit, y posat en

efecte. Es a saber; la vinguda, la vida, la mort, y tot lo demès que Iesu Christ Redemptor nostre cumpli, fins que aportà a la Preciosissima Mare al Cel pera Regnar.

Y no sols per açò, sino, que legons diu Sant Agustí en llahor del Psaltiri de David, que es cantar suau devant nostre Deu, lo qual llança tot pecat, alcança, y ensenya la virtut, y vincle de caritat, neteja la boca, alegra lo cor, ennobleix al home, obre los sentiments, destrueix tot mal, ensenyans perfecció, mostrans les coses altes, hins dona lo desitg de tot lo Celestial: vneix la sensualitat ab la rahò, castiga la joventut, y dona lo Regne del Cel sobre la terra; y altres molts grans coses, que lo Sant diu. Així també aquest Sant Rosari, es lo quens procura amor ab nostre Deu, y ab lo prohíme. Ell es lo quens fa aver infinites mercès de Deu. Ell es lo quens ensenya quant favorable es la Verge Maria als seus Devots, com llargament en tota aquesta Distineció, y en los Miracles està escrit, fets per virtut del Roser: perque vehent los que no son tant devots, los maravellosos efectes de aquell, se moguen a tenirli molta mes devoció, y dirlo: y los que son ja devots se confirman mes en la devoció.

PRIMERA PART DELS MIRACLES.

CAP. II. De com la Verge Maria Senyora nostra als devots del seu Sant Roser, honra, y magnifica.

EN vn Monestir de la Orde de Sant Benet, nomenat Dolo, edificat en honra de la Verge Maria, havia vn Monjo nomenat Iustio, lo qual ohint a vn Arquebisbe, que venia de visitar la Terra Santa, que la principal devoció de ella era honrar, y llohar lo Nom de Maria, es de la manera seguent. Es a saber, que a la primera lletra del dit Nom, que es la M. deyen lo Cantich del *Magnificat*, y a la A. lo Psalm. *Ad Dominum cum tribulare*: a la R. *Re-tribue servo tuo*: a la I. *In convertendo*: a la darre- ra A. *At te lebavi oculos meos*: y a la fi de cada Psalm, deye lo vers: *Post partum*, &c. y a la Oració: *Concede nos famulos tuos*. Lo dit Monjo diguè aquesta devoció tots los dias de sa vida, y esdevinguè que morí la Vigilia de Sant Andreu del any 1186. Llevantse los Frares a Matines la dita nit, y començades ja les Matines, lo Superior de dit Monestir, per mirar si faltava algun Monjo a les dites Matines, aná ab vn llum mirant tot lo Cor, y vehent que no faltava ningú
fino

fino lo dit Iustio, ò laverto, lo qual era germà
 carnal del dit Superior, com era tant devot, y
 vehent que faltava, tingué per cert, que no era
 sens molta causa, y per saberho, prengué llum
 en vna llanterna, y anà a cercár al dit Monjo
 al dormidor, al lloch ahont lo avia vist a la
 entrada de la nit anantse a dormir, y arribant
 al llit ahont estava, trobal mort defobre lo llit,
 y veu vna cosa maravellosa en la boca, vlls, y
 orelles de dit Monjo: vehè que avia eixit de la
 boca del mort vna molt gentil Rosa, y altres
 quatre Rosas de la mateixa gentileza en los dos
 vlls, y en les dos orelles, y sobre cada vna Ro-
 sa de aquellas veu escrit en lletres de or, a la
 primera lletra del Santissim Nom de Maria, lo
 primer vers del Cantich: *Magnificat*, y sobre la
 Rosa del vll dret, veu escrita de la mateixa
 manera la segona lletra que es A. ab lo primer
 vers del Psalm: *Ad Dominum cum tribulare, &c.*
 y en la Rosa del vll esquerre, veu de la ma-
 teixa manera la tercera lletra que es R. y lo
 primer vers del Psalm: *Retribue, &c.* y en la Ro-
 sa de la orella dreta veu la quarta lletra que es
 I. y lo primer vers del Psalm: *In convertendo, &c.*
 y en la Rosa de la orella esquerre, veu de la ma-
 teixa manera la quinta lletra que es A. y lo pri-
 mer vers del Psalm: *Ad te levavi oculos meos, &c.*

Vehent

Vehent donchs tot açò lo dit Superior, y espantat de tant grans maravellas, anassen corrent al Cor, y acabades les Matines contà lo que avia vist als Freres, los quals anaren, y vista per ells tant gran maravella no gosaren tocar al dit Monjo, ans avisaren al Arquebisbe, fentli a saber per orde de tot lo que passava, lo qual donant moltes gracies a Deu Nostre Senyor, y a la sua Preciosissima Mare, se alegrà en estrèm del miracle, vehent com la Verge Maria remunera, y paga als seus Servents, y Devots, y venint lo Arquebisbe al dit Monestir, vestit de Pontifical, y ab solemne Professò, y molts llums de antorxes, y encensers de suau olor arribaren al llit del Sant Monjo iustio, y traguê la Rosa que li aixia de la boca; la qual facilmente seguí, y aixi fresca, y gentil com estava la posá en vn cristall ab molta reverencia, y feula posar en lo Altar de la sua Cathedral, pera que tots la vessen, en testimoni del miracle: pero totes les altres Roses, aixi com foren tretes dels vlls, y orelles, se tragueren, y perderen la gentileza que abans tenien; y lo Arquebisbe sen aportá lo Cos del dit Monjo a la Iglesia Cathedral, y lo feu soterrar devant lo Altar Major de ella, ahont pera mostrar la pietat, y clemencia de la Verge Maria, y lo merit, y gloria dels seus devots, Deu Nostre Senyor obra,

obrà, y aixi alli per intercessiò del dit Sant Monjo se feren molts miracles. De aquest miracle prengué vn Reverent Pare de nostra Religiò de Predicadors, devociò, y modo de venerár lo Sant Nom de Maria, posanthi Antiphonas, y fent oració particular per cada hu, de la manera seguent.

M

Magnificat anima mea Dominum, &c. *Antiphona.* Maria Virgo semper lætare, quæ meruisti Christum portare Cœli, & terræ conditorem, quia de tuo utero protulisti mundi Salvatorem.

A

Psalms. Ad Dominum cum tribulare, &c. *Antiphona.* Ave Stella Matutina mundi Princeps, & Regina, sola Virgo digna dici contra tela inimici, clypeum pone salutis, tuæ titulum virtutis. O Sponsa Dei electa, esto nobis via recta, ab æterna gaudia.

R

Psalms. Retribue seruo tuo, &c. *Antiphona.* Regali ex progenie Maria exorta refulget, cujus precibus nos adjuvari mente, & Spiritu devotissimè poscimus.

I

Psalms. In convertendo, &c. *Antiphona.* Ista est speciosa inter filias Hierusalem, sicut vidistis eam plenam charitate, & dilectione in cubilibus, & in hortis aromarum.

A.

Psalm. Ad te levavi oculos meos, &c. *Anti-
phona.* Ave Regina Cœlorum, Mater Regis
Angelorum: ò Maria Flors Virginum, velut Ro-
sæ, vel Liliū, funde preces ad Filium pro salu-
te Fidelium. *Ÿ.* Sancta Dei genitrix Virgo sem-
per Maria. *R.* Intercede pro nobis ad Domi-
num Deum nostrum.

O R A T I O.

DEus qui gloriosissimam Virginum Mariam
Matrem tuam. Angelo prænunciante Ma-
riam nominari voluisti, concede quæsumus, vt
qui dulce nomen Maria implorant, perpetum
sentiāt tuæ benedictionis effectu. Qui vivis, &
regnas Deus, &c.

CAP. III. *Com la Verge Maria castiga als indevots
de la devociò del Sant Roser.*

PRedicant lo gloriòs Pare S. Domingo, Fun-
dador de la Orde de Predicadors, en la Ciu-
tat de Albi ab molt fervor, y vehent que la pa-
raula de Deu per la sua boca no feye fruyt en les
Animes dels qui ohien, clamaves greument de si
mateix ab la Verge Maria, la qual li apareguè, y li
diguè: Not afigelques, nit maravelles per açò fill
meu Domingo; puix que has llaurat en terra sense
humi-

humitat, y molt seca, y vull que sapiés, que quant Deu Omnipotent hagué de reformar lo mon, enviá primerament la pluja molt saludable, y proficosa, es à saber, la Anunciaciò, y Salutaciò Angelical, la qual fonch à mi feta, ab açò se seguí lo marvellòs profit de la Redempció. Així ara si vols que la tua Predicaciò sia proficosa à les Animes, Predica lo meu Rosari, ahont está la dita Salutaciò, y farás molt profit en les gents. Lo qual ohit per S. Domingo, cumplint ab molta obediencia, y devociò lo que li era estât manât. Y com vn Bisbe molt Docte, y ple de la sapiencia mundana, ohis Predicâr al gloriòs S. Domingo lo dit Roser, començà a riurer, y burlarse dell, dient que errava molt en deixar les coses altes, y de sciencia, y los secrets de les Escripures, his posava a Sermonâr coses poquetes, y Oracions de vells, y simples personas. Però la Verge Maria, la qual no consentí lo desfavor del seu Sant Roser, ni que fos menylpreat lo seu Sant Sirvent Domingo, mostrâ al dit Bisbe vna visiò de aquesta manera. Veyès ell, ab altres molts en vn Riu molt fondo en gran perill, y veu com lo gloriòs Sant Domingo feya vn Pont molt fort, y legur pera passar lo dit Riu, en lo qual Pont hi havia cent y cinquanta Torres, y veu així mateix, que los que a les dites Torres

se

se acostaven, eren deslliurats del dit perill, perque alli molts los donaven la ma, hils treyan del Riu, y veu que alli eran recreats del cansament, y fam, calents, y escalfats del fret que portaven, assegurats del perill que avien passat, y entre los que aixi anaven al dit Pont, anà també lo dit Bisbe, y veu que lo gloriòs S. Domingo li donà la ma, hil traguè del perill del Riu, hil portà a vn lardi, ò Hort molt graciòs, y ple de Roses, y flors, en mitg del qual estava la Verge Maria asseguda en vn molt rich Estrado, ab nostre Senyor Deu Iesu Christ son Fill xiquet en los seus braços Virginals, y veu com de sa ma Santissima donava a cada hu dels qui per lo dit Pont passaven, vna molt gentil Garlanda, y Corona de Roses, hils prometia, que finalment los donaria altres sens comparaciò millors. Los quals rebudes les dites Coronas, veu que ab molta reverencia, y honra se humiliaven devant los gloriosos peus de la Verge Maria, y sen anaren donant moltes gracies al gloriòs S. Domingo, perque avia fet lo dit Pont. Y com lo Bisbe se acostàs entre los altres, y esperàs rebre la sua Corona, com cada hu dels altres, rebè vna mansa, y molt amorosa reprehensió de la boca de la Verge Maria, la qual li parla, dientli: No menyspreyes de vuy en avant al qui fa aquest Pont
ab

ab lo qual tants se salvan , y salvaràn de la p̄rillofa fondura, que passen los que anant navegant per la mar de aquest mon , ni desfavoresques , ni destorbes à ningu de la devociò del meu Rosari : perque ab tants gentils Coronas com tu veus, los pago jo, ans segueix tu de assi avant la doctrina del meu Criat, y Fill Domingo, not corregues, nit afrontes de portar lo meu Rosari pera dirlo. La qual amonestaciò ohida ab molta humilitat per lo Bisbe , prometé à la Verge Maria ab molt censer cor , de fer lo que manava, y aixi ho feu.

Però après passant alguns anys ab altres ocupacions, ò descuyts, afluxà en la dita devociò, y ab molta tibiesa no curà de ella, com devia ferho. Per la qual cosa rebè molts treballs, y passà moltes guerres, y persecucions. Y com vna vegada molt aflagit, se posà a dir lo Rosari, his encomanàs a la Verge Maria , veu en visiò, que li apareixia que estava entre moltes montanyes, y que estava alli enfangat en vn gran fanch , del qual casi no podia eixir, y veu també a molts dels seus enfangats ab sí, los vns fins a la cintura, los altres fins al coll, y alçant los vlls al Cel lo Bisbe, veu a la Sacratissima Verge Maria , y al gloriòs Sant Domingo , que baixaven envers ells vna gran cadena de argent, en la qual hi havia cent y fin,

y cinquanta esclavons, y entre ells quinze anells de or molt grans, y richs, y veu com la Verge Maria, y Sant Domingo ab la dita Cadena treyen a molts del fanch, en que estaven, hils pujaven a la montanya, ahont eren molt ben rebuts, netejats, y recreats. Y com lo Bisbe se prenguès de la Cadena, y fos tret del dit fanch, y portat alt a la montanya ahont la Verge Maria estava, ohì que la dita Senyora li diguè. Perque tant lleugera, y facilmente me oblides, ja donchs avisa, y prèn, perque sapies, que sens mi, may hauràs ningun be. Y aixi ab aquesta visió segona, lo dit Bisbe fonch confirmat per perseverar en lo proposit, y aixi perseverant en ell tinguè facilmente molta pau ab sos Enemichs, fonch de allí avant molt devot. Y perque mes se ensenguès a dir, y Predicar, y mostràr a altres aquesta Santa devociò, veu la tercera visió, que es la seguent. Vna vegada deye en la Iglesia lo Rosari, y veu que vn Angel vingué, y li prengué molt amorosament lo Rosari que tenia en las mans, hil portà a la Verge Maria, la qual ab les sues Santissimas mans, com per vn collàr, sel posà en lo seu preciòs Coll, y veu que los grans de dit Rosari se havien tornat en esmeraldes, cefirs, y carbuncles, y altres pedres precioses, les quals com a Esteles molt resplandents illu-

minaven tota la Iglesia, y ab açò ohì que diguè la Verge Maria al Angel. Diras a aquell Bisbe, que ja es mon Capella, quem envie molts Rosaris, tals com aquest, y que procure que altres mels envien, y que ab açò serà feta la amistat entre mi, y ell molt ferma. Lo qual, tot desde allí avant feu lo Bisbe molt cumplidament, de tal manera, que may se fatigà, nis cansà en dir, y Predicàr continuament aquesta Santa devociò del Roser.

CAP. IV. *De quina manera la Verge Maria avisa als qui son indevots de aquesta Santa devociò del Roser.*

EN lo temps del Gloriòs S. Domingo, fonch vna Senyora Noble molt devota de la Verge Maria: però no tenia devociò alguna a la Confraria del Roser, ni menos deye lo Rosari, ans aconsellava a molts, que no se escrivuessen en la Confraria, ni menos diguessen lo Rosari: fent vna vegada oraciò, y cumplint ab ses devociòs, fonch arrebatada en esperit, veu en lo Cel vn lloch molt excelent, ple de homens, y dones molt resplandents, los quals tots deyen lo Rosari, segons lo orde de dirlo, ço es, Pare Nostres, y Ave Marias, y a cada hu dels qui deyen, apareixia a la dita Senyora, que era Estela molt clara, y plena de llum;

y veu també vn llibre marvellòs, en lo qual tota aquella Noble Companyia estava escrita, y los Noms de aquells escrits ab lletres de or: y marvellada de tal visió, veu que la Verge Maria, perque li era estada devota li deye, tu no estas escrita en aquest llibre, ans perque has desconsellat a molts que no se escriviesen en ell, tu passaràs molts dies mal, y faràs gran penitencia. Tornant en sí la dita Senyora, acabada la visió, se sentí mala de vna gran malaltia, la qual li durà molts dies, y coneixent que era açot de la ma de Nostre Senyor Deu, y de la Verge Maria, passà ab molta paciència la malaltia, y així se feu escriure en la Confraria del Roser, y deya lo Rosari ab molta devoció, y aconsellá ab efecte a molts que fossen Confreres de la dita Confraria, y diguessen lo Rosari. Per la qual cosa la Verge Maria aprés de alguns dies la curà perfectament de la malaltia, y així perseverà tots los dies de sa vida en lo servey de Nostre Senyor Deu, y de la Gloriosa Verge Maria, y ab la devoció del Roser: y antes de la sua mort li aparaguè la Verge Maria, certificantli que aniria a regnar en la Gloria.

CAP. V. *Com lo Sant Rosari se ha de dir ab netedat de cor, y esperit.*

VN Capellá jove, instruhit desde xiquet per la mare a la devoció del Roser, deya la con-

tinuament; però morint la mare, la qual essent viuda lo havia així criat, y restant ell sens pare, ni mare quel reprehenguessen, y ab molts bens, facilmente cayguè en pecat, en especial de la luxuria; però ab tot no deixava may de dir lo Rosari, y com vn dia tinguès combidades a certes amigues lues, entretant que se aparellave lo dinàr entraffen en vna cambre, y allí devant de vna Imatge de la Verge Maria, començà a dir lo Rosari, y com se alsas de la oració per anar a dinàr, aparaguèli la Verge Maria ab molta claredat, y mostrali lo seu menjar, y lo qual encara que era molt bo, y estave en vn plat molt brut, perque sobre lo plat, y sobre tota la vianda, estave escampada vna brutedat molt vil, y pudenta; y donava mala olor, y així diguè al Capellà que menjàs, y ell ab tota humilitat responguè. De bona gana menjaria jo Senyora, però lo plat, y la vianda están bruts, que solament de veureu sem regira lo ventrell, al qual la Verge Maria responguè, així també les oracions que tu dius en lo meu Rosari, son molt dolces: però perque lo teu cor està molt brut del pecat, avorresch les tues oracions, y així pera que jo te oyga de bona gana, es la mia voluntat que t'apartes del tot dels vicis en que estás.

Dir açò per la Verge Maria desaparaguè, y lo dit

Capellà el menà la vida, perque fonch tan gran lo amor que li restà de la Verge Maria en haver-la vista, y oída, que de tot son cor prengué de servir tota la vida a Nostre Senyor Deu, y a la Preciosíssima Mare sua.

CAP. VII. *En lo qual la Verge Maria mostra com lo Rosari se deu dir ab quietut, y devociò de esperit.*

A Via vna Monja molt devota de la Santa devociò del Rosari, a la qual li fonch comandat per la Obediència vn Ofici en lo Monestir, lo qual Ofici lo Dimoni procurà que li fos donat pera destorbarla, y distraurela de la devociò del Roser, de manera, que ella deye lo Rosari ab mes prestesa que devociò, atenciò, ni concert. Y així vn dia la Verge Maria li apareguè, y li diguè; tu filla mia no sabs lo que dius, no está lo teu esperit en tu, com has acostumat, y sapies que si vols cantar, y sonar dolçament devant de mi aquest Rosari; convè que apartes lo teu cor, y esperit, de totes les coses que apartan de pensar en lo que dius en ta oraciò. Y si ara no pots dir tot lo Rosari, almenys diguesne la mitat, y si tampoch pots dir la mitat, digasne la quarta part, y si per açò no basta lo temps, diguesne menos, ab tal que tingues lo teu cor, y lo teu pensament en lo que

diràs. Que dirèm donchs de la gracia que perden les persones, les quals per pensar en vanitats, y coles sense profit, no fan oració, y si la fan, fanla sense devoció, ni atenció al dit Rosari, com feye aquesta Monja per pensar en lo dit ofici, que la Obediència li avia encomanàt, dient sense devoció lo Rosari; fonch repreha de la Verge Maria, y no bastà desculparla la Obediència com sevu-lla, que lo dir ella atenta quant feya oració, se prevenia en la sua flaqueza, y no en la Obediència, perque quant la Obediència mana oficis no lleva las devocions, ans si fa que en quantitat sien menys per no donár temps pera ellas, tota via dona algun temps, y per poch que done son molt mes acceptes devant Deu les Oracions, per virtut de la dita Obediència, la Religiosa procurará lo poch que deya del Rosari, dirlo ab molta quietut, atenció, y devoció, y així acabâ los seus dies en be.

CAP. VII. *En lo qual se mostra, com la Verge Maria preserva de pecar als que devotament diuen lo Rosari.*

EN lo temps que lo Gloriós P. S. Domingo Predicava en Paris, y en altres parts de França a tots los Ecclesiastichs, y Seculars, y a totes les Persones, era molt profitosa, y agradable la sua

Predi-

predicació, perque la gracia molt cumplida del Esperit Sant habitava en ell, aixi en esser molt illuminat de tota sciencia, com en saber les lengues de tots, y en lo estil, y manera de dir molt consertat, y graciós, com també en conceixer los esperits, y cors dels que ohien, y en veurer los pecats, y necessitats, y en fer aixi mateix, que ses paraules, y doctrina se assentassen en los cors dels qui ab bon desitg lo ohian. Predicant donchs lo Sant la materia del Sant Roser, vingué entre los altres als seus Sermons vn Comte de França, lo qual era gran Senyor, (y per tenirli cortesia lo qui aquest miracle escrivguè no volguè posar son nom) y era aquest Senyor tant gran servent del Dimoni, y tan gran pecador, que tota la vida tenia embolicada en brutedats molt grans de pecat de la lluxuria, de les quals ningú lo podia apartar, ni per paraules, ni per consells, ni per cosa ninguna. Tenia aquest vna Muller molt Noble en llinatge, perque era de la Sanch Real de França, la qual tenia en les virtuts Noblesa, y molta paciència en los desordes de son Marit. Però vehent la dissolució de aquella apassionada de cels; per instigació del Dimoni pensà en sí: puix mon Marit passa la sua vida ab altres dones, y está tant apartat de mi, y nom guarda la fè quem donà en lo casament,

tampoch no es rahò que jo li guarde la fè que li prometì, puix no es major la mia obligaciò que la sua, també puch jo oblidarlo, com ell me oblida a mi, que també trobarè jo a altre quem ame, com ell troba altres dones. Açò, y altres coses deya aquesta Senyora ab envitg, y passió, y lo desitg que tenia de venjar se de son marit, aixi perseverà en son cor en aquesta mala determinaciò molts dies, però passà aixi vn any, en tot lo qual no dormiren marit, y muller junts, sino finch, ò sis vegades, y aquestes com se devia, segons lo vincle del Sant Matrimoni. De manera, que la Senyora tenia molt mala vida, y com no trobave ningun remey, determinave de posar per obra, lo mal pensament que li avia posat lo Dimoni. Y estant vna nit sola ab aquest pensament, tantost en adormint se, fonch arrebatada en esperit, y veu en visió las penas dels que eren pecadors en lo pecat de la luxuria, en aquesta manera; que en lloch dels llits blans, y delicats que assi tenien, estaven allà en vns Forns de molt grans, y terribles fochs, y que estant penant, y cremant se dins dits Forns, tenien entre los braços vns grans Drachs, tots foguejant en lloch dels deshonestes abraços que assi avien donat, y rebut, y veu com la cua de cada Drach era vna flama de foch molt viva, ab la qual

qual los tēnia lligats los peus, com assi los avian lligats ab lo vici de la carn, y ab los desitgs deshonestos del dit peccat. Y veu aixi mateix que los que estaven aixi penant llançaven per los vils flames de foch, per lo deshonest mirar que assi avien fet aixiels per lo nas vn fum molt corrupte, y de pudor de sofre. Veu aixi mateix, que la boca, y llavis de tots ells eren com vnes fonts de apostema, y metzines en lo lloch dels deshonestos besos, y paraules vils, y ocioses, que assi passaren. Y veu que aquesta apostema, y veri corria per tot lo cos de aquells fins als peus com si correguès per vna claveguera molt bruta, y veu com los penetrava, y rompia los pits, y com mostraven las entranyes totes enceles del foch, y molt enmatzinades del veri: y veu com per tots los altres delits corporals que assi avien rebut, y per totes les altres parts abominables del cos llançava per la boca aquell cruel Drach quels tenia abraçats vn metall fus, mesclàt ab veri molt pudent, y de gran corrupció. Eran tants los sanglots, y gemechs, crits, cruxir de dents, que aquestos malaventurats donaven, que cubrien tot lo Infern de dolor ab lo plant que feyen sens esperança alguna de remey, ni avia dells qui tinguès misericordia, ni pietat alguna perque ells vsaven mal del benefici natural

real que Deu Nostre Senyor los havia donat pera creixer, y augmentar lo llinatge humà, y perçò passaren aquesta pena per aquesta culpa, y perque ab lo seu pecat perderen també la Fé del Baptisme, y dels altres Sagraments, y escandalizaren al mon (com ho mostra Sant Agustí) parlant de la abominació de aquest pecat.

Entre aquestos Forns cruels que veu aquesta Noble Senyora, ne veu vns plens de coscos vius malaventurats, y altres buyts, y veu vn Forn buyt, y molt encès, lo qual sabè que estava aparellat pera son Marit, y vehentlo encara que desirjava venjar-se dell, tingué tanta dolor de veurer la pena que li estava aparellada, que ab gran dolor començà a sospirâr, y donar grans gemechs, y sanglots, y així cridant, y plorant, ella se desperta, recordant-se emperò de tot lo que en somnis avia vist; considerades per ella totes aquestes coses, donave gracias a Nostre Senyor perque no li havia deixat posar per obra son mal proposit, y així mudada en altra determinâ anarsen al Gloriós S. Domingo, y contades a ell las suas necessitats, y ohida per ell de confessió, li donà en remey de las necessitats, que entràs en la Confraria del Roser, y digués lo Rosari; lo qual ella acceptà de molt bona gana, y lo Gloriós S. Domingo

mingo li donà vn Rosari que ell portava, y ab desirg de salvar la dita Senyora, y també de remediari la perdició de son mal marit, digueli, preneu Filla mia aquest Rosari en que tingau oració, y a les nits après de averlo relat, de la manera queus tinch dit, posarèu de assi a quinze dies devall lo capsal del llit ahont dorm vostre marit lo dit Rosari, amagât, y secretament, y deixareulo entre los coixins mentres ell dorm, y vos Filla mia comanauo a Nostre Senyor, y a la sua Gloriosa Mare: suplicauos que lo vostre Marit nos perda, y vos teniu de assi en avant millor vida. Anassen la dita Senyora molt aconfolada a la casa, y dient lo Rosari los quinze dies continuos, après feu lo que lo Pare Sant Domingo li avia encomanât, y la primera nit que son Marit posà lo cap sobre lo coixi devall del qual estava lo Rosari de la V. Maria, la qual no menyspreà les Oracions de aquesta nova Serventa, y Devota sua, la qual també ohí las oracions que lo Pare S. Domingo li feye, posà tant gran por en lo cor del Marit de la dita Senyora, que tot tremolant, y considerant la gravedat de sos pecats tota la nit, ò lo demès della, estiguè recollit en los braços de sa Muller, plorant, y demanantli ab moltes llagrimes, que pregàs a Deu per ell. La segona nit que li portá sa Muller

lo Rosari; no fonch com la passada, ans dormintse somiá que era aportat devant lo juy de Nostre Deu, y que alli lo aculavan de tots los pecats, y despertant no poguè dormir mes: però gemegant, y suspirant demanà perdò a sa muller, y determinà, y prometè desde aquella hora, de tenirli molt amor, y de esmenar la vida. Vinguda la tercera nit, posá lo Rosari al capsal com les altres nits, en adormintse fonch arrebatat en visió, y portat al Infern, y alli veu lo que la muller abans avia vist, y veu aixi com ella, totes les penes, y començà a sentir alguna cosa de elles. Y posat en gran dolor, per lo que sentia, y passava, que vingué a ell un Angel, lo traguè de les penas, y diguèli: De assi avant esmena la tua vida, puix ja veus lo que te està aparellat, no sols a tu, però a aquells que tu tant vols, y al qui has pecat, perque sapies que aquest lloch es lo Infern de turments pera tu, y pera ells, aixi com tu fins assi eras estat Infern de tristicia pera ta muller, cada vegada que veya, aixi com ellas ho son pera los marits. Digues donchs de assi avant lo Rosari de la Verge Maria, y feste escriure en la sua Confraria tu, y tots los de ta casa, perque per las oracions dels Confreres alcances la que per tu no mereixes. Dit açó desapareguè la visió, y lo dit Senyor

se despertà, y ab molta humilitat, y llagrimes torna a demanàr perdò a sa Muller, dient, y prometentli de guardarli ab molta fidelitat, la fè que en lo casament li avia promesa.

Altre die anà a cercàr lo Gloriòs Sant Domingo, y confessarense ab ell, lo Senyor, y tots los de la casa, y se escrivieren en lo Llibre de la Confraria, y fonch de alli avant aquest Comte molt devot del Rosari, lo qual aportava tostemps en les mans, no solament en la Iglesia: però per casa, devant lo Rey may lo deixava, ni tampoch anant per las guerras. Y mostrant ell a molts la excelencia de aquesta devociò, y molta gent la prenguè, his feren escriurer en la Confraria per la causa, y feu de alli avant molt bona vida ab sa muller, vivint los dos molts anys ab pau, amor, y prosperitat de honor, fama, y de bens temporals, tingueren molts fills, moriren los dos junts en vn dia, y hora, y foren portades les sues Animes al Cel per la Verge Maria, y los seus coscos foren junts sepultats en vna sepultura, en la Iglesia Cathedral de París, a honra, y llahor de la Verge Maria, y en augment, devociò, y honra del seu Sant Rosari.

CAP. VIII. En lo qual es donada molta consolació als qui dient lo Rosari, no tenen la devociò que ells voldrien.

LA Reyna del Cel, y de la terra, la Sacratissima Verge Maria, determinà de fer mercè al seu Espòs Mestre Alano de Rupe, visitantlo en vnas Octavas de la Festa de tots Sants. Era tanta la gentilesa, y tant maravellosa ab que se li mostrà en la visitaciò, que tota la gentilesa del mon comparada ab ella, es com la pintura, ò la ombra comparada ab lo verdader. Fonch tanta la suavitat, y dolçor en la sua Cara Virginal, y tanta la graciositat de la sua salutaciò, y parlar, que sens comparaciò excedeix a totes les coses, que mes en lo mon poden estimar los homens. Y com ja haguès alguns dies que lo dit Espòs diguès fluix, y tibiament lo Rosari, perque nol podia dir ab atenciò, ni devociò, suspirava, que lo dit Rosari així dit, ninguna cosa li aprofitava, perque no podia estar atent a dirlo, ni contemplar los Misteris particulars, senyaladament, perque los Dimonis ab moltes tentacions lo embarçaven, y enfosquien tot lo seu pensament. Aquest donchs així temeròs, y covardat, volent eixir de la Iglesia, ab tibiesca, y sens devociò, li apareguè la Reyna dels Angels, y li diguè: O dols Fill meu

no fugies. Ohides per ell aquestes paraules, devant aquella presència Virginal de Maria, li faltaren les forces, y com a molt cansat nos poguè mouer de alli, ans cayguè en terra sens poder donar mes avant vn pas, la qual vehentlo aixi la Verge Maria li diguè. Si dubtes Fill meu de mi, y de aquestes Filles mies que ab mi venen, feste lo Senyal de la Creu, y si som Esperits de mentida, al punt fugirém, y sino som (com no som) estarém segures, y tuns veurás mes clarament, la qual cosa ell feu ab la major fè, y devociò que poguè, y assegurát lo seu esperit ab açò; ohí la Verge Maria, que li digué altra vegada. O dols Fill meu, puix ja no dubtes que jo so la tua Esposa, not affigesques, y sapies que nos pot viurer en aquest mon sens tentaciò, perque mon Fill essent Deu verdader, fonch tentat per lo Dimoni en lo desert, y perçò not espantes del passat, però aparellat de nou, y prèn les armes de la Fé, y paciència, y penitència, a passar moltas mes, y molt majors, que no les que fins assi has passat, not elegí jo per Espòs meu, pera que com a pereròs, y covart te deixes vencer, sino que com a molt esforçat Cavaller meu, defenses mas cosas, y sies tostemps vencedor, not espante donchs de vuy mes la floxedat, y tibiesa del teu esperit, lá qual volent jo

has

has tu passat així alguns dies: però deus pendre açò per castich, y açot de la ma de Deu, en penitencia de tos pecats; y pera que fies experimentat, y provat en la paciència, y virtut, y per al profit de molts vius, y morts: perque sapies, que no es de menor merit devant de Deu pendre ab paciència aquesta se quedat, y poca devoció del esperit, que passar, ò tenir alguna malaltia en lo cos, ó algun altre treball per amor de Deu. Però ha de esser de tal manera, que en tal cas fassa la persona tot lo que es en sí, y pot, his fassa força treballant, pera que ab atenció, y devoció diga lo meu Rosari: y açò Espos meu te vull jo mostràr mes clarament ab aquestes comparacions: ja sabs que la medicina de vna mateixa força es, quant la pren lo Rustich que no la coneix, que quant la pren lo Metge, lo qual sab la propietat de aquella: també lo vi, no es de menos força quant lo beu vna Dona simple, com quant lo beu vna Dona la qual sab, y coneix la sua força. Així mateix lo Sol, y les Esteles no tenen menor eficacia, y virtut en sí, ni les menors en quantitat, y qualitat, lo saber del mon simple Estrolech, que lo saber del mes Savi del mon: ni la pedra preciosa tampoch te menor virtut en lo anell posat en lo dit del Home grosser, que posat en vna ma-

deli,

delicada, y del savi Lapidari que la coneix. Ni les flors, fruytes, or, foch, y las altres cosas de aquesta manera, no son de menor virtut, en los que les ignoren; que en los que perfectament les coneixen. Aixi es Fill meu en la Oraciò, dita ab lo cor esforçat, constant, y ferm en aquella; encara que no puga tenir afecciò, y estiga sensa devociò, perque als qui aixi fan la sua Oraciò no sels dona menos fruyt, que als que atentament, y ab llagrimes, y doçòr de devociò fan la sua Oraciò. Antes te dich Fill meu, que pot esser tant esforçat lo cor en perseverar en la Oraciò, aixi indevota, y antes esforçat, y constant pot esser en resistir la tal tentaciò, sentse força, y continuant la Oraciò, y que sia de mes merit que no la altre, en la qual se dilata lo qui la fa. La Oraciò Fill meu es medicina, la qual vos dona lo verdader Metge Deu Nostre Senyor, lo qual desitja curar vostres malalties espirituals. Es la Oraciò, vi de licòr suau de consolaciò, es Sol, y claredat de la Iglesia: es vn camp ple de roses, y flors: es vna pedra molt preciosa: es en si la Oraciò, dinèr, moneda, per la qual se dona lo Regne de Deu. Not torbes donchs de assí avant Fill meu, perque trobes sens devociò, pero comporta ab paciència lo treball de fer la tua Oraciò, perque sapies, que ab cada Oraciò feta

de aquesta manera, rebs vna purga, la qual encara que sia amarga al gust, te dona vida Espiritual, hi darà Sol, y llum de alegria, pera la tua anima seca; y es vi, y beguda de la sapiencia Divinal, y es vna garlanda de roses, y flors Angelicals, y es vna rica corona de pedres molt precioses. Y quintament ab açò afegi la Mare de la Eternal Sapiencia, vn altre exemple graciós dient: Digue'me Fill meu, si vna mare tingues tres fills, lo hu que sabès ben parlar, dir, y demanar lo que volguès, y laltre que parlàs; pero que fos tartamut, y se embaraças, y sabès demanar, y manifestar les necessitats: y laltre, que fos solament de dos mesos, que no sabès, ni entenguès cosa sino solament plorant, ò ab altres senyals mostràs que te passions sens saberlas mostrar, ni saberse clamar: Ohint la mare les demandes dels fills, y remediand, segons la possibilitat la necessitat de cada hu de ells: de qual de ells tindria mes compassió? Cert es, que de aquell que encara no sab parlar, ni sab esser entès, perque aquest ab la sua poca edat, y passió mourà mes les entranyes de la mare à compassió, que los altres que saben parlar. Així també Fill meu, Deu Nostre Senyor escolta las Oracions de tots, quant son fetas ab bona intenció, esfors, y fermetat de esperit; encara que no

sien

fien ab molta devociò, y encara que no entenguen lo que volen dir, los que fan la dita Oraciò, com esdevè als qui fan la Oraciò en Llati, no entenenlo. Los savis Hermitans del desert, y moltes Religioles, dones, y altres persones de aquesta manera fan la sua Oraciò, les mes vegades, encara que no entenen lo que diuen; pero no deixen de esser ohides les sues Oracions per Deu Nostre Senyor. Aixi que Fill meu, no deixes ningun de assí avant de dir lo meu Rosari, ab excusa, que no pots dirlo ab intenciò, ni devociò: ans entenguen donchs en dirlo com porán, encara que no puguen com ells voldrien; de manera, que lo defecte no sie de part dells recular, y deixenme a mi lo carrech de procurarlos, y averlos mes que ells no sabrán desitjar, ni demanar. Tambè Fill meu, lo qui vá a Roma en companyia dels qui saben lo cami, y ell nol sab, tant dret vá a Roma. com vn altre, que may fa sino demanar per ell. Y quant lo forment, ò qualsevol altre llavor está sembrada en lo camp, no creix, ni deixa creixer mes ni manco del que ha de creixer, porque quil sembra pensa molt si creix, ò no creix, aixi es tambè Fill meu de la Oraciò, solament sia en ella la deguda intenciò, y sia bona, neta, y lo esperit esforçat, y ferm, no flach, pereròs, ni fluix,

perque tot lo demès no fa molt al cas perā aquē-
 lla; pero perque assi avant pugues ab atenció dir
 com desirjes lo meu Rosari, vull senyaladament
 Mostrarte com pugues estar atent en los Mysteris
 de la Passió del meu Preciós Fill, y mia. Y
 Deu com en coia mes principal, y mes pro-
 fitosa per vosaltres, y de la manera que ell
 mateix la mostrà al Benaventurat Sant Do-
 mingo Pare de la tua Religió, en vna marave-
 llosa visió, en la qual visiblement se li apa-
 regueren molts Sants combregant, y rebent
 lo seu Preciosissim Cos. Los quals Articles
 que son los quinze Mysteris, que cada dia passa-
 va, y contemplava lo dit fill meu Domingo, ab
 molta devoció, y llagrimes, ò almenys les deye
 de boca. La memoria dells posarás en lo teu
 pensament, per aquestes quinze paraules, puix
 la primera de ells comença per la primera lletra
 del A.B.C. y las altres en ses altres lletres per son
 orde, y aixi per cada lletra podrás tenir en ta me-
 moria vna paraula, y en cada paraula contem-
 plar vn Mysteri de la Passió del meu Fill Preciós,
 y aixi podrás estar atent dient lo meu Rosari, com
 abans no estaves. Los Articles, y paraulas son las
 següents. Amantissim, Benignissim, Clementis-
 sim, Dulcissim, Elegantissim, Familiarissim,
 Gloriosissim, Honorabilissim, Innocentissim,
 Cla-

Clarissim, **Laudabilissim**, **Misericordiosissim**,
Nobilissim, **Omnipotentissim**, y **Piadosis-**
sim. Afigint en cada paraula vna O, y diràs
suspirant, y gemegant: O Amantissim Ie-
sus, y aixi de las demès paraules, suplicant lo
quet fassa participant en alguna cosa de aquest-
tas propietats de ton Deu, y Senyor. Di-
tas aquestas paraulas la visió desapareguè, y
lo sant home de alli en avant restà molt conso-
làt.

Los devots que voldrán contemplar lo Rosari
en la sobredita manera podrán. Es à saber, que
per als Mysteris de Goig, pendrán los primers
finch noms cōforme à las finch primeras llettras.
Y per als Mysteris de Dolor, los altres finch nōs,
conforme las altres finch llettras següents. Y per
als Mysteris de Gloria, pendrán los finch noms
de las vltimas llettras. Y contemplarà dient de
esta forma: Al primer Mysteri de Goig, que es
la Encarnaciò. O Amantissim Iesus; lo qual per
lo gran amor que tingueres al Llinatge Humà
baixares del Cel, à la terra, hit feres home en les
entranyes de la Sacratissima V. Maria, fes que la
tua baixada à la terra, sia la mia pujada alt al Cel.
A la Visitaciò à S. Elisabet, que es lo segon Mys-
teri, dirà: O Benignissim Iesus, lo qual per mos-
trar que venies à vimplir lo mon de gracia, visi-

tant la Mare Preciosissima prenyada de tu, a Santa Elisabet, també prenyada de Sant Ioan Baptista, vimplires de Gracia, a mare, y fill, y Santificares alli al Baptista de la culpa original; vimple de la tua Gracia lo meu cor, perquè sia jo net, y santificat de tota culpa, y peccat. Al tercer Mysteri de Goig, lo qual es la Nativitat de Nostre Redemptor Iesu Christ, dirà: O Clementissim Iesus, lo qual per deslliurar al home dels treballs, y penalitats, naixent del ventre Virginal de la tua Preciosissima Mare al punt començares a sentir per mi los treballs de aquesta vida, fesma gracia, que jo puga passar en aquesta vida treballs, y penas per tu, y en lo teu servey. Al quart Mysteri, que es quant fonch oferit al Temple, dirà: O Dulcissim Iesus, lo qual per fer al Pare Celestial oferta, qui li fos accepta, volgueres après de quaranta dias després de esser nat, esser oferit al Temple; donam gracia que jo puga ferte de mi oferta pura, y agradable devant la tua Magestat. Al quint Mysteri, lo qual es quant après de aver estat perdut tres dies, fonch trobat en lo Temple, dirà: O Alegantissim Iesus, de la sapiencia, gentileza, y graciositat de paraules, de las quals estigueren meravellats tots los Savis de la Lley en lo Temple, lo qual après de tres dies perdut, fores per ta Mare

Preciosissima, y son Espos Sant Ioseph, trobât en lo Temple, donam gracia que ab ta Mare espiritualment, après de tres dies de contrició, confessió, penitencia, y satisfacció, jot puga trobar dins lo meu cor, fet primer per tu digne Temple meu.

Après als finch Mysteris de Dolor, pendrà los finch segons noms, conforme a las finch llettras del abecedari. Al primer Mysteri de Dolor, que es la Oració del Hort, y suor de sanch, dirà: O Familiarissim Iesus, lo qual per fer familiar del tot ab tu lo enemich home, conformant la tua voluntat ab la voluntat de ton Pare, en voler morir per lo dit home voluntariament, alli començares a escampar sanch per ell, suant gotas de sanch que correghé fins a terra. Donam gracia que voluntariament passe penas, y fatigas per tu, fins al escampament de la mia sanch si era menester. Al segon Mysteri, lo qual es quant fonch açotat, dirà: O Gloriosissim Iesus, lo qual per llevar al home los açots de la ira del teu Pare, ignominiosament, y ab molt afront volgueres esser lligât a la columna, esser açotat; donam gracia que merezca ab paciència de la tua ma esser açotat en aquesta vida, perq̄ escape en la altra dels açots eternalis. Al tercer Mysteri, lo qual es la coronació de espinas, dirà: O Honorabilissim Iesus, lo qual per

llevàr al home la corona del oprobí, donarli la
 corona de la Gloria, y honrarlo, volgueres es-
 ser coronât ab molt oprobí, y deshonorât, ab la
 corona de espinas, y burlât ab la roba de Pur-
 pura; donam à sentir los teus oprobis, y afronts,
 per que pugua rebre en lo Cel de la tua ma, la
 corona de Gloria. Al quart Mysteri de Dolor,
 lo qual es quant sentenciât à mort, vestit de las
 propias robas, per que fos mes conegut, per ma-
 jor afront portà la Creu al coll, fins al Mont
 Calvari, dirà. O Innocentissim Iesus, lo qual
 per llevàr al home la gran carrega de las penas
 que per lo peccat passava, volgueres esser sens
 culpa ab gran deshonra, per pagar lo lladroni-
 ci del primer Pare Adám, açò de Trompeta,
 com à lladre, y malfactor entre dos lladres, es-
 ser portat à Crucificar, y sobre los teus muscles
 portat la dura, y pesada Creu, prenent sobre
 de tu à la dura, y pesada carrega de nostres pe-
 cats. Donam gracia que no tinga en res las
 deshonras quem faràn per amor de tu, y que
 de ma voluntat prenga sobre mi la Creu mia
 de la verdadera penitencia, per que après go-
 ze del verdader descans de la Gloria. Al quint
 Mysteri de Dolor, es quant fench Crucificât, y
 mort en la Creu, dirà. O Clarissim Iesus, lo qual
tenint per cosa molt clara al home, y per pagàr

la culpa quel home avia comès ; menjant lo fruyt del Arbre , y per donarli la vida, que per lo dit menjar avia perduda , y matàr la mort , volgueses esser Crucificat en lo Arbre de la Vera Creu , y morir en ella ; donam gracia que jo crucifique ab la tua temor, la mia desordenada sensualitat , perque aixi muysa en mi lo vell home del peccat, y visca en mi lo nou home , citat en justicia , santedat, y veritat.

Après del quint Mysteri de Dolor, pendrà las terceras sinch lletras del Abecedari , y per ellas los noms que les segueixen , y contemplarà los Mysteris en la forma seguent. Al primer Mysteri Gloriòs , es la Resurrecció , dirà. O Luadabilissim Iesvs , lo qual perque ab rahò llohassen tots la tua misericordia , y poder (per reparar la vida nostra, y donarnos la immortalitat , al tercer die Resucitares de mort à vida immortal , impassible, è incorruptible ; fes que ab la tua gracia jo resuscite de la mort del peccat: de tal manera, que no torne á caure mes en aquell, sino que no sols ab la boca , pero ab las mias obras sempre llohe lo teu Sant nom; perque après de la mia mort pera sempre te llohe, ab los teus Sants en la Gloria. Al segon Mysteri, es de la Ascensió , dirá. O Misericordiosissim Iesvs , lo qual perque lo Cel , y

la terra fossen plens de la tua misericordia après de quaranta dies de aver Resucitat, ten pujares Gloriòs, y triunfant al Cel, perque vbrint la porta de aquell, lo home que fins alli estava desterràt dell entràs en ell à regnar, y aixi també les cadires, que per lo peccat de Lucifer, y dels altres mals Angels estaven buydes, se vmplessen, y reparassen, fes que lo meu pensament, y desirg sempre tire al Cel, perque après de la mia vida entrant en aquell magnifique la tua misericordia pera sempre. Al tercer Mysteri, es la vinguda del Esperit Sant sobre los Deixebles, dirà: O Nobilissim Iesvs, lo qual per la gran noblesa tua, dolentse la baixesa dels homens, y de la gran ignorancia, y fredor que en la tua amor lo home per lo peccat tenia, embiaries la Tercera Persona de la Santissima Trinitat, la qual es lo Esperit Sant en figura de llenguas de foch, per quels illumina de la ignorancia, y ensenguès en la tua verdadera amor, illumina las mias ceguedats del enteniment, perque verdaderament te conega, è inflame en lo teu amor lo meu cor, y que no ame à altre sino à tu. Al quart Mysteri, es de la Assumpció de la Verge Maria, dirà: O Omnipotentissim Iesvs, lo qual per mostrar la tua Omnipotencia, en especial en honrar la tua Preciosissima Mare, feres

que

que després de morta resuscitàs, y sen pujàs ab tu à la gloria, y la assegueres á la tua ma dreta, sobre tots los Cors dels Angels, y Sants, ahont estarà para sempre; supliche, que per intercessió de ella, me fasses participant de aquella inefable gloria, que tens aparellada per als teus alets. Al quint, y darrer Mysteri Gloriós es quant la Verge Maria aprés de pujada al Cel, fonch coronada per Reyna del Cel, y de la terra, y feta Advocada dels pecadors, dirá: O Piadosíssim Iesvs, lo qual per la pietat que tingueres de las miserias que los homens en aquesta vida passen perque tinguessen Mare, y Reyna a qui recorreguessen en les necessitats, y ella com a Reyna, y Advocada, los socorregués, y amparàs, coronares per Reyna del Cel, y de la terra a la tua Preciosíssima Mare, donantli carrech dels pecadors, y fentla Mare de Pietat, y Misericordia, supliche que per intercessió de aquella, per virtut del Roser, á tu, y a ella tant accepta, y agradable, me deslliure de las miserias de aquesta miserable vida, importes a la eternal abundancia del Cel, ahont a tots los que a ell van, fas tu Reys, Sacerdots pera sempre. Tot açò pots breument contemplar en vna, ò tres vegades conforme a lo que diràs del Rosari, seguint los noms, segons lo orde del abecedari sobre dit.

CAP. XI. *Com la Verge Maria converteix de cor à la penitencia als que diuen lo Rosari, com se mostra en vna dona anomenada Baneta,*

EN la Ciutat de Florencia, la qual es en Italia, aguè vna dona molt rica, nomenada Baneta, la qual desde xiqueta fonch criada per son pare, y mare en moltes viciadures, delicadures, y regalos fonch tant amada de ells que may li anaven á la ma, ni menys la destorvaren cosa de quantas ella volguès fer, encara que fossen deshonestas, ni may ells la corregiren, ni menys mostraren cosa alguna de quantas avia de fer. Ab aquestas occasions, y ab molts convits, regozijos, y jochs, en que passava la dita Baneta la sua vida, cayguè molt facilmente en vils, y deshonestes pecats, y abominables enamoraments, y fonch tant disoluta, que en breu temps vinguè à esser publica peccadora, y llas del dimoni pera la perdició de moltes animes. Y com en lo mateix temps predicàs en la dita Ciutat lo Gloriòs S. Domingo, y al gran fruyt, y fama de la sua predicació lo seguien moltes persones de diversos estamēts, y vidas, vinguè a vn sermò del dit Gloriòs Parç la dita Baneta, y beneyta ella: perque aixi travessaren lo seu cor tant poss. hit del Dimoni, las paraules del Sant, que acabât lo sermò sen anà darrera del Sant, y ab

molta

molta contrició li demanà que la confessàs , y li mostràs lo verdader cami de la penitencia, y salut. La qual cosa ohida per lo Gloriòs Sant Domingo , lo qual cremava en flamas de caritat , y amor á Nostre Deu , y anava molt abraçat per la salut de les animes , donà moltes gracies á Deu Nostre Senyor , y prengué molt gran alegria en veurer que convertintse elia guanyava vna anima , la qual fins en aquella hora estava en tanta perdició , y veurer desfer vn llas tan gran , ab lo qual lo Dimoni guanyava altres molts. Confessada donchs , esforçada , y consolada , per lo Gloriòs Sant Domingo , la dita Baneta , donali per Espòs , y amic á Nostre Salvador , y Redemptor Iesu Christ Crucificât , y per Mare consoladora sua , á la Verge Maria la nostra Advocada , y digueli. Si tu filla vols q̄ jo pregue per tu , has de servir de vuy en avant á Nostre Senyor Iesu Christ , y á la sua Beneyta Mare , los quals te seràn reparo para que fies netejada dels pecats passats , y guardat de no tornar mes en aquells. Pregant donchs per ella Sant Domingo , mere squè en les sues oracions: que la dita Baneta en penitencia fos atormentada del Dimoni en lo cos , y dura aquest torment per espay de vn any , que dins de ell fonch menester la tinguessen lligada com endemoniada: pero las
per-

personas devotas llohaven en açò al Senyor, vehent que aquell torment del cos, era pera la dita Baneta descans del anima, y per lo contrari los cegos, y mundans enamorats seus estaven molt tristos, y confusos vehent quels era llevat aixi lo plaher, goig, y delit mundà que ab ella abans tenian, y passat lo any, lo Gloriòs Sant Dòmingo la anà á visitar, y ella li demaná ab moltas llagrimas, que tingués per be de posar las suas sagradas mans sobre ella, y la curás de aquella molestia del enemich; lo Gloriòs Sant feta primer vna breu Oració, posá las suas mans sobre ella, y fentli en lo front lo senyal de la Santa Creu, la cura, y feu cessar desde allí avant tot lo torment del Dimoni: pero amonestâla molt ques guardás de tornar á recaura en la mala vida passada. Y perque millor se guardás, y estigués ben ocupada, manà, y donali en penitencia, qué digués cada dia tres Rosaris cumplits, perque dientlos, aquells dos noms de Iesvs, y Maria, nomenats sovint, com se nomenen ab la Oració de la Ave Maria, dits ab devoció netejan los llavis, y boca de aquells que ab la brutedat del peccat la tenian suzia, y ab la puritat de la Verge Maria; y ab la viva memoria de la Passió de Iesu Christ Nostre Redemptor, tenia esta Santa Oració ocupat saludablemēt lo cor de
dita

dita Baneta. O cosa de gran consolació, y veure sana molt devota, y tota posada en devoció à la dita Baneta: pero per altre part cosa de molt dolor, y perque no perseverà, sino molt poch en la dita fervor de la devoció, y vida bona, perque essent importunada dels seus amichs, y enamorats, ab las induccions, y tentacions del Dimoni, ella tornà a recaurer en los antichs pecats molt pijor que ans ques convertis. Alegrarense de açò los Dimonis, regosijàs lo Infern, perque la preciosa Sanch de Iesu Christ no fes fruyt en tantes animes com per ella estaven lligades en lo peccat.

Sabut açò per lo Gloriòs Sant Domingo, dolentse ell de la miserable perdició del anima de dita Baneta, y dels seus enamorats, ab desitg que tenia de cobrar aquella perduda anima, anà à la casa de dita Baneta, y llançàts de allí tots aquells malvats homens: los quals eran estats causa de la recayguda de ella en lo peccat, y apartantla dells, feu que sen anàs à la Iglesia darrera de ell, y ques confessàs. Ella tocada ja de la ma de Nostre Senyor se confessà ab moltes llagrimes de contrició ab lo Gloriòs Sant Domingo, y li donà en penitencia, que diguès cada dia tres Rosaris cumplits, y aixi mateix acceptantho la dita Baneta li donà en penitencia, que fos tormentada

(com

(com abans era estada) vn any per lo Dimoni, ab tal condició, que mentres, que digues la Ave Maria, fos deslliure de aquell torment, puix lo Dimoni en ninguna manera pot ohir aquells dos Sacratíssims Noms, que en ella se anomenan, que son IESVS, y MARIA, y perque no tornás altre vegada à recaurer en los pecats passats alguns dies aprés de acceptada la penitencia, fonch arrebatada en visió, y aportada devant lo juy de Nostre Senyor Deu, ahont li fonch mostrat vn gran llibre, lo qual fonch forçada llegir, y veurer tots los mals, y pecats que avia comesos contra Nostre Senyor Deu, y contra tota la Cort Celestial, y quantas animas per la sua causa avian anat al Infern, quantes bones persones avia escandalizát, començà à cridar, y dir ab molta dolor. Ay de mi perque so nada, ay de mon pare, y mare, perque nom corregiren, ay de tots aquells quem enganyaren, y al pecat me aportaren! Estant la dita Baneta en aquesta congoixa, y confusió, aparegueli lo Gloriós Sant Domingo, y aconsellali, que ab molta humilitat se postrás als peus de la Verge Maria, y li suplicàs que volgués esser Intercessora, y Advocada sua, devant lo juy de Nostre Deu. Lo qual ella començà à dir ab moltes llagrimes. O Dulcíssima Senyora
Rey,

Reyna de Misericordia, hajes pietat de mi miserable pecadora. La Verge Santissima fonch intercessora devant lo seu preciós Fill per la dita Baneta, y aixi lo Fill per intercessió de la Mare, donà à la dita pecadora temps pera fer penitencia.

Altre vegada ohint Missa la dita Baneta, la qual deya lo Gloriós Sant Domingo, venintli à la memoria los pecats que avia llegit en aquell llibre ab gran temor, estava pensant com los podia borrar, perque mes nos poguessen en ell llegir. Y ab aquest bon pensament, fonch arrebatada fora de si, y veu que la Verge Maria li donava finch rosas, ab las quals fregant lo llibre, aborràs la escriptura de aquell. En la primera rosa estava escrit ab lletres de or; recordat filla mia de la gravidad dels teus pecats, y en açò recordat de la misericordia que Deu ha vsat ab tu; aquestas duas consideracions telas continuamēt en la tua memoria, y concix, que es tant la gravidad del minim pecat mortal que fas, que si jo, y tots los Sants que estan en lo Cel pecassem vn pecat mortal (lo qual es impossible) en lo mateix punt seriam condemnats à la pena eternal del Infern, y pots pendre exemple de la cayguda de Lucifer ab los innumerables Angels pera sempre demnats. Considera donchs filla,

M quan.

quantes gracias deus donàr a Nostre Senyor
 Deu, perque no te ha condemnada a las penas
 eternalis, havent comesos tan grans pecats, y es-
 sent com eres tant vil criatura, en comparació
 dels Angels, y de tots los que están en lo Cel.
 Ohides, y llegides les ditas pauraes per la di-
 ta Baneta, postrada en terra, y alçànt las mans
 al Cel, plorava de goig, y demanava perdò
 de sos pecats, ab gran dolor de aquells; llavors
 la Verge Maria traguè l'altra rosa, en la qual es-
 taven escrites ab lletras de or, aquestes parau-
 les. Recordat de la innocentissima mort de
 Jesu Christ Redemptor del mon, y considera
 las penitencias que han fet los Sants, y pensa bé,
 que en tanta manera te avorrit lo Etern Pare lo
 pecat, que consentí, que lo seu Vnigenit Fill
 morís molt cruel mort, perque no restàs algun
 pecat per castigàr. Mira també quantes, y quant
 cruels penas han passat tots los Sants, per ha-
 ver remissió dels seus pecats, y gozar de la Di-
 vina visió en lo Cel. Foren les paraules de
 aquesta rosa tant fortes, que penetraren en lo
 cor de Baneta, com vnas agudas sagetas. Mos-
 trali la tercera rosa, en la qual també ab lletras
 de or estava escrit: Recordat del castich que ha-
 guè lo primer home, que per vn sol pecat del
primer Pare, foren ell, y tots los seus descendents

llançats fora del Paradis, y reberen ell, y ells molts treballs corporals: com fam, fret, calor y tots los demès. Mira tu donchs ara totes aquestas cosas ab molta atenció, y veuràs que essent castigat lo pecat del primer home, tu que tant gravement has pecat, y mes vegades que no ell, puix ell sols vn pecat mortal cometè, y tu casi infinits ne has fets, que deuries esser molt agrament castigada: y quina pena eterna penhas que et deu estar aparellada per los teus pecats, puix que ninguna temporal vols rebre, ni passar, ni encara vols provàr a passarla. Llegit açò la dita Baneta, era tanta la pena, y angustia que dins de si mateix sentia, que per la abundancia de les llagrimes, que dels seus vlls escampava, no podia parlar. Mostrali après la quarta rosa, la qual tenia escrites les paraules següents: Recordat que fores elegida, y criada entre Christians, y que viuhes en la Fè de Jesu Christ, y quants Reys, Duchs, y Nobles, abundants en los dons de naturalesa, y fortuna, y com casi innumerable gent, nasqueren, y viuhes en los errors Gentilichs, Iueus, Turchs, y Moros, y permet Deu, que sien deixats en las suas errors apartats de la Fè Christiana, y posats en molts vicis, y encara que aquests moltes vegades dejunan, y donan almoynas, y fan altres bones obres,

tots han de esser damnats, y tu miserable, y molt vil pecadora, eres criada sobre tots ells à la Fè Catholica, la qual sola es cami para la salvació, ab tot açò eres restituhida, y tornada per Iesu Christ à la sua gracia, la qual ab los teus peccats moltes vegades has perduda. Digue'me donchs, quin amor porás tu donar á Nostre Senyor Deu, per lo menor de aquests beneficis que t'ha fet, y fa? Pensa donchs ab los beneficis; cada hu de aquells es major, que si cada dia te donàs molt tresor, en aquest mon. Ohint, y llegint la dita Baneta tota estava casi morta ab gran vergonya, y dolor que tenia de las suas culpas. La quinta rosa que li fonch mostrada deye. Recordat de las penas temporals que son donadas als pecadors. Mira lo que passà Caym, perque matà son germá Abel, y Cham, perques burlà de son pare Nohè, y Davit per lo seu peccat de Bersabè, y mira altres molts exemples, mira també com molts per vn xich furt foren penjats, y altres molts morts, y cremats per lo peccat de la lluxuria, è mira com tu que has comès tants grans peccats no has encara passat cosa ninguna per ells.

Altra vegada ohint Missa del Gloriós Sāt Domingo, veu al dit Sant Pare senyalat en lo seu cos de les finch precioses nafres de Iesu Christ,

y sobre lo seu cap la Corona de espinas. Y veu com la Verge Maria ab gran multitud de Angels estava en la dita Missa, y veu aixi mateix com après de consagràr lo Santíssim Sagrament estava Nostre Senyor Iesu Christ sobre lo Altar visiblement, clavades las mans en la Creu, y açotat, y coronat de espinas, y ab tots los improperis que en la sua Santíssima Passió avia passat, y del seu piadosíssim Cos corria la sua Sacratíssima Sanch, y queya sobre lo Benaventurat Sant Domingo, ab las quals cosas pareixia á la dita Baneta, que lo Gloriós Sant Domingo era transformat en figura de Iesu Christ. Veu mes en la sua ma dreta vn llibre blanch, en que ninguna cosa hi estava escrita, y ohí que Nostre Redemptor li diguè. Aquest llibre, lo qual era de la tua mort eterna, has netejat ab les finch roses que foren mostrades, juntament ab la abundancia de les tues llagrimes, y sospirs. Y puix es llibre de vida, escriu en ella la netedat, y puritat continua que has de guardar en tota ta vida, perque no les oblides, y escriu ab lletres vermellas la paciència que has de tenir en todas las tuas adversitats, que passaràs en ta persona, recordarte has tostemps del que jo he passat per tu. Escriu també ab lletres de or, la memoria del amor que te he tingut, y tinch, y del

quem dèus tenir. Not oblides del benefici que te he fet en cridar-te, y guardarte de la pena infernal que mereixes. Ohides aquestas dolces paraules, veu la dita Baneta com en aquella Missa, la Verge Maria prengué de las mans del Gloriós Sant Domingo lo Santíssim Sagrament ab molta reverencia, è parti la Hostia, y la Santíssima Sanch, y combregá la Santíssima Senyora ab lo dit Pare Sāt Domingo: Veu axi mateix que acabada la Missa, la Verge Maria li ajudá a despullar los vestiments, ab que avia dit Missa, y acabát, la dulcíssima Senyora donà la benedicció sua ab molta alegre cara, al seu servent Sant Domingo, y axi desaparegué. Axi mateix en la altre visió, li diguè la Verge Maria: Si tu vols filla mia escriuret en aquell llibre que t'fonch mostrát ab lletres blanques, ho podràs fer dient lo meu Rosari, en memoria de la Encarnació, Nativitat, y vida del meu preciós Fill Jesu Chrit, y ab lletres vermellas, si dius altre Rosari, en memoria de la Passió de aquell; y si dius altre Rosari, en llahor de tots los Sants, en especial de aquells que tens per advocats, y en memoria, y llahor de la Resurrecció, y Ascensió del meu Fill preciosíssim, y de la vinguda del Esperit Sant, y en agrahiment dels Sants Sagraments de la Iglesia. Totas aquestas tan excellents

lents coses, demés de esser estades revelades al Benaventurat Fr. Alano de Rupe, familiar Espòs de la Verge Maria, jurâ ell, y afirmâ averlas trobades escritas en lo llibre Marial, que feu Fra Thomàs del Temple, Companyò del Gloriòs Sant Domingo, com a fel Escriptor, y verdader que succehiren ab la tras referida Baneta.

CAP. X. En ques mostra lo mateix, en vna dona Romana, anomenada Catharina la Bella.

LOs Reverents Pares Fra Ioan de Mont, y Fra Thomàs del Temple, escriuhen en los llibres Marials ques feren. Que predicant en Roma lo Pare Sant Domingo, en vna Iglesia molt plena de gent, estânt tots a tonits, de las maravellofas rahons que mostrava en llahor de la devociò del Sant Roser. Entre altres moltes deya aquesta: O vosaltres devots faels germans, y germanes mies en Iesu Christ, escoltau, mirau lo queus dich, preneu à aquest Rosari, y dientlo posau lo vostre pensament en la Passiò de Nostre Redemptor Iesu Christ, ò en algun altre Mysteri dels seus, y meditant en ell, sentireu en vosaltres mateixos vn foch, y amor del Esperit de Nostre Deu molt gran, perque nos pot dir en la Oraciò cosa mes devota que aquesta, ni pensar en cosa mes santa, que es la Passiò de

Nostre Senyor Iesu Christ, sens que lo Esperit Sant, y son foch de amor no vingue sobre nosaltres, y ahont lo Divinal foch esta, no pot ser que no creme, y escalfi los cors perfets, y tibis que estiguen, ni per la inmensa llum sua tan resplendent, estâr sens donâr llum, y claredat à la casa, y anima en la qual avia, ni pot Medicina tant Santa estâr sens curar la plaga, y macula del peccat de la anima ahont habita. Aquestas paraules, y moltes altres de Santa Doctrina deye lo Gloriòs Sant Domingo, las quals foren de tanta eficacia en los cors de tots los habitants de Roma, tant Ecclesiastichs, com Seglars, y de Dignitat, com los Eminentissims Cardenals, è Illustrissims Arquebisbes, y Bisbes ab tots los demès Prelats, que com a Columnas de la Santa Iglesia la rigen, y governan, ab los Rosaris en las mans, ò en las cintas, com si fossen minyons. Era tanta la devociò de tot lo Poble, y las oracions ques feyen ab lo Sant Rosari, y tant acceptas à nostre Deu, segons que fonch ohit dir per la boca del Gloriòs Sant Domingo, que en aquells dias Deu N.S. avia fetes moltes senyalades mercès, y grans miracles en moltes persones, entre los quals ne dirèm hu, que es lo seguent.

Avia en aquell temps en Roma vna dona nomenada Catharina, que per la disfamada vida de
publi,

publica pecadora , y famosa sobre las demès en bellefa , alcançá lo renom de Catharina la Bella. Anant aquesta dona als Sermons del Gloriòs Sant Domingo , fonch tant dichosa , que merefquè alcançar vn Rosari de mans del Gloriòs Sant Domingo , lo qual ella guardava com à cosa molt preciosa , pero com per això no deixava de pecar , com abans , per la bellefa li anaven mes darrera los homens , y per lo mateix respecte era causadora de la perdició de moltes animas. Perseverant Catharina ab la devociò del Sant Rosari , y tenia de costum cada dia de acudir en la Iglesia , y dirlo ab la atenciò , y devociò li era possible , meditant en ell mentres lo deye en la Sacrosanta Passió de Iesu Christ de la manera seguent. En la primera sinquantena de las Ave Marias, y finch Pare Nostres , pensava en la puericia , y tendra edat de Iesu Christ, y que axi minyò xiquet lo contemplava Crucificat. Demanera , que estant en lo Pelebre tremolant de fret, en los braços, en la falda, en las mameallas de la humil Verge Maria , sempre estava lo Ninyo Iesus ab la Creu; y sempre la portà en si. En la segona sinquantena, contemplava en la Passió Santissima de Iesu Christ , y en tots los Mysteris de aquella, en la agonia, afròts, en colps, dolors, açots, en la coronació de espinas, y en lo

cla.

clavarlo en la Creu. Y en la tercera cinquante-
na, pensava en lo que passà per nosaltres Nostre
Redemptor Iesu Christ, prenent nostra humani-
tat, com patí, y morí per tots nosaltres.

Perseverant Catharina en aquesta Santa
devoció, après de molts dias que ja feye aquest
Sant exercici; anant vna vegada per Roma apa-
reguè devant de ella vn jove molt ben dispost,
y digueli: Guardet Deu Catharina, que fas per
assi; tens per ventura casa propria tua? Si Se-
nyor, diguè ella, y molt ben adornada. Anem
donchs a ella (diguè lo jove) perque esta nit
vull sopar ab tu. Ella li responguè a mi me
plau, y ab molta voluntat vos servirè, anem
prest allà, y axi prenentse ma per ma, sen ana-
ren, y sen entraren los dos en casa de Catharina,
ahont trobaren moltes criades que la estaven
esperant, y li tenien ja aparellat lo sopar. Y
asseguts Catharina la Bella, y lo nou hoste en
la taula, soparen los dos junts; pero tot lo quel
jove tocava ab las mans se mudava, y convertia
en color de sanch, y en vna sabor molt dolça, y
apassiole. Y com Catharina vegés açò, digueli:
Digaume Senyor, he perdut jo lo sentiment, ò
estich fora de mi, perquem apar que tot lo que to-
cau se converteix en color de sanch, ò es sanch?
Axi es, li diguè lo jove, perque has de saber, que

la persona que te nom de Christià no dèu menjar, ni beurer sens que primerament lo seu pensament nol tingye, y mulle en la memoria de la Sanch de Iesu Christ. Ohít ella aquestas paraules, y mirantlo a la cara tingué tanta vergonya, que ja nol gosave mirar, ni tocar; y ab molt gran empaig li torná a demanar: Segons jo Senyor veig en la vostra gentilesa, y en les vostres paraules, vos deveu esser algun gran Senyor. Y puix so estada tant ditxosa de tenirvos en ma casa, suplichvos quem digau qui sou, y de ahont veniu? Respongué lo dit jove: jot diré tot lo quem demanas quant estarém dins la cambra, y ella tota espantada, y meravellada, acabat lo sopar, aparellat lo llit, entrant los dos en la cambra, ella se posá primer en lo llit, y aprés suplicave al nou hoste, que també se volgués posar en lo llit. O meravellòs Mysteri! O misericordia de Nostre Senyor! O sapientíssim Senyor, y quantas cosas fas per no perdre vna anima: a que te opoles per lo amor quens tens! Dit açò lo hoste, y gentil jove Iesus se mudá en vn xich infant; se mostra devant los vlls de la dita Catharina y tenint la preciosa corona de espiñas en lo cap, y la Creu sobre ios seus Divinals muscles, y ab les nafres en las mans, peus, y costat, començá á parlar de aquesta manera:

nera: Cessa ja Catharina, cessa ja de peccar. Mira ara, veuràs la mia Passiò desde la mia infantesa, per la qual suplicares en la primera cinquantesena del Rosari, à la mia Preciosissima Mare que et socorreguès, pensa de vuy en avant en lo que per tu he passat, perque desde la hora de la mia Encarnació, fins à la hora de la mia Mort, sempre portì presents en la mia Anima aquestas penas, que ara te mostre, les quals foren tant grans, que si tots los grans de las arenas de la mar se tornassen, y convertissen en Infants, y qualsevol dells tinguessen tanta pena, quant passaren totes les persones en las morts, no se igualarian en les que jo he passat per tu. Espantada Catharina del que veye, y ohia, posàs à plorar molt agrament. Després se mudà en figura de vn jove de trenta y tres anys, y mostràseli ab las nafres, Creu, y tots los altres imperis de la sua Sacrosanta Passiò, dientli: Mira assi filla lo que per tu he passat, que dich, que si los torments, y dolors de la mia Passiò se haguessen de repartir per totes les criaturas del mon, son ells tals, que primer moririen, que no acabassen los meus torments, penas, y dolors en tots ells. Dit açò se mudà lo Senyor en vna gran claredat, y molt resplandent, tant que les nafres dels seus Divinals peus, mans, y Costat, resplandiã

mes que carbuncles, engastats en finíssim or. En cada vna de les finch nafres preciosíssimes se mostraven com vn mirall clar, y transparent, totes les coses perfetes, no sols del mon, sino casi de infinits mons. Estant aixi lo Redemptor del mon, li digué: Mira filla mia lo que ha passat per lo meu Preciós Cos, per lo amor que tinch à la tua salvaciò, perque com jo estiga en tot lloch, ab lo meu poder infinit, y totes les coses estiguen en mi, perque jo los done lo ser. En totes aquestes nafres mies te miro, y te amo, y si poguès morir, estich aparellat pera passar altre vegada aquestes penes per tu, sols perque la tua anima nos perdès. Y perque jo ja no puch morir, alce moltes vegades los cors dels meus elets, perque passen persecucions pera amor de mi, y ab la sua bona vida, oraciò, y doctrina me aporten, y guanyen les animes dels peccadors. Mira donchs filla mia la paciència que tinch, y he tingut ab los teus pecats, mira lo amor ab que t'he convidat; y pera que te esmenes. Recordat de aquestes tres Passions que t'he mostrat per las quals has dit lo Rosari de la mia Preciosa Mare. Fes donchs filla, que com fins assí eres estada exemple de brutedat, y pecat, que de assí aldevant sies exemple de tota virtud. Y no t'penfes que sià mostrat aixi à tu per lo teu merei-

xer;

xer; sino per mostrarte que has de passar treballs tu per mi, puix jo tans ne passats per tu, y pera que fasses penitencia, y axi mateix pera las oracions dels Confreres de la Confraria del Roser de la mia Gloriosa Mare; los quals me han pregat, que convertinte jo a tu, molts se convertiran, y vindran a mi; axi que com lo teu peccat molts han peccat contra de mi. Acabades aquestas rahons desapareguè lo Salvador.

No foren de poch fruyt en Catharina la Bella, la visiò, y paraules de Iesu Christ, perque la que anave en habit de pecadora per Roma, en Roma, en lo altre dia visitada de Iesu Christ, hagueren vista en sa casa sens habits vans, ni dissoluts, sino en peregrinacions, y penitencias, ab la continua memoria dels dolors, y nafras de Iesu Christ. Mira ara la lliberalitat de Nostre Deu, y mira quant alcancen los pecadors, mira lo merit, y virtut del Roser. Anassen dins breu temps Catharina la Bella, al Gloriòs Sant Domingo, lo qual la rebè ab gran amor, y ohint la de confessiò, la absolguè, y li donà en penitencia lo Sant Rosari, y la feu escriurer en la Confraria, en la qual fins alli no estave escrita. Y en açò devèm mirar la grandesa dels merits de aquesta Confraria, per als que estan escrits en aquella quànt aquesta dona tant pecadora, sols per tenir

proposit de entrar en ella, mereſquè alcançar grans mercès, com ſon las que avem dites. Y com la dita Catharina poſada ja en gran reculliment, diguès cada dia ab gran devociò lo Roſari, aparaguèli vn dia la Verge Maria; ab la Gloriosa Santa Catharina Verge, y Martyr, de la qual era devota, y diguèli: Mira filla mia Catharina, que perque has comesos tants grandiffims pecats, convè que fasses també grandiffima penitencia: pren cada dia ſobre les tues carns tres disciplines, y ſien cada vna de cinquanta y ſinch colps, los quals fan vn Roſari de penitencia, y no es menester, que ſempre tingues disciplines, ab que pegues; pero ſecretament pots ab les tues mateixes vngles eſtrener, y rompre les tues carns, y traurer ſanch de aquells en lo lloch que tu voldràs, ſens eſſer ſentida. Y ſapies que ſi perſeveras en aqueſta penitencia, tu auràs tots los bens que voldràs, perque aqueſta penitencia es molt accepta á mi, y al meu Gloriòs fill. Dit açò desaparegueren, y la dita Catharina començà la ſua penitencia, y perſeverà en ella ab molta rigor, y conſtancia, eſdevinguès. que fent oraciò vna nit lo Gloriòs Sant Domingo fonch arrebatat en eſperit, y veu que eſtaven per al mon aparellats molts caſtichs per los pecats de les gents. Yeu també, que de tot lo

cos de vn infant, lo qual estava en la casa de Catharina exian cinquanta y ünch rius, los quals devallaven en lo Purgatori; y ab la aygua de aquells, eren refrescades les Animes en lo Purgatori, y llohaven al Senyor, y donaven moltes benediccions á Catharina, perque totes se alegraven ab lo tal focòs. Y moltes d'elles eixien de dites penes, altres rebien menos, y altres tenian esperança de eixir prest. Y açò era, perque quant la dita Catharina deya la primera cinquantena, pensant en la Passió de Iesu Christ, en la sua puericia, aplicavala á las Animas del Purgatori. Maravellàt de açò lo Gloriòs Sant Domingo, veu aixi mateix com en la casa de dita Catharina, entrave vn home molt hermòs, lo qual tenia en son cos ünch fonts, y de elles eixien cinquanta y ünch rius de aygua molt clara, la qual regava totes les Iglefias del mon, y tots los Faels Christians bevien della, y llohaven á nostre Senyor Deu, y donaven moltes benediccions á la dita Catharina; y açò era, perque quāt ella deya la segona cinquantena del seu Rosari, contemplant en la Passió de la Humanitat de Iesu Christ com està dit, y la oferia per lo estat de la Iglefia Militant: per los justs que no cayguessen en pecat, y per los pecadors, quels donàs Deu gracia de llevarlos del pecat.

Ve

Veü après lo Gloriòs Sant Domingo, que començant la dita Catharina la tercera sinquante-na del seu Rosari, entrà en la casa la Divina Magestat, ab maravellosa claredat, y resplandor, y que de sinch fons que de la dita Magestat exien, se vmplien de aygua altres sinquanta y sinch rius, los quals pujaven fins al Cel, com si fossen flames de foch, y veü com entraren en Paradis, hil regaven, y que tots los Angels, y Sants bevien de aquella, y donaven grans gracies à Deu Nostre Senyor per ella. Y com aquestes coses lo Gloriòs Sant vehès, començá a maravellar, y espantrarse, en veure que tals, y tan grans coses isquessen de la casa de Catharina, y estant axi maravellat, apareguèli la Verge Maria, y diguèli: Per què fill meu te espantes de aquestes coses? Tu no sabs que jo so amiga dels pecadors, y tinch en la mia ma la misericordia de Nostre Deu? Açò fill meu te he volgut fer mostrar de aquesta filla mia, per que ho prediques al mon, que ningun per gran pecador que sia, y per grans pecats que haja comesos nos desespere, ans tinga sempre confiança en Nostre Deu, y senyaladament aquells que recullan al meu amparo, per que jols guardaré, y nols dexaré perdre, com he fet en aquesta, la qual es estada tan gran pecadora. Diguèli mes avant

la V. Maria, puix has vist fill meu lo que te he mostrat, ohiras lo que dirè, y predica, y digues a les gens aquesta tant gran mercè, la qual per tots temps los he hagut de Iesu Christ mon Fill, y Deu. Que los que diràn lo meu Rosari, y tots los que seràn Confreres de la dita Confraria mia, hauràn la mateixa gracia, y mercès que ha alcançat aquesta. Dit tot açó, feu moltes gracies a Deu Nostre Senyor, y a la Verge Maria, lo gloriòs Sant Domingo, y restà molt aconsolat. Y aquesta ditxosa Catharina, donà tot lo que tenia als pobres, y feu vida retirada ab tanta perfecció, y santedad, que molts fervents de Deu, y homens Doctes anaven a ella per esser aconsolats, y encaminats. Finalment Iesu Christ li apareguè ab la sua preciosíssima Mare, ab Santa Catharina la sua Patrona, cent y cinquanta dies ans que morís, y li feu a saber la hora en que avia de morir, y morí en lo dia que ella diguè, molt santament, y la sua anima anà gloriosament al Cel.

CAP. XI. En lo qual se mostra lo mateix en vna dona de Picardia.

VNa dona de Picardia (segons que ho escriu lo Reverent Mestre Alano de Rupe,) era disfamada per publica peccadora, la qual aconsellada per persones devotes del Roser, se feu

feu escriurer en lo llibre de la Confraria, y prenguè en devociò de dir cada dia lo Rosari. Cosa maravellosa, aquella que del tot estava apartada de Deu nostre Senyor. Après de poch mesos que diguè lo Rosari, fonch convertida en altra Santa Maria Magdalena. Y aquella que abans se vestia camises delicades, après se vestì de vn cilici, y portava cenyida vna dura cadena sobre les lues carns, y la que no podia dormir, sino ab molts blans matalassos, après dormia sobre la dura terra; y la que abans cercava delicats menjars, après tots los dies de sa vida no menjava sino pa, y aygua, fent aspera penitencia, fins que per la sua penitencia, y bones obres, per virtut del Sant Roser, tinguè dò de profecia; y finalmente ajudada del favor de la Verge Maria, acabá molt santament, y sen anà a gozar de la Gloria.

CAP. XII. *En lo qual se mostra, com dient lo Rosari, pot la porsona apendre de Confessar, y considerar lo necessari à la conciencia.*

EN lo temps que lo Gloriòs Sant Domingo, Predicava en Italia, vn Cavaller, lo qual estava en lo sermò, mogut a penitencia, suplicà a Sant Domingo quel confelsàs. Lo qual feu lo gloriòs Sant, y com ell tant solament los pecats

comuns confessats, digueli lo Gloriòs Sant: devot senyor, molts pecats graves vos oblidau de confessar, com son: De la vostra familia mal regida, de la presumpció secreta, de la vana pompa, y superbia, de la peresa, y temps ociòs, y mal despès, també de la poca paciència que aveu tinguda als pobres, y del poch be quels aveu fet; quantes vegades, en quina manera, y en quin temps. Mirau, que aveu despès molt en menjar en casa, Cans, Cavalls, y los pobres de Iesu Christ van famolenchs, y despullats. Tenia lo Gloriòs Sant Domingo especial gracia en coneixer las conciencias, com si las vehèsen vn mirall. Al qual diguè lo Cavallet, per cert Pare, may los nostres Confessors me digueren quem confelsàs de aquestos pecats; y qui me mostrarà de confessar tant profitosament, si vos me deixau? Responguè lo Gloriòs Sant, jous donarè vn Mestre, lo qual serà vn Rosari, y serà de aquesta manera: Primerament pendreu sinch grans grossets, y cinquanta de xichs, y los quals xichs repartireu de déu en déu ab los grossos. Lo primer gra gròs serà de diverses colors de vidre, pera mostrar vos la poquedat, y delectació del plaher del peccat, y de diversos colors, per queus mostre la diversitat de vostres pecats, los quals avem comés contra

Nostre Senyor, y contra al prohiisme. Los dèu xichs vos mostraràn, que tots los vostres pecats son dèu vegades majors, que vos podeu creurer, ni imaginar. Lo segon gra gròs, serà groch, perque vos farà estar descolorit, y temeròs de la mort, puix representará la memoria de la mort, y los dèu grans xichs vos mostraràn los perills, y angustias de la mort. Lo tercer gra serà vermell, lo qual vos representará al Iutge irat contra lo pecador sentenciát a la pena eterna per los pecats; pensau, que serà tan rigoròs, y espantable en aquella hora, que sols de veurel moriria qualsevulla, per valent que sie; y los dèu xichs, vos portaràn a la memoria, que lo menor dels perills en que allí vos aveu de veurer, es major que lo mes gran perill queus pot venir devant de ningun Iutge mortal. Aquest gra vermell espantá molt al dit Cavaller, y pregà al P.S. Domingo, que nol posas en lo Rosari, lo qual li diguè, que ans convenia molt, puix per lo temor del juy fugen tots de pecar. Lo quart gra serà negra, pera que tostemps vos porteu a la memoria les penes del Infern; y los dèu grans xichs vos faràn pensar, que lo menor dells, es dèu vegades major, que tots los tormentes dels Martyrs, encara que per ells mere squeren estar en la gloria. Lo sinquè gra sera de or, lo qual vos farà

pensar en la gloria sens fi, que tenen los Sants, y los dèu grans xichs vos mostraran, que lo menor goig del Cel, es major que tots los plahers, y regalos del mon. Axi que prèsaquest Rosari per lo dit Cavaller, y pensant en los Mysteris de aquell, alcançà tanta gracia que en breu temps ha méy-
 preât lo mon, amant en estrèm a la Verge Maria, après de nostre Deu, y tinguè tostemps en molta reverencia al gloriòs S. Domingo. Finalment, al cap de vn any que avia continuat la santa devoció del Rosari, tinguè aquesta consolació de la Verge Maria, y fou: Que dient vn dia lo Rosari, cada vegada que acabava la Ave Maria, vn Angel prenia lo gra del Rosari, hil donave a la Verge Maria, y dit gra, ò Ave Maria, se tornaren en les mans Virginals, vnes molt grans, y gentils pedres precioses, de las quals ne feu la Verge Maria vn Palau molt gentil, lo qual lo Cavaller veu edificâr dels seus grans, y oracions, y veu acabâr, avent ell acabâr de dir lo seu Rosari, y entenent que per lo dit Rosari li estava aparellât aposento en lo Cel; no sols ell, pero tots sos amichs, y demès amonestave que diguessen lo Rosari, per que gosassen de altrestals Palaus. Y axi lo dit Cavaller acabà benaventuradament los seus dies en lo servey de Deu Nostre Senyor, y de la Verge Maria.

CAP. XIII. *En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Rosari, la Verge Maria alcança als peccadors gracia de confessarse, segons vehem de vn Heretge.*

Du lo Pare Mestre Ioan de Mont, en lo seu Marial, que predicantse la Crusada, contra molts Heretges en Llenguadoch perseguint, y confonēt les sues heretgies, lo gloriòs S. Domingo haguè entre ells vn que tenia vna heretgia de molts, los quals no volien confessar los seus peccats a ningun Sacerdot, sino à sols Deu (com fan los Lluterans) dient que ell sol podia perdonar los peccats, y que a ell sol se avian de cōfessar. Y axi feu lo dit gloriòs Sant vn tractat contra de aquells heretges, lo qual donà, pera que responguessen a quell, y entre altres coses deye axi: **A vosaltres los quals per vostres danyades, y cegues voluntats nous voleu confessar, vos demanquem digau: si per ventura tinguesseu los vostres coscos plens de plagues, ò malalts, ò bruts, no voldrieu estàr ab salut, y nets? Cert jo penso que si. Perque donchs tenint tant bruts, y tan plagades les vostres animes, no volèu que los vos cure, y netege lo Sacerdot, y Ministre de Nostre Deu.**

Sabeu també que (segons diu Sant Ambròs) es gran oradura lo del malalt, que estant en perill de mort no vol esser curat. Axi mateix diu Sant Anselm, que es molt grossera la vergonya del pobre, y despullat, lo qual no vol esser vestit, ni socorregut del rich. Sabeu donchs, que los verdaders desnusos, y despullats, pobres, malalts, y bruts, son los pecadors semblants a vosaltres, perque axi ho diu lo Apostol Sant Pau. Y axi mateix vos deman (segons que ho diu Sant Basili) quem digau, si es gran la oradura del que mor de fam, y de set, no vol rebre la almoyna que li donen. Diu Sant Fulgenci, los que moren de fam, y de set, son los pecadors semblants a vosaltres. Axi mateix també ho diu Sant Chrysofomo. Per molt orat es tingut, lo qui está en la presò prè, y pot fugir, y no vol; y está cert, que los pecadors, com vosaltres, sou presos, y no podeu esser deslliurats de la presò dels pecats, sino per ma dels Sacerdots, y per medi de la confessió feta a ell. Mirau lo que diu Sant Fulgenci. O pecador, perque tens de confesarte; perque tens vergonya de dir, lo que no has tingut vergonya de fer? Mira també lo gloriós S. Gregori Nazianzeno; que es superbia, y grossera porra dels que per temor tenen vergonya de confessar los seus pecats: y volen mes, que callant

si en

si en aportats a la foça del Infern, que confessant les seues culpes esser aportats al Talent de la Gloria. O trist de tu pecadors! Que estàs cego ab lo pecat, puix no veus, perque no vols esser illuminat? Estàs sord, y tems les amoroses paraules del Ministre de Nostre Deu. Eres mut, y no tens desitg de cobrar la paraula; mira donchs, que lo que pot tornar-te lo ohir, parlar, y veurer no vol altra cosa, sino que ho demanes, perque prest te ferà donat. No tems, ni tens vergonya de diro à algu, lo qual per ventura se burlará de tu, y al que crida, y prega ab lo remey, no tenint-ne tu altre sino lo seu, y no vols dirli les necessitats de la tua anima. Torna sobra tu mateix, y no deixes axi pendre,

Aquestes, y altres coses deya lo tractat del Gloriós Sant Domingo, y haventlo donat als dits heretges, pera quel llegissen, y en haventlo llegit restassen confusos; estant los demés de ells ajustats vna nit en casa de hu de ells al foch, practicant, y parlant de la dita escriptura, diguè vn mes obstinat, y endurit en la heretgia, llancem en aquest foch lo Tractat de Fra Domingo, y llancem també la escriptura ahont tenim les nostres opinions, y vejàm qual dells se cremará. La qual cosa fonch feta, y provehinto axi Nostre Senyor Deu, lo Tractat de les seues heretgies fonch

fonch al instant cremat, y lo del Gloriós Sant Domingo restâ censer. Pero ells porfiaren, y tornarenlo a llançar en lo foch tres vegades, y isquè sens lesió alguna; y ab açò sentiren, que lo fum del seu tractat cremat podia molt, y del tractat del Gloriós Sant Domingo, exia vna suau olor. Confusos ells de tot açò, pero no convertits, juraren entre si, que ningun de ells descubriria aquest miracle. Pero vn noble Cavaller, lo qual estava en aquesta heretgia, y après se convertí, descubrí tot açò. après de convertit. La conversió del qual, fonch de aquesta manera.

Après de quinze dies que açò fonch passat, aquest noble Cavaller començá a pensar en la grandesa de aquest miracle, començá a tenir temor de Deu Nostre Senyor, y axi ab aquest temor anava algun tant espantat; encara que no mogut a contrició. Estant axi fonch arrebatat, y prè per vna llegió de Dimonis; y perque avia quinze anys que nos avia verdaderament confessat, fonch a portat a les penes del Infern, ahont entre les moltes, y diverses maneres de torments q̄ li foren mostrats, veu los que passaven aquells que en aquesta vida nos avian volgut confessar, y los torments que estaven aparellats per als que no volien confessarse, ò en la confessió no deyen

verdaderament les seues culpes, y veu que tenian a cada costat vn drach molt cruel, lo qual continuament ab les seues dents estaven rosegant los cors dels malaventurats, y ploraven, y gemegaven molt agrament. De mes de açò exien per los vlls de aquells llagrimes, com a flames de foch de les boques molt enceses, y pujaven sobre los caps de aquells, y cremantlos axi, y fahentlos donàr molts grans crits, y gemechs; entraven axi mateix per les boques de aquells, Serps, Llengardaxos, Lleons, Onfos, Llops carnicers. Aquestes, y moltes altres coses veu aquest Cavaller, y com estiguès molt temeròs, y espantat, diguèli vn Angel; Mira, que aquestos passen aquestes penes, perque no volgueren plorar los seus pecats, y no volgueren confessarse, ni llançar per ella lo verí del pecat. Dit açò lo Angel lo deixà: vingeren los Dimonis: y prenentlo lo passaren per les dites penes, perque no avia volgut confessarse quinze anys avia. Pero perque era devot del Sant Rosari, hil deye, no estiguè molt penant, perque de prest la Verge Maria lo focorreguè, y manà quel traguessen de les penes. Y axi deslliurà, posat devant de la Verge Maria li diguè: Perque eres estat devot del meu Rosari, y lo has dit, Jo he volgut mostrarte aquestes coses,

coses, que les vehesses, y experimentasses aqueix poquet de temps que has estat en ells', perque confessante de tots los teus pecats sias exempt de no estar en ells; y he volgut mostrarlo mes a tu, que no a ningun altre dels teus companys heretges, perque has dit lo meu Rosari. Es menat donchs, digues lo meu Rosari, y entra en la Confraria de aquella; com te ho mostrarà lo meu amat fill Fra Domingo; y avisa a altres que entren en ella, perque las oracions dels Confreres ajudan a tu, y als que erran. Dit açò, diguè mes la Verge Maria: Vès donchs, y confessat ab lo meu amat fill Domingo, y diguesli tot lo que has vist, y ohit. Acabada la visió, aquest Cavaller nomenat Antoni tornat en si, y confessant-se ab lo Gloriós Sant Domingo, li comptá tot lo que vist, y ohit avia, y de allí avant fonch molt Fael Christià. Demanera, que après fet Capità dels Catholichs en aquella Provincia contra los heretges; los persegui tant quant poguè, y fonch molt devot del dit Santissim Rosari de la Verge Maria, y sempre lo portava en la sua Bandera, quant perseguia los heretges. Y vna vegada li esdevinguè, que portant lo Rosari posat en la dita Bandera peleant contra los heretges, veu que queyen del Cel pedras molt fortas, y grosas, y mataven molts de aquells.

Y altres vegades veu, que llançaven sagetes del Cel, que mataven los dits heretges, y altres veu, venian gran multitut de Cavallers molt esforçats, hils desbarataven ab gran furia, y axi ab aquestes focors tostemps vencia los heretges, encara que portàs poca gēr, de les quals cosas molts dels dits heretges se convertiren a la verdadera Fè Catholica, hils altres foren desbaratats; ajudanti las oracions del Gloriòs Sant Domingo.

CAP. XIV. En lo qual se mostra lo mateix del confessar, en vn jove de Alemanyà.

Escriu lo Reverent Fra Albert de Venecia, que en vna Ciutat de Olanda, anomenada Leyda, avia vn jove de diset anys, ò mes, lo qual molts anys, y vegades se avia confessat, pero may cumplidament, ni censera, ans avia rebut lo Cos preciòs de Iesu Christ en peccat mortal, y axi perseverà en aquell, y la causa era, perque avia comès vn grave, y enorme peccat contra natura, y per ser cosa tan lletja tenia vergonya de confessarlo. Ohint vna vegada lo jove lo Sermò de vn Pare del Orde de Predicadors, nomenat Fra Conrado, en lo qual Sermò diguè, y declarà la virtut, eficacia del Rosari, en especial la gracia de poder ben confessarse, feuse

escriure

escriure en la Confraria del Roser de la Verge Maria. Cosa maravellosa, al punt que lo jove fonch escrit en la Confraria, y haguè dit tres dies no mes lo Rosari, li donà Nostre Senyor per la intercessió de la Verge Maria, tanta contrició, y tant gran desitg de confessarse, que may poguè reposar, ni descansar, fins que ab llagrimes, y ab molta devoció haguè confessat cumplidament sos pecats, y de allí avant com a criat fael de la Verge Maria, acabá los seus dias perseverant en be.

CAP. XV. En lo qual se mostra com per la devoció del Roser, no sols son conservats los bons costums, pero los mals costums son reformats en bons.

VN Comte (segons ho escriu Mestre Alano de Rupe) tenint molts fills, y filles desliverà ferne vna de Monja, perque restassen mes bens per los altres fills, nos curà molt de posarla en Monastyr retret, ni de molta Religió, sino que la posà en vn Monastyr rich, y de poca abstinencia, ahont vivia fluxa, y folgadament ab moltes altres filles de Nobles, ab molta dissolució. Y axi com les Monjes antigues estaven en aquesta dissolució les altres Monjes mes joves, y la filla de aquest Comte nomenada Joana, les seguia, y estaven posas

posades en lo dit mal costum. Vehent, y dolentse de açò vn devot Religiòs, Confessor de elles; y vehent que aquesta donzella era de bona condició, y de bon desitg, procurá de mourela, y encaminarla a vida millor, que no era la que les altres tenian; y demanantli, si may avia dit, ò si sabia quina cosa era lo Rosari de la Verge Maria? Responguè ella, que no sabia ninguna cosa del que li demanava, ni sabia fer mes del que les altres feyen, que era dir poca oració, y ataviarse molt, curar de les persones, fugir de les cambres, y soledat. Dientli lo Religiòs molts Mysteris del Sant Roser. Responguè ella, que desitjava saberlo; y diguè mes: Provarè Pare lo quem dieu, y si ab aquesta devociò alcanço pau, y descans en lo meu cor; jo dirè tota ma vida; diguèli lo Confessor: Mirau molt ma filla, que encara que nol digau moltes vegades, y que les vegades quel dirèu, lo digau molt atenta, y devotament. Mostraulom á dir (diguè ella) Pare, perque desitjo molt saberlo, y crech quem serà molt suau, y profitòs dirlo, y axi ell li diguè. La primera sinquantena has de dir filla, passant per lo vostre pensament, y donant gracies a Nostre Senyor Iesu Christ per la sua Santíssima Encarnació; y assi contemplau alguna cosa dels Mysteris de la puericia sua, y del

part humil de la sua Preciosissima Mare. La segona sinquantena direu pensant en la Passiò de Nostre Redemptor Iesu Christ, contemplant alguns dels principals torments, y Mysteris de aquella. La tercera sinquantena haveu de dir, acusantvos de tots quants pecats haveu fet, demanareu també ajuda, y socòs a la Verge Maria, y als Sants a qui mes devociò tindreu, pera queus alcancen perdò dels vostres pecats. Cosa maravellosa! Illuminant Nostre Senyor Deu, lo cor de aquesta donzella; y ajudantli, y mostrantli lo dit Confessor, començà a dir lo Rosari, y en breu temps fonch deslliurada, y neta de molts mals, als quals la companyia de les altres Monjes la convidaven, y mes avant fonch curada de vna malaltia corporal, que tenia ja ans que fos Monja, la qual era esta causa que la posassen a Monja.

Feta la profesia, y continuada la sua devociò, essent importunada de les altres, a que seguis los seus mals costums, axi per la persuasiò de les Monjes, com per las lletres, y altres coses que enviaven los fills del Dimoni, ella tot quant li enviaven, juntament ab las lletres ho llançava en la necessaria, ò clavaguera, y responia als tals, que no avia de tenir la sua amor sino ab Iesu Christ Espòs seu, y la Gloriosa Verge Maria

Mare

Mare sua. Per la qual cosa totes les Monjes, la aborriren, y deyen mal de ella, nomenantla hipocrita, puix tostemps volia estar sola, y apartada de la conversaciò, y companyia de elles. Però ella en totes aquestes tribulacions recorria à la Verge Maria, en qui tenia ferma confiança, que la socorreria en qualsevol aflicciò. Y axi la Verge Preciosissima eitant vna vegada la dita Joana dient lo Rosari, y clamantse de les tribulacions que passave, vingué vna lletra del Cel per lo ayre, donâ en les mans de Joana, y deya axi: Maria Verge Mare de Deu, à Joana Verge filla, y Esposa de Deu, salut; y gracia; Persevera sens cansarte de dir lo meu Rosari, perque ab açò seràs deslliurada de estar ociosa, y apartartehas de les conversacions vanes dels homens, fugiràs las vanitats, y excès dels atavis del teu cos, y desmasiat menjár, y les Imatges que tens en la tua cambra, fes que sien tals, que en elles pugues contemplár coses que et mogue à que ames, y temes nostre Senyor Deu; ab major devociò poràs perseverar en acabar aquest Rosari meu, que has començat, Deu nostre Senyor te salve, espera ab gran confiança lo amor del meu Fill, y la mia intercessiò, que jot promet la vna cosa, y la altre, si tu açò que tinch dit faràs. Llegida, y guardada aquesta

O

aquesta lletra per la donzella, y continuant en dir lo Rosari, al cap de vn any vingué al dit Monestir vn Abat, lo qual era Visitador de les dites Monjes, y vehent los desordes de aquelles, y volent posarhi algun remey, las volguè reformar, no consentintho ellas, y clamantse â los parents, y amichs fonch llançat lo dit Abat del Monestir, y axi sen haguè de tornâr maltractat al seu Monestir. Passat lo any, tornà al dit Monestir, no pera reformarles, sino solament pera visitarles. Y axi fonch benignament rebut per ellas, lo qual essent home devot, estant vna nit posat en oraciò, veu en visiò, y revelaciò, coses de molt gran tristura, en aquesta manera.

Veiu vna cambra de vna Monja tota rodejada de claredat, y dins de aquella asseguda vna Reyna de molt excelent gentileza, y als peus de la dita Reyna, vna donzella fent devotament la sua oraciò. Veiu après al rededor de aquella â molts Dimonis, en figura de animals espantables, donant brams ells contra la dita celda, però com no podien acostarse â ella, veu ques escampaven, y repartiren per les altres cambres de les Monjes de dit Monestir, en figura de serpents, y de altres animals. Veiu també com los dits animals sen entraren per les boques de les Monjes. Tanta
fonch

fonch la compassiò, y dolor que tingué de veurer açò lo sobre dit Abat, que vingué a desmayarse; pero après de tornat en si, anassen a la cambra de dita Joana, y manifestali la sua visiò, y demanali de sa vida, y exercici: y com ella li diguès, que ningun be feye, ùno dir lo Rosari de la Verge Maria. Ohint lo Abat lo dit Rosari, entenguè, que la Reyna que ell avia vista era la Verge Maria, y que per intercessiò de la dita Senyora, y per medi del Rosari, podien les Monjes venir en alguna bona, y voluntaria reformaciò: y axi comprà lo dit Abat pera cada vna de elles vn gentil Rosari, y mostrantlas com los avian de dir, prometerentlas que sil deyen, may ell les reformaria contra de la llur voluntat, si abans elles no loy demanassen; les dites Monjes prengueren los Rosaris, y per no effer reformades li prometeren de dir lo Rosari, y complirenho axi. Cosa maravellosa, que aquelles a les quals, ni prechs, ni forces pogueren corregir; la virtut del Sant Rosari les reformà. Perque apenas avia passat vn any, que la Verge Maria los alcança tanta virtut, y gracia, que totes no desitjaven altra cosa, sino apartar de si las vanitats del mon, y servir a Deu nostre Senyor, y a la Verge Maria. Y axi ab molts prechs, y submissions escrivueren al Pare Abat,

que vinguès, hils donàs regla, ab la qual servissen a Deu nostre Senyor, hils llevàs de entre elles les persones seculares, perque poguessen plorâr los seus pecats, y vanitats deshonestas. Del qual lo Pare Abat se alegrà molt, y visità dites Monges, reformantlas molt cumplidament; y de alli en avant ell, y elles ab molta devoció digueren lo Rosari de la Verge Maria Senyora nostra, hil mostraren a moltes persones com lo avien de dir contemplar, y meditar.

CAP. XVI. *En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser, encara quel pecador se haze donat al Dimoni, es rebut à penitencia per nostre Deu.*

COmpta lo Pare Mestre Alano de Rupe, que vn home, ò per pobresa, ò per la impaciencia que tenia de las suas penas, determinà de donarse, y oferirse al Dimoni. Y cō lo maleyt enemich del llinarge humá ab lo seu proposit, y danyada intenció, procurà q̄ no solament lo home, se li donàs per seu, sino q̄ li fes homenatge, y promesa de may apartarse de ell, renegant de nostre Senyor Deu. Y perçò cercà modo convenient; y fonch, que vn dia passejantse a soles pensatiu per lo camp, pensant en los seus treballs, y po-
bresa

bresa; y com ningun remey del mon li aparexia
quel poguès remediar, prenent lo Dimoni fi-
gura de vn home se acostá a ell, y demanali la
causa de la sua tristura. Y com lo dit pobre
home negàs, que no tenia tristura alguna, y
ja que fos axi, ni ell, ni quants eran nats en lo
mon, no podian remediar lo seu mal. Perfidiant
lo Dimoni, que li contàs la sua pena: y dientli
que ell a soles remediaria la sua fatiga, y treball,
y lo faria molt rich, y poderòs. Lo pobre home
li diguè, puix tant los meus treballs, y penes
desitjes saber, sapies que jo estich en extrema po-
bresa, que ni tinch vn bocí de pa pera menjar, ni
la roba que porto es mia. Tinch en ma casa mu-
ller, y molts fills, y ha tres dias que no han men-
jat, ni tenen de ahont haverlo, so home que me
he vist en honra, molt a favorit, y veigme ara sens
honra, y molt despreciat, no se quem fassa, sino
que axi com vn perdut, y desesperat, men vaja
per lo mon cercantme la mort. A les hores ri-
guès lo Dimoni, y diguè aqueixa es la causa
de la tua gran tristicia? Jo sol te la remediare,
y te la prometo remediar, ab tal que tu fas-
sas vna sola cosa per mi: Com es possible (di-
guè lo pobre home) que tu fassis lo que
deus? Prometme tu lo que jot dirè, que jot
cumplirè lo que tinch dit, y tant prest, que

tois los que veuran restaran espantats, encara que tu fosses lo Dimoni (diguè lo pobre home) no pories fer açò que dius. Jo lo, (diguè lo Dimoni) y perque te eres donàta mi, per açò so vingut allí per a favorirte, però ans que et afavoresca, es menestèr fassas lo que et dirè. Veritat es (diguè lo pobre home) que ab la pena que tenia, me oferì a tu; però no pensjo, que puix Deu nom remedia, tu me pugues remediàr: jot remediare (diguè lo Dimoni) y ab tot efecte, si tu fas lo que et dirè, pera seguretat mia, ja que tu vna vegada te has oferit a mi, es menestèr que renegues de ton Deu, y del Baptisme, him fasses homenatge, y me promeres de esser perpetuament meu: y perque açò conste has de fer vn albarà de la tua ma, y de la tua propia sanch, que tot lo que tinch dit, diga: Molt difícil se li feu al pobre home, lo que lo Dimoni li demanava: però en fi ab la angustia que sentia de les seues penes, feu lo que el Dimoni li demanava, y escriguè de la sua propia ma, y sanch la scedula, en la qual deye; que ell se donava, y oferia perpetuament al Dimoni. Fet açò, diguèli lo Dimoni: Vesten ara en ta casa, y cava en tal part del teu hort, y a tans palms trobaràs tanta quantitat de moneda, traula, y remedia los teus mals, y necessitat;

fitat; y per altre part jot posarè en tanta gracia ab los Prínceps, y senyors ab qui estaves abans en gracia, que serà major la tua privança, que ara tindràs ab ells, que no la que antes tenies.

Vasen lo pobre home mes pobre en lo esperit que may, cavá en lo hort, y trobá la moneda conforme lo Dimoni li avia dit. Remedià ses necessitats, y tornà en la privança dels Prínceps, y major que no la que tenia abans. Però no tornava ab sí, pera mirár, y considerár lo que avia fet: ans com home molt apartat de Deu, no tenia ansia de las cosas de Deu, ni menys de la sua conciencia: Però Deu nostre Senyor, lo qual no vol que ningu se condemne, ordenà les cosas de esta manera: Esdevingués que vn dia exi pera acompanyar vn gran Senyor, haguè de venir à la Iglésia dels Frares Predicadors, y allí ohi los Divinals Oficis, y Sermò ab los altres, y predicant lo Pare, carregá molt la ma contra als que del tot están apartats de Deu nostre Senyor, y obstinats en lo peccat, y la gran misericordia de Deu nostre Senyor, y lo fruyt del Sant Roser, com per virtut de aquella la Verge Maria era particular Patrona dels que son escrits en la sua Confraria, y diuen lo Rosari. Lo qual tot ohit per lo pobre home, tornà en sí. Y ab la confiança certa

que tingué en la V. Maria, y en la gran virtut del Sant Rosari, se feu escriure en la Santa Confratia, y cercà prestament vn Rosari, y començá á dirlo del millor modo que ell sabe, ab confiança que la V. Maria per virtut del Sant Roser, li alcançaria remissió de tots los pecats, no fonch afuscada la sua confiança, y desitg, perque passats ja molts mesos que perseverava en dir lo Rosari ab aquesta ferma confiança; encara que lo Dimoni no deixava de molestarlo molt, dientli, que tot quant feye no li aprofitave, puix que ell tenia la scedula escrita de la propria ma, y sanch ab la qual ell prometia que may mes lo dexaria, y que puix se avia alegrat dels bens que lo Dimoni li avia donats, que ell avia de gozâr dell, que axi loy avia promès, y de la sua anima, mostrantli sempre la dita scedula. Vn dia anassen lo pobre home à la Iglesia dels Freres Predicadors, y agenollat devant lo Altar de la Verge Maria del Roser, acabat de dir lo Rosari, ab moltes llagrimes, començá à parlár ab molt arrepeniment de sos pecats à la V. Maria, dient axi. Vos Verge Preciosissima Mare de nostre Deu, Advocada dels pecadors, vullau esserme intercessora devant lo vostre Fill preciosissim, y puix es major la sua infinita misericordia en perdonar, que no

la mia malicia en pecár, que encara que jo, com à mal fill lo neguì, confio que per vostra intercessiò, com á clement Pare me acceptarà, y tingau per be Senyora de rebre esta humil suplica, pera que ell me reba com à indigne fill que so jo, perque llohe la sua infinita misericordia, y la vostra gran clemencia. Socorreu-me, y ohiume Senyora, vos que ohiu als queus invocan, y cridan. Sentia jo la vostra intercessiò, per virtut del vostre Sant Roser, per lo qual vos feu senyalades mercès als vostres Confreres. Ab aquesta confiança Senyora he vingut assi devant la vostra Santa Imatge, y nom mourè de assi, fins que sapia, que per intercessiò vostra, Deu nostre Senyor me haja perdonât, y rebut per fill seu. Y lo cert senyal de açò Senyora serà, que la scedula que jo ab la mia ma, y sanch escrivuì, ab la qual lo Dimoni tant me molesta, vos tingau per be, quem sia restituhida, y lo homenatge que li feu al Dimoni se mostre borrat. Cosa maravellosa, perseverant lo pobre home en la sua humil oraciò, mirant moltes vegades la Imatge de Maria Santissima del Roser, vehè que de la sua ma deixava caurer la dita scedula, que ell abans avia escrit, y donada al Dimoni; la qual prenentla ell ab molta alegria obrila, y vehè que lo homenatge que avia fet al Dimoni estave borrat, y

sen-

sentint vna alegria molt gran en lo seu esperit, tingué per molt sert; que la sua culpa estave ja perdonada per la bondat de Deu N.S. y anansen al Confessor, confessàs generalment de tots los pecats, y après de alli avant perseverant en la devociò de la V. Maria, y del seu Sant Roser, acabá los seus dies en be.

CAP. XVII. En lo qual se mostra, que encara que la persona haja desconfiat de la misericordia de nostre Senyor Deu, es rebut à verdadera penitencia per virtut del Sant Roser.

LO mateix Reverent Pare Alano de Rupe, escriu com à testimoni de vista: Jo coneguí vn home, lo qual estave ab tanta desesperació, y ninguna confiança de avèr perdò dels seus pecats de N.S. Deu, que ni jo, ni quants lo conexiem, nal podiem reduhir per mes quel exortassem, è induhissèm à penitencia, portantli devant à S. Maria Magdalena, y al S. Lladre Dimas, y à altres molts Sants, los quals de molt grans pecadors avien vingut esser, com son, molt grans Sants; y portantli à la memoria la gloria del Cel, la qual los pecadors per sa culpa perden, y las penas eternals del Infern, que també per sa culpa incurren, y may se poguè reduhir. Cercant jo modo com nos perdès prenguí vn dia, y diguíli: Tu no vols pen-

pendre consell dels que jo, y quants te volen be te donan? Alomenos no pots negar, que com a Christià que eres, tu ets devot de la Verge Maria. Responguè ell, que aqueixa era la veritat: Donchs fes(li digui jo) vna cosa en servey de la V. Maria, y esquet fasses escriure en la Confraria del Roser, y que digues com a Confrare lo Rosari, que jo te prometo que tu trobaràs descans pera la tua consciencia, y consolació per als que volen be. Acceptà lo dit home lo meu consell, y feusc escriure en la Confraria del Roser, y començà a dir lo Rosari ab alguna devociò a la V. Maria. Valguè tant aquesta diligencia, que no passaren molts mesos quel viu tant illuminat, y mudat, que feya ventatge a tots quants jo conexia en la virtut, acompanyada de bones obres, com a verdader fervent de N.S. Deu, y de la Verge Maria, acabà los seus dias en molta virtut, y bondat.

CAP. XVIII. En lo qual se mostra, quant profitosa cosa es entràr en aquesta Santa Confraria, y dir lo Rosari.

A Via manàt la Verge Maria al gloriòs Pare S. Domingo, que predicàs la devociò del Roser al mon; y entre les altres coses li manà, que a tots los pecadors que ohis de confessiò, donàs en penitencia, que diguessen la devociò del Roser, y quels prometès molts grans mercès del seu

seu preciosíssim Fill, y de ella, y quels fes escriure en la sua Santa Confraria, perque en los merits, y oracions de los germans, no fossen com indignes desterrats de la Cort Celestial. Predicant lo Gloriòs Sant Domingo (segons que ho escriu Mestre Thomàs del Temple) vingué vna senyora Romana molt principal a pregarlo que la ohís de confessió. Al qual ohí la sua confessió, y après de averli donât que fes set dias arreu vna penitencia algun tant rigurosa, y aspera, manali que tot aquell any digués lo Rosari. Vehentse ella pecadora, y considerant la penitencia tant llaugera, y amorosa, meravellada de açò, y de la santedat del Gloriòs Sant Domingo, y vehent que ell tenia en tant poch los seus pecats respongué a Sant Domingo, dientli. Io Pare altres oracions acostumo dir, dejuno, aporto camises de llana, cadenes, y cordes de espart sobre les mies carns, y ab tot açò may estich ociosa, ans vaig continuament guanyant les santes estacions en aquesta Ciutat de Roma, y fas altres coses; y per tant vos suplich quem donèu altre penitencia que sie major, y de mes treball, y la puga cumplir en menostemps que no aqueixa. Perque no voldria restar obligada al que per ventura per la mia flaqueza, sem oblidaria, y no porie cumplir.

Ohint

Ohint lo gloriòs Sant, tanta Fè, y tanta humili-
tat en persona tant principal, y considerant la
sua santedat, que diguès que la penitencia era
tant poca, diguèli. Filla mia si vos sabeheu quant
millor es vn dia fahent la voluntat de Deu nos-
tre Senyor, y de la Verge Maria, dient lo Ro-
sari, que no altres mil dies fahent altres coses.
que a vos, vos aparexien de mes penitencia;
encara queus aparega major la penitencia que
vos feu, que no la que jous he donát: però
molt mes accepta es aquesta a Deu nostre Se-
nyor, que la vostra. Quant mes filla mia, que
aquest Rosari vos lo podèu dir anánt, ò estant
asseguda, y fent altres coses, quant voldrèu, y
les vegades que voldrèu. Y jo nous obligo a
peccat mortal si deixau de dir. Responguè ella:
per cert Pare en ninguna manera jo gosaria
acceptar aqueixa carrega sobre de mi, perque
ja estich en altres Confraries obligada a al-
tres coses que no se si les cumpro, lo gloriòs
Sant Domingo li tornà a dir. Mirau filla,
que mes servirèu a nostra Senyora fent lo
que jous mano, que no en tot lo que dieu,
encara que aqueixes penitencies, y aspresas
sien bones, molt millor es aquesta peni-
tencia de oraciò, perque mes agrada a
Deu nostre Senyor lo Sacrafici de la anima,
y de

y de voluntat, que no lo sacrifici, y penitencia del cos. Finalment fonch tant perfidiosa, arrimada al seu parer, que en ninguna manera volguè acceptar la penitencia. Y axi sen anà de la confessiò molt confusa, sens esser absoluta. Lo gloriòs Sant Domingo sen anà al mateix instant, devant de vna Imatge de la Verge Maria, y començà a clamar-se a la Verge Maria, dient. Ja Senyora mia, los que vos me enviau menysprehan la vostra devociò del Rosari, per culpa mia, jo no se com cumplir lo vostre manament. Trobàs après de açò la dita senyora tant fatigada, y adolorida en lo seu cor, per lo que li avia esdevingut, que no sabia, ni podie valerse; y axi moguda del Esperit Sanr anave ab molta pena per totes les Iglèsies, y Hospitals, donant moltes almoynes, comanave molt a totes les persones Religioses que pregassen a Deu per ella; però ningun remey trobava per la sua tribulaciò, y tristura, ans moltes nits veye lo Infern vbert. Estant la dita senyora deu, o dotze dies après de la dita confessiò en molta congoxa, determinà de tornar als peus del gloriòs S. Domingo, y trobal que predicava. Acabat lo Sermò, ella se restà en la Iglesia pera ohir Missa que avia de dir lo gloriòs S. Domingo. Cosa maravellosa, en començar ell a dir la Missa fonch

arre-

arrebatada en esperit al juy de Deu, y alli molt rigurosament fou repreſa entre les altres cosas, de la desobediencia, que avia tingut al Gloriòs Sant Domingo, per lo qual fonch judicada, y sentenciada, que li fos donada per los Dimonis vna pena molt gran, la qual li duràs tres mesos: la qual pena diuhen que començà ella de sentir al mateix punt, y era tant gran, y de tant dolor, y pena, que no la podia comportar. Y axi passant la dita pena començà à invocàr la V. Maria, dient: O molt piadosa V. Mare de mon Deu, ajudau à mi pecadora en aquest tant gran afront, y dient açò, la V. Maria al punt la prenguè per la ma, y la traguè de vn lloch molt fondo, y escur, y la posà en altre lloch mes alt, y sagur, ahont fonch deslliurada de les dites penes, y li diguè: O filla mia, perque no cregueres al meu Sirvent Domingo, y no obhires en lo que ell te manave. Mira donchs ara be lo que mostrare, y veu la dita senyora al gloriòs S. Domingo, ohint de confessiò à molts, y donantlos en penitencia que diguessen lo Rosari, y veu com la V. Maria prenguè vn Rosari dels que lo gloriòs S. Domingo donà als q̄ ohia de confessiò, y li diguè: mira filla mia jo poso assi en aquesta balança tots los teus treballs, y obras corporals q̄ has fet, posa tu en aquesta altre balança aquest

Rosa-

Rosari xich, mira qual balança pesa mes. Ohint ella açò, veu com la balança, en la qual estave lo Rosari pesave molt mes que la altre balança ahont estaven les bones obres, com si fos vna palla molt lleugera. Estant la dita senyora espan-tada del que passava, y vehia; ohi á la V. Maria que li diguè: Has vist de quanta virtut es aquest Rosari meu? Esta es filla mia la penitencia que mon Fill, y Jo amâm, y volèm, perque es millor, y mes santa que la altre. Responguè la dita senyora: Ay de mi, Senyora mia, y quant temps he perdut en obres santes, y treballoses, y quant poch me han aprofitat, perque he volgut seguir lo meu parè, menyspreant la penitencia tant lleugera; la V. Maria li diguè: Tambè te fas à saber, que perque has menyspreat à la mia Confraria, vull que conegues la tua errada. Vina ab mi hit mostrarè la gloria dels Confreres de aquella. Y axi fonch arrebatada, y aportada en vn altre lloch mes alt, ahont estave vna maravellosa Ciutat. Y entrant en ella vehè tantes, y tant maravelloses coses, que ningú ho podia dir, desitjar, ni demanàr: y veu cō en mitg de aquella estaven ab molta gloria los Confreres de la Santa Confraria del Roser, à manera de Creu repartits, y cantaven lo Sant Rosari. Maravellant se ella de veurer cosa tant gran, ohi que la V. Maria li diguè: Has mirat

filla

filla la gracia que tenen los de la mia Confraria? Sapiés donchs, que aixi com es major la gloria mia, que la gloria dels altres Sants, aixi també es major la gloria dels Confreres de la mia Confraria, que no la gloria que tenen los Confreres de altres Sants. Ohides, y vistes totes aquestes coses la visió desapareguè, y aquesta Noble senyora torná en son sentiment, y mirant, veu com lo gloriós S. Domingo, acabada la sua Missa, se anava passejant prop de ella, cridà ab molta reverencia, y li comptà tot lo que avia vist, y ohit. Y aixi lo gloriós Sant Domingo tornà a ohirla de confessió, y ella acceptà molt voluntariament la penitencia del Rosari, que ans no avia volgut fer, y aixi absolta molt alegre, fonch escrita en la Confraria del Roser, y fonch molt devota della, y tota la casa, y feu que altres persones principals se escrivessin en la Confraria, y diguessin lo Rosari, deyes Dona Maria de Colupna. Aquesta senyora fonch tot temps molt devota del gloriós Sant Domingo; afavorí molt en Roma la sua Religió, la qual a les hores novament començava, y hospedà, y donà lo necessari al gloriós Sant, y a tots los seus Religiosos molt abundantment, y aixi lo gloriós S. Domingo la anomenava filla sua. Acabà los seus dies molt santament.

CAP. XIX. *Com per virtut del Sant Roser, la Verge Maria defensa als Christians dels insults del Dimoni.*

VN Frare Llech deye ordinariament lo Rosari: vinguè á enmalaltirse, y estant axi malalt, dormint fonch arrebatat, y presentat devant N.S. Jesu-Christ, estant presents los Angels, los Sants Apostols, y la gloriosa V. Maria. Allí lo Frare Llech fonch per lo Dimoni acusat de moltes coses, es á saber, de la negligencia, y descuyt que tenia en lo treballar be en les coses del Monestir; que ell tenia en carrech. Fonch mes avant acusat de la duricia, y poca reverencia, y desobediencia que avia tingut als seus Prelats, y Superiors, y de la murmuració, y judicis temeraris que feye, del silenci que avia trencat, y dels altres manaments de la tua Regla que avia mal guardats: finalmente per manament del Judge foren posats los seus bens en vna balança, y los mals en altra balança, y com los mals fossen molt majors, que los bons, pesaven mes los mals. Estant lo Frare en aquest perill, la V. Maria tenint pietat dell diguè á N.S. Jesu-Christ: Vos Senyor me sou mon Fill, y la Santissima Sanch que teniu, es la que aveu presa de mi, per tant vos suplich; que donéu vna gota de ella á aquesta balança dels bens. No

puch

puch (diguè Iesu. Christ) Mare mia negarvos cosa alguna, en especial lo que demanau. Y axi li donà vna gota de la sua Sanch, y la Verge Maria la posà en la balança ahont estaven los bens del Frare Llech, los quals foren tant pesats ab ella, que ab molta llugeresa alçaren la balança dels mals, y axi lo dit Frare Llech se veyè deslliuràt del gran perill en que estava. Però lo Dimoni cridava, dient axi: No es bona cosa Senyora portàr plet devant de vos, contra los vostres devots. Llavors la Verge Maria, perque los pecats del dit Frare no restassen sens castich, donals llicencia, quel açotassen, fins que ella manàs que cessassen. Passat açò, tornat lo dit Frare en si, al matí contà al seu Abat tot lo que li avia esdevingut, y dins tres dias rebuts los Sants Sagraments morí. Sabès, per revelaciò, que les penes del Purgatori li foren perdonades, per aquell castich, que rebè en esser açotat, y axi sen anà a gofar de la gloria.

CAP. XX. Com per virtut del Sant Roser, es llevàt lo torment, y vexaciò del Dimoni.

SEgons que escriu lo sobredit Mestre Alano de Rupe. Era vna dona endemoniada, a la qual per diverses maneres, y vies la tormentava molt lo Dimoni. Sos parents, y amichs dolentse de la sua gran pena, ferenla escriure la Confraria

del Roser, y portarenli vn Rosari beneyt perā que lo aportàs en lo coll, ò en les mans, hil diguè s. Cosa maravellosa, tant quant prenia, ò aportava lo Rosari, lo Dimoni la dexave: en dexarlo al punt lo Dimoni tornave a molestarla. Demanera, que prenguè la dita bona dona per partit de nunca de dia, ni de nit apartarlo de si, y aixi mateix de dir cada dia lo Rosari, fins a tant que lo Dimoni, per la perseverancia de la dona, y oracions dels Confreres, cessá del tot de molestarla.

CAP. XXI. En lo qual se compta lo mateix, esdevingut en vn Reverent Religios del Orde de Predicadors.

EN lo Regne de Aragò, fonch no ha molts anys vn R. Pare de nostre Orde de Predicadors, nomenat Fra Ioan Amát. Aquest R. Pare era tant devot del Rosari, que no solament nos contentava ell de dirlo cumplit cada dia, y portarlo tostemps al coll, però en les confessions, y predicacions, induhia a tots, que fossen devots, y Confreres, y diguessen lo Rosari, y en los Pobles que predicava, sino hi avia Capella, ò Retaule de la Verge Maria del Roser, feye que en totes maneres lo fessen, perque aixi los Christians mes se inclinassen a aquesta Sāta devociò. Esdevinguès, que vn any haguè de predicar la Quaresma en

vn Poble nomenat les Borges Blanques, en lo Vrgell, lo qual Poble es molt subjecte per lo que N. S. Deu sab, hi ha molts endemoniats, y principalment donzelles, Predicant lo dit Pare, lo Dimoni entrà en lo cos de vna donzella, y maltractantla molt, portarenla a la Iglesia, y los Capellans començaren a conjurar al Dimoni que hisqués: lo Dimoni burlaves de tots ells. Arribà lo dit R. Pare, y començà a conjurar lo Dimoni, y molestarlo pera que hisqués de aquell cos per la virtut del Sant Roser, posant en lo coll lo Rosari que ell portava, lo qual era beneyt, demanera; que feye donar molts grans crits al Dimoni dins lo cos de la endemoniada, clamantse que aquells grans lo tormentaven molt: però per no fatigar mes aquell cos per les hores, cessà lo dit Pare de conjurarlo, vinguda la nit, estant lo Pare en lo seu aposento, los Dimonis que tormentaven la donzella, dexaren de tormentarla. Vinguerense al dit Pare, y començaren a maltractarlo, y sempre procurant llevarli lo Rosari que portave; però com ell après de N. S. Deu, tingues tota la sua confiança en la Verge Maria, tenint lo Rosari ab dos mans, no deye altre cosa sino Jesus, Verge Maria del Roser ajudaume, y açò moltes vegades. Durà aquesta batalla gran estona. En fi, que vehent los

Dimonis, que no podien llevarli lo Rosari del coll, y ohint tant nomenar aquells dos noms Jesvs, Maria, dexaren de fatigar al dit Pare, y tornarense a entrar en lo cos de la dita donzella. Demati lo dit Pare sen anà a la Iglesia, al qual vehent la endemoniada, dientho en ella lo Dimoni. Anir por tingueres de nosaltres; però sino fossen estats aqueixos grans que aportas al coll, hagueres vist com nos hagueres pagat lo torment, que ahir nos donares. Donchs per virtut de aqueixos grans (diguè lo dit Pare) en nom de Iesu Christ, y de la Verge Maria tu exiràs del cos de aqueixa Christiana. Y llevantse del coll lo Rosari, posal en lo coll de la endemoniada. De tal manera, que dins de poques hores donant senyal que no tornaria mes en aquell cos, hisquè lo Dimoni. La qual cosa vista per los de aquell Poble, edificaren en breu temps vna Capella sots invocació de la Verge Maria del Roser, tant gran, y tant sumptuosa, ques la tercera part de la Iglesia de dit Poble.

CAP. XXII. En lo qual se mostra com per virtut del Sant Roser, amansà la ferocitat el Dimoni.

LO R. Pare Mestre Alano de Rupe compta, que estant ell en Picardia, portaren vn home endemoniat de tanta ferocitat, que era menester quel tinguessen prè, y lligat ab grosses cadenes,

y grillons, y encara ab tot axò era la bravefa tanta que a sí mateix, y a quants podia, fil deixaven, mordia, y feye troços ab les dents. Conjurantlo feren lo que pogueren pera ques amansàs, è hisquès lo Dimoni; però cosa no li aprofitava: posarenli finalment al coll vn Rosari beneyt, volguè, y poguè tant, que no podent lo Dimoni comportarlo, molt prest deixá, y sen anà del que tormentava, y aixi lo dit home fonch deslliurat del Dimoni, y de alli avant restà manso com vn anyell.

CAP. XXIII. En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser, es feta pau, y amistat verdadera entre los enemichs.

COmpta lo sobredit Alano de Rupe, que en França avia dos grans senyors, lo vn era Princep, lo altre Comte, los quals tenian enemistats entre sí, tant grans, que no hi avia ningun que poguès posar pau entre ells, ni fer ninguna concordia de manera, que los Vassalls de vn, y de altre se feyen molt grans mals cada dia; vehent açò vn Religios devot de la V. Maria del Roser, pensá, que puix que per via humana no avia modo de llevàr les dites enemistats, que ab lo favor de la V. Maria, y del seu Sant Rosari serien llevades, y aixi procurà de induhir a cada vn de aquells, sens que lo hu nou sabès del altre, a que diguessen lo Rosari.

Fonch vna gran maravella , perque no passaren molts mesos après que començaren a dir lo Rosari, que sens saber de ahont venia, foren reconciliats en la pau, y no solament açò se feu, però après foren molt intims, y verdaders amichs.

CAP. XXIV. En lo qual se mostra, com la V. Maria Senyora nostra, per virtut del Sant Roser, dona als pecadors coneixensa de ses culpes.

Mestre Ioan de Monte, escriu en lo seu Marial, y lo mateix se troba escrit per lo Pare Blesa, y per Fra Thomás del Temple, que predicant lo P. S. Domingo en Espanya, en la Ciutat de Zaragoza entre altres santes doctines, predicava aquesta Santa devoció del Roser, y com la fama, santedat, y doctina del gloriós Pare sonàs per tota Espanya, y molt mes en aquella Ciutat, en la qual a les hores estava. Vinguè entre los altres al seu Sermó vn gran senyor en les coses del mon; però molt catiu, y esclau del Dimoni, per los seus abominables, y grans pecats, nomenât Don Pere, lo qual ohint les coses que deyen del gloriós P. S. Domingo diguè entre si: lo ja he desesperât de la misericordia de Deu, y no vull, ni espero remey de mos pecats; però vull veure lo que diu aquell Sant home Fra Domingo. Y aixi entrà en lo Sermò acompanyât de molts servidors seus.

seus. Entrant per la Iglesia, lo gloriòs S. Domingo deye aquestes paraules: Lo qui fa lo pecât, fervent es del pecât. Mirânt lo gloriòs Pare a aquest miserable pecador, coneguè en ell les seues maldats, perque veu clarament, que tants Dimonis lo aportaven lligât ab cadenes de ferro quants eren los pecats que ell avia comesos. Ohint lo dit pecador lo Sermò, y estânt lo gloriòs Pare profeguint lo Sermò, diguè ab molts crits, y exclamacions: O Faels Christians, los quals sou fets a semblança de N.S. Deu, y criats, y elegits per ell, pera tenir, y aportâr en los vostres cors la sua Santa Fè? Digaume, nous correrieu de portâr la imatge del Soldâ, ò del Turch, deixant la del vostre Deu, y de cosa tant abominable com aquesta no sentisseu afront, no rebrieu afront alomenos, de portâr sobre vosaltres lo verí dels porchs, y altres bruts animals? Per cert tinch, que rebrieu gran afront en deixâr cosa tant profitosa, y pendre tant vil appetit. Donchs axius dich, que sapiau quant son los pecats que avieu comesos, tantes son les abominables imatges del Dimoni, les quals aportâu sobre vosaltres? Ohî les dites paraules aquell gran pecador, y posarenli gran por en lo seu cor. Acabât lo Sermò, anassen aquell gran pecador molt espantât, y temeròs per los seus grans pecats, però

no ab contriciò de aquells, ni pesàr de averlos comesos.

Vinguda vna gran festa fonch forçat de entrar en la Iglesia pera ohir Missa, y lens que ell ho volguès, ni sabes, trobà que lo gloriòs S. Domingo predicava, tenint vn Rosari en les sues mans. Entrant lo dit Don Pere per la Iglesia, començà lo gloriòs Pare donàr grans crits en la trona, y dir: O Senyor meu Iesu Christ, jous suplico, si nous ofench en açò, que fassau que vejen los que estàn assi lo gran perill en que està la anima de aquest que entra per vostra casa! Y permetentho aixi N.S. Deu, molts dels que alli estaven, veren com molts, y espantables Dimonis portaven lligat aquest Cavaller, fonch posat molt temor, espant, y avalot en lo Sermò, perque vehent los Dimonis sobre de aquell Cavaller cridant fugien, y se amagaven dient als altres ques apartassen de ell. Vehent açò lo dit D. Pere, y ohint lo quels vns, hils altres deyen, y com fugien de ell, estiguè molt temeròs, y espantat. Y entre los que veren los Dimonis, veuho vn dels seus criats mateixos; al qual fugint de ell, li demanà lo dit D. Pere, que era la causa, perque fugien: lo criat li diguè? Tu no eres mon senyor Don Pere, sino Satanàs, tu no eres home, sino Dimoni, y perçò fugim de tu. Aixi mateix

mateix la muller del dit Cavaller; la qual estava en la Iglesia ohint lo gran avalot sobre de son marit, hisque ab les sues donzelles, y vehent lo elles de la mateixa manera fugiren de ell, donant molt majors crits que no los altres, perque sentien mes la sua perdiciò. Durá aquest avalot en la Iglesia lo temps de dos, ò tres hores, les quals passades, tornát en sí lo Don Pere, deye entre sí mateix: Gran perdiciò es la mia, quant ma muller, mos criats, y criades, y tot lo Poble fugen de mi? Y anant ell per la Iglesia de vn lloch en altre los que així lo veyen fugien de por de ell, y los qui nou veyen fugien de ell, per lo que ohien dels altres.

Arribada ja la hora, la qual Deu N. S. tenia guardada per al reparo de aquell; lo gloriòs S. Domingo li envia vn Rosari, y donal a vn companyò seu, nomenat Fra Bener: pera q̄ de sa part loy donàs, y li diguès: Miráu senyor Don Pere com tot lo Poble fuig de vos? Confessauvos de vostres abominables pecats, y demanáu penitencia, y feula; prenèu aquest Rosari de la V. Maria, y començau prest a dirlo. ans ques obra la terra, y vos traga viu, y vos aporte en lo Infern. Lo dit Don Pere tot espantát, y encollit, per aquestes paraules, rebè lo Rosari, y sospirant ab molta turbaciò responguè: Digau Pare, y al sirvent
de

de Deu lo Fra Domingo, que li tinch en molt esta senyalada mercè de aquest Rosari que envia, y quel suplich, que no cesse de pregàr a Deu per mi. Après anassen de alli ab lo seu nou Rosari, y agenollat devant la Imatge de la Verge Maria del Roser, començà a dirlo. Acabat de dir lo Rosari anassen al gloriòs Sant Domingo, lo qual lo esperava ab molt gran desitg, y li digué ques volia confessar, y quel ohís de confessiò lo gloriòs Sant Domingo, lo qual ho feu, y com lo aguès ohit, no sabent quina penitencia li donàs, per tants, y tant graves pecats, anassen lo dit Sant Domingo devant la Imatge de la Verge Maria del Roser, a la qual suplicà quel illuminàs, pera donàr convenient penitencia a aquella ovella que de perduda era estada guanyada per virtut del Sant Roser, la Verge Maria li responguè. Fill, fes que diga cada dia en penitencie de sos pecats lo Rosari que li has fet començar. Tornàt lo gloriòs Sant ab molta alegria al dit Don Pere, acabà de ohirlo de confessiò, lo q̄ entretant se avia recordat que dexava de confessar, y donada la penitencia publica, y honesta, la qual convenia per lo bon exemple del Poble, perque publicament sabien q̄ avia comesos grās, y manifestos pecats, y que avia estat moltes vegades excomunicat, y de ninguna absolt. Absolt de totes les

excomunicacions, y maldats, donali per penitencia, que digués lo Rosari, y a consolant lo, dientli: Vos senyor sou caygut per vostres pecats en les mans de la ira, y justicia de nostre Senyor Deu, y ara aveu alcançada la sua misericordia per medi del Sant Rosari. Y puix per vos mateix no sou digne de esser ohit, perque ho siau per las oracions dels altres, fent vos escriure en la Confraria del Sant Roser, y aixi se compleisca en vos lo que diu San Basili, que moltes vegades resuscita per medi de altres, lo qui es mort pera si mateix, y que los membres viuhem ajustats, y junts al cos, y moren si están apartats de aquell. Ohides aquestes, y altres coses per lo dit Don Pere, ell de sa ma se escriguè en lo Llibre de la Confraria del Roser, y aixi sen anâ a sa casa, donant moltes gracies a Deu nostre Senyor, y a la Verge Maria, y al Benaventurat S. Domingo. Però com sa muller, y les donzelles que anaven en sa companyia eren fugides dell se acostaren a ell com de abans, perque no solament alcançá de esser deslliurât de les cadenes del Dimoni, però alcançá per virtut del Sant Rosari, y oracions del gloriôs Sant Domingo, que tots los que li veyen abans aporâr lo Infern sobre si, lo veyen a les hores ab tres coronas coronat, per les tres sinquantenas de Ave Marias, que deye ab lo Rosari; aixi com

abans

abans lo aportaven los Dimonis lligat, axi après lo veyen acompanyat de molts Angels, y volguè la Divina Providencia, que vessen açò los que avien vist lo paísat, pera que tots tinguessen molta devociò al Rosari de la V. Maria. Deya après lo dit D. Pere a sa muller, y a altres, que cada vegada que confessava vn peccat ab lo gloriós Sant Domingo sentia en son cos quel deslligaven, y llevaven de sobre de sí vna molt grossa cadena, y axi no solament perseverá en la Santa devociò del Roser, però posà a sa muller, y tota sa casa, y a altres molts en ella. Y finalment ell cresquè tant en virtuts ab aquesta Santa devociò, que alcançà de la Verge Maria, que dient lo Rosari devant vna Imatge sua que ell tenia en sa casa era illuminat, y encaminat en tot, y li fonch revelada la hora de la sua mort, y de sa muller, y de altres de sa casa, y alcançà, que Jesu-Christ nostre Senyor, y la Verge Maria lo visitassen, y donà lo seu esperit en les mans de Jesu-Christ, y de la sua preciosíssima Mare, restant admirats tots los que el veren morir.

CAP. XXV. En lo qual se mostra lo mateix efecte, de la conexensa de les culpes de cada vn per virtut del Sant Roser, en vn home sentenciat à mort.

EN la Ciutat de Victoria, essent Governador lo Duch de Alba, Don Federich de Toledo,
essent

essent Confessor de ell Fra Marti de Santis, per les predicacions del qual lo dit Duch avia manât, que ningú blasfemàs á Deu, so pena de la vida. Esdevinguès, que dos foren acusats per blasfemos als quals per donâr exemple, y atemorizâr los altres, lo Duch los manà penjar. Lo dit Fra Marti ab lo zel que tenia de la salvaciò de les animes anantlos exortant que morissen be, los aconsellà que se encomanassen molt de veres à la V. Maria, y que diguessen lo seu Sant Rosari. Lo vn de aquells acceptá lo consell, y començá á dir lo Rosari ab molta devociò, y llagrimes, però lo altre nou volguè fer, ans ho meny spreâ, no volentse confessar, ja quels portaven á penjar; anant los dits sentenciats á cavall en sengles asens: lo qui tenia devociò del S. Roser, sempre reclamava à la V. Maria, aportant en les mans, dient lo Rosari; cosa maravellosa, sens que ningú poguès estorbâr lo ase que dit home anave á cavall, se hisquè de entre la gent, y tirant dret à la Iglesia del Monestir dels Freres Predicadors, sen entrâ en ella, y no parà fins que fonch devant la Capella de la V. Maria del Roser. Com vinguès molta gent darrera lo dit sentenciat per volerlo pendre, lo P. Fray Marti de Santis, juntament ab Fray Ioan de Victoria, los quals estaven encara en

lo

lo Cor, pera haverse a les hores acabades les Vespres hisqueren, y deslliuraren al dit home de les mans de la justícia, lo qual coneixent la mercè que Deu N. S. li avia fet per la intercessió de la sua Beneyta Mare, no volguè may eixir de dita casa, sino que ab molta instancia demanà lo Habit de Frare Llech, y en aquell perseverà. La Duquesa de Alba vist aquest miracle se feu molt devota del Sant Roser, y tant, que feu compràr molts millars de Rosaris, y repartials entre la gent de guarnició, y Soldats, y cresquè tant ab la predicació del P. Fr. Marti Santís la devoció del Sant Roser, que tots tenien per cert, que era impossible, que no hisquessen ab la victòria contra los Francesos, los quals a les hores avian entrat per Navarra, com ho feren, perque donaren batalla contra ells, hils llançaren fora de tota Navarra; los naturals de Victòria, que avian estat en la dita batalla, determinaren de celebrar totes les Festes de la V. Maria ab Profelsò, aportant la sua Santa Imatge, y aportant candeles blanques en les mans tots los Confreres, y volguerenho començar en la Festa de la Purificació de la V. Maria, y aixi digueren a vn Candeler de Sera quels fes antes candeles blanques de tantes vnces de pès cada vna, lo qual no tenint mes de vna roba de sera blanca, haventni

menes

menestér mes de tres pera fer les candeles, que los Confreres del Roser demanaven, començà a ferles, y fentlas cresquè la sera blanca, que abastà pera fer tots los ciris dels dits Confreres: lo Candeler molt content per lo guany, al temps quel pesá, no hi trobà de pès sino vna roba, avent de pesár alomenos quatre; ab lo qual miracle se feu ab molta alegria la Festa, y de alli avant la dita Casa de Predicadors de Victòria començá esser frequentada, ab la devoció del S. Roser. Y estánt alli lo Papa Adriano Sisè, confirmà de nou la Confraria del S. Roser, y doná moltes gracies, è Indulgencias, entre les quals ne doná vna molt gran; que lo Prior de dita Casa pogués benehir candeles, y que quallevol persona, que tingués vna candela en la ma, a la hora de la sua mort, restàs absolt de culpa, y pena; essent emperò Confrare del S. Roser.

CAP. XXVI. *En lo qual se mostra lo mateix en vn altre home sentenciàt.*

Escriu lo sobredit Mestre Alano de Rupe, que en vna Ciutat de França avien sentenciàt per les culpes a vn home a penjár, y portàt a la forca, y lligàt ja a ella pera collarlo, essent induhit per lo Confessor, que confiàs en la Verge Maria, y en la sua Santa devoció del Roser, lo dit sentenciàt ho feu així, y prometè, que si la Verge Maria

lo deslliurava de aquell perill, que no soia-
ment esmenaria la sua vida; però que al punt
se faria Confrare del Sant Roser, y diria lo Ro-
sari tots los dias de sa vida: Cosa maravellosa,
que sense saber com se deslligà, fugí llibertada-
ment de les mans de la Justicia, passant per mitg
de tots los Ministres de aquella, y sen anà a vna
Iglesia sens poderlo impedir, fonch deslliurât.
Lo qual tots los dias de la sua vida cumplì lo
que avia promès, molt devotament.

CAP. XXVII. *En lo qual se mostra, com la Verge Ma-
ria alcança virtut, y gracia pera confessar, per
virtut del Sant Roser.*

A Via vn gran senyor en Espanya, home de
molt mala vida, ja abandonat a tots vicis, y
pecats, però ab la devociò q̄ tenia a la V. Maria,
se feu escriure en la Confraria del S. Roser. Succe-
hili q̄ après de algun temps se enmalalti de flux
de sanch: per lo vs, y costum que tenia de jurâr, y
renegâr, també jurava, y renegava de Deu N. S.
y de la sua Mare, y encara quel amonestaren los
parents, y amichs ques confessàs, per lo gran pe-
rill de la malaltia, may ho volguè fer. Esdevin-
guè, q̄ dos homēs virtuosos, y de molt bona vida,
passaven per lo carrer del malalt, y mirant veren
dins de la casa gran multitut de Dimonis, volant
dins, y fora la cambra del malalt com a mosques;
ohiren

ohiren així mateix al dit malalt blasfemâr, y renegar de Deu ab grans crits, per lo gran torment de la mort, que prop li estava, lo qual torment los Dimonis, que prop del llit estaven, li donaven. Estant ells allí, ohiren vna veu del Cel quels diguè: Confreres del Sant Roser, ajudau a aqueix malalt vostre germà Confrare, acostarense a ell, y parlant ab ell coses de devociò, y de nostre Senyor Deu, y portarenli devant les penes del Infern, persuadirenli ques confessàs, y que puixera Confrare del Roser de la Verge Maria, li pregàs, que li donàs gracia que per virtut del Sant Roser, se poguès ben confessar. Pogueren tant les paraules de aquestos dos, que al punt se confessâ ab molta contriciò, y confiant en la virtut del Rosari, alcançà salut en la anima, y en lo cos, y après tot lo temps de la sua vida feu penitencia dels seus pecats, y fonch marvellòs servidor de nostre Senyor Deu, y de la gloriosa Verge Maria, en la sua Santa devociò del Roser.

CAP. XXVIII. En lo qual se mostra com per virtut del Sant Roser la Verge Maria Senyora nostra, conserva als seus devots en lo be.

TEnien en Espanya dos persones casades, riques, y devotes, vna filla, nomenada Maria, a la qual essent xiqueta ab cosetes de menjar, y altres coses de minyons que li donavan, la mo-

gueren, a que cada dia digués tres vegades lo Rosaria la Verge Maria, que es lo Rosari cumplit agenollada en terra, y alçades les mans al Cel ab molta devociò, de aquesta manera: que demati deya vn Rosari, lo altre deya a la hora de Vespres, y lo tercer deya al vespre antes que sen anàs a dormir, y donarenli pera aqueix efecte vn Rosari, lo qual ella portava sempre penjant en la cinta. Continuà ella sempre aquesta devociò, y aixi essent de edat pera casar fonch per son pare casada conforme a son estament. Essent casada, no solament sempre continuà lo seu exercici del Sant Roser, però sempre que tenia lloch, y temps pera podèr fer, prenia tres disciplines; ab les quals se donava tants colps, quant son los Pare nostres, y Ave Marias del Rosari, continuant ella aquesta Santa devociò, parì dèu vegades entre fills, y fillas, y a tots los instruí en aquesta Santa devociò del Roser. Esdevinguès que vinguè a predicar al Poble ahont ella estava vn Mestre en Theologia, al qual ella se acostà pera que conversant ab ell ohís algunes coses, ab les quals ella mes se enfenguès en lo amor de Deu. A la qual lo dit R. Mestre sabent, que era casada, donà molt saludables, y profitoses doctri nes, dientli: Que no amàs corporalment sino a son marit, y que doctrinàs en lo servici de Deu a

fos fills, y à tota sa casa ques guardàs molt de estar ociosa, y que visitàs las Iglesias ab molta devociò, y ajudant sempre lo atavio de aquellas, ab tota sa possibilitat. Responguè la dita Maria: Pare jo sempre me he ocupât en aquestes santes doctrines, y demès de açò, tinch altre exercici plasent (segons que jo ho penso) a N. S. Deu, y voldria saber com poguès mes servirlo, y a sa Mare preciosissima. Digaume (diguè lo dit Mestre) quina cosa es? Y ella li diguè; Jo Pare dich lo Rosari cada dia tres vegades? Dient lo primer Rosari, poso devant los vlls del meu enteniment a la V. Maria, y dich vna Ave Maria a cada vn dels seus sacratissims membres mes senyalats. La primera, al cor ab lo qual tant encesament amâ sempre a nostre Deu. La segona, als seus gloriosos vlls, ab los quals tant amorosament lo mirâ. La tercera, a les seues orelles, ab les quals tant humilment ohî la salutaciò del Angel, a la embaxada que li portâ, y les paraules del seu Divinal Fill. La quarta, als seus llavis, ab los quals lo besâ tantas vegades; de aquesta manera contemplo los altres Santissims membres seus. Lo qual dich, que contemplant de aquesta manera, devalla dels seus Virginals membres en los meus vna tal consolaciò, y tanta, que no penso que totes les majors consolacions del mon se igualen ab vna

de las menors que jo sento. La segona sinquante-
na dich en reverencia de la Passió de N. Redemp-
tor Iesu-Christ, y poso devant los vlls del meu
enteniment a Iesu-Christ Crucificat, y dich la
primera Ave Maria als preciosos cabells seus
maltractats, altre Ave Maria, a la Santissima Co-
rona de espinas, y de aqui dich totes les altres
Ave Marias per tot lo cos, fins als sagrats peus
seus. En aquest Rosari sento jo molt major con-
solació que no en lo passat; y es tanta, y plena de
tanta dolçor, que casi tota ham converteix en
mon Senyor Iesu-Christ. Lo tercer Rosari dich
pensant en cada vna de les Imatges dels Sants,
en los Altars de las Iglesias, en les quals me tro-
bo, y en les que tinch en ma casa, y en los Sants,
que tinch mes devoció, y a cada vn dich la sua
Ave Maria. Dich als nou cors dels Angels, nou
Ave Marias, a Sant Joan Baptista vna, a cada vn
dels dotze Apostols vna, y aixi als altres Sants,
pregantlos quem ajen gracia pera conformarme
ab ells en sas vidas, y morts. Y dich vos Pare,
que moltes vegades ab aquestes contemplacions
se arrebatada, y eleva lo meu esperit tant ardent-
ment al Senyor, que perdo tots los sentiments
corporals. Y tot açò fas jo Pare ab dejunis, y
disciplinas. Tot açò vos he dit pera que me
digau si en lo queus he dit servech a Deu, pera
quem

quem digau com lo porè millor servir, y si en alguna cosa lo ofench, quem digau també com me tinch de esmenar. Espantát lo Pare de açò, li diguè. O filla mia, molt amada, vint anys ha que so Doctòr en Theologia, en Lleys, y Canons, y fins ara may he vist cosa tant maravellosa; però de assi avant amarvoshe jo en lo meu cor, y ferè vostre Deixeble, y vos me feréu Mestre. Cosa maravellosa, que lo Pare comprà vn Rosari, hil portava en la cinta, que tots lo vesen, y de alli en avant continuadament predicà la Santa devociò del Roser, convertí molta gent, per lo qual tota aquella terra fonch plena de la Santa devociò del Roser, per lo que la virtuosa senyora feya, y ensenyava al dir Mestre en Theologia. A la qual senyora, la V. Maria apareguè, fentli a saber lo dia de la sua mort, y que ella ab gran companyia de Angels, y Sants vindrian a portar selan, com vinguè, y la senportà a la Gloria (açò escriu Fr. Ioan de Monte) y també S. Vicens en vn Sermò.

CAP. XXIX. En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser, son restituhides las vsures, y bens mal guanyats.

Fonch en Italia vn gran vsurèr nomenàt Jaume, lo qual se feu en breu temps molt rich, però entre tots sos mals, tenia vn be, que deya

lo Rosari de la Verge Maria, y lo aportava tot-temps ab si. Estant vn dia dient lo Rosari devant vna Imatge de la Verge Maria, ohí moltes vegades vna veu, que li deya : Jaume, Jaume dona a mon fill, y a mi tant estret compte, com tu lo prens als teus devots. Vinguda la hora de la sua mort, veu com lo Angel S. Miquel posava totes les sues bones obres de vna part, y del altre part los Dimonis posaven les males, y com pesassen mes les males, que no les bones, y ell per açò estiguès molt trist, veu com la Verge Maria posà en la balança ahont estaven les bones obres vn Rosari, ab lo qual les bones obres pesaren molt mes que no les males. Y així lo dit Jaume haguè, y mostrá molta alegria, y morí ab ella, perque la Verge Maria lo avia deslliurât dels Dimonis, per virtut del S. Roser.

CAP. XXX. *En lo qual se mostra, com lo S. Roser fa als avariciosos esser grans almoyners.*

VN Cavaller, segons lo que escriu Alano de Rupe. En les parts de Bretanya, era sens pietat, ni misericordia ab los pobres, antes era molt brau Lleò contra de ells, robantlos, y maltractantlos, així los pobres son lo robo, y despulla dels richs. Y perseverant en açò per molts anys, esdevinguès que ab la devociò que tenia a la V. Maria, ohí predicar les maravelloses virtuts del
Sant

Sant Roser, per la qual cosa ell se feu escriure en la Confraria, y començà a dir lo Rosari ab molta devoció. Lo qual feu tanta eficacia, que après ab tanta caritat, y lliberalitat repartia tots sos bens ab los pobres, que ningu se igualava ab ell en tota la Provincia, per hont mereíquè que acabà la sua vida en be.

CAP. XXXI. En lo qual se mostra, com per virtut del S. Roser la V. Maria Senyora nostra, alcança, y dona fills à las donas esterils.

LO Benaventurat Sant Domingo, essent molt pregat per la Reyna Dona Blanca, germana del Rey de Castella, casada ab lo Rey de França, y fonch mare del Rey S. Lluís, que suplicàs a N. S. Deu Iesu-Christ, que li donàs fills, mostrali que diguès ab molta devoció lo Rosari de la V. Maria, y que fes compràr per tot lo seu Regne molts Rosaris, hils manàs donàr a quants lo volguesen dir; prometentli, que si ho feye, tenia confiança que alcançaria la sua petició; y així li diguè: Io espero, Senyora, que si sou devota de nostre Senyor Iesu-Christ, y de la Verge Maria, en aquesta Santa devoció del Roser, que nostre Senyor vos mirarà ab vlls de misericordia, y alcançarèu lo que desitjau. La qual cosa ohída per la devota Reyna, feuho molt cumplidament, y ella també

tambè donava molts Rosaris al gloriòs Sant Domingo, pera que los repartís en les seues Predicacions. Finalment ohint nostre Senyor Deu las oracions del Benaventurat Sant Domingo, y dels molts que deyen lo Rosari, juntament ab la Reyna, parí al gloriòs S. Lluís, lo qual fonch molt devot del Sant Roser.

CAP. XXXII. En lo qual lo mateix se mostra en vna dona esteril.

SEgons escriu Alano de Rupe. En Irlanda avia vna dona esteril, la qual no podia avèr fruyt del seu ventre. Aquesta ab lo natural aperit, y desitg que tenia, feya moltes coses, prenia moltes medicines pera podèr avèr fills, feya moltes devocions, y prometenças pera aquest efecte; però ninguna cosa de las que feya li aprofitavan. Com en aquell temps se avia renovat poch avia la devociò, y Confraria del Sant Roser, aconsellarenli que se escriguès en la Confraria, y que diguès ab devociò lo Sant Rosari, y que tinguès confiança en la Verge Maria, que li procuraria fruyt del seu ventre; feuse escriure en la Confraria, y començà a dir ab molta devociò lo Rosari, y dins de poch anys Nostre Senyor li doná vn fill, lo qual essent ja de dos, ò tres anys morí de malaltia.

La

La mare, la qual per virtut del Sant Roser lo avia alcançat, recorreguè a la V. Maria, y aportant lo fill mort devant la sua Imatge, insistí, y perseverà en suplicarla, que ella lay avia donat, que lay restituhís ab vida, resuscitantley. Cosa maravellosa, perseverà en demanár, y meresquè alcançar lo que demanava; perque dins de poques hores allí mateix lo minyò resuscità alegre, y alegrá a sa mare, la qual tot lo temps de sa vida perseverà en la Santa devociò del Roser.

CAP. XXXIII. *En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser es restituhit lo Regne, y senyoria perdut.*

VN Rey molt vell, al qual avian los Infels llevada la major part del Regne, no podia defenlár ab forces de armes lo poch que li restava. Tenia per muller vna molt Noble, y devota senyora nomenada Baneta, la qual deya cada dia lo Rosari, y estava escrita en la Confraria del Sant Roser. Veyent aquesta senyora la gran congoixa, y pena del Rey son marit, digueli vn dia. Vos senyor sou ja molt vell, y per la molta edat no sou ja pera portár armes, y sufrir lo treball de aquellas. Reposau, y estauvos segur en lo vostre Palau, y daume mil homens, que ab la ajuda de nostre

nostre

nostre Senyor Deu, y de la sua Preciosissima Mare, jo cobrarè lo nostre Regne perdut. Prenguè lo consell de la devota muller lo Rey, aixi li donà mil homens que demanava. Als quals, tots la Reyna feu ques escriguessen en la Confraria del Sant Roser, y que cada dia ab devociò diguessen lo Rosari. Acceptaren los dits la devociò, y feren lo que la Reyna los avia manàt. Isqueren après a la batalla ab la dita Reyna contra sos enemichs, los quals foren tant espantàts ab la vista de la Reyna, y dels que ella portava, que pareixentlos que era infinita multitut de gent de armes, no gosantlos resistir, ni ferlos cara, girant les espatlles, fugiren de tal manera, que desempararen lo que avien guanyàt del Regne, y tots sen anaren a ses terres. Y aixi lo dit Rey, per la devociò de la Reyna sa muller, sēs perdre home ningun, en breu temps cobrà tot lo seu Regne; ab soles las oracions li fōch restituhit, y tornàt, del qual benefici, no essent ingrats marit, y muller, a la Verge Maria, tots los dies que visqueren perseveràren en la devociò del Sant Roser.

CAP. XXXIV. En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser, la Verge Maria Senyora nostra, dona riquesa, y bens temporals.

E Scriu lo sobredit Alano de Rupe. Que vn devot home essent molt rich, vingùè après
ab

ab molta pobresa, y ell ab la bondat del seu esperit passava lo millor que podia, encara que algunes estonas no deixava de esser tentat de paciència, fonchli aconsellat ques escrivès en la Confraria del Sant Roser, y que prenguès en devociò de dir cada dia lo Rosari, que la Verge Maria lo tornaria en la honra primera, y li alcançaria de Deu nostre Senyor, moltes riqueses, y bens temporals. Acceptà lo bon home la devociò, y escrivès en la Confraria, y diguè ab molta devociò lo Rosari. En breu temps se vehè ser ja gran senyor, y molt reverenciàt, y poderòs per virtut del Sant Roser, y tant rich, que a tots los enemics tenia en son podèr pera donarlos vida, ò matarlos, encara que ell no vsà mal, ni en deservici de nostre Senyor Deu, ans be dels bens temporals vsà com a Christià, ab santes obres, per las quals meresquè tenir ditxosa fi.

CAP. XXXV. En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser, guarda à sos devors dels saltejadors.

SEgons se escriu en vn Llibre dels miracles de la Verge Maria del Roser, lo qual los Pares de la Cartuixa escrivueren. Era vn jove molt estudiant, y devot de la V. Maria, lo qual avia prè per costum cada dia de fer vna garlanda,

ò corona de Rosas, y Flors, posant les sobre lo cap de la Verge Maria: la qual estava en la Iglesia del Poble ahont ell estava. Feusc Religios del Orde de la Cartuixa, y com alli cercàs les Rosas, y Flors pera prosseguir la sua devociò, li fos manat que ho deixàs, perque allò era algun desafossech del reculliment que avia de tenir, y ell per aquesta causa se tornàs molt trist, y sen volguès anâr de dit Orde; interrogat per lo Prior de la causa del seu descontentament, y sabent que com tenia aquella devociò, ans que fos Religios, de fer cada dia a la Imatge de la Verge Maria vna garlanda, y llavors no ho podia fer, perçò estava descontent, y temeròs, que la Verge Maria nol castigàs. Coneguda per lo Prior la bona intenciò, y devociò del dit jove, volguel encendrel mes en la devociò de la Verge Maria, y digueli? Fill nous done pena això, que jous donarè altre modo molt millor, pera que vos fassau garlanda a la Verge Maria, mes gentil, y agradable a ella, q̄ no aqueixa. Digau cada dia cinquanta Ave Marias, y finch Pare nostres en honra de la Verge Maria, y veurèu, y contemplarèu quant mes agradable devociò li serà aqueixa que no la garlanda que vos cada dia li feyeu de les Rosas, y Flors materials a la sua Imatge. Acceptà ab alegria lo dit jove lo consell del seu Prior, y per-

y perseverà en dita devociò, y aixi com crexia en edat, augmentava també en virtut, y fonch Prior de dit Monestir. Y avent vna vegada de anar a certa part per alguns negocis, passà ab son companyò per vn bósch, en lo qual hi avia lladres. Los quals vehent al dit Religiòs, y a son companyò, estiguerenlos esperant en lo lloch perillòs, en lo qual ells acostumaven fer los robos; però recordantse lo Religiòs, que aquell dia no avia dit lo Rosari, apeàs de la cavalcadura, y apartàs de son companyò pera dir lo Rosari. Y agenollat diguè lo Rosari ab molta devociò. Y com los lladres estiguesen mirant lo que feya, veren vna molt gentil Donzella devant de ell, la qual a cada Ave Maria que ell deya, prenia vna rosa blanca, y a cada Pare Nostre prenia vna rosa vermella de la boca del dit Religiòs, y ne feya vna molt galant garlanda; la qual acabant de dir lo Rosari, fonch acabada la dita garlanda, y la gentil Donzella se la posà sobre lo seu cap, y aixi coronada desapareguè. Lo qual vist per los lladres anaren al dit Religiòs, postrats als seus peus, li demanaren perdò, suplicantli quels fes mercè de dirlos, qui era aquella gentil Senyora que devant de ell estava. Y com ell los diguè, que en veritat tal Senyora ell no avia vist, y ells

li contassen lo que avien vist, y pregarenli quels diguès quina oració deya. Ell los diguè, que deya lo Rosari de la V. Maria. Y que ella de cert seria la Senyora que ells deyen avian vist, per la qual cosa los que fins alli avien estat lladres, y saltejadors, desde alli avant esmenant la sua vida, y essent devots del Roser de la V. Maria, perseveraren en be, y lo dit Religios se esforçà de alli avant en esser mes devot del Roser de la V. Maria.

CAP. XXXVI. En lo qual se mostra, com la V. Maria Senyora nostra, per virtut del S. Roser, deslliurà del perill del aygua á vna donzella.

Escriu Fra Albert de Venecia, que en vna Ciutat de Bohemia, avia vna donzella de molt tendra edat, la qual estava escrita en la Confraria del Roser, y deya cada dia lo Rosari de la manera que loy avian amostrât. Anant aquesta donzella ab altres passejantse, y jugant junta vn riu, cayguè en lo riu, y ofegàs. Sabuda per sa mare la mala nova; plena de molta tristicia, y angustia anà al riu, y feu traurer lo cos, y sen anà ab ell devant del Altar de la Verge Maria del Roser, y deya aquestas, ò semblants paraules: O molt dolça Mare de Deu, y aquesta es la guarda que vos posau en les persones queus son devotes, y queus diuhen lo Rosari, be sabeu
Senyo-

Senyora mia, que ma filla vos era devota, y deya lo Rosari, y vos avèu permès que ofegàs miserablement sens confessiò. Per tant vos suplich Senyora piadosa, que puix sou Mare de consolació, quem vullau aconsolâr, y resuscitâr a ma filla, sè que ho podeu fer, y confio en vostra clemencia, que segons que jo ho demanarè vos ho farèu. Dient aquestes paraules ab moltes llagrimas, y sospirs, per molt gran espay, y temps. Y perque la dita dona encara no estava escrita en la Confraria del Roser, feu vot, que si la Verge Maria li resuscitava la filla, ella entraria en la Confraria, y diria tots los dies de sa vida lo Rosari. Cosa maravellosa, en lo mateix punt que acabá de fer lo seu vot, la filla resuscità sana, y salva, donánt gracias a la Verge Maria, que per virtut del Sant Roser avia tingut per be de resuscitarla, y la mare alegre per avèr cobrat a sa filla: Desde alli en avant fonch devotissima de la Verge Maria del Roser.

CAP. XXXVII. En lo qual se mostra lo mateix miracle en vn home de la Ciutat de Lleyda.

IVnt a la Ciutat de Lleyda passa lo riu nomenat Segre, per lo qual venen moltes provisions a la dita Ciutat; entre las quals devalla de la montanya molta fusta per los edificis de cases, y devallenla fent vna pila de la dita fusta

molts homens devallen, y van sobre aquella com si anassen en vna barca. Esdevinguès, que sobre vna pila de aquelles (a les quals ells nomenan raitg) venia vn home devot de la Verge Maria, y del seu Sant Roser. Y deya cada dia lo Rosari, híl portava ab sí sempre. Y arribant a vn açut ahont la dita pila avia de donar molt gran salt, al saltar abocás, y prengué devall al dit home; acorregué al focòs de la Verge Maria, suplicant-li quel volgués deslliurar, prometentli, que may en tota sa vida deixaria de dir lo Rosari. Encara no avia acnbàt de fer lo vot, quant se trobà deslliuràt del perill, y molt prop de terra, ab la ajuda de la Verge Maria, y en aquella mateixa hora sen aná corrent al Monestir dels Frares Predicadors, y postrát devant la Imatge de la Verge Maria del Roser, li doná infinites gracies de les mercès que de sa ma avia rebudes, y devant tots ab moltes llagrimes, publicà les maravelles que la Verge Maria per virtut del Sant Roser avia obrát ab ell, deslliurantlo del perill.

CAP. XXXVIII. En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser, la Verge Maria Senyora nostra deslliura als presos de las presons.

COmpra lo anomenat Alano de Rupe, que en vna Ciutat de França, molts estaven presos

presos en les presons, vns per deutes, y altres per ses culpes. Sermonals vn devot Religiòs, è induhils â la devociò del S. Roser, y donals esperança, que sis feyen Confreres del Roser, y prometien de dir cada dia lo Rosari, trobarien prest lo focòs de la V. Maria, y serian deslliurats de la presò. Molts de ells ohirèn, y prenguerē lo bon consell, y ferense escriurer en la Confraria, dient lo Rosari. Tots quants prengueren lo dit consell, foren juntament deslliurats, y fora de la presò. Lo mateix compta lo sobredit M. Alano de altre, lo qual essent en França condemnât a mort, prometent de dir lo Rosari, en breus hores rompè, y soltà de les cadenes, y presons, que ab molts dies nou hagueren fet molts Ferrers, ni Manyans.

CAP. XXXIX. *En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser la Verge Maria Senyora nostra dona victoria en les batalles.*

VN Cavaller de Bretanya nomenat Alano de Valcolota, com anàs a donar batalla ab Don Simaco Comte de Monfort, y altres Cavallers de Bretanya, contra los Heretges, en defensa de la Santa Fè Catholica, en temps del gloriòs Pare Sant Domingo, predicant, dient coses maravellofes de aquest Sant Rosari, ab la qual convertì molts mes Heretges que ab ninguna

altra doctria. Essent persuadit lo dit Cavaller Alano de Valcolota, per lo gloriòs Pare Sant Domingo en la devociò del Sant Roser, deyal cada dia agenollât, y contemplant ab molta devociò los Misteris de la vida, y mort de nostre Senyor Iesu Christ: Per lo qual li donâ nostre Senyor Deu, y li feu moltes mercès, y com ell sempre peleava ab molt zel del servici de nostre Senyor Deu, contra los Heretges: Vn dia entre los altres li esdevingué, que com haguès peleât molt ab los Heretges, y restàs en lo camp ab molt poca gent sens podèr defendres: subitament li apareguè la Verge Maria, y veu aquest devot Cavaller, com ella ab les sues mans tirà cent, y cinquanta pedras contra los dits Heretges, per les quals, los que ja se tenien per vencedors de la batalla, foren vençuts, y també morts molts de ells. Y lo dit Alano fonch ab los seus deslliurât del perill en que estava, y fonch vencedor dels dits Heretges. Altra vegada navegant lo dit Alano, ab molt perill, y tempestat per anár a la Terra Santa, veu en la mar cent, y cinquanta montanyes de terra ferma, per las quals anant de la vna en la altra, fonch posât en lloch segur, y deslliurât de la tempestat. Y après tornat a sa terra feu vn Monestir en la Ciutat de Divanio de Bretanya, del Orde de Predicadors,

vivint

vivint lo gloriòs P. S. Domingo prengué lo Habit de la dita Religio, fonch molt gran fervent de N. S. Deu, y molt marvellòs Predicador, y descurreu casi tota la França, predicant sobre totes les coses lo Sant Roser, lo qual feu molt gran fruyt en la Iglesia de Deu. Y finalment mori en la Ciutat de Orliens, y per especial favor, y privilegi après de mort, les seues mans, y boca donaren vna resplandor, y claredad, com si fossen vn cristall, per la molta devociò que avia tingut al Sant Roser.

CAP. XXXX. *En la qual se mostra, com la Verge Maria Senyora nostra defensa en juy los pobres contra los poderosos, per la virtut del Sant Roser.*

VNa pobre dona (segons que ho escriu Mestre Alano de Rupe) portava vn plet, y de gran importancia, ab vnes persones riques, y poderoses, les quals ab los diners, y poder que tenien, ab donatius, y prechs, pogueren tant, que corromperen lo jutge, pera que donàs contra justicia en favor de ells, y contra la pobre dona. La qual no tenint amparo, ni socòs de ningun del mon, per esser pobre, procurà de cercar lo socòs del Cel. Y aixi recorrent a la Verge Maria, feuse escriure en la Confraria del Sant Roser, y votà, y prometè a la Verge Maria, que tota sa

vida diria lo Rosari. Valguè tant açò, que après en breu temps haguè victòria, y sentència del plet, de tal manera, que tots conegueren que per la ajuda, y socòs de la Verge Maria tenint lo Jutge escrita la sentència en favor dels richs, y contra la pobre dona, y pronunciantla tres vegades sempre creyent, que la pronunciava contra la pobre dona, totes les tres vegades la pronunciá en favor de la dita dona, y tant conforme, que may poguè mudàr paraula alguna, ni menos dir altra cosa.

CAP. XXXI. *En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser, la Verge Maria destliura los Catius del poder dels Infels.*

Escriu lo R. Mestre Fra Joan de Monte en lo seu Llibre Marial, que en lo temps del gloriós Pare Sant Domingo, en Espanya hi haguè vna molt Noble Senyora, nomenada Dona Lluçia, Noble en llinatge, però molt mes Noble, y resplendent en virtus, la qual deya lo Sant Rosari; fonch casada ab vn Noble Cavaller. Estant prenyada, ordenantho aixi nostre Senyor Deu, los Moros del Regne de Granada entraren ab molt poder en las Ciutats, y Vilas dels Christians robant, y matant, y cautivant a molts; y entrels altres matarē al dit marit de aquesta senyora, y a
ella

ella se la portaren cautiva, cayguè en sort de esser de vn Moro molt cruel, lo qual encara que tenia altres moltes esclaves, feya que la dita Dona Llucia servís a les altres, y que fes los mes baixos officis de la casa, li deyan, y feyan molts vituperis, y li pegaven molts colps. Estant ella aixi afligida, nunca deixant per cosa alguna la Santa devociò del Roser, vinguè la hora del seu part a la mitja nit de la nit de Nadal. Y prenguerenla les dolors en vn estable, estava sola entre los bous, y altres animals, com a menosprecia- da. Y com los dolors fossen molt grans, y ella los sentís molt, per esser lo primer part, que no tenia mes de quinze, ò setze anys, ab la soledat, y menyspreu que passava, com no tingues consolaciò alguna, no sabé altre remey, fino ancomanarse a la Verge Maria Senyora nostra, y començâ a dir lo Rosari ab molta devociò. Demanera, que les dolors se augmentaven, y la fervòr era major; finalmente la Sacratissima Verge Maria ordenà lo part de aquesta serventa tua per al dia, y hora, y casi en semblant lloch, la que avia parit al Redemptor del mon. Veyentla tant afligida, la socorreguè en la forma seguent. Que subitament ab molta Magestat, y resplendor apareguè a la dita Dona Llucia, y la aconsolâ, y alegrâ de manera;

que parí en les mans de Maria Santíssima, y ellà li prengué, y llevà lo Infant. O marvellòs Deu, y Senyor, veurer la Mare del Redemptor fent lo ofici de Llevadora, ò Madrina? Prengué la Verge Sacratíssima lo Infant, ab les sues Santíssimes mans, feu tot lo que es menestèr en tal cas, y perque noy avia quil batejàs, vinguè N. Senyor Iesu-Christ vestit en habit de Sacerdot, ab Diaca, y Acolit ab la Chrísma, y ab tot lo demès que era menestèr pera batejâr lo Infant, al qual tingué la Mare del Redemptor, hil batejá Iesu-Christ, y la Verge Santíssima li posá per nom Mariano; perque lo dit Infant tingué lo nom de la Padrina. A totes aquestes coses estava la dita Dona Lluçia atenta, y molt marvellada. Mirava lo cap del Sacerdot Santíssim Iesus, y veyá en ell vna Corona de espinas molt resplandent, y mirant les sues mans, hi veyá en ellas las Santas nafres molt gentils, y resplandents. Avia ja perdut tota la dolor, y tristícia, y casi era oblidada del fill que novament avia parit ab la vista del Redemptor, y de la sua Preciosíssima Mare: Après de batejât, concertât lo Infant, la Verge Preciosíssima lo donà a la dita Dona Lluçia, dientli: Pren Lluçia a ton fill, y esforçat, viu alegre, y persevera en lo teu proposit, que jot promêt de enviarte molt prest lo

lo focòs, y remey del Cel. Y aixi desaparegué la Gloriosa visió. Dona Llucia restà sana, y molt alegre ab son fill en los braços, lo qual posà en vn pesebre entre animals, hil embolicá entre les palles; aixi com ho avia fet la Verge Maria ab son fill Preciosíssim quant lo parí. Allí tingué a son fill, estigué ab ell fins al dia de la Purificació de la Verge Maria, continuant la sua devoció del Sant Roser; lo matí de la Purificació, vingué a ella vn molt disposat jove, y diguéli: Filla, perque encara no estás neta, com ho son les altres Christianes, aparellat perque ho sies. Ella respongué ab molta humilitat; Senyor, así no hi ha Sacerdot, ni menos Poble de Christians pera fer lo quem dieu, diguéli ell: Jo te aportaré a vna Iglesia, en la qual faràs lo que tinch dit, aixi veuràs, y ohiràs cosas de molta maravella, y aixi la dita Dona Llucia sen anà ab ell, lo qual prest la portà a vna Iglesia, y arribant en aquella, las Benaventuradas Santa Maria Magdalena, y Santa Ana, hisqueren a rebre-la, prengueren-la dels braços, y portaren-la al Cor de dita Iglesia, y allí vehé a la Verge Maria Senyora nostra, la qual digué a la sobredita Llucia: Filla mia, sies ben vinguda, y puix que tu moltes vegades me has presentat a mon Fill ab les oracions del meu Sant Roser, jo ara te presentaré a ell ab ton fill, pera que

te purifique, y neteje: Prengué la V. Maria a la sua ferventa Lucia, y posada devant lo Altàr major, ahont estave lo Tabernacle, y Cadira Imperial de N.S. Iesu-Christ, feula assegure alli prop del Altàr, y que esperàs. Vingué après de açò lo Summo Sacerdot Iesu Christ, lo qual avia batejat al Infant, y començâ la Missa, cantant los que estaven en lo Cor ab molta melodia la dita Missa, la Verge Maria ab la sua Criada Lucia, y lo Infant en los braços, començaren ab atenciò a ohir la Missa. Arribada la hora de oferir, posada la Verge Maria devant lo Santissim Sacerdot fill seu, y aportant a la dita Dona Lucia de la ma, donali pera que oferis vna oferta molt gran, perque avia en ella tres lluminarias de sinquanta ciris cada vn posât en molt concert, donant gran llum, y claredat; a les hores la Mare del Redemptor li digué a la devota Lucia, que besàs la ma al Santissim Iesus, y li donàs la oferta, y encara que la dita Lucia, ab molta humilitat refusàs aquesta mercè, per tenirse indigna, venfuda per la Verge Maria de rahons, ab molta humilitat, y reverencia Dona Lucia besâ la ma Divinal del Summo Sacerdot Iesu-Christ, y donà la sua oferta, y après la Verge Maria feu lo mateix. Y tornades les dos als seus sitials, manà la Verge Maria a dita Dona Lucia, que

que se assegues en lo primer lloch , aixi après de ella se assegurè la Verge Maria, dientli: Filla not acorregues, nit espantes, perque jot falla aquesta honra, y la causa es, perque la festa es tua, y avuy eres purificada , y no es mia , perque ha molts anys ques feu la mia. Tambè après de açò, a la fi de la Missa , la Verge Maria Senyora nostra, y la sua sirventa Llucia, reberen lo Santissim Sagrament , Combregant primer Jesu-Christ nostre Senyor a la dita Llucia, après a la sua Preciosissima Mare ; fera la dita Comuniò, alcançá, y sabé la dita Dona Llucia , molts mes misteris , y secrets de les coses de nostre Senyor Deu , que ningun pot dir, ni explicár ; y plena de molta consolaciò , fonch acompanyada , acabát tot lo Ofici , fins a la porta de la Iglesia , per la ma de la Verge Maria , y alli li diguè : Filla guarda lo que has rebut , y persevera en lo que has començat , que jo serè sempre ab tu , hit tornarè a ta terra. Dit açò, desapareguè la visiò, y la dita Dona Llucia essent dèu hores del dia de la Festa de la Purificaciò , aventse trobát a la nit abans cautiva en la casa del Moro , en lo Regne de Granada, lo dit dia de la Festa a la hora que avém dit, se trobá ab son fill Mariano en los braços , en mitg de la Iglesia de Santiago de la Higuera , prop de la Ciutat de Jahen , de ahont ella

era

era natural, y conexent la dita Dona Lluçia les tantes, y tant grans mercès que avia rebut de la ma de nostre Senyor Deu, y de la sua preciosissima Mare, deixá lo mon, y feu vida Religiosa en molta clausura, y soledat ab son fill Mariano, après de morta la mare molt santament, y aportada al Cel per la Verge Maria, restá lo dit Mariano fillol de Iesu-Christ nostre Senyor, y de la sua Preciosissima Mare, home molt excelent en tota Religiò, y virtut. Y visquè en lo desert vida solitaria, fet Hermità, y mostrant en ell la Verge Maria Senyora nostra moltes maravelles, y fentli grans mercès per la virtut del Sant Roser, alcançà lo fi de aquesta vida mortal, aná a gozár de la eterna, ab los santissims Padrins seus.

CAP. XXXXII. *En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser, la Verge Maria Senyora nostra, cura de moltes malalties.*

VNa dona devota de la Verge Maria Senyora nostra, li deya desde la sua puericia lo Rosari ab molta devociò, vinguè a tant, que portat lo seu Rosari en les mans curava de moltes, y grans malalties, dient de aquesta manera: En testimoni que Iesu-Christ Redemptor nostre, y Deu, componguè lo Pare Nostre, y per manament de nostre Senyor fonch composta la

Ave

Ave Maria. Y en reverencia de la Passiò de nostre Senyor Deu Iesu. Christ, y per la devociò que jo tinch al Sant Roser, sia aquesta persona curada de aquesta malaltia, y de aquesta manera curava tots los mals que tocava. Oh! açò vn Hermità, lo qual feya santa vida; perque la fama de la dita dona se escampava molt; vinguè a veurerla. Y com ella li descubrís tota la veritat, no ho creguè lo Hermità, ans ab menyspreu li diguè; que ella devia de esser alguna fatillera, y que ab fatilleries, y males paraules, ella feya lo que feya; però ella responguè? No ho vulla Deu nostre Senyor, que jo fassa tal cosa, sino que solament ab la virtut del Sant Roser de la Verge Maria se fa lo que fa; però provau vos açò, y trobarèu que es així. Lo Sant Hermità pera provár, y experimentar lo que la devota dona li deya, prengué lo Rosari de la dita dona, y ab les mateixes paraules que ella deya, curava los malalts com ella ho feya. Lo qual vist per ell, coneguè a les hores la virtut del Sant Roser, y demanà perdò a la dona de les paraules que li avia dit, y coneguè que dient lo Sant Rosari, y estant la persona retreta en sa casa, era de mes perfecciò, que no estant en lo desert. Y desde alli en avant fonch molt devot del Sant Roser.

CAP. XXXXIII. *En lo qual se mostra la mateixa virtut en dos homens, lo hu cego, y laltre mut.*

DOs homens avia en vna Ciutat malalts, lo hu era cego, y laltre era mut, lo mut com era de malaltia, y no de naturaleza, ohia be, y entenien; però per la gran malaltia que avia tingut, no podia parlâr mes que si no tinguès llengua. Ohint aquestes maravelles del Sant Roser, demaná per senyals, ab molta devociò, quel escrivessien en la Confraria del Sant Roser, y prometè de tot son cor, que si la Verge Maria Senyora nostra li tornava la paraula, tots los dias de sa vida ell diria lo Rosari. En esser estat escrit en la Confraria, al punt parlà, y cumpli tota la vida lo que avia promès. Lo cego també, com haguès estat molts anys sens veurer cosa alguna, fonch aconsellât ques escrivès en la Confraria, y que diguès lo Rosari, feuho aixi, poch dies après que haguè començât de dir lo Rosari, cobrà la vista, y veuhè tant perfetament, com si no haguès tingut mal en los vlls. Y aixi perseverá tota la vida en la devociò del Sant Roser.

CAP. XXXXIV. *En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser, son tornats à ses terres los que estàn fora de aquelles.*

VN home molt rich, (legons escriu Era Albert de Venecia) vingué a molta pobresa, y no podent anár conforme en lo vestir, y tot lo demès, avorria la muller, y fills, y anassen de la terra, com desesperat per lo mon, cercant si podrie trobâr algun remey pera la sua pobresa, ò alomenos si nol trobava, y estava pobre, estiguès en terra que nol coneguessen. Però la muller vehentse desempurada de son marit, carregada de molts fills, y ab molta tristicia, cada dia plorava, sens consolació alguna la sua soledat. Vist açò per lo seu Confessor, exortantla a paciència, la exortà, y aconsellâ que prenguès la devociò del S. Roser, y que escrivintse en la Confraria, diguès cada dia lo Rosari, que per virtut del Sant Roser, la Verge Maria Senyora nostra li donaria consolació. Fent la pobre dona lo consell del Confessor, continuant algun espay de temps de dir ab devociò lo Rosari, y quant ella menos pensava, ni esperava, son marit tornà algun tant medrat, per ahont remediand la sua miseria, visqueren los dos molt contents en lo servey de Deu nostre Senyor.

CAP. XXXV. *En lo qual se mostra, que encara que dient lo Rosari, per ignorancia nos pronuncia be lo Pare Nostre, y Ave Maria, no perçò deixa la Verge Maria Senyora nostra de acceptar la devociò, y oraciò.*

Fonch vna devota dona, la qual cada dia deya lo Rosari, y com desde minyona lay avian mostrât mal, après ja que fonch gran, no ho podia pronunciar perfectament, però sempre sen anave al costum que desde xiqueta avia après. Dient ella vn dia lo Rosari de manera que los que estaven prop de ella podien ohir lo que deya, vn bon home ohiala, y sentì que pronuncitava mal lo Pare nostre, y la Ave Maria, li diguè: Que aprenghès a ben dir lo Pare nostre, y la Ave Maria, y miràs, que de la manera que ho deya, deya blasfemias contra de Deu N. S. y de la V. Maria. Ella rebè amorosament la correcciò del bon home, y prometè, que ab totes les sues forces ho esmenaria. Al cap de bons dies, aquell bon home fonch arrebatât en esperit, y veyà que aquella dona deya lo Rosari, y cada paraula que deya li eixia vna flor blanca de la boca, y la Verge Maria la prenia en les sues mans, y feya vna gentil garlanda, y posantla en lo seu cap, sen pujà al Cel, y quant fonch en lo Cel, la posà en

en lo cap de son Fill preciosissim Iesu-Christ, y donave moltes gracies a la dita dona per lo servey que li feya. Lo qual tot vist per lo dit home, demaná perdò a la dita dona; la qual perseverà en sa devociò, com avia fet fins alli, y lo dit home prengué de nou dita devociò del Roser, y aixi fet Confrare, perseverà en dir lo Rosari fins a la fi de sos dies.

CAP. XXXVI. En lo qual se mostra lo mateix en vn Pastor.

ERa vn Pastor, lo qual ohint vna vegada quant agradava à Deu Nostre Senyor, y a la Verge Maria la devociò del Sant Roser, fentse escriurer en la Confraria, y continuament deya lo Rosari; però no sabia lo Pare Nostre, y Ave Maria, sino a troços, y aixi feya del modo que ho sabia, y ho deya ab molta devociò; continuant la sua devociò per molt temps, merequè per virtut del Sant Roser alcançar tant saber, que fonch après vna de les senyalades, y Doctes Persones de son temps; y aixi fonch vn gran Predicador de la Santa Fè Catholica, y componguè molts llibres en llahor de la Verge Maria, y en especial amonestava a tots, que qualsevol qui sabès dir lo Pare Nostre, y la Ave Maria, se escrivués en la Confraria del Sant Roser, y digués lo Rosari, alcançaria de Deu nos-

tre Senyor, y la Verge Maria tot lo que juntament demanàs, y aixi feu gran fruyt.

CAP. XXXVII. *Com la devociò del Sant Roser esforça à la persona en la Fé, y la torna à ella, y dona virtut pera morir por ella.*

SEgons que està escrit en la Coronica del Orde dels Freres Predicadors: Vn Frare anomenât Fra Antoni de Ripolls Piamontès, lo qual anànt de vn Monestir per altre cumplint la Obediència, fonch prè per los Moros, y aportat a la Ciutat de Tunes catiu. Aquest era devotissim de la V. Maria del Roser, cada dia deye lo Rosari, y sempre lo aportava ab si. Cayguè en sort de esser catiu de vn Moro cruel, lo qual sobre manera lo maltractava, perque renegàs de la Fè: però ell sempre se acomanava a la V. Maria, y li suplicava, que no consentís en ninguna manera ques apartàs del servey de N. S. Deu, y feu. Durà, y cresquè tant aquest maltractament que li feyen, y per altra part lo molt que li prometien, q̄ li donarien, si renegava de la Fè Christiana, y ell ab la flaqueza humana, no podent comportar mes, renegà de la Fè, y fonch casat ab vna neboda del mateix Rey de Tunes, y li fonch tenyalada renda pera que visquès. Ell emperò en lo seu cor no oblidava la Fè Christiana, y de la devo-

devociò en lo Roser. Demaná per saber les ceremonies de la secta de Mahoma, y li donassen vn savi mestre que li ensenyás lo Alcorà, lo qual es la maleyta lley dels Moros, y com li fos estat donat, y dins de vuyt, ò nou mesos ell haguès entès tot lo que avia en lo Alcorà, y haguès vist les moltes brutedats de la maleyta secta, y com contra sa voluntat haguès renegât de la Fè Christiana, ell tota via tinguès emprentada en lo seu cor la devociò del Sant Roser; començá a pensarli molt greument del que avia fet, y pensant com tornaria a confelsár publicament la Fè, y edificár ab la sua confessiò als Christians, així Catus, com Mercaders que alli estaven. Estant ell en aquest pensament dins si mateix, esdevinguè que arribaren ab salvo conduçto, a Tunes vns Mercaders Floréntins, y com ell los demanàs noves de Italia, ells li contaren les maravelles que nostre Senyor Deu avia obrat en la mort del gloriòs Sant Antonino Arquebisbe de Florencia. Ohint lo dit Frare Antoni dites maravellas, tocat per Nostre Senyor Deu en lo cor, començá a plorar molt agrament, y diguè: O Pare meu gloriòs Antoni, y quin compte podràs tu donar a Nostre Senyor Deu de la mia anima, lo qual estich fet Moro, y he renegât de la Fè, obligant a Deu Nostre Senyor, y als

vostres sants consells ! O Fra Antoni ! Fra Antoni, y com eres estat fragil en deixarte caurer tan prest, y posarte viu en lo Infern, no sie donchs aixi, que Deu tenim, lo qual no vol la mort del pecador, sino ques convertesca, y visca, y tenim devant de aquell per advocada nostra a la sua Preciosissima Mare, la qual no desampara als que a ella humilment recorren, en especial als que son devots del Sant Roser, com jo encara que ho de estat, y mentres que vida tindré ho feré. Tornat Fra Antoni al gremi de la Iglesia, y vegem tots la tua penitencia, y Fè; puix que tots han vista la tua culpa, y renegàr; aixi com per lo teu renegàr eres estat causa que altres fessen lo mateix, sies ara causa que ab la tua ferma Confessió de la Fè Christiana, y si es menestèr morir per aquella, perque altres se animen a fer altre tant. Y ab aquesta deliberació parlà secretament a vns Mercaders Italians, y pregals que li fessen fer, per amor de Deu, vns habits de Predicadors, de ahont ell era abans Religiós, perque ell volia confessàr, y protestar devant lo Rey la Fè Christiana, y revocar devant lo Rey, y tota sa Cort tot lo que fet avia.

Feren fer los Mercaders los habits: lo mateix dia que lo Rey vingué, que era fora, com

tinguessen per costum los grans senyors, y en especial los Renegats, anàr a visitar-lo per donarli la ben vinguda, lo dit Fra Antoni feuse fer secretament la corona de Frare de Predicadors, après vestirse los habits, y digué primerament, ab molta devociò, tot lo Rosari de la Verge Maria, suplicantla ab molta instancia, que li volguès assistir, y afavorir en aquell acte heroych que emprenia. Anassen vestit de aquella manera, y presentàs devant lo Rey. Vhentlo lo Rey vestit de aquella manera pensà, que per donarli plaher en la sua vinguda, ò per fer bucla dels Christians feya allò. Però ell ab molta instancia confessava que era Christià, y que com a Christià volia viurer, y morir ab aquell habit, perque totes les coses de la sua Secta eren molt vanas, y profanas. Lo Rey ohint açò enujàs molt, y pensant que per ventura tindria descontentament de sa muller, ò familia, donà carrech a vn oncle de la muller. Lo qual informantse be de tot, y no trobant causa alguna per hont poguès estar descontent, sino que ell de tot son cor se volia tornàr Christià, y servent de Nostre Senyor, y de la Verge Maria Mare sua. Feta la relació al Rey, après de tres dias, vista la constancia, manâ quel apadregassen. Traguerenlo a apadregàr a la vora

del Riu, y ans quel lligassen al pal, diguè ab molta devociò tot lo Rosari de la Verge Maria, suplicantla, quel socorreguès en aquella hora, y suplicàs al seu Fill, que en descarrech de les grans ofenses, que contra ell avia comeses, acceptàs aquella mort que li oferia. Y llevantse de la oraciò, repartì tota la sua roba entre los quel avien de apedregar, y sols ab lo Escapulari, lo qual es lo habit dels Freres Predicadors, y ab lo Rosari al coll fonch lligat al pal, y ab molta paciència prenguè la mort com Sant Esteve, lo qual pregà a nostre Senyor Deu per los quel apedregaven. Y aixi donà la sua anima en les mans de nostre Deu. En testimoni de la qual cosa esdevingueren dos cosas maravellofas. La primera, que après de averlo apedregat, aportaren molta llenya pera cremar lo cos, y no hi feu lo foch mes senyal que si may se acostas a aquell. La segona fonch, que estava alli vna Nau de Christians, la qual anave a Napols, y fent los Mariners çorra de les pedres de la ribera, esdevinguès, que posaren entre les altres pedres, tres, ò quatre tenyides de la sanch del dit Martyr, y exint la Nau del port ab prosper vent, començà a moures vna gran tormenta, que tots se pensaven ofegar, y com se tinguessen per perduts, hu de ells diguè: Jo penso germans, y

senyors

senyors meus, que aquesta tempestat ha vingut per la nostra poca devociò que avèm tingut al Sant Martir Fra Antoni, lo qual poch's dias ha com vosaltres mateixos vereu, fonch apedregat per la defensiò de nostra Santa Fè Catholica, perque entre les pedres que son estades per çorra de la Nau, ni han posades algunes, las quals estaven mullades ab la sanch de dit Martir, si aixi es (com jo ho crech) falsám vot, y prometèm, que si ell nos deixa tornár a bon salvament al Port, nosaltres descarregarèm la Nau de les dites pedres; y las que trobarèm sangoses les farèm guarnir de plata. Lloaren, y aprobaren tots lo vot. Cosa maravellosa, que en aquella mateixa hora cessà la tempestat, y ab prosper vent tornaren al port, y tragueren les pedres de la Nau, trobarenne quatre, ò finch de elles tenyides ab la sanch del dit Martir, las quals feren guarnir de plata, en testimoni del miracle.

CAP. XXXVIII. En lo qual se mostra, com la Verge Maria S. N. galardona als devots que la serveixen en la devociò del Sant Roser.

VNa devota senyora estava ab molta ansia, si era veritat, que fos tan agradable servici a la Verge Maria Senyora nostra, (com se deya) en dir lo Rosari. Y estant en açò fonch arreba-

tada en esperit, y veyè tres Ciutats en lo Cel: la vna tota rodejada de parets de or, y plata, y figurava la Encarnació del Feli de Deu, y sos Misteris. Veyè après mes alta que aquesta altra Ciutat, que los edificis della eren de pedreria preciosa molt resplendent, ahont se mostrava la Passió de nostre Redemptor Iesu-Christ. Veyè altra Ciutat mes alta, lo edifici de la qual no podian coneixerse de quin material eran, tanta era la sua claredat, y resplandor, ahont se mostraven los Misteris de la Resurrecció, y los altres Gloriosos. Estaven mes altes la vna que laltre en molta distancia; y entre la vna Ciutat, y laltre avia vna escala, y per les dites escales pujaven de vna Ciutat al altre, tenien finch Castells cada vna de elles; y entre lo vn Castell, y laltre avia dèu escalons, y en aquells Castells, y escales se coneixia clarament, que se representava lo Sant Rosari. Fonchli dit per los Angels, que per aquelles escales pujaven en aquelles Ciutats cada vn que deya lo Sant Rosari, y cada vegada que deyan vna Ave Maria, posaven lo peu mes avant en cada escalò de aquells, y pujaven mes alt. Lo qual vist per aquella devota persona, perseverà de alli avant molt mes en la devoció del Sant Roser, y servey de la Verge Maria Senyora nostra.

CAP. XXXXIX. *En lo qual se mostra, com per virtut del Sant Roser, no consent la Verge Maria Senyora nostra, que los seus devots muyren sens confessiò.*

Alexandra donzella Noble, y molt gentil, en lo Regne de Aragò, illuminada ab les predicacions del gloriòs Pare S. Domingo, entrà en la Confraria del Sant Roser; però ab les ocupacions mundanes, no curà molt de dir lo Rosari, fino que moltes vegades lo deixà. Havia en la Ciutat ahont ella estava dos Cavallers jovens, y cada vn dells la amava molt desordenadament. Y pensant cada hu que ella mes amave al altre que no a ell, desafiarense, y entraren en camp, y en presència de molta gent arremeteren lo vn contra laltre, y aixi los dos caygueren morts en terra. Fet aquest desconfert alguns parents dels morts entraren en la casa de la dita Alexandra, y ferirenla de molts grans colps, y ferides, perque era ella estada causa de les morts de aquells. Y com ella, encara que mal ferida, demanàs moltes vegades confessiò, vn de aquells, per no ser descubert, li tallà lo cap, y aquell llançà dins de vn pou. O marvellòs Deu, estant absent de aquella Ciutat lo gloriòs Pare S. Domingo, sabè tot açò per revelaciò Divina, y manantli la Verge Maria, que anàs a aquella Ciutat, y après de

cent y cinquanta dies anà al pou ahont estave lo cap de dita Alexandra, y en virtut de Deu Nostre Senyor, y de la Verge Maria, cridà desde la boca del pou a la dita Alexandra: En la mateixa hora que la cridà, en presència de molts, hisquè lo cap de dita Alexandra del pou. Fonch posada per los Angels devant lo gloriòs Pare Sant Domingo, y dels que presents estaven; la qual mirant molt amorosament al gloriòs Pare, li diguè: Pare, desitjo confessar los meus pecats. Y així feta la confessiò ab molta contriciò, rebè lo Santissim Sagrament. E interrogada per ell de les coses que après de la sua mort li avien esdevingut: Responguè tres coses. La primera, que per merits de la dita Confraria, tinguè en la sua mort verdadera contriciò, sens la qual fora estada condemnada pera tostemps. La segona, que al punt que fonch degollada, la Verge Maria la avia defensada, y la avia guardada viva en lo pou. La tercera, que per les morts de aquells dos que moriren per ocasiò de ella avia de penar en Purgatori dos cents anys; y per lo desordenat ataviarse, ab lo qual avia donat ocasiò a molts que pecassen, avia de penar finch cents anys, però que de vna pena, y altre, esperava prest esser deslliurada per la germandat dels Confreres de la Santa Confraria
del

del Roser. Y après de dos dias morí. Finalment, après de quinze dies aparagué al gloriós Sant Domingo, y digueli dos coses. La primera, que les Animes de Purgatori lo pregaven molt, que predicàs, y amonestàs a tots los parents, y amichs de les Animes, que los posassen en la Santa Confraria del Roser, y diguessen per ellas lo Rosari, perque participassen dels merits de la Santa Confraria. La segona cosa que li digué fonch: Que los Sants, y Angels reben particular goig, y alegria en la gloria de aquesta Santa Confraria, per lo bè que per ella se fa en les Animes dels vius, y dels morts. Dit açò al gloriós Pare Sant Domingo desaparegué, y anassen a regnàr a la gloria. Tot açò escriu lo R. P. M. Alano de Rupe.

CAP. L. En lo qual se mostra lo mateix en vna dona de França.

PRop del any de 1459. en la Provincia de Belvaco en França, hagué vna donzella devota del Sant Roser, la qual anant vn dia de festa ab vna amiga sua a visitàr certes amigues sues a altre Lloch, encontraren en lo camí dos Llops molt famolenchs, dels quals lo vn arremeté a la companyona de aquella donzella, y prenentla per lo coll la degollà, y la feu casi tota troços; dema-

de manera, que morí ab molt perill de la sua ànima. Lo altre Llop arremetè a esta, la qual ventse en tant gran agonia, invocà a la Verge Maria del Roser ab molta devociò, com ho tenia acostumat. Cosa maravellosa, lo Llop li arrencà les mamelles, rompelí lo ventre, y menjali las entranyes ab tot açò fonch trobada viva, y visquè après tres dies dins los quals confessà sos pecats ab molta contriciò, y rebé los Sagraments ab molta devociò, y en lo article de la mort la Verge Maria rebè la sua anima per la devociò que avia tingut al Sant Roser.

CAP. LI. En lo qual se mostra lo mateix efecte en vn lladre, lo qual avia dos anys que estava soterràt.

PRedicànt lo gloriòs P.S. Domingo la devociò del S. Roser, y dientlo ell continuament ab gran devociò. Entre altres pecadors que convertí, fonch vn gran pecador, lo qual publicament en vn bosch robava, y matava als passatgers en companyia de altres companyons seus, anassan a ell, y diguè, que deixàs los seus grans pecats, y fes penitencia de aquells, y com per ninguna cosa poguès mourel a cosa alguna de virtut, tragueli aquest partit: que alomenos diguès cada dia lo Rosati. Lo qual lo dit lladre li prometè,

y cumplì, sens may deixar-lo. Y ab tot açò tampoch no deixá, nis apartà del seu pecàt; y aixi molt obstinat en la vna cosa, y molt ferm en la altre, morì, y fou soterràt per sos companys en lo mateix bosch ahont abans matava, y robava. Passant per alli lo gloriòs Sant après de dos anys, y mitg que lo lladre era mort, ohì vna veu que li deya: Pare Fra Domingo ajudaume. Ohint les veus, y anant al lloch ahont eixien, trobaren la sepultura del dit lladre vberta, y lo cos mort se llevà viu, y espantarense tots de veurerlo viu, y ell devant tots diguè, com perque avia dit lo Rosari (segons que lo dit Pare loy avia manât) no avia pogut eixir la sua anima del cos, per la intercessiò de la Verge Maria, fins que confessás sos pecats, y fos dels absolt. Y aixi suplicà al gloriòs Pare quel ohís de confessiò, y li donás la absolució de tots ells. Lo qual tot fet, morì ab molta contriciò, y sen aná al Cel.

CAP. LII. *En lo qual se mostra lo mateix en vna dona que soterraren viva.*

E Scriu lo R.P.F. Albert de Venecia, que en la Ciutat de Egra en lo Regne de Boemia, fonch vna donzella, la qual avent estada corumpuda, y prenyada per vn que la servia, espera ya lo part ab gran temor, y vergonya, recelantse sem-

sempre que lo seu pecat no fos descubert. Ohint vn dia predicar, que qualsevol persona que se fes escriure en la Confraria del Sant Roser, seria per la intercessiò de la Verge Maria deslliurada de tot mal, e infamia. En la mateixa hora se feu escriurer en la Confraria, y deya cada dia lo Rosari, fins al temps del seu part. Lo qual arribat, estant sola parí vn fill, al qual per no esser descuberta lo ofegá, y soterrá devall lo llit. Però perque Deu nostre Senyor, no permet ningun mal sens castich, permeté que aquest pecat fos descubert. Presa donchs la dita dona, y presentada devant lo Jutge, confessant lo seu pecat, fonch sentenciada, que la soterrassen viva. Portarenla al lloch ahont se avia de executár la sentencia, y fet lo clot, llançarenla allí viva, y cobrirenla de terra. Vansen tots, y deixan la dona soterrada. Après de moltes hores passaren per allí vns homens, los quals ohiren vna veu que diguè tres vegades: Traheume de assí, y deslliuraume, perque viva estich. Los que açò ohiren, espantats, corregueren a cridár lo Curat, lo qual molt espantat aná al lloch ahont la avien soterrada, concurrent ab ell tot lo Poble, y com los crits de la dita dona no cessassen, obriren lo clot, y trobarenla sana. Interrogada com avent estada tantes hores cuberta de terra, estiguès viva?

Res,

Responguè. Io per esser estada devota de la Verge Maria me fiu escriurer en la Confraria del S. Roser, y per no averme confessat com devia (avia de esser condemnada al Infern) la Verge Maria me ha guardat, y fet tornár al mon pera quem confesse verdaderament. La qual cosa ohida per aquells que presents estaven, ensenguerense molt en la devociò del Sant Roser, y la dita dona visquè après molts anys, sana, casta, y santament en lo servey de Iesv. Christ, y de Maria Santissima, y en la devociò del Sant Roser.

CAP. LIII. *En lo qual se mostra lo mateix en vn jove Alemany del Ducat de Brabancia.*

COmpta lo R. Fr. Guillem de Brabancia, en lo llibre que fa de la propietat de las Abelles: que en lo Ducat de Brabancia avia vn jove, lo qual donat a les coses del mon; però cada dia deya cumplidament tot lo Rosari. En malaltis lo dit jove, y morí, y com ja haguès estat moltes hores mort, tornà a viurer, y parlant a la orella secretament a vna germana sua Religiosa, la qual estava alli junt, li diguè: Germana mia, mirau que he resuscitat per confessarme, y perçò feume venir lo Confessor. Maravellantse tots, y cridant al Confessor, y confessantse diguè: Essent jo mort, fuy portat devant lo juy de Nostre S. Deu, y essent
alli

alli molt gravament acusàt dels Dimonis per tres coses, y se haguè de donar la sentència contra de mi, per virtut del Sant Roser la piadosissima Mare de Misericordia pregà al seu preciós Fill, que jo tornàs al cos per fer penitencia, y satisfacció dels dits tres pecats; los quals son los següents. Lo primer, que no pagave cumplidament los delmes dels meus camps, y heretats. Lo segon, que vn dia furti molt peix de vn vivèr, de vns Religiosos. Lo tercer, perque anánt a caça ab los meus cavalls, y cans, avia destruit los sembrats dels pobres, y aixi com la Verge Maria Senyora nostra ho demanava à son Fill, aixi se esfet, com vosaltres veyeu. Y com sos vassalls ohissen això, digueren, nosaltres de nostra voluntat vos ho perdonám. Dient açò, feu que los danys fossen pagats, y confessantse cumplidament, y satisfent a tots, y ordenada com devia la sua casa, après de poques hores morí.

CAP. LIV. En lo qual se mostra, com la Verge Maria Senyora nostra per virtut del Sant Roser, acompanya als seus devots en la mort.

TRES germanas donzelles, concertaren entre sí de viurer juntes en vna casa, y de servir a Nostre Senyor Deu ab tota castedat, y netedat de vida, y menyprèu del mon. Lo

Con-

Confessor delles, lo qual era persona molt devota del Roser, essent prop les Festes de Nadal, amonestalas que diguessen lo Rosari cada dia, pera rebre lo xiquet Infant IESVS, y gran Rey, prometentlos, que si ho feyen, haurien nova gracia, y especial visitaciò ab la sua gloriosa vinguda. Y aixi fonch, perque elles feren lo que ell los pregà, y nostre Senyor cumplì lo que ell los prometè. Venint après lo dia de Sant Esteve, amonestalas que aparellassen robes a la Verge Maria Senyora nostra; y demanantli ellas, que comporien elles aparellarlas, diguèls ell: Quels aparellarien, si cada dia deyen cent y cinquanta Ave Marias, y quinze Pare nostres, y que aixi la rebessen, y esperassen en lo Temple de les seues consciencias lo dia de la Purificaciò de la dita Beneyta Senyora. Y diguèls mes, que la Verge Maria Senyora nostra seria molt servida de açò.

Cumpliren elles lo que lo Confessor los avia comanát, y esperant lo que ell los avia promès. Dormint les tres juntes la nit de la Purificaciò, entrà la Verge Maria Senyora nostra en la cambra ahont elles dormien, acompanyada de les Benaventurades Verges, y Martirs S. Catharina, y Santa Agnès; lo vestit de la Verge Maria estava brodat ab lletres de or, y totes les lletres deyen

Ave Maria gratia plena. Aixi vestida sen anà ahont dormia la major de les germanes; la qual com a mes prudent que les dos, ab major fervor, y ansia avia aparellât les vestidures a la Verge Maria, y despertala, dient: Salvet Deu filla, salvet Deu. Ara te torno doblades les salutacions que tu me has donât, hit fas gracies per aquestes vestidures, y robes, les quals tu me has enviât. La qual despertà, y ab molta devociò responguê. O Senyora mia, digna de tota lla-hor, y servici, sola la tua gracia, sen tanta mar-cè com aquesta, es per mi major benefici, que no pot mereixer quant jo puch servirte. Après que la Verge Maria li haguê donât la sua glo-riosa benedicciò, acostarense las dos Verges, y Martirs a la dita donzella, y diguerenli: Deu nostre Senyor sia ab tu, y nosaltres hi som tam-bé, germana, en la tua ajuda, perque has vestit a la Verge Maria Senyora nostra, y juntament ab ella a nosaltres. Dit açò desaparegueren. Après de passada vna hora de la dita visiò, mos-tràs la Verge Maria Senyora nostra sola sens las dues Verges vestida de vna roba groga; però no donava resplendor lo vestit a la germana mitjana, y donali la sua benedicciò, y agrahili lo vestit que li avia donat. La qual responguè ab tristura, y diguè: O Senyora, y com apareix ara
 aixi,

aixi, y poch ha queus mostrareu a ma germana ataviada de altres vestits molt resplandents, y acompanyada de criades molt ricament vestides? Responguéli la Verge Maria, dient: Filla, ta germana me ha donat vestit molt rich, mes que tu, y ab la sua devociò, ò oraciò ha convidat aquelles dos Santes que jo li mostrí. A les hores ella plorant replicà, y diguè ab molta humilitat. O Senyora mia perdonaume, y donaume temps pera que lo any vinent vos servezca ab vestit de major devociò, y diligencia. Aixi sia, diguè la Verge Maria, y desapareguè. Passada altra hora aprés de açò, mostràs a la menor, la qual com mes jove que era, estava mes verda en les coses del mon, y menos abraçada en lo amor de nostre Senyor Deu. Y aixi perque tibiament avia servit a la Verge Maria Senyora nostra en la sua devociò, mostraseli sola, y pobrement, vestida de vn groser sayal molt pobre, y digueli: Gracias te fas filla de aquest vestit que me has donat per la festa de ma Purificaciò. Ella molt afrontada, diguè; Senyora mia, vos avèu deixat los vestits galants, que mas germanes vos han fet, y veitg lo vil vestit, que com a vil he fet; però suplichvos quem perdonèu, y què donèu temps que jo puga servirvos ab altre tal vestit, com aquell que ma germana la major vos ha fet.

Sia així, diguè la Verge Maria Senyora nostra, y desapareguè. Contades totes aquestes coses ab molta dolor per la germana mes xiqua al Confessor, y amonestada per ell a la esmena, totes en tot aquell any perseveràren en dir cada dia ab molta devoció, y reculliment tot lo Rosari. Vingut lo dia de la Purificació de la Verge Maria Senyora nostra, acompanyada de les sobredites dos Santes Criades sues, y ataviada ab los vestits preciosos, ab los quals lo any passat se avia amostrat a la germana major, portant la dita Senyora nostra, y les dues Santes, sengles corones en ses mans, mostràs a les tres germanes, y saludantles ab molta amor, les posá en los caps les corones, a cada vna la sua, y diguels: Ja filles mies vos fas certes, y segures del Regne del Cel, perque demà entrarèu en aquell. Cada vna de aquelles responguè ab molta alegria aparellat està lo meu cor, y així desapareguè la visió. Alegrarense, y prengueren molta consolació les Animes de aquelles tota la nit, y començaren los seus costos a sentir la malaltia, de la qual avien de morir. Y vingut lo seu Confessor, y contades les mercès de la visió, ellas reberen lo Sagraments, y moriren molt santament. A la hora de Completas del mateix dia, en lo qual moriren, vingué la Verge Maria

ab les altres Serventes sues ab moltá resplandor, y gran multitud de Angels cantant a cada vna d'ellas. Vna Esposa de Iesu-Christ, y reb la corona que lo Senyor te ha aparellada, y finalment, dir son Confessor ab lo exemple de elles, mogué moltes persones a aquesta Santa devoció.

CAP. LV. *En lo qual se mostra maravellosament lo mateix en vna donzella Pastoreta.*

L Ligse en lo Llibre dels miracles de la V. Maria Senyora nostra, que vn Pastor, lo qual habitava en vn Llogaret tenia vna filla donzella, y per esser tant pobres, ella servia de guardar vnes poquetes de ovelles de son pare. Avia en lo Lloch ahont ella acostumava pastorar les ovelles vna Iglesia deserta, edificada a honor, y en Nom de la V. Maria, dins de la qual estava vna Imatge de la Mare de Deu, la qual tenia son Fill en los braços, però com la Iglesia estava deserta, y poch frequentada per los homens, la dita Imatge estava mal arropada, y la roba que tenia era molt pobre. A aquesta Iglesia la sobredita donzella se acostumava retraure, y dir les sues devocions devant la sobredita Imatge. Perseverant ella molts dias la sua devoció alçá vna vegada los vlls a mirár la Imatge de la V. Maria, y posás a mirár ab molta atenció la roba, ò vestit, y vehēta

tant pobre, moguda casi a compasiò, diguè aquestes, ò semblants paraules: O Reyna del Cel, y Terra, Mare de Deu, y Redemptor Iesu-Christ, molt pobrement veig vestida a la vostra Santa Imatge, jo no tinch ab que puga socorrer a la sobredita Magestat; però puix no puch ferviros ab robes vos dirè cada dia cent, y cinquanta Ave Marias, y quinze Pare nostres, lo qual es vostre Sant Roser a vos accepte, segons que ho he chit predicar, y mon pare, y ma mare mo han ensenyat. Y aixi cada dia en aquella Iglesia deya tot lo Rosari cumplit de la Verge Maria, y perseverant alguns anys, cayguè malalta, y morì.

Lo dia que avia de morir dos Religiosos del Orde de Predicadors anant son cami, arribaren junt a aquella Iglesia, en la qual aquella donzella solia dir la devociò del Sant Roser, y arribant ells alli li prenguè vna gran son al vn dels dos Religiosos, que no podia passar avant, ans cada pas li parexia que avia de caurer en terra. Y com ell diguès al companyò, y pregàs quel deixàs dormir vn poch, y descansar, perque la son lo fatigava, y lo altre li diguè que no convenia en ninguna manera, perque lo lloch era desert, y acostumava aver alli molts lladres, y saltejadors, lo companyò diguè, si jo no dormo vn poch, no porè passar avant.

Veyent

Veyent son companyò, que altra cosa no se podia fer, dexàl que dormis, y ell prenguè vn Llibre, y començà a dir les seues oracions mentre que laltre dormia, y estant aixi dient les oracions, vehè venir per lo camí vna gran multitud de donzelles molt gentils, vestidas de robes de diverses colors, las quals passant devant de ell de duas en duas ab molta composició, y saludantlo, ell també llevantse de peus las saludà. Passades aquestes, tantost darrera de elles veu venir altre companyia de donzelles mes gentils que les primeres, totes vestides de blanch, les quals passant devant de ell saludarenlo com les altres, y ell també las saludà. Darrera de aquestes venia altre esquadrò de donzelles mes gentils, que no las primeras, ni las segonas, vestidas de blanch, y de carmesí, y darrera de totes venia vna donzella, la qual excedia a totes les passades, y portava tota la sua roba, y lo manto sembrât de Roses blanques, y vermelles, y portava en lo cap vna molt gentil garlanda. A la qual lo Religiòs suplicà, que li fes mercè de dirli qui era ella, y las que ab ella anaven, y ahont anaven. Al qual la dita Senyora (qui era la Verge Maria) li digué. Jo so la Reyna de misericordia Mare de Deu, y Advocada dels pecadors, aquestes donzelles, les quals ans que jo han passat

son les Donzelles del Cel, que han guardat
 Virginitat tots los dies de sa vida. Lo primèr
 esquadrò que has vist que anaven vestides de
 diverses colors, son aquelles que estan en les
 cases de sos pares que motifen Verges, esperant
 la voluntat de sos parents. Les segones, vestides
 totes de blanch son aquelles, les quals en lo mon
 votaren, y guardaren Virginitat per la honra, y
 servey de mon Fill, y mia. Les terceres vestides de
 blanch, y carmesi, y molt mes gentils que no les
 altres, son les quals no solament guardaren la
 sua Virginitat, però encara passaren martiri, es-
 camparen la sua sanch per amor de mon Fill
 El pòs seu; anàm ara totes a aquest lloch a visitar
 vna Criada mia, la qual me ha vestida conforme
 veus ab lo vestit brodàt de Rosas, ab aquesta gar-
 landa que aporro en lo cap, la qual ha feta ab
 devociò del Sant Rosari, dientlo cada dia; ara
 està pera morir, y per lo tant, totes anàm a sa
 casa, pera aportarnosne la sua Anima en nostra
 companyia. Dient açò desaparegueren, y lo
 Religiòs despertà son Companyò, y diguèli: O
 Companyò, si estigueres despert, y que hague-
 res vist ! Nom pesa, diguè laltre, per avèr
 dormit, perque tot quant avèu vist despert,
 he vist jo dormint; però anèm prest si po-
 dèm, vejàm quant graciòsa si farà aquella
 don-

donzella. Arribaren al Lloch, y hisquels al
encontre vn home, lo qual los diguè, que la
donzella que cercaven la trobarian al cap del
Lloch en vna barraca, y casa de palla. Anànt
ells allà, y entrànt, la trobaren ajaguda sobre
vnes pells de ovelles, y per capsal vn saquet de
palla, y no vehent ningú sino a ella, saluda-
renla. Ella ab molta amor los diguè: Pares,
siau ben vinguts; però puix sou ben criats, y
servents de la Verge Maria, feuli reverencia, y
honra qual devèu. Miràu que està assi prop de
mi. Escusantse ells, que no ho avien fet de ma-
la criança, sino perque no veyen sino a ella so-
la; però que ella pregàs a la Verge Maria, quels
fes mercè que poguessen veurer a ella, y a to-
ta la sua Companyia; agenollantse ells, y la
donzella pregànt a la Verge Maria, al mateix
punt veren tota aquella Santa Companyia de
donzelles, que avien vist en lo bosch al rededor
de la barraca, y casa de palla, a la Reyna dels
Angels ab vna garlanda de Rosas blanques, y
vermelles en les mans, esperànt quant aquella
Anima hisquès pera posarley en lo cap. Veren
aixi mateix gran multitud de Angels, que canta-
ven. Y aixi ab aquella excelent musica donà sens
dolor ninguna, la Anima en les mans de la Verge
Maria. La qual prenentla en los seus braços,
la

la coronà ab aquella garlanda de Rosas blanques, y vermelles, y ab tota aquella santa companyia se lan portá al Cel. Los dos Religiosos donant gracies a N.S. Deu, y a la sua Preciosissima Mare, per les maravelles que avien vistes, y desde allí avant foren molt mes devots del S. Roser, y predicaren al mon les maravelles de aquell.

CAP. LVI. En lo qual se mostra lo mateix en vn jove lo qual en la vida, la Verge Maria Senyora nostra lo guardà, y en la mort esforçà per virtut del Sant Roser.

SEgons que escriu lo Reverent P. F. Guillem de Brabancia, en lo any 1250. haguê vn jove en les parts de Alemanyà, fill de Nobles, y richs Pares, lo qual mort son Pare, y sa Mare despen-gués tots sos bens en jochs per vna part, y per altre en convits, y banquetts, anant per tavernes, y bodegons: Però encara que de aquesta manera, no perçò perdé la virginitat, ans sempre procurá guardàr. Encontral vn oncle seu, lo qual veyent-lo aixi perdut, ab molta pietat li diguê. Molt mal me par cert (nebor meu) que tu vages, com vas, perque si tu haguesses volgut hagueres pogut es-fer vn valeròs home de aquesta Ciutat, y pelam molt que vajes ab aqueixa ra oradura avorrit, y tingut en poch de tots. Ohint açò lo jove, burlàs de

de les paraules de son oncle, però lo oncle de-
firjant lo be del nebot, diguèli: Per ventura no
farás vna cosa per amor de mi? Y responguè lo
jove que si. Y diguè lo oncle: Aquesta sola co-
sa vull que fasses per amor de mi, que cada dia
diguès en honor, y reverencia de la Verge Ma-
ria, lo seu Sant Rosari. Y com lo jove li respon-
guès ab vnes grans rialles, que allò ell ho faria
vna sola vegada perque no volia obligarse a dir-
lo cada dia. Tornali a dir lo oncle: Convè ne-
bot meu que fasses açò cada dia, perque aixi
mourás a la Verge Maria que sia intercessora per
tu ab son Fill Preciosissim, perque ñes remediàt
de la miseria en que estás. Content lo jove, y
prometè tot vn any de dir la dita tercera part
del Rosari. Cumplit lo any encontrà altre vega-
da lo oncle al nebot, y demanali si avia dit lo
Rosari, y cumplit lo que li avia promès, respo-
nent lo jove que si, y que no volguera avèr deixàt
per ninguna cosa de dir lo Rosari, perque molt
mes fluxament li anave, que no abans en la vani-
tat del mon. Lo oncle molt alegre diguèli: Pren
donchs nebot meu lo meu consell, y pera que t
vage millor en aquest any dirás cada dia dues
parts del Rosari. Prometeli lo jove de ferho, y
aixi cumpli tot aquell any. Cumplit lo any, ell
sen anà a cercar son oncle, y comptali quant
millor

millor li avia anàt aquell any, y que la sua voluntat estava molt ferma en lo proposit de fer be, per la virtut del Sant Roser, e intercessió de la Verge Maria. Ohint lo oncle açò plorava de plaher, y diguèli: No resta ara, sino que en aquest tercer any, que digues cada dia lo Rosari cumplit de cent, y cinquanta Ave Marias, y quinze Pare nostres, y siu perseveras jo procurarè de casarte ab vna donzella del teu igual. Al cap del any lo oncle veyent la bondat del nebot, procurá de cercar vna donzella molt rica, gentil, y molt virtuosa, y casal ab aquella. Vingut lo dia de les bodes, com eren molts aparentats, juntarense molts de vna part, y de altra, y feu-se vn solemne combit. Al sopar, ja asseguts lo nuvi, y nuvia ab la gent, recordás que aquell dia no avia dit lo Rosari, y aixi parlant a la orella de son oncle, y pregantlo que fes detenir vn poch, que no portassen les viandes; llevàs de la taula, y vassen al retret, y diguè lo Rosari cumplit de la Verge Maria. Y estant dient lo Rosari, apareguéli la Verge Maria, y mostrali tres robes molt galanes, en les quals estaven brodades les paraules de la Ave Maria, y diguèli: Mira affi, fill meu, les robes que en aquestos tres anys me has vestit, y mira les Ave Marias que me has dit brodades ab lletres de or. Y perque

que hás guardat en lo teu cos la virginitat, no vull que la perdas, sino com a espòs meu, muyras ab ella, y aixi prest te pendrà vna llaugera febre, per la qual seras impedit de no acostarte ab ta esposa la qual te durarà tres dias, après dels quals moriràs. Dit açò desapareguè la Verge Maria, y lo jove hisquè al sopar ab molta alegria, dient, y pregànt a tots que menjassen, y se folgassen, perque ell no volia sopâr, perque sentia algun tant indispost. Acabada la festa, y la gent despedida, lo jove feu cridâr a son oncle, y a sa esposa, y a alguns parents, y amichs, y contalos part del que la V. Maria li avia dit. Y aixi començâ a tenir vna llaugera febra, la qual li durà tres dias. Y al tercer dia espirà ab molta alegria. Y aixi vist açò foren molt devots del Sant Roser, y la esposa no volguè may casarse, sino que perseverà en la virginitat, y acabà los seus dias en lo servey de la V. Maria, y devociò del Sant Roser.

CAP. LVII. De com à la hora de la mort la V. Maria Senyora nostra per virtut del Sant Roser defensa dels insults dels Dimonis.

Escriu lo Reverent Mestre Alano de Rupe, que en son temps fonch vn home molt devot de la Verge Maria, aixi se feu escriure en la Confraria del Sant Roser. Y aixi deya lo Sant Rosari

Rosari cada dia, y al fi de aquell, y de altres devocions, deya, *Maria Mater gratie, Mater misericordia tu nos ab hoste protege, O hora mortis suscipe*, que vol dir: Maria Mare de gracia, y Mare de misericordia, tu nos defenses del enemich, y rebnos en la hora de la mort. Perseverá aquest devot en la devociò del Sant Roser molts anys; en fi vingué a caurer malalt, y com après de nostre Senyor Deu, tota la sua esperança tiengués en la Verge Maria, li aparagué la dita Senyora, y esforçantlo en lo amor de nostre Senyor Deu llançá los dimonis que prop de aquell estaven tentanlo, y li diguè com avia de morir, y que se alegrás, que per aver estat devot del Roser, ella nol deixaria fins aportarlo al perpetuo descans. Lo qual rebuts tots los Sagraments de la Iglesia, veyent a la V. Maria, y a Iesu. Christ nostre Redemptor, los quals venien per la sua Anima, dient: *In manus tuas Domine, comendo spiritum meum, redemisti Domine, Deus veritatis*, molt alegre espirà.

CAP. LVIII. *Com lo Sant Roser es sufragi per als Difunts.*

LO sobre dit Mestre Alano de Rupe escriu, que moltes persones devotes de la Verge, Maria, y Confreres del Roser, lo deyan cada dia,
y

ý algunes vegades per los Difunts, li avien dit, y afirmát, que estànt ells dient lo Rosari, los avien aparegut los Difunts, los quals los diguèren, que en totes maneres diguessen lo Rosari per los seus Difunts que tenen en Purgatori, perque après de la Missa, vn dels principals sufragis ques podien fer per los Difunts era, que diguesson lo Rosari per ells, perque molts per aquesta Santa devociò erán estats deslliurats del Purgatori, y sen anaven a gozâr de la gloria. Y ab molta rahò, perque com aquesta Santa Confraria sia tota de caritat, aplicantlos la obra de caritat, la qual es lo Sant Roser, per virtut dels merits de la Passiò de nostre Redemptor Iesu-Christ, es lo major sufragi après de la Missa, ques pot fer per aquells.

CAP. LIX. De com aquesta Santa Confraria es molt accepta à nostre Senyor Deu, y que lo Rosari se diu en lo Cel.

VN molt sant home, al qual Deu nostre Senyor avia fet moltes mercès, y li avia mostrát molts secrets Divinals, y grans revelacions. Estànt vna vegada en oraciò fonch arrebatat en esperit. Veu a nostre Senyor assentat en la sua Imperial Cadira. Y veu com tota la Cort Celestial, se acostaren a ell. Après veu junt a Deu nostre

nostre

nostre Senyor, a la Verge Maria, coronada de vna corona rica, y molt resplendent. Veu així mateix, com al rededor de la Verge Maria estava vna maravellosa Congregació de donzelles molt gentils, moltes altres Santes, y Sants. Y veu com tots aquestos Sants, y Santes començaren a cantar lo Rosari de la Verge Maria, ab molta suavitat, y cada vegada que anomenavan aquest gloriós Nom de MARIA, descubrien, y baixaven tots lo cap, y quant nomenaven aquest dulcíssim Nom de IESVS, descuberts, è inclinats lo cap tots se agenollaven. Y veu com acabant lo Rosari tota aquella Congregació, y la Verge Maria Senyora nostra suplicaven a nostre Senyor Deu per tots los que eren en lo mon devots del Sant Roser, y de la sua Santa Confraria; y així acabaven, donant gracies a Deu nostre Senyor. Donchs puix los Sants diuen lo Rosari estant en la Gloria, molta rahò es, que nosaltres lo digàm, puix estam en tal perill, è incerts de la nostra salvació. Y devèm acostar a aquesta Santa devoció, y Confraria a tots los parents, y amichs, y a tots los Faels Christians, y encara si poguessen als Infels, perque ab ella fossen illuminats, y convertits. Digàm donchs tots, y siam devots de aquesta Santa devoció.

SEGONA PART DELS MIRACLES.

CAP. I. *De com son castigats los indevots del Sant Roser.*

Renovantse en lo any 1472. per manament de la Verge Maria Senyora nostra en la Ciutat de Colonia la devociò, y Confraria del Sant Roser, avia en la dita Ciutat dos Religiosos doctes, y Predicadors, los quals no podien comportar en lo Monestir de Predicadors de la dita Ciutat, en lo qual avia estat fet lo miracle del Cavaller matador, deslliurat per virtut del Sant Roser (segons que en lo tercer Capitol de la primera Distincciò està llargament dit) y ahont tambe la Verge Maria Senyora nostra avia aparegut al Prior de dit Monestir, pera que la renovàs, y de alli se instituhís en tots los Monestirs del dit Orde: puix lo Pare Sant Domingo la avia predicada per manament de la Verge Maria Senyora nostra, y dilatada en son temps, y també a les hores se renovàs, y aixi procuraren cada vn dels dits dos Religiosos de destorbarla. Lo vn anava de vns a altres, dient, que quina invensiò era aquella del titol del Roser, que los Freres Predicadors se ho trobaven, y que may la Verge Maria avia manat tal cosa, y que

puix era així, que ell volia fer vna Confraria, la qual se anomenàs dels Lliris, que seria millor nom, que no lo de la Rosa, ò Roser: Y com era gran parlador, y graciós en lo seu parlar, hi avia ja prevertit a molts de la devoció del Sant Roser, y portats al seu proposit, convidá pera ohir lo seu Sermó per al Diumenge següent a molta gent ab intent de introduhir la sua fingida dels Lliris. Cosa maravellosa, posat al llit lo Dissapte a vespres, y aquella nit preno vna apoplexia, demanera que morí subitament sens, que ningú ho vés, ni sabès fins al matí, que anantlo a cridar pera que anás a Predicàr, lo trobaren mort. Lo altre Frare (tambè per sa part treballava en destorbàr dita devoció del Roser) après de mort lo primer perseverant en la pertinencia, ho volgué fer vn Diumenge, lo que l'altre impedít de la mort no avia pogut fer. Y així convidá ja la gent per la dita Confraria dels Lliris. Lo Diumenge, així com volgué pujàr a la trona pera Predicàr, subitament caygué en terra, y perdè la paraula, encara que no lo judici. Veyent, y coneixent per quina causa li avia vingut aquell açòt, pregà a la Verge Maria, que hagués pietat dell, y que nol deixàs morir de aquella manera, que ell li prometia, que si li tornava la paraula, y la

salut,

salut, que de allí avant seria lo publicador de la sua Santa Confraria del Roser, així com fins allí era estat destorbador. Cosa maravellosa, que acabant de fet lo vot en la mateixa hora se llevà, y parlá molt clarament. De manera, que lo que avia vingut per predicar contra la Confraria del Sant Roser, predicà en favor del Roser, y tot lo temps que visquè la predicà ab gran afecció, contant lo açòt, y après les grans mercès que avia rebut de la ma de la Verge Maria Senyora nostra.

*CAP. II. De vn Capellà que se avia donat al Dimoni,
y fonch deslliurat de aquell per virtut
del Sant Roser.*

AVia en Alemanyia vn Capellà, lo qual no obstant, lo que avia fet, y feya en servey de nostre Senyor Deu, faltantli los bens temporals pera les sues males obres, se donà al Dimoni, pensant que li donaria bens temporals. Però en lloch de tenir lo pobre Capellà bens temporals, vinguè a major pobresa, no sabent quin camí se prenguès, y acusantlo la consciencia del que avia fet, pensá de mudar lo consell, y mudar la sua vida. Y com ohís, que per virtut del Sant Roser, la Verge Maria Senyora nostra obrave tantes maravelles, determiná de escriures en la Confraria sobredita, y dir cada dia lo

Rosari. Feuho així, y perseverà alguns anys, suplicant tostemps a la Verge Maria, que li hagués perdò del seu preciós Fill, de aquell tant gran pecat. Y fent molta penitencia de dit pecat, no li faltà lo socòs de la Verge Maria; perque li fonch revelat, que per virtut del Sant Roser, y per les oracions dels Confreres, Deu nostre Senyor li avia perdonat aquell tant gran pecat, y tots los altres, y avia acceptat la sua penitencia. Per la qual cosa, fet molt alegre, perseverà tot lo temps que visqué en la devociò del Sant Roser, è induí a molts a esser Confreres de dita Confraria, contant les maravelles que la Verge Maria Senyora nostra avia obrat ab ell.

CAP. III. De vna donzella endemoniada, deslliurada del dimoni, perque li feren dir lo Rosari, y aportar-lo tostemps al coll.

VNa donzella de poca edat en Alemanyà, fonch atormentada per lo dimoni, y llançant los Sacerdots ab sos exorcismes, y conjurs al dit dimoni del cos de aquella, après de apochs dias tornà a tormentarla: y aventse ja fet açò per quatre, ò finch vegades, y no aprofitant res; no sabent lo Pare, y Mare que fesse pera deslliurarla, fonchlos donat consell, que la fessen escriurer en la Confraria del Sant Roser, y li fessen dir cada dia lo Rosari, y que també li posassen

Vn Rosari beneyt al coll, lo qual may sel llevás, ferenho, y la donzella deya cada dia lo Rosari, per la qual cosa fonch lo Dimoni espantát, y atemorizát, que may torná a tormentár a la dita donzella. Y aixi per virtut del Sant Roser restà deslliurada del Dimoni, y aprés tots los dias de sa vida fonch devota de la Verge Maria, y del S. Roser.

CAP. IV. *De vna dona, la qual moria impenitent, y fonch convertida, y mori ab molta penitencia per virtut del Sant Roser.*

EN la Ciutat de Fiburgo, en Alemanyia, avia vna dona molt devota, la qual essent jove avia comès vn molt gran pecat, y may per vergonya lo avia volgut confessar, ans pensant que Deu nostre Senyor loy perdonaria sens confessarlo, fent penitencia, feye moltes grans penitencies, y aspereza de vida; però ninguna cosa li aprofitava. Ohint aquesta dona les grans maravelles que obrava la Verge Maria per virtut del Sant Roser, determiná de escriures en la Confraria, y prengué en devoció de dir cada dia lo Rosari; però ab tot açò se estava en la sua pertinacia de no confessar lo seu pecat. Caygué malalta, y com de cada dia la malaltia cresquès, no perçò ella se recordava de confessar aquell pecat, encara que per altre part pregava a nostre Senyor Deu, y a la sua Preciosíssima Mare, que la acullissē en lo

feu Règne. Ohì Nostre Senyor les oracions de
 alguns devots Confreres, los quals pregaven
 (com de cōtinuo preguèn) per tots los Confra-
 res que estan en pecat mortal, y per la interces-
 siò de la piadosissima Mare de Deu, no volent
 que la Anima de aquella mesquina se perdès.
 Lo dia abans que morís, aparegueli Nostre Se-
 nyor Deu Iesu Christ Crucificat, y digueli: Mi-
 ra dona les nafres que en les mans, y peus per tu,
 y per tot lo mon he rebut. Mira la Sanch que per
 salvarte a tu he escampat, y tu estant obstinada
 en no volèr Confessar lo teu pecat tants anys ha,
 segons la mia justícia, ja estaves comdemnada
 a les penes eternes; però per intercessiò de la mia
 Gloriosa Mare, lo Rosari de la qual encara que
 estant tu en pecat, has dit, y per les oracions dels
 Confreres de la Confraria del Sant Roser, jo
 he tingut misericordia de tu, y no vull condem-
 nar-te, sino que man, que Confesses prest tots
 los teus pecats, perque demà exint lo Sol has de
 venir a donarme compte de ta vida, y mort.
 Y perque vejen tots que vull que assi passes Pur-
 gatori, delde ara sentiràs en tu tants grans cre-
 mors, que quants veuràn lo teu cos après de
 morta, veuràn en ell los senyals del foch que
 has passat. Dit açò Iesu-Christ desapareguè,
 y a la dona prenguè vna tant gran cremor,
 que

que parexia ques cremave en vives flames. En la mateixa hora cridà al Confessor, y aixi ab molta contrició confessà tots sos pecats, en especial aquell que may avia volgut confessar, y rebuts tots los Sagraments morì a la hora que avia dit. Après de morta miraren lo cos, y trobaren lo tot cremat, com si haguès estat en lo foch, y tenint per cert lo que la dita dona avia dit, ells foren molt devots del Sant Roser, fentse Confreres de la Confraria, y dient cada dia lo Rosari.

CAP. V. De vn Sacerdot, lo qual no poguè morir sens Confessiò, per virtut del Sant Roser.

AVia en lo Ducat de Brabancia vn Sacerdot, lo qual era molt devot de la Verge Maria, y aixi se feu Confrate del Sant Roser, y deya cada dia lo Rosari. Aquest cayguè en vna molt gran malaltia, la qual li donave molt gran dolor, y era tant gran, que cayent en vna desesperació, prenguè vn ganivet, y se donà vna mortal ferida. Ab lo dolor de la ferida oblidà la furia de la malaltia, y tornant en si, y coneixent lo perill en que estava, recorregué al refugi de la Verge Maria, y del seu Sant Roser, suplicantla que no consentís que morís sens confessar primer sos pecats. Fonch cosa maravellosa, que encara que segons era la ferida, ell avia de morir

molt prest, no morí fins que ab molta contrició haguè confessat los pecats, y rebuts tots los Sants Sagraments de nostra Santa Mare Iglesia.

CAP. VI. De vna dona, la qual degollada, no pogué morir sens Confessió, per virtut del Sant Roser.

EN la Ciutat de Lodi del Ducat de Milà, avia vna dona, la qual per la devoció que tenia al Sant Roser, se feu escriurer en la dita Confraria, y deya cada dia lo Rosari. Aquesta tenia lo marit algun tant fort de condició, y així li donava molt mala vida. Ella vn dia veyentse maltractada de son marit, prengué vn ganivet, y ab ell se tallà la gargamella. Ab lo dolor de la ferida, y ab molta fanch que perdia, tornant en sí, y coneixent lo mal que avia fet, tement de perdre la Anima, començá de invocàr la Verge Maria, y suplicàr-la, que per virtut del Sant Roser li fes mercé, que ja que no podia escapàr de la mort corporal, escapàs de la espiritual, y que no morís fins aver ab dolor confessat los seus pecats. Socorregué la Verge Maria ab la sua piadosíssima ma, que visqué fins que haguè confessat los pecats cumplidament; y rebuts los Sagraments. Y així aprés morí ab molta contrició, invocant sempre a la Verge Maria del Roser.

CAP. VII. *De vn minyò ofegàt, lo qual fonch resuscitat per virtut del Sant Roser.*

EN la Isla de Olanda, dos bons casats eran devots de la Verge Maria, y aixi se feren Confreres del Sant Roser, y deyen cada dia lo Rosari. Aquests tenien vn sol fill minyò, lo qual cayent en vna aygua se ofegà. Sabent los trists Pare, y Mare la desestrada mort de son fill, procuraren de trauer lo cos ofegàt, y tret a portarenlo a la casa, plorarenlo molt. Però après recorrent al refugi de la Verge Maria, y recordant se de las maravellas que per virtut del Sant Roser feya, encomanarenley ab molta devociò, prometent que sil resuscitava lo farien Confrare, y farien que tota sa vida servís a la Verge Maria. Apenas avien ells acabat de fer lo vot, quant lo fill resuscità, y los diguè, que la Verge Maria lo avia resuscitat, y que perçò lo fessen escriurer en la Confraria del Sant Roser, y aixi ho feren, y après ell tota la vida servia la Verge Maria Senyora nostra, y la sua Santa devociò del Sant Roser.

CAP. VIII. *De com la Verge Maria Senyora nostra per virtut del Sant Roser, deslliurà à vn devot sen del foch.*

VN bon home en Colonia, devot de la Verge Maria del Roser, se avia fet Confrare, y deya

deya cada dia lo Rosari, y per mes devociò a portava ab si vn Rosari beneyt, y quant se anava a dormir lo posava al capsal del llit. Esdevinguès que vna nit, per descuyt, se posà foch en la casa de aquest, y com no tingueren sentiment, ja no pogueren remediarmo, que la casa, y tot lo que avia en ella nos cremàs; solament escaparen lo pobre home, ab les persones que hi avia en la casa. Acabada de cremar la casa, entraren ahont estava lo llit, y essent tot lo demès cremat, trobaren lo Rosari beneyt pendent, encara que estava algun tant fumat, y xamuscàt, sino que en ninguna part lo avia tocat lo foch, y lo Rosari pendent en vn clau, per ahont tots conegueren, que la Verge Maria Senyora nostra avia preservat del foch aquell Rosari pera mes augmentar la devociò dels seus devots.

CAP. IX. De vna Senyora, la qual fonch deslliurada dels zelos de son marit, per virtut del Sant Roser.

EN vna Ciutat de Cathalunya estava vna senyora molt gentil, y virtuosa, gran devota de la Verge Maria del Roser. Lo marit posàs en lo cap, que ella li feya trayciò, y maldat; però ella ab sa discreciò li persuadia, que no tenia rahò, ni era verdadera la sua imaginaciò, y ell no creya

creya cosa ninguna que li diguès, ans sempre perseverant, la tenia molt estreta, la feya dormir en vna recambra, y ell dormia en la cambra, per la qual avian per força de passar los que volguessen entrar en la recambra: y demès de això se llevava de nit ab la espasa desnua en la ma, y anava ahont la dita senyora dormia, y donavali molts sobresalts, dient: Que ell los avia vistos entrár, y no trobant a ningú, tornavasen, y la pobre senyora estava molt fatigada. No sabia ella quin remey se prenguès, sino que com de minyona tenia devociò a la Verge Maria del Roser, pregantla sempre ab lo Rosari en les mans, que per sa bondat, y per virtut del Sant Roser, li volguès donar remey. Passà mes de quatre mesos aquesta angustia, y pena, y no tenint altre remey, determinà de provar, que si per virtut del Sant Roser podria exir de aquell afany, y vna nit, ans que sen anassen a dormir, diguè a son marit, Senyor, puix que cosa ninguna no basta pera llevarvos aqueixa imaginaciò falsa q̄ teniu, posemho en mans de nostre Senyor Deu, que ell manifeste la veritat: prenèu aquest Rosari, y jo pendrè vn altre, y digám cada vn lo Rosari, suplicant a la V. Maria, que vulla manifestar la veritat, y si jo tinch culpa quem mateu, y sino que cesseu de donarme tal vida. Acceptà

lo marit lo consell, y prengué lo Rosari, y ella lo feu, agenollats digueren tots dos lo Rosari. Vant-sen a dormir, cada hu a son llit; après de passada mitja nit, lo marit veu, per la intercessió de la Verge Maria, com tota la sua imaginació era falsa, y així se llevá, y sen aná ab moltes llagrimes al llit de la muller, y demanali perdò; dientli: com ell avia estat enganyat fins allí, y que la Verge Maria, Senyora nostra li avia mostrada la veritat. Y així visqueren molt contents, y devots de la Verge Maria, y del seu Sant Rosari, tant que si alguna nit ell se descuydava de dirlo, ella li deya ques recordàs, y així cada nit deyan lo Rosari, ella en memoria que la Verge Maria Senyora nostra la avia deslliurada de aquella angustia, y ell, perque li avia declarada la veritat del que ell estava en dupte.

CAP. X. De vn marvellòs triunfo que lo P. S. Domingo de Guzman, després de mort, en la sua sagrada, y miraculosa Imatge de Soriano, alcançà per virtut del Sant Roser, de sis mil Dimonis, dividits en set esquadrons, y governats per set Capitans, que per vna hechizera posseïan lo cos de vna donzella Napolitana, en lo any 1652.

Vivia en la Ciutat de Napolis vna Noble donzella, que se anomenava Porcia Strina, per los anys de 1650. 1651. y 1652. molt volguda de

de sos pares, per vnica, y molt rica: fins a edat de 22. anys fonch la fortuna molt favorable, molt hermosa, y de excelents costums: mes com es propria de la fortuna fer inconstant, se li mudà de tal manera, que la feu vn receptaculo de miserias, y mals, per el pay de dos anys, que li durà vna gran, y penosa malaltia, en la qual patia cotidiana febre, y excessiu fret, y las forças naturals tant postradas, que sino era ab ajuda de molts no podia menejarse. Estava sens ganas de menjar, y quant ab gran força passassen alguns bossins, en arribant al ventrell trobaven tant gran repugnancia, que no podia soslegar fins a bomitarlos. Faltantli totalment lo costum ordinari de les dones, y sens moltes medicines no la experimentava, las nits no sols no podia dormir, però era atormentada ab diformes visions diabolicas, que la acompanyaven ab tant grans desmayas, que per moltes hores la deixaven com vn mabre pasmada, y freda. Entràli lo mal en les conjuntures de son cos, y desconjuntali la compostura de los membres, vns se encorvaren, altres se encogiren, y altres totalment se hisqueren de son natural assiento, quedant al fi la pobra senyora vn monstruòs cadaver de la naturaleza.

Los pares de sta pobre donzella, com a richs,
amant-

amantla molt, finalment procuraven son remey ab grans, y excessius gastos de medicines, si be totes eran vanes, y sens profit algù, y aixi defauctiats de remeys humans, Confessava, y Combregrave moltes vegades, y la ajudaren a ban morir, acudint a Deu nostre Senyor ab dejunis, oracions, y diferents vots: Y piadosa la Divina Clemencia, los posá al pensament, que tals mals, mes serien obras del Dimoni, que cosa de naturalesa, y aixi la feren exorcizar per diferents Sacerdots; però perque aquells esperits malignes, rebeldes se amagaven, y se encubrien baix la mascara de las ficcions, eran de poch, ò ningun remey, fins que vn Dimars, dia dedicât al Culto del Pare Sant Domingo, las furias infernals ab evidentissims senyals descubriren de aquella malaltia, y accidents, efectes eran de la tyrania, fent dir a la pobre donzella moltes blasfemies hereticas, donantli grans tremolons, ja en lo cap, ja en la cara, ja en los pits, ja en lo ventre, y altres parts de son cos, acometent ab gran furia als Sacerdots, y Freres que a ella se acoïtaven pera exorcizarla.

Emperò com los pares, y tota sa casa fossen molt devots de la miraculosa Imatge del Pare S. Domingo de Soriano, encomenaren ab grandissimas veras al Sant la salut de aquella pobre senyo-

senyora, y luego començaren a sentir la gran potencia de sa intercessiò; perque en rezant lo Responsorì: *Ospem miram quam dedisti, &c.* Dexaven de atormentarla, lo mateix era totes les vegades que la vngien ab lo Sant oli de les llanties, que creman en presencia de la Santa Imatge de Soriano. Portarenla, ab la esperança del favor, é intercessiò del Sant Patriarca al Convent dels Freres Predicadors de la Ciutat de Napolis, y al punt que arribá devant del Altar del Pare Sant Domingo de Soriano, vençuts, y forçats del gran podèr del Sant, diguerèn, que exirien si portaven la malalta en Soriano. Alegrantse los pares, y luego ho executaren: no obstant que los Dimonis ho procuraren destorbár per molts camins, alborotânt la mar, y causant discordias entre los Mariners. Finalment se embarcaren, llevant lo Sant tots los estorps, y llevant totas las dificultats, y dintre breus dies començaren son viatge ab dos Falugas, las quals tenien cada vna en las popas gravada la Imatge del Sant, y los dos Patrons tenien per nom Domingo.

Arribaren a la Santa Casa de Soriano a 5. de Juliol, y agenollats ab gran efecte als peus del Sant, en presencia de aquella Celestial Imatge, ab efectuosas, y devotas suplicas, abundancia
de

de llagrimes, y viva Fè, li suplicaren se servis concedirlos la gracia, que lo desitg de alcançar-la per son medi, los avia portats a sa presencia. Y al mateix punt ab confusas veus, y desesperacions en senyaren aquells esperits malignes, que no podien sufrir la vista de aquell gloriós Retrato tant tremendo pera ells, quant per als homens, que estan reboicats en sos vicis, y pecats, se mostra terrible, y severo. Y no podent deixar descubrir la veritat, manifestaren la causa, per la qual estaven en aquell cos, tant cruelment atormentant aquella miserable senyora, dient. Que vn Noble Napolità pretenia casarse ab la dita donzella Porcia Strina, lo que causà rabiosos zelos a vna dona deshonestà, ab la qual dit Cavaller tractava deshonestament, y concebí tant gran odi, y rancor contra la donzella, que la feu blanch, y solàr de son furor, y rabia mugeril. Després embriagada ab diabolica fereza, dita dona remera se entregà totalment al Dimoni, oferintli com a son Deu execradas víctimas, y a força de set distints hechisos, y conjurs, forçà sis mil Dimonis que entrassen en lo cos de aquella donzella. Ajustaren dits esperits malignes, que essent ja conjurats pera entrar dins del cos de la donzella foren impeditos per gran temps, per trobarla sempre vestida ab lo

Habit

Habit, ò Escapulari del P. S. Domingo de Guzman, lo qual nos permetè entrarla, ni vltrajar vn atamo. Però vn dia, per exir â rebre vna visita, fonch forçada per la cortesia (propietat de noble animo) à exir de pressa, olvidantse, no tingué lloch de vestirse lo Habit, ni Escapulari del Patriarca Sant Domingo, al mateix punt entraren en ella, y restá totalment rendida à la tyrania dels dimonis.

Digueren mes los dimonis, que era tant la virtut, y poder de aquella Celestial Imatge, que dels sis mil dimonis tormétadors, y botxins de aquell cos, alguns fugiren al entrar en lo Terme de Soriano, altres à la vista de aquell Venerable Convent, altres al entrar en la Iglesia, per la presencia de la Reyna del Cel Maria, que maravillosament honrá aquell Temple ab lo donatiu de aquella Celestial Imatge del Pare S. Domingo, baixantla del Cel, altres que eren obstinats, fugiren en companyia de vn dels set Capitans, al descubrir de la Santa Imatge, à 6. de Juliol; y foren exits tots si lo Pare S. Domingo los haguès donat llicencia.

Digueren finalmente, que avien restat altres sis Capitans, y que al mateix punt que foren enviats per la força dels hechizos, la mateixa hechizera los obligâ ab nou hechizos, que hu la atormen-

tas ab febre cotidiana, y gran fret, altre ab la flaqueza de tots los membres del cos, altre li impedi per molts mesos lo ordinari costum de les dones, altre li procurà bomits, que pareixia se li arrencava la anima, ab tals desmayes que la deixaven com vn marbre, y tal vegada la infurecian en rabiosas accions, y forçes, que lo mes valeròs bras no la podia detenir; y lo superior dimoni de tots, prengué á son compte desconfertali tots los membres corporals, privantla del dormir, y ferla tornar loca, fins à dár mossesgades à las pedras, feta vna rabiosa, y carregada de miserias. Confelsà també hu de aquells Capitans, que tots hagueren fugit, deixant llibre, y deslliurada la donzella, si lo Sant los agues donat llicencia, que expressament los avia manat que estiguessen atens á la Celestial Imatge, pera rebre per medi de ella sas ordes, perque en presencia de aquella Santa Imatge patien mes dins de aquell pobre cos, que en lo Infern. Digueren mes los dimonis, que exiren ab tres Dissabtes, y tres Dimars, com succehi, y perçò se detingueren los pares de la donzella en Soriano alguns dias, y entretant alguns devots Freres Sacerdots ab exorcismes, y devotas oracions procuraren compellir, y atormentar á aquells dimonis: y à 9. de Juliol, que fou lo primer

mer Dimars (dia dedicat al Culto del Pare Sant Domingo) al punt que se entoná la Salve , que tots los Religiosos , y Convents del Orde de Predicadors cantan tots los dias després de Completas , vn dels Capitans de la infernal esquadra, per orde del Sant , publicà sa partida en presència de la Santa Imatge, y diguè: com la Reyna dels Angels Maria li avia manát, que per major gloria del Pare Sant Domingo , publicàs, que lo Senyor per la intercessió, y merits de tant gran Pare, y Patriarca, avia concedit la salut , y llibertat de aquella criatura , la qual per virtut dels hechizos tenia de morir miserablement. Contá lo dimoni vna per vna totas las particulars circumstancias del malefici, que per la brevedat se deixan; dihent tant solament , que fou tant perversa , y cruel la hechizera , que estant tant acabada la pobre donzella , que sols per la respiració se conexia que era viva. A 27. de Juny 1650. tractant los Pares de anar à Soriano, fabricâ la mala dona la sexta hechizeria , y la septima estant per lo cami. A 27. de Juliol de 1650. fou lo primer hechiz , y diguè mes lo dimoni, que la Verge MARIA li avia manát, que ho contàs axi tant particular , y distinct, à honra , y gloria de la Santa Imatge del Pare Sant Domingo en Soriano , al qual tenian tots de dar gracias , no

sols perque deslliurava la donzella de la tyrània dels dimonis, sino també de la mort; y que en perpetua memoria posassen vn ataüd en la Iglesia del Sant, prometê en senyal de quant exiria de aquell cos à disposició del Sacerdot quels exorcizava, que donaria set salts de la inferior grada à la mes alta grada del Altar de la Santa Imatge; y que à la fi besaria à la terra, y se despenyaria pera al Infern; y lo mateix oferiren, y prometeren los demês en nom de son principal que parlava, y confirmaren tot lo que son Capità avia dit. Y avent exit ja dos Capitans, lo tercer hisquè à 16. de Juliol en Dimars, lo quart à 20. Dissapte, lo quint Dimars à 23. ab que restà la donzella sens malaltia, ni dolor.

Restava per exir lo dimoni major, del qual dependia la perfeta salut de la donzella; y per açò los devots Religiosos descubriren lo Santissim Sagramēt del Altar, (pera sempre sia alabat.) Y en Dissapte à 25. de Juliol, manantli los Sacerdots, que concertàs los desconjuntats ossos, y membres corporals, y que ilquès. Responguè per moltes vegades, que ho faria al punt loy manàs Domingo, lo qual advertint los Exorcistas, lo conjuraren de nou, y li manaren, que en nom, y virtut del P. S. Domingo de Guzman obehis, è

hisquès. Oprimí, y forçát lo dimoni per tant poderòs conjur, obehi al punt, y perçò cridá per testimonis a molts Pares, y Frares de Predicadors, y a Seculars que estaven en la Iglesia, y a vista de tots, començant per los peus, li concertà tots los membres del cos, fins al coll, en lo qual tenia la nou fora de son lloch, y grossa com vn ou, y a vista de tots li alçá los braços sobre lo cap, y sustentantla per la cintura; la feu inclinàr per las espatllas, y esquena moltes vegades, y los tornà a son lloch, sens que se coneguès averlos tinguts desconcertats. Composts, y ordenats los membres del cos, passà cast vna hora, y demaná llicencia lo dimoni al Sant pera exir, dient: que mes sentia la presencia de la Celestial Imatge del P. S. Domingo, que tot lo foch, y pena del Infern. Manaren los Religiosos als circumstantes, y tots los que estaven presents en la Iglesia, que rezassen la primera part del S. Rosari ab dos Responsoris del P. S. Domingo, ajudant també la donzella, y avent acabat diguè lo dimoni (ab gran afflicció, y pena) que no avia alcançat encara la llicencia pera exir, que diguessen la segona part del Rosari ab dos Responsoris del P. S. Domingo, mentres ell tornava a demanàr llicencia al P. S. Domingo, y després que diguessen la tercera part del Sant

Rotari àb tres Responsoris del Sant, que confia-
va alcançar la llicencia. Y succehi axi, que en
acabantlo de dir, la donzella se alçà en alt ab
espantable moviment, y diguè que ja avia al-
cançat llicencia de anarsen; però que estava
condemnat à estàr tancat pera sempre en lo In-
fern.

Ab tal nova restaren tots molt alegres, y exor-
tant los Religiosos Dominicos Exorcistas als
circunstans, que donassen gracias al P.S. Domin-
go, se agenollaren per terra: y al descubrir la San-
ta Imatge, mentres se cantava vna Antifona, y
los tres Responsoris del P. S. Domingo, donà la
donzella catorze salts, ab los quals arribà de peus
sobre del Altar, y al mateix punt la posava en
terra de peus, fentli besar altres tantes vegadas
la terra à honra (y diguè ab veu alta lo dimoni) de
altres tantes gracias, que la V. Maria avia conce-
dit à Domingo. Y de alli á poch restà la donzella
del tot deslliurada, sana, y alegre, donant gra-
cies à Maria Santíssima, y al P.S. Domingo. Can-
taren al punt tota la Comunitat dels Freres de
Soriano lo *Te Deum laudamus*, acompayant los
Pares, y tots los circunstans lo cant ab llagrimes
de alegria, y paraules de molt agrahiment á Deu
N. S. que tal triunfo avia concedit per intercessió
del P.S. Domingo: ahont estigueren los nobles
pares

pares, y la donzella molts dias, sens saber, ni poder despedirse del Convent de Soriano. Partiren finalment per Napol, y arribats, ab prospero viatge, y testificaren publicament aver cobrat salut la Noble Porcia Strina, per intercessió del P.S. Domingo de Soriano, y virtud del Sant Rosari. Y fent de tot relació al Pare Fr. Ioseph de Rub. Ord. Min. Consultor del Sant Ofici, y al Eminentissim Cardenal de Napol, se ha estampat, y després en Venecia lo any 1655. ab las llicencias del Ordinari.

CAP. XI. De altre triunfo gloriós, é intercessió piadosa de N.S. del Roser, en vn home deslliurat en vida, del poder, y companyia dels diables, fet autenticar, y publicar en Barcelona per lo P.M. Fr. Diego Carli de Predicadors, en lo any 1679.

Divendres als 3. de Febrer 1679. Ioseph Gerner (habitant en la Ciutat de Barcelona, ab sa muller, y fills) parti de sa casa al mati, à cavall ab vn rossi, vestit ab sa ropilla verda, ab las armas del Hospital de Misericordia, el pardenyes, calçons, y mitjas, aportava vna corretja en la cinta, y vna daga; y en las ancas del rossi vnas alforjas grans, y en ellas vint y finch papers ab la Estampa de N. Senyora de Misericordia, cartells, y procura pera fer la acapta dels pobres, que en dita Santa

Casa habitan: antes de partir, demanà à la muller li donàs lo Sant Rosari, que era son costum, devociò, son de Marietas, y encadenats ab vna Creu en mitg (circunstancias que son molt del cas) donali la muller, y emprenguè son cami per la Vila de Sitjas, Vilanova de Cubellas, y Cunit, y en las Iglesias, y casas repartia los cartells, en los dias de quatre, sinch, y sis de Febrer.

Dimars á 7. continuà lo demanar caritat en Castell de Fels, Gavà, y Viladecans, tots del Bisbat de Barcelona, y vent que se acostava la nit demanà en vna casa de Gavà posada; escusarense los amos, y los de altres dos cases, y estant en lo terme de S. Climent, prop lo de Begues, y prenēt lo cami per la vora de vn torrent amunt, sens mes illum, ni claror, que la que daven les Esteles, sens saber lo cami de sos temerosos passos, al cap de vn rato se perdè dins de vn bosch, sens saber exir de aquell.

Continuà Ioseph Gener lo rodar per dit bosch, y à vista de molts successos, no pensats, de fret, fanch, y altres, no previnguts, axi perdut, començá a inquietarse tant, que diguè algunas paraules males, y renechs, y revestit de infernal furia, entre altres coses, en grans crits diguè: *Valganme los diables. Caso raro!* Apenas acabà de pronunciar

ciar la vltima paraula, quant en continent se li cubrí la respiració, y son cor prengué vn susto tant gran, que sens podèr discurrir, ni pensar, si per cas era caygut, si estava de peus, ù de altre postura, ni adverti en lo Rosari, ni en cosa alguna, ab grandíssima furia començá correr, y baixar la malefa, fins que arribà à vn torrent, lo qual passà molt prest, y continuant à caminar ab molta llaugeresa per la espesura del bosch, li apareguè veurer vn bulto de home agigantat ab vna Escopeta, ò Massa de Armas, en les mans, y sens saber lo que feya, volguè fugir de ell, pujant sen molt apresurat per la malefa amunt, y arribant à vn gran fondo, li apareguè veurer vn grandíssim numero de bultos de homens ab cavalls, que anaven de vna part à altre, sentint com si feyen los cavalls cruxir los frens ab les bocas, rompent los bruchs, y arbres: Dos dels quals (diu) que se li posaren al devant, y los altres tots los seguien, y lo dit Ioseph Gener en mirtg, anant sempre caminant ab molta pressa, y espant per la malefa, volent fugir, y també dels llochis que passava, ahont sentia corrent de aygua, que li aparexia, com de vn riu, y tirant à la part de la Montanya, los dits dos homens à cavall, que aportave devant, lo impedian, fentlo tornar sempre à la part, y lloch del corrèc
del

del aygua, lo que succehi quatre, ò finch vegades.

Ultimament lo deixaren pujar malefa amunt, à son entendre, y ab tot lo dit acompanyament dels dits cavalls; com si era vn exercit de cavalleria; apareguè al dit Ioseph Gener, sentir vn grandíssim pudor, ò fetor, com si fos de sofre, y á son rededor descubri vnas llumanetas, com si fossen llanternetas, y caminant ab ellas per algun espay de temps, per dita malefa, li aparegué després que queya de vna part molt alta. O bondat Divina! y refugi de pecadors Maria, y estant en lo ayre cayent, al punt advertí de invocàr, è invocà à Maria Santíssima del Roser, ab estas paraules: *Maria Santíssima del Roser nom desempareu en esta ocasió, y necessitat, que vos sou tot mon amparo, y ajudaume ab vostra misericordia: y com si li haguès donada la ma, ditas estas dolçes paraules, terribles per tots los diables; al punt se trobà Ioseph Gener ab llibertat, desparexent aquells infernals bultos, y cavalls: passat lo mal olor, y llumanetas, y ell dit Gener caygut del costat dret sobre de vna roca, en vn fondo, y malefa al mitg de dos Montanyes, y estant ab esta confòrmitat li apareguè veurer vn bulto blanch, que ja se li acostava, ja sen tornava. Volguè alçar se de peus, y per dos vegades no poguè per vns grandíssims*
dolors

dolors que sentí en los peus, y camas: regonegués casi fora de si, molt cansat, flach, y com si tingué los vlls entelats, tot desmayat, y no podent caminar, se assentà sobre la dita roca, ò pedra, encomanantse à Maria Santissima del Roser, dient alguns Pare nostres, y Ave Marias, y repetint entre elles les dites devotes paraules fins al mati, que à son entendre passaren dos horas, poch mes, ò manco.

Al favor de esta misericordia de Maria Santissima del Roser, se seguí la del dia, y se trobà Ioseph Gener sol, despullât de la rupilla, sens calçons, ni espardenyas; y en cara que ab mitjes en les cames les trobà sens peals, sens corretja, ni daga, ab moltas llagas en les cames, y peus, los quals eran tant negres com vn sombrero negre, ab dolors insufribles. Al cap de vn rato sentí tallâr llenya en vna part de la Montanya, y de la manera que puguè sen vâ anar mitg caminant, mitg arrastrant al lloch ahont sentia tallâr la llenya, y trobant al home que tallava, dit Ioan Panyella de Corbera, li demaná per amor de Deu, que li donàs algun refrigeri, y en efecte li donà vn tros de pâ, y vn poch de vi, ab que Ioseph se reparà vn poch, y li preguntà lo dit Ioseph que dia era, y en que terra estava? Responguè: que era Dijous, que comptaven 9. de Febrer, y que lo Terme

me era de Corbera , y la propietat de la terra en que estava, era de la casa den Roig de la Vall. De tot lo qual se trau à bon compte , que Ioseph Gener estiguè la nit del Dimars (que se perdé en dita devallada de Begues , entre la casa de N. Iuyol , y de Mas de la Vall, Terme de Sant Climent) dia , y nit de Dimecres, fins à la matina del Dijous; y afirma (que no es de poca admiració) que en tot aqueix temps estiguè sempre entre vnas porfiades tenebres , sens veurer dia , ni altre llum, ni claror , sino ditas llumanetas , y que estiguè sempre caminant ab gran pressa , y furia entre las malesas de dits Termes, terra tant aspera , y muntanyosa , que apar impossible lo poder caminarla , y entre si apartats cosa de dos lleguas , poch mes , ò menos.

Y vent Iuan Panyella al dit Ioseph tant nafrat, y molt mal parat de comes, y peus, y enagenat de sentits, lo encaminà a casa den Roig de la Vall, del dit Terme de Corbera: y arribat Ioseph en ella molt cansat, y desfigurat, trobà acullimèt, y no menor caritat, rentantli les comes, y peus; y estant prop del foch, en ocasió que tots los de casa devant de vna S. Imatge de la Mare de Deu del Roser, rezaven à cors son Santissim Rosari, li diguè, y preguntà vna dona de casa , si tenia Rosa-

ris, y Ioseph, trobantlo en sa faltriquerā, respon-
guè que si: y eran los que sa muller li va donar
al partir de sa casa, que los esperits malignes no
li llevaren, y se posá á rezarlo ab los demès de
dita casa, y estiguè finch dias; passats à 16. de
Febrer arribát en sa casa de Barcelona, tinguè
noticia com avian trobat mort lo rosi en vn bar-
ranch del terme de Sant Climent, ab las alforjas,
y blat de la aplega; la dita ropilla verda, y daga
en vn bosch, dit de Perellada, del Terme de Sant
Vicens dels Horts, del Bisbat de Barcelona, Ter-
mes entre si distants mes de vna lleugua, y altre
lleugua de la dita casa de la Vall: terra rompu-
da, y sens poderse humanament caminar. Ab
que en ditencontre, y succès, perdè lo dit Ioseph
Gener, rosi, ropilla, daga, alforjas, blat, papers,
ò cartells del dit Hospital, diners, calçons, los
peals de las mitjas, espardenyas, y sols conserva-
va sa vida, y anima, los Rosaris, vn cartell, y la
Procura del dit Hospital. Afirmant Ioseph Esco-
ci Cirurgià, ab consulta de dos Doctores en Me-
dicina, regonegudas las llagas, camas, y peus,
tant negras com vn carbò, è inflats, que aplicant
remeys de foch, lo curaren, y testificaren ab jura-
ment, esser estat foch actual la causa de tant mal,
y los Pares Mestres Fr. Sever Fitor, Calificador
del S. Ofici, y Fr. Diego Carli del Orde de Pre-
dica.

dicadors, afirmaren esser estats esperits malignes los sobredits bultos, y foch del Infern las ditas llumanetas, que aplicadas li cremaren los peus, per obligarlo á majors renechs, y formals blasfemias per condemnaçió de sa anima: de lo qual lo deslliurá Maria Santissima del Roser, y de la Misericordia, per lo cartell, y Rosaris que aportave en sa persona, y per aqueix poch servey, y devoció, piament se creu li assistí pera iuvocarla, y deslliurar-lo, com està dit.

CAP. II. De com per virtut del S. Roser fonch curada vna dona tullida de peus, y mans, en Barcelona, en lo mes de Mars de 1670. també autenticat, y fet publicar per lo P. M. Fr. Diego Carli de Predicadors.

MAria Magdalena Nicolau, vivia ab son marit en la Vila de Canyelles, Bisbat de Barcelona, ab molts treballs, y dolors, tenint tant solament llibre la llengua, y punys de las mans, y lo demès ab vna gran tullidura, tan closos los punys de las mans, que las vnglas dels tres vltims dits de cada ma, en la palma de cada vna de ellas aviã afondit tant, que arribaren á acavarla, y ho passava ab gran pobreza, è inexplicable paciència; sollicitava lo auxili de Maria Santissima del Roser, ab lo rezo del Sant Rosari tots los dias: y després de

de molts mesos, que passava miserablement, estiguè vn mes y mitg sens pendrer cosa alguna de sustento corporal, ni poder obrir la boca per beurer, ni menjar. Tingueren noticia de aquest succès los de dita Vila de Canyellas, y entre altres los Nobles Senyors Don Ioseph de Terrè, y Marquet, y Doña Maria de Terrè, y Ripoll conjuges, Barons de dita Vila de Canyellas, y anant à visitarla, procuraren que hi anassen personas de esperit, y lletres, pera que examinassen lo animo, y consciencia de dita Nicolau, y lo estat de sa malaltia, y à tots deya la dita Maria Magdalena, que veyia vna Senyora ab vn Minyonet en los braços, la qual vista, li aparexia que li servia de sustento, y aliment: y preguntava als que la visitaven, si ells la veyen? Dientlos també moltes paraules de esperit, de devociò, y de paciència; y à tots exortava á la devociò del Sant Roser; creyent piament esser Maria Santissima del Roser ab lo Divino Iesvs la dita Senyora, à la qual ab moltes veres, y resignaciò se encomanava, tenint sempre los Rosaris en los peus, y per rezarlo lo posava de sobre lo vn puny, y ab lo altre puny feya passar los grans dels Pares nostres, y Ave Marias.

De esta Santa devociò experimentà la dita Nicolau alguna milloria, y alivio. En lo mes de Setiem,

Setembre de 1678. per aportarla al Hospital General de Barcelona, y la posaren en vn aposento dels bresols, ahont continuá lo mateix grau de paciència, y devociò de rezar lo Sant Rosari ab lo modo dit, cada dia per enter: y concurrint en dita cambrada alguns Freres Sacerdots del Convent de Santa Catharina Verge, y Martyr de Predicadors per exercitar-se en obras de caritat, los demanà, que per amor de Deu, li donassen vns Rosaris benehits, y ab ells tingué ocasiò de tractarlos, y comunicarlos son esperit, confessantse moltes vegades ab ells, y ab sos consells, y exortacions passá ab dits exercicis, molt pacienta, y conformada sempre ab la voluntat de Nostre Senyor, fins al dia de Sant Thomàs de Aquino à 7. de Mars de 1679. En lo qual dia estigué Magdalena Nicolau ab notable cuydado de vna filla que tenia per son servey en dit Hospital, y sen era anada sens saber cosa de ella, è invocant ab grans veras lo amparo de Maria Santissima del Roser, passant tota la nit de 7. de Mars ab lo exercici de rezar lo Sant Rosari, y demanant ab molta devociò salut pera exir del llit, ò bresol, y buscar à sa filla, Dimecres à 8. de Mars à las quatra de la matinada, li aparegué veurer altra vegada la mateixa Senyora, y Minyò en los braços, tant resplandent, y hermosa, mes que

lo mateix Sol, que a son entendre pensà era la Verge Maria del Roser ab son preciós Fill Iesvs, acompanyada de molts altres Minyons molt bunichs, pensant eran Angels, y li apareguè veurer que se acostaven als peus de son bresol, ò llit, y al mateix punt se regoneguè subito, perfectament sana, y ab entera salut, com en efecte venint la Sobrestanta del aposento, qui era Maria Paula Calvaria a darli vna beguda, la trobà assentada en dit bresol, ò llit, lo que antes no podia fer, prengué la beguda, sen anà la Sobrestanta, y proseguí Magdalena en gozar la dita visió, y ab ella li apareixia se li augmentava la devoció, repetint afectes, y fervorosas Oracions ab lo Rosari en les mans: y al cap de vn poch, cessant la dita visió, a son entendre, y no lo exercici de pregár a Deu, y a Maria Santissima del Roser, cridà Magdalena a Teresa Garcia, que estava en altre llit del aposento, baldada de nou anys, y sentintse sana, y poder caminar, donà Magdalena Nicolau vn salt, y per sas cames, y peus, caminant, anà a abraçar a la dita Teresa Garcia, y per la força dels braços, se espantà Teresa, y temè no la ofegás.

Anà també Magdalena Nicolau a trobàr la Mare dels dits bresols, corrent per los peus, del

Y que

que quedaren totes admiradas de la prompta salut, y vingut lo dia, se publicà lo prodigi per dit Hospital, mirant a la dita Magdalena sana, bona, y ab perfecta salut; com axi la han vista, y es anada per la Ciutat de Barcelona, dient a tothom comunament, que Maria Santissima del Roser la avia curada, y alcançada paciència, y conformitat ab la voluntat de Deu en molts treballs que ha tingut, y te, sens may inquietarse, ni dar senyal algu de impaciència.

CAP. XIII. *Del patrocini singular, y miraculòs, en que la purissima sempre Verge Maria del Roser defensà, y desliurà de la mort à vn seu devot Confrare, portant lo Sant Escapulari del Pare Sant Domingo de Guzman, y en ell vna Imatge de Nostra Senyora del Roser. Fet autenticar, y publicar per lo Pare Mestre Fr. Sever Fitor, Calificador del Sant Ofici, de Predicadors, en lo any 1681.*

Diumenge primer de Nohembre, que era lo dia 2. del any 1681. a las 8. horas, y mitja de la nit, Ioseph Patella, Ioan Clarià, y Ioan Pau Fabregas, habitants en Barcelona, partiren de vna casa situada cerca del Portal del Angel, per acompanyar a Ioan Pau Fabregas en sa casa,
que

que la tenia en lo carrer de Bonayre, encontraren quatre homens en dit carrer, al pareixer ocasionats pera renyir, y avent deixat a Ioan Pau Fabregas en la casa, diguè Ioan Clarià a Ioseph Patella, que ab aquells quatre homens avia vist vn conegut seu que li volia parlar cosa que li importava, y que anassen a buscarlos, y responguè Ioseph Patella, anèm: y los encontraren devant lo Hostal del Alba, en lo Pla den Lluy. Cridà Ioan Clarià a son conegut, y donals lloch Ioseph Patella, quant vn dels tres homens que restaven, diguè: Qué secrets tenen estos, y acostarense a ells, diguè Ioseph Patella, dexels estar, que pot ser que tractem alguna cosa de importancia, replicá lo mateix que fels acostava, y diguè: jo be puch entendrels, y Patella diguè: jo també, y no vull entendrels, y sens altre paraula tornà a replicar aquell, y posantse devant de lo dit Ioseph Patella, diguè: Açò ja dura sobrat, jo aixi ho fas; y fou: disparantli vna Arma de foch, que li cremá la capa ab vna gran vbertura, y passá la bala a son gipò, y camisa, arribá a la carn, y solament la tocà, y no passá mes la bala, antes be topant lo ventre del dit Patella se aplanà, com si haguès trobat vn arnès de ferro, ò haguessen dat a la bala vn colp de martell,

y cayguè en terra, y se trobà així lo dia següent. Al punt que Ioseph Patella se veu tot cubert de foch, invocà a altas veus a Nostra Senyora del Roser que li ajudàs, y valgués: y ventse que podia caminar, pren lo cami de sa casa, y al punt li dispararen altre tir, fugint dits homens, y lo dit Patella sentí lo colp de la bala del segon tir en sos ronyons. Donà majors crits que antes, invocant a la Verge Santíssima del Roser, que lo ampare, y patrocine, y ab ells sen entrà en vna casa, pensant era de vn amich seu, y sentint las veus, baixá lo amich, y ventlo Ioseph Patella lo abraçá, y diguè: Amich so mort, y est amich, qui era Ioan Trasi, lo animà, y ab altre home lo despullaren; y vent lo gipò atravesat, no ho fou vn Escapulari blanch del Pare Sant Domingo de Guzman que ab vna Santa Imatge de la Mare de Deu del Roser en mitg de ell aportave, si sols baix de dita Imatge advertiren, que lo dit Sant Escapulari estave vn poch negre, y la camisa, sobre de la qual estave lo Escapulari, è Imatge, també estava atravesada de la bala; y la carn del cos de Patella vn poch magulada: provà Ioseph Patella, apretant dita carn, si eixirie sanch, y vent que no ne eixia; ni trobant llaga alguna, prengué lo S. Escapulari de son pit, y lo adorá devotament,

y també la Santa Imatge de Maria Santíssima del Roser del dit Escapulari, dient: *Esta me ha deslliuràt*: regonegueren luego los balons de dit Patella, que sentia dolor en los ronyons, y los veren també atravesats, y foradats ab bala, que al punt Patella se la sentí caurer dintre dels dits balons, y de ells la tragueren, y veren tenir la mateixa forma que la sobredita del ventre, sens fer dany, ni nafra, poca, ni molta al cos de dit Patella. De que donaren tots, y lo veynàt molt humils gracies a la Verge Santíssima del Roser, y al Pare Sant Domingo de Guzman, que aixi deslliuran a los devots que vesteixen lo dit Sant Escapulari, en la forma dita, de la mort, y altres perills. Lo dia seguent, la Justicia prengué la deposició del dit Ioseph Patella, y ab jurament referí tot lo dit, y veren la dita capa atravesada, y cremada ab moltes balas, y demès que se ha referit: y després lo dit Ioseph Patella anà al Convent de Santa Catharina Verge, y Martir, y en la devota Capella de la Mare de Deu del Roser feu las devocions en acció de gracies de tant singular benefici, y a gloria de Deu N. Senyor, de Maria Santíssima, y del Pare S. Domingo, lo atestiguà en la Cort Ecclesiastica de Barcelona, è Imprés se ha publicat als 26. de Nohèbre 1681.

Molts altres miracles se podrian referir, fuchits en la present Ciutat de Barcelona, y en moltes altres parts del mon, y experimentan cada dia, è instan los devots del Santissim Rosari, que son sens numero; però no se pot deixar en silenci, y per la notorietat del fet, que fuccehi à 4. de Gener 1665. que era primer Diu-
menge del mes, en la dita Iglesia de Santa Catharina Verge y Martyr de Barcelona, y es: que tornant la Professò del Roser, que en dits dias se acostuma fer, ab lo acostumat, y devot concurs de gent, aixi homenis, com dones, y especialment lo passadís de la Iglesia al Claustro, que vuy es lo Altar de Sant Iau-
me Major Apostol, y de Sant Antonino, estant lo Mestre Fr. Diego Carli (que ho escriu) el-
sent Prior de la Confraria del Roser, en lo Pulpit per explicàr los Misteris del Sant Ro-
sari, al entràr lo Sagrat Tabernacle, tant rich, y devot, de Maria Santissima del Roser en dita Iglesia, cayguè de vna finestra molt alta, que està sobre dit passadís, y Capella, vna pedra llarga de finch à sis palms, y en grui-
xa mes de vn palm; y tocant à las alas del barret de vns, nols danyà, ni deixà senyal, mes que si era cayguda vna palla: y fou tant lo pes, y furia del caurer, que arribant en terra la
dita

dita pedra, donà, vn gran colp ques senti per tota la Iglesia, y se rompè en sis, ò set troços, lo menor dels quals era com lo puny clos, lens danyar, ni fer mala persona xica, ni gran en mitg de tanta gent: En testimoni ocular de tot, tots los troços de dita pedra se posaren en la Capella de nostra Senyora del Roser, sobre vna post llarga de dos, ò tres palms, ahont estigueren moltes semmanas, y foren vists, y tocats de molts; crehent tots piadosament, que per la intercessió de nostra Senyora del Roser, las personas sobre de las quals cayguè la pedra, se eran deslliurades del dany, y perill de mort quels amenaçava tant impetuosa cayguda, y no volent la piadosa clemencia, que en Casa, y Temple ahont tant se venera, y predica la devociò tant agradable del Santissim Rosari, fossen danyats los que ab devociò alsisteixen, y veneran la Santa Imatge, y devociò del Sant Rosari.

De tot lo qual, sia Deu pera sempre alabat, y Maria Santissima (vnich amparo de pecadors, y cami cert segur per anar al Cel) venerada, y glorificada, es, y per la devociò de son Sant Rosari, Castell fort, y presidi molt singular pera destruyr las heretgias, y pagar los vicis mes encesos, antichs del mon. Com diguè la Pu-

ríssima, è Inmaculada Verge Maria al Pare Sant Domingo, quant li encomana la Confraria, y devociò del Sant Roser, y canta la Iglesia Romana en las Lliçons del Breviari dels Frares Predicadors.

DISTINCCIÒ QVARTA DE LA NOVA aprovaciò, y confirmaciò de la Confraria, y de los Iubileus, Perdons, y demès Gracies dels Confreres, y Confrarellas del Santissim Rosari de Maria Santissima del Roser.

L Os devots Confreres, y Confrarellas del Sant Roser, per esta Santa devociò, y Confraria, no sols tenen remey en las necessitats temporals, y espirituals, ab premi, y galardò de la humil Verge Maria del Roser en la Terra, y en lo Cel, com se ha dit, sino també los Summos Pontifices los comunican los Tresors de la Santa Mare Iglesia, fins al dia present, com se veu en lo Decret Apostolich seguent.

PUBLICACIÒ DE LA CONFIRMACIÒ
 Apostolica, novament feta per la Santetat de
 nostre Santissim Pare Innocencio Papa XI. de
 las Indulgencies concedidas als Confreres, y
 Confrarellas de la Confraria de la Verge Maria
 del Roser, y altres Gracies dels Frares Pre-
 dicadors, Fundadors de dita
 Confraria.

NOs Don Fr. Alonso de Sotomayor, per la gracia de
 Deu y de la Santa Sede Apostolica, Arquebisbe,
 Bisbe de Barcelona, y del Consell de sa Magestat, en lo
 present Principat de Cathalunya Deputat Ecclesiastich.
 Als Amats en Christo, tots los Faels Christians de
 la present Ciutat, y Diocesi nostre de Barcelona, de qual-
 sevol estat, grau, ò condició que sien, salut en nostre Se-
 nyor Iesu Christ. Ab thenor de las presents, vos notifi-
 cam, y fem à saber, com la Santetat de nostre Santissim
 Pare Innocencio Papa XI. vuy la Iglesia de Deu bena-
 venturadament governant ab sas Lletres Apostolicas en
 forma de Breu, sots lo Anell del Pescador, y demés so-
 lemnitats despedidas, dadas en Roma en Santa Ma-
 ria la Major als 31. del mes de Iuliol prop passat,
 de son Pontificat lo any tercer. Volent augmentar
 en vosaltres la devociò del Santissim Rosari, ha
 confirmat totas las Indulgencies concedidas per di-
ferents

ferents Summos Pontifices als Confreres, y Confreres-
sas de la Confraria de la Verge Maria del Roser. Y no
res menys ha concedit novament dita sa Santedat ab di-
tas lletras Apostolicas als dits Confreres de dita Con-
fraria altres gracies, Indulgencies, y prerogativas ab
algunes especials facultats per los Freres Predicadors
del Orde, y Religiò del gloriòs Pare, y Patriarca S. Do-
mingo, Fundador de dita Confraria, com de la dita con-
firmaciò, y nova concessiò de Indulgencies, consta mes
llargament ab las ditas lletras Apostolicas Jobrecalen-
dades, las quals vertidas de llengua Llatina, en nostra
llengua vulgar, son del thenor seguent.

INNOCENCIO PAPA XI. AD PERPE-
tuam rei memoriam.

PER part del amàt fill Antoni de Monroy,
Mestre General del Orde dels Freres Predi-
cadors, ara novament nos es estat presentat, que
de orde, y mandato desta S. Sede, y Congrega-
ció de Cardenals de la S. Iglesia Romana, per las
Indulgencies, y sagradas Reliquias; fonch fet, re-
vist, y aprobàt lo Sumari de las Indulgecies, y
altres gracies espirituals concedides per la S. Se-
de Apostolica, a las Confrarias erigides, y funda-
des baix titol del Santíssim Rosari, lo qual es del
thenor seguent.

SVMARI DE LAS INDVLGENCIAS, Y
Gracias concedidas als Confreres, y Con-
frarellas del Santissim Rosari, tant en
la vida, com en la mort.

CAPITOL PRIMER.

DE LA CONFIRMACIÒ, Y EXTENCIÒ DE
las Indulgencias del Santissim Rosari.

PRimerament, se ha de saber, que de molts
Sumos Pontifices, respectivament foren
confirmades las Indulgencies, y Gracias,
per los Antecessors benignament donades, y
concedides als Confreres, y Confrarellas del
Santissim Rosari, com es de Leo X. en la Butlla
que comença: *Pastoris æterni*: dat à 6. de Octu-
bre 1520. Clement VII. en lo Breu: *Et si tempo-
ralium*, à 8. de Maig 1534. en lo Breu: *Sincere
dilectionis*, de Iulio III. à 24. de Agost 1551.
Pio V. en lo Breu: *Inter desiderabilia*, dat à 28.
de Juny 1569. en lo Breu: *Consueverunt*, dat à 17.
de Setembre 1569. y després ab tota extensió
foren confirmades, é innovades per Sixto V. en
lo Breu que comença: *Dum inefabilia*, dat als
30. de Gener 1586. y finalment Paulo V. en lo
Breu: *Cum olim*, dat als 20. de Setembre 1608.
revocant son Breu revocatori de las Indulgen-
cies

cias antigues del Santissim Rosari, en execució de la Constitució de Clement; VII. que comença: *Quaecumque*, y lo reduhi als termes de dret, y restituí al prístino estat, las mateixas Indulgencies, concedidas per los Summos Pontifices los predecessors, a les Confraries del Santissim Rosari, Canonicament erigides, y fundades en tots, y qualsevols llochs.

Segonament; se deu advertir, que totes les Indulgencies, especial, ò generalment, y de qualsevol manera cōcedides, ò repartides a vna, ò moltes Confraries del Ss. Rosari, com també als Confreres, y Confrarellas de alguna particular Iglesia fundada, y erigida, son, y han de esser, comunes a totes les Confraries del Ss. Rosari, y a tots los Confreres, y Confrarellas de totes les ditas Confrarias del vnivers mon, açò concedí Greg. XIII. en son Breu, que comença: *Pastoris eterni*, dat als 5. de Maig 1581. per las Confrarias canonicament fundadas. Sixto V. en lo dit Breu: *Dum inefabilia*, extên, y amplia perpetuament, a les Confrarias, que de nou se fundarán, y los Confreres, y Confrarellas, que en qualsevol temps seràn, tots los Privilegis, Indults, Facultats, Exempcions, Immunitats, Concessions, Indulgencies, encara que plenaries per los Sūmos Pontifices concedides a las Confrarias, y Confreres del Santissim Rosari.

Tertiò, y finalment, totes, y qualsevols Indulgencies en aquest Sumari contengudes, que son concedides a alguna particular Confraria del Santissim Rosari, en virtut de dites Lletres Apostolicas, son, y han de ser comunes a qualsevol Confraria: y respectivament a qualsevol Confrare, y Confraressa escrit en alguna de les Confraries del Santissim Rosari.

CAP. II. De les Indulgencies que guanyan aquells que fan escriurer en la Confraria del Santissim Rosari, y rebuts en ella.

Primò, Pio V. en lo sobredit Breu: *Consueverunt*, concedeix Indulgencia plenaria a tots, y a cada hu dels Chriſtians, escrits, y que per temps se escriuran per los destinats, per lo M. General, ò son Vicari General, la primera vegada que penedit, y confessats, seràn escrits en la Confraria del Roser, y Combregaràn en alguna Iglesia, ò Capella de dita Confraria, y diràn almenys vna part de Rosari, y pregaràn a Deu per la Pau, y tranquilitat de la Santa Mare Iglesia: la mateixa Indulgencie plenaria sels concedeix a aquells que en lo article de la mort confessaràn, y Combregaràn per modo de Viatic.

Secundò, Clement VIII. en lo Breu: *Salvatoris,*

toris, dat als 13. de Gener 1592. à tots los Faels Christians, que verdaerament penedit, confesats, y Combregats, entraràn, y se faràn escriurer en la Confraria del Sant Rosari, erigida, y fundada en la Iglesia dels Frares Predicadors, de la Ciutat Divionense, en lo dia primer de son ingrès, concedeix Indulgencia plenaria.

Tertiò, concedeix també la mateixa Indulgencia lo sobredit Pontifice en la Butlla que comença: *De salutis Gregis*, als 18. de Gener 1592. per los Confreres escrits en la Confraria erigida, y fundada en la Iglesia dels Frares Predicadors de la Ciutat de Vrino.

CAP. III. *De las Indulgencias que guanyan per rezar lo Rosari los dias ordinaris.*

PRimò, tots los Confreres guanyan 40. dias de Indulgencia, totas las vegades que rezaran, ò faràn rezâr la tercera part del Rosari, com ho concedì Alexandro Bisbe de Forli, Legat à la tere en tota Alemanya, als Confreres de la Confraria instituïda en la Iglesia dels Frares Predicadors de la Ciutat de Colonia, com apar en las lletres que començan: *Et si Gloriosos*, als 10. de Maig 1476. la qual concessiò fou confirmada per Leo X. en la Butlla: *Pastoris aeterni*.

Secundò, per quiscuna tercera part del Rosari,

fari, de qualsevol dels Faels Christians que rezaràn, concedeix finch anys, y finch quarantenas de perdò. Sixto IV. En la Butlla que comença: *Eaque ex fidelium*, que fou dada a 12. de Mars 1479. y esta Indulgencia fou confirmada per Leo X. en la sobre dita Butlla: *Pastoris æterni*.

Tertiò, per especial concessió de Innocencio VIII. en la Butlla: *Splendor paternæ gloriæ*, dat en Roma als 17. de Febrer 1488. tots los Confreres, y Confrarellas escrits en qualsevol Confraria eregida, y fundada en la Orde dels Freres Predicadors, que peneditis, y confessats, rezaràn la tercera part del Rosari, tantas quantas vegades açò faràn guanyan sexanta mil anys, y altres tantas quarantenas de Indulgencies, y relaxacions de injunctas penitencias. Y en la mateixa Butlla concedeix lo sobredit Innocencio VIII. cent anys, y altres tantas quarantenas de Indulgencies als sobredits Confreres, y Confrarellas que lon, y per temps seràn, que verdaerament peneditis, y per reverencia de nostre S. Santissima a portaràn en si lo sant Rosari. Mes concedeix als sobredits Confreres finch anys, y altres tantas quarantenas de Indulgencies, si a la fi de cada oració Angelical de la Ave Maria, ajustaràn lo nom de Iesvs.

Quartò, Francisco de Claramont Presbytero

Car-

Cardenal del titol de S. Esteve: *In Cœli monte*, per especial autoritat Apostolica, aprova, relaxa, confirma, y retifica la Confraria del Santissim Rosari, fundada en la Ciutat de Besiers, y a los Confreres, y Confrarellas concedi cent dias de Indulgencie, sempre, y quant, per si, ò per altres llegiran, ò faràn llegir lo Rosari de la Verge Maria, que contè cinquanta Ave Marias, y finch Pare Nostres, y relaxà altres cent dies de injunctas penitencias a tots los Faels Christians, per cada vegada que ohiràn predicar lo Rosari de Fray Antoni Corona Presentat en Santa Theologia.

Quintò, lo Cardenal Ramon del Titol de Santa Marianova Legat a latere en la Alemanyà, concedi cent dies de Indulgencies a tots los Confreres, y Confrarellas del Santissim Rosari de la Confraria de Colonia, sempre que rezarán lo Rosari, la qual confirmá Leo X. en la Butlla: *Pastoris æterni*.

Sextò, tots los Confreres, y Confrarellas de dita Confraria de Colonia, que peneditis, y confessats, ò tenint proposit de confessar, diràn tres vegades ab devociò lo Rosari en la femmana, per cada vegada guanyen deù anys, y altres tantas quarantenas de Indulgencies, com concedeix Leo X. en la dita Butlla: *Pastoris æterni*.

Septimò, Adrià VI. en la Butlla : *Illius qui Dominicum gregem*, dat a 1. de Abril 1523. relaxa cinquanta anys de injunctes penitencias, vna vegada per cada dia, a tots los Confreres de la Ciutat de Victoria, de la Diocesis, y Bisbat de Calahorra, que en la Capella del Santissim Rosari, ò en altre qualsevol part de la Iglesia, en vista de la mateixa Capella, rezarán per cada dia la tercera part del Rosari; y Clement VII. en la Butlla, que comença : *Considerantes*, dat a 6. de Abril 1524. y en la que comença : *Inefabilia*, que fou dada als 23. de Mars 1529. concedeix, que dita Indulgencie guanyan los Confreres de dita Confraria, que dirán la tercera part del Rosari, estant fora de dita Ciutat, en qualsevol Iglesia, y Oratori de qualsevol Lloch.

Octavò, Clement VII. en lo Breu : *Et si temporalium*, dat als 8. de Maig 1534. ajusta dos anys de Indulgencie als Confreres que rezarán la tercera part del Rosari, en qualsevol dels tres dias de la semmana, ab tal, que cada semmana lo rezen entèr : y declara, que per guanyar la Indulgencie concedida per Sixto IV. era necessaria dir en vn dia molts dias; y per vna vegada, moltes vegades; y com la dita Butlla no fos estada publicada, vivint Clement VII.

fou publicada per Paulo III. en lo Breu: *Rationis congruit*, dat als 3. de Nohembre 1534.

Nonò, Pio V. concedeix a tots los Confreres de las Confrarias del Santissim Rosari, fundadas per Fr. Ambròs Salvio de Baleneolo, del Orde dels Freres Predicadors, que sempre, y quant devotament rezarán lo Rosari, en los altres dies (excepto los dies de la Anunciació, Assumpció, Nativitat, y Purificació de Nostra Senyora en la qual se guanya major Indulgencie) concedi quaranta dies de perdò, com consta del Breu: *Injunctum nobis*, dat als 14. de Juny 1566.

Decimò, per especial concessió del mateix Pontifice en lo Breu: *Consueverunt*, dat als 17. de Setembre 1569. tots los Confreres de las Confrarias fundadas, y escrita per los designats del M. General, ò Vicari General guanyan set anys de Indulgencie, y altres tantes Quarantenas de injunctes penitencies, si devotament rezarán lo Rosari enter en qualsevol semmana.

Vndecimò, Clement IX. en lo Breu: *Exponi Nobis*, dat als 22. de Febrer 1668. concedi als Confreres de les Confrarias fundadas, y qué per temps se fundarán en las Indias subjectés al Rey de Espanya, que rezarán lo Rosari enter, totas, y qualsevols Indulgencies, que per Apostolica

tolica concessió gazant tots los Christians dels Regnes de Espanya, rezant la Corona de Nostra Senyora Santissima.

CAP. IV. De las Indulgencies que guanyan los Confreres, per dir lo Rosari, en alguns dies particulars del any.

Primò, Alexandre Bisbe de Forli, Legat Apostolich en Alemanyia, concedeix als Confreres de la Confraria de Colonia, que diràn la tercera part del Rosari en las sinch Festivitats de N. Senyora, çò es, Anunciació, Visitació, Assumpció, Nativitat, y Purificació, cent dies de Indulgencies, com consta en la citada Butlla de Leò X. *Pastoris æterni*.

Secundò, Innocencio VIII. en lo any 1484. als 15. de Octubre: *Vive vocis Oraculo*, concedí a tots los Confreres del Rosari, que rezarán entre semmana lo Rosari, Indulgencie Plenaria, y remissió de tots los pecats, aplicadora per lo Confessor que eligiràn, vna vegada en la vida, y altre en la mort. La qual Indulgencie confirmà Leò X. en la citada Butlla: *Pastoris æterni*.

Tertiò, Sixto IV. en la Butlla: *Pastoris æterni*, dat als 29. de Maig 1478. concedeix set anys, y altras tantas Quarantenas de perdò als Confreres,

freres de la Confraria de Colonia, que verda-
derament peneditis, y confessats, servant la for-
ma de dita Confraria, rezaran lo Rosari enter
en los dies de la Nativitat, Anunciaciò, y As-
sumpciò de Nostra Senyora, com ho refereix, y
confirmà Leo X. en la citada Butlla: *Pastoris
eterni.*

Quartò, Piò V. en lo citat Breu: *Injunctum no-
bis*, concedeix a tots los Confreres de las Con-
frarias del Rosari instituhidas, y que de nou se
instituhiran per Fr. Ambros Salvio de Balneolo
Indulgencie Plenaria, que peneditis, y confes-
sats, devotament Combregarân, y razarân lo
Rosari en lo dia, y festa de la Anunciaciò; y
dêu anys de perdò, y altres tantes Quarantenas,
per los dies de la Assumpciò, Nativitat, y Puri-
ficaciò.

Quintò, lo mateix Pontifice en lo dit Breu:
als sobredits Confreres, relaxa set dies de in-
junctas penitencias, sempre que dintre, y fora
del dit Rosari, anomenarân, ò invocaran devo-
tament los Noms de Iesu Christ, y de la Beatissi-
ma Verge Maria Mare sua.

Sextò, Pio V. mes avant en lo Breu: *Consue-
verunt*, concedeix a tots los Confreres de las
Confrarias fundades, y escrits per los designats
del Mestre General, ò Vicari General, dêu
anys

anys de perdò , y altres tantes Quarentenias que en los dies de la Resurrecció del Senyor, Anunciació, y Assumpció, combregaràn, com està dit en lo cap. 2. num. 2. y rezaràn la tercera part del Rosari.

Septimò, mes concedeix, als mateixos Confreres, y relaxa set anys, y altres tantes Quarantenas de penitencias, que rezaràn almenys la tercera part del Rosari, en les altres Festivitats de N. S. Jesu Christ, y de la sempre V. Maria en las quals se celebran los sagrats Mysteris del Sant Rosari.

CAP. V. De las Indulgencias que guanyan los Confreres del Santissim Rosari, per acompanyar la Professó que se acostuma fer en los primers Diumenges del mes, y Festas de Nostra Senyora Santissima.

PRimó, Pio V. en lo citat Breu: *Consueverunt*, relaxa set anys, y set Quarantenas de injunctas penitencias a tots los Fels Christians, encara que no sien Confreres, que estaràn presents, y assistiràn a les Professons, que en cada primer Diumenge del mes se acostuma fer.

Secundò, los Confreres que acompanyaràn la Professó que fa en los acostumats dias, guanyan cent dies de Indulgencie, per especial

concessió, feta per Gregori XIII. als Confreres del Rosari de la Ciutat de Pavia, en lo Breu: *Cum sicut*, dat als 3. de Gener 1579. y mes lo mateix Pontifice Greg. XIII. en lo Breu: *Pastoris æterni*, dat als 5. de Maig 1581. concedí Indulgencie Plenaria a tots los Confreres, que confessats, y combregats assistiran a la Professò de cada primer Diumenge del mes. Mes avant extèn, y amplia als Confreres que per malaltia, ò altre impediment, no podran assistir a dites Professons, si confessats, y combregats rezaran lo Rosari, ò altre oració, y pregarán conforme se acostuma pregar per la exaltació de la Santa Mare Iglesia, &c. la sobredita Indulgencie Plenaria, volent, y concedintlos que guanyen les mateixes Indulgencies, com si personalment assistissen en dites Professons, com consta en lo Breu del dit mateix Gregori XIII. *Cupientes*, dat als 24. de Deziembre 1583.

Tertiò, la dita Indulgencie Plenaria guanyan també los Confreres, y Confrarellas de les Confraries del Santíssim Rosari, confessats, y Combregats, que assistiran a la Professò del primer Diumenge del mes, y pregarán per la concordia dels Prínceps Christians, &c. per especial concessió de Paulo V. en lo Breu: *Priorum hominum*, dat als 15. de Abril 1608.

Quartò, Pio IV. en la Butlla: *Dum præclara*, dat als 28. de Febrer 1561. concedì la mateixa Indulgencie plenaria à la Confraria del Ss. Rosari, fundada en la Iglesia de la Minerva de Roma, y tots los Confreres del Ss. Rosari, que peneditis, y confessats, tenint verdader proposit de confessar-se en lo temps estatuhits, acompanyaran la Professò que fa en dita Iglesia, en las festas de N. Senyora, ço es, Purificaciò, Anunciaciò, Visitaciò, Assumpciò, Nativitat, Presentaciò, y Concepció.

Quintò, Greg. XIII. en lo Breu: *Ad augendam*, dat à 24. de Octubre 1577. concedeix Indulgencie Plenaria als Confreres de la Confraria del Ss. Rosari, fundada en la Iglesia del P.S. Domingo de Bolonia, que confessats, y combregats assistiran à la Professò que tots los anys se fa en los primers Diumenges de cada mes en dita Iglesia, y visitaran lo Altar del Rosari, pregant per la unió dels Princesps Christians, extirpaciò de las heretigias, y exaltaciò de la Santa Mare Iglesia.

CAP. VI. De las Indulgencies que guanyan los Confreres, per visitar la Capella del Santissim Rosari.

Primò, Pio IV. en la citada Butlla: *Dum præclara*, concedeix Indulgencie plenaria à tots aquells que peneditis, y confessats, ò tindran

verdader proposit de confessarse; devoramen
visitaràn la Capella del S. Rosari, de la Iglesia de
la Minerva dels Frares Predicadors de Roma en
las Festas de N. S. ço es, Purificació, Visitació,
Assumpció, Nativitat, Concepció, y Presenta-
ció, desde las primeras Vespres, fins al pondrerse
lo Sol del die de ditas Festas.

Secundò, Greg. XIII. en lo Breu: *Ad augendam*,
dat als 12. de Mars 1577. concedì Indulgencie
Plenaria als Confreres de la Confraria del San-
tissim Rosari, fundada en la Iglesia dels Frares
Predicadors de Cremona, que confessats, y com-
bregats devotament visitaràn la Capella del Ro-
ser, en los primers Diumenges de cada mes, y
en totes les Festivitats de la Gloriosa Verge Ma-
ria, y en ella devotament pregaràn per la Pau, y
Concordia dels Princesps Christians, extirpació
de heretgias, y exaltació de la Santa Mare Igle-
sia.

Tertiò, en lo mateix any 1577. als 24. de
Octubre en lo Breu: *Ad augendam*. Lo sobredit
Pontifice concedeix Indulgencie Plenaria a
qualsevol Confrare de la Confraria del Roser,
fundada en la Iglesia del P. S. Domingo de Bo-
lonia, que penedit, confessat, y combregat, de-
votament visitaràn la Capella del Rosari de dit
Convent, en las festivitats de N. Senyora Ss. pre-
gant

gant a Deu, com està dit en la sobredita concessió.

Quartò, en altre Breu: *Cum sicut*, dat als 3. de Gener 1579. lo mateix Gregori XIII. concedeix cent dies de Indulgencie als Confreres de la Confraria, fundada en la Iglesia dels Freres Predicadors de la Ciutat de Pavia, en qualsevol dia que visitaran la Capella, ò Altar del Roser de dita Iglesia, pregant a Deu, com està dit. Mes, concedí Indulgencie Plenaria als Confreres de la mateix Confraria de Pavia, que devotament visitaran la dita Capella, ò Altar de dita Iglesia en lo tercer Diumenge de Abril, y en lo primer de Octubre, desde las primeras Vespres, fins al Sol post, ab tal, que penedit, confessats, y combregats, pregarán a Deu, com està dit.

Quintò, lo mateix Gregori XIII. en lo Breu: *Exponi nobis*, dat a 5. de Octubre 1577. concedeix Indulgencie Plenaria a tots los Christians, que confessats, devotament pregarán per la Pau, y concordia dels Princesps Christians, extirpació de les heretgies, y exaltació de la Santa Mare Iglesia, visitant lo primer Diumenge de Octubre, desde las primeras Vespres, fins lo endemà post lo Sol, la Iglesia de Santa Maria de la Minerva de Roma dels Freres Predicadors.

Sextò, mes avant lo mateix Pontifice en lo Breu: *Pastoris æterni*, dat als 5. de Maig 1581. concedeix Indulgencie plenaria à tots los Confreres de las Confrarias del Roser fundadas, que verdaderament peneditis, confessats, y combregats, devotament visitaràn la Capella del Roser, en los dies, en los quals se celebra algun Mysteri del Rosari, y assistirà en la Professò de cada primer Diumenge.

Septimò, Clement VIII. en lo Breu: *Salvatoris, & Domini nostri*, dat als 13. de Gener 1592. concedeix Indulgencie Plenaria als Confreres de la Confraria del Rosari, fundada en la Iglesia dels Freres Predicadors Divionense, que confessats, y Combregats, devotament visitaràn la Capella, ò Altar del Roser de dita Iglesia, en qualsevol primer Diumenge del mes de Octubre, desde les primeras Vespres fins à la posta del Sol de dit die, y alli cada vn segons la devociò pregaràn à Deu per la exaltaciò de la Santa Sede Apostolica, de la Fè Catholica, &c.

Octavò, mes concedeix en lo mateix Breu, als sobredits Confreres set anys, y altres tantas Quarentenas de Indulgencie, que peneditis, confessats, y Combregats, à mes de la Festa de Pasqua de Resurrecciò, visitaràn la Capella, ò Altar del Santissim Rosari, y alli conforme està dit

pregaràn á Deu en los dies, y Festas de Pentecostes, de la Assumpció de Nostra Senyora, y de tots Sants, y Nativitat de Nostre Senyor Iesu Christ.

Nonò, lo mateix Clement VIII. en la Butlla: *De salutis Gregis*, datâ 18. de Gener 1592. concedeix Indulgencie plenaria â tots los Confreres del Santissim Rosari de la Ciutat de Utino, que penedit, confessat, combregats, visitaràn tots anys la Iglesia de dita Confraria en la Festivitat de la Assumpció de N.S. desde las primeras Vespres, fins al Sol post, y alli pregaràn per la exaltació de la S. Mare Iglesia, extirpació de les heretigies, reducció de heretges, &c. tantes vegades com açò faràn. Mes en la mateixa Butlla als mateixos Confreres, concedeix set anys, y set Quarentenas de Indulgencies, que penedit, confessat, y combregats visitaràn la dita Iglesia en les solemnitats de la Concepció, Nativitat, Anunciació, y Visitació de N.S. y alli devotament pregaràn a Deu, com està dit.

CAP. VII. *De las Indulgencies que guanyan los Confreres, y Confrarejas del Santissim Rosari pera exercitarse en alguna obra Pia.*

PRimò, Alexandre Bisbe de Forli, Legat Apostolich de Alemanya, concedì quaranta

ranta dies de Indulgencie a tots los Confratès de la Confraria del Rosari, fundada en Colonia, que tots los Dissaptes, y dies de Festa, estaràn presents devant lo Altar de Nostra Senyora, ahont dita Confraria està fundada, mentres se canta la *Salve* després de Completas. La qual concessiò confirmà Leo X. en la citada Butlla: *Pastoris æterni.*

Secundò, Gregori XIII. en lo Breu: *Cum sicut accepi*, dat a 3. de Gener 1579. relaxa cent dies de injunctes penitencias, als Confreres de la Confraria del Rosari, de Pavia, que acompanyaràn lo Pendò del Santissim Rosari, quant se aporta a la sepultura lo cos, y cadaver de algun Confrare difunt, y assistiràn presents en los Aniversaris, que per llurs animes se celebraràn, y pregaràn per la Pau, y Concordia entre los Princesps Christians, ò com també exortaràn als Confreres malalts, pera que se disposen a rebre los Sagraments de la Iglesia, y los visitaràn quant estaràn malalts.

Tertiò, Clement VIII. en lo Breu: *Salvatoris*, dat a 13. de Gener 1592. concedeix sexanta dies de Indulgencie, y de injunctes penitencias, als Confreres del Ss. Rosari, fundada en la Iglesia dels Freres Predicadors de la Ciutat Divionen-

se, que assistiran als Oficis que acostumen a fer, y celebrar los dits Confreres en dita Capella, ò assistiran a les juntes, y congregacions publicas, ò secretas per la feliz direccio, y bon govern de dita Confraria, ò acompanyaran lo Ss. Sagrament quant se aporta a algun malalt, y estant impedit quant senten tocar la campana, si agenollats rezan la oracio del Pare Nostre per lo dit malalt; ò tambè acompanyaran lo cadaver de algun Confrare en la sepultura, ò aquells visitaran, y acompanyaran en ses enfermedats, ò rezaran sinch vegades lo Pare nostre, y la Ave Maria devant la Imatge de algun Sant Crucifici, en honra de las ũnch llagas de Nostre Senyor Jesu Christ, per les animes dels Confreres difunts; y estos sexanta dies de Indulgencie concedeix per cada vegada que faràn alguna de las sobreditas cosas.

Quartò, lo mateix Pontifice en lo Breu: *Inejabilia Dei genitricis*, a 12. de Febrer 1592. concedeix als Confreres de la Confraria del Roser, fundada en la Iglesia de Sant Pau de Valladolid, del Orde de Predicadors, cent dias de perdò sempre que peneditis, y confessats, ò tenint proposit de confessarse, en los temps estatuhits, estaran presents quant se canta la Antifona: Salve Regina, en dita Iglesia després de Com-
ple;

pletas en las festas de N.S. y dels Apostols, y Sants de dita Orde, ò quiscuna vegada que segons los Estatuts de dita Confraria, son obligats a assistir ab los ciris encesos a dita *Salve Regina*, sels concedeix als sobredits Confreres tres anys, y altres tantas Quarantenas de Indulgencies; y aquells Confreres, que en la solemnitat que dita Confraria acostuma celebrar lo Diumenge infraoctava de la Nativitat de N.S. se emplearân en adornar lo Altar, ò dita Iglesia, y deixarân adornos pera dita festa, los concedeix cent dies de Indulgencie, volent que dites Indulgencies se extengan als malalts, donas prenyades, y lilegitimament impeditis, que agenollats devotament rezarân la sobredita *Salve Regina*; devant lo Altar, ò Imatge de N. S. als que emperò visitarân algun Confrere malalt, ò lo acompanyarân difunt a dita Iglesia, concedeix tres anys, y altres tantas Quarantenas de injunçtes, de qualsevol manera degudas penitencias.

Quintò, lo mateix Pontifice en la Butlla: *De salute Gregis*, a 15. de Febrer 1591. als Confreres de la Confraria del Santissim Rosari, fundada en la Iglesia de Predicadors de Utino, relaxa sexanta dies de injunçtes, de qualsevol modo degudes penitencias, sempre que farân, ò exercitarân alguna de las obras següents, y sempre que

assis-

assistiran als divinals Oficis, Missas que se celebren en dita Iglesia, per orde, estatut de dita Confraria, ò hospedaràn los pobres Peregrins, ò ajudaràn ab almoynes, ò procuren concordar enemichs, ò acompanyaràn los cadavers dels difunts Confreres, ò altres qualsevols a la sepultura, ò aconsolaràn malalts, ò acompanyaràn las Professions ordinarias, no sols de dita Confraria, sino també altres qualsevols que de llicencia del Ordinari se celebrarán, ò acompanyaràn al Santissim Sagrament, tant en les Professions, com als malalts, ò que per altre qualsevol se aporta, y si està impedit farà acompanyar, ò quant sentirá tocar la campana, agenollat dirá vn Pare nostre, y vna Ave Maria per les Animes dels Confreres difunts, ò que reduhiran algú al camí saludable de la salvació, ò ensenyaràn als ignorants los Preceptes de Deu, y los demès necessaris a la salvació, y altre qualsevol obra de caritat, y pietat.

Sextò, altre vegada Greg. XIII. en lo Breu: *Desiderantes*, à 22. de Mars 1580. concedeix Indulgencia Plenaria a tots los Confreres de las Confrarias del Ss. Rosari, fundadas en les Iglies dels Freres Predicadors de la Provincia de Sant Jaume de la Nova Espanya en Indias, y a tots los Christians que penedit, confessats, y combrats

gats en los dias del Patrò de cada vna de ditas Iglesias respectivament, y en la solemnitat de Corpus Christi, visitarán les ditas Iglesias. Mes a tots los Confreres que en los Dissaptes de Quaresma assistirán a la Missa, y Sermò de N.S. y mentre se canta la Antiphona: *Salve Regina*, concedeix vn any de Indulgencie. Mes quant de las almoynas de la Confraria del Ss. Rosari se collocan en Matrimoni las donzellas, tant a ellas com los marits, y fills Confreres del Ss. Rosari, que estan presents a la Professò, los concedeix finch anys de Indulgencie. Finalment, a tots los Confreres, y Confrarellas que acompanyan la Professò que fa cada Dissapte, ò vna vegada cada mes, per las Iglesias, ò claustro de dites cases en sufragi dels difunts, concedeix, y relaxa vuyt anys de Indulgencie, de injuncta, ù de altre qualsevol modo degudes penitencias.

CAP. VIII. *De las Indulgencies que guanyan los Confreres, y Confrarellas del Roser, per visitar los finch Altars.*

LEo X. instituhí, y benignament concedi, que qualsevol Confrare de la Confraria del Ss. Rosari, canonicament fundada en qualsevol Iglesia del Orde de Predicadors, visitant finch Altars de qualsevol Iglesia, ò vn, ù dos finch vega-

vegades, no haventhi sinch Altars, que guanyan enterament las mateixas Indulgencies que guanyarian si Peregrinant fessen totes las Estacions de Roma. Aquesta concessiò fou després confirmada per Clement VII. en lo Breu: *Et si temporarium*, y publicà després Paulo III. en lo Breu: *Ratione congruit*, a 3. de Nohembre 1634.

CAP. IX. *De las Indulgencies que guanyan los Confreres, y Confrareffas del Roser, confessant, y Combregant en alguns Diumenges del any.*

Primò, Gregori XIII. en lo Breu: *Ad augendam*, dat en favor de las Confrarias del Roser, fundadas en las Iglesias de Predicadors de Lombardia, als 8. de Nohembre 1678. y en altre semblant, donat per la Provincia Romana, en lo any 1659. als 29. de Agost concedeix Indulgencie plenaria, a tots los Confreres, y Confrareffas del Roser, penedit, y confessat, devotament combregant en ditas Iglesias en lo primer Diumenge de cada mes, y en ellas devotament pregaràn per la extirpaciò de las heretgias, pau entre los Princesps Christians, y exaltació de la Santa Mare Iglesia, la qual Indulgencie, y concessiò extèn als Confreres ma-

lalts, que no poden anar en ditas Iglesias, si peneditis, confessats, y Combregats en la casa, devant de alguna devota Imatge rezarán lo Rosari, ò la Corona, ò set Psalms, los qui saben llegir.

Secundò, Clement VIII. en lo Breu: *Ineffabilia gloriosæ Virginis*, dat a 12. de Febrer 1598. als Confreres de la Confraria del Roser, fundada en la Iglesia de Sant Pau de Valladolid del Orde de Predicadors, que en lo Diumenge de la Octava de la Nativitat de Nostra Senyora solemnement celebrarán dita solemnitat, si peneditis, y confessats, Combregaràn aquell dia tots los anys, y pregaràn per lo estat de la vniversal Iglesia, y Pontifice Romà, concedeix Indulgencia plenaria.

Tertiò, Gregori XIII. en lo Breu: *Desiderantes*, dat a 22. de Mars 1580. concedeix Indulgencia plenaria, a tots los Confreres, y Confrarellas de las Confrarias ja fundadas en las Iglesias dels Freres Predicadors de la Provincia de Sant Jaume de la nova Espanya en Indias, que lo primer Diumenge de Octubre, peneditis se confessaràn ab algun Confessor de dit Orde, y rebrà la Sagrada Comuniò en ditas Iglesias, en las quals està instituida la Confraria del Santissim Rosari.

CAP. X. De las Indulgencias, que guanyan los Confreres, y Confrareffas del Roser, en lo article de la mort.

PRimò, com se ha dit que los Confreres, y Confrareffas del Ss. Rosari, respectivament, per concessiò de Innocencio VIII. Leo X. que en la semmana rezaràn lo Rosari, guanyan vna vegada en la vida, y altre en la mort Indulgencie plenaria, y Pio V. en lo Breu: *Confraverunt*, concedeix Indulgencia plenaria, als Confreres constituits en lo article de la mort, que confessats rebàn la Sagrada Comuniò, per modo de Viatic.

Secundo, Adrià VI. en la Butlla: *Illus qui Dominicum gregem*, al 1. de Abril 1523. concedeix Indulgencie plenaria als Cōfreres de la Cōfraria del Ss. Rosari, fundada en la Iglesia de Predicadors de Victòria (que verdaderament penedit, y confessats, ò tenint ferm proposit de confessar) en lo article de la mort, tindrán en les mans vnicí benefici de la Confraria, en honra de la V. Maria, y ab ell moriràn; ab tal, que antes de morir, vna vegada tantfolament ajan rezat lo Rosari. La qual Indulgencie plenaria, y concessiò confirmà Clement VII. en la citada Butlla: *Inefabilia*

Terriò, Clement VIII. en lo Breu: *Salvator*, dat als 13. de Janer 1592. cōcedeix Indulg plen.

als Confreres de la Confraria del Santissim Rosari, fundada en la Ciutat Dividionen. que ver-
daderament penedit, confessat, y combregats
invocaràn lo pio Nom de Iesus ab lo cor, sino
poden ab la boca, estant en lo article de la
mort.

Quartò, en lo Breu: *Inefabilia gloriosæ*, a 12. de
Febrer 1598. concedeix Indulgencie plenaria
als Confreres del Ss. Rosari, fundada en la Igle-
sia de S. Pau de Valladolid, si en lo article de la
mort, rebent los Santissim Sagraments de la Igle-
sia, y professant la Fê de la Iglesia Romana, diran
la Antiphona: *Salve Regina*, y se encomanaràn a
la sempre Verge Maria.

Quintò, lo mateix Pontifice en la Butlla: *De
salute gregis*, a 18. de Ianer 1592. concedeix In-
dulgencie plenaria als Confreres de la Confraria
del Ss. Rosari, fundada en la Ciutat de Utino,
verdaderament penedit, confessat, y combre-
gats, que en lo article de la mort, invocaràn lo
Santissim Nom de Iesus ab lo cor, sino poden en
la boca, ò donaràn algun senyal de contrició.

Sextò, Clement X. en lo Breu: *Celestium mu-
nerum*, a 16. de Febrer 1671. als Sacerdots Se-
culars, ò Regulars, als quals los farà licit, confor-
me las Constitucions, y Decrets de la S. Sede Apof-
tolica, celebrar Missa del Ss. Rosari, celebrant
aque-

aquella, y a tots los Religiosos, y Religiosas, y
tambè de la tercera Orde de Predicadors, y a
tots los Confreres, y Confrarellas del Ss. Rosari,
ja fundada, ò que en esdevenidor se fundaràn en
qualsevol lloch, que verdaderament penedit,
confessats, ò tindrà propòsit de confessarse de-
votament en dita Missa assistiràn, y pregaràn per
la pau entre los Princesps Christians, extirpaciò
de las heretgias, exaltaciò de la S. Mare Iglesia;
quantas vegadas açò faràn, los dona, y fa par-
ticipants de totas las Indulgencies, remissions de
pecats, y relaxacions de penitencias que per
concessiò de la S. Sede Apostolica, guanyan los
Confreres, y Confrarellas de dita Confraria, re-
zant lo Rosari enter.

Septimò, lo sobredit Pontifice, en lo mateix
Breu a tots los sobredits, a cada vn en particu-
lar que acostuman celebrar la dita Missa del Ss.
Rosari, conforme està dit, ò assistir en aquella; si
verdaderament penedit, confessats, y combre-
gats pregaràn per las ditas cosas, los concedeix
que guanyan las mateixas Indulgencies, remis-
sions de pecats, relaxacions de penitencias, que
acostuman a guanyâr los Confreres, y Confra-
rellas de las sobreditas Confrarias del Ss. Rosari,
assistint tots los mesos del any a la Professo que
fa tots los primers Diumenges del mes.

Octavò, lo mateix Summo Pontifice en dit Breu, concedeix totas estas Indulgencies, remissions de pecats, y relaxacions de penitencias se puguen aplicar, per modo de sufragi a las Animas dels Difunts.

CAP. XI. *De com las sobreditas Indulgencies se extenen als malalts, y llegendimament impedit.*

A Mes de las cosas que se han dit en lo cap. 5. y 9. se ha de advertir, que Sixto V. en lo sobre dit Breu : *Dum inefabilia*, concedeix Indulgencia plenaria als Confreres, tant de las Confraries que fins vuy son fundadas, com de las que avant se fundaràn, que seràn Itinerants, navegants, y servint, que diràn lo Rosari enter, ò si seràn malalts llegendimament impedit, rezaràn devotament la tercera part, ò que tindrà ferm proposit de confessar, y combregar, y als qui visitaràn la Capella del Santissim Rosari en la Iglesia de S. Maria de la Minerva del Orde de Predicadors en Roma, ò altres Iglesias, ò Capellas, ahont esta Canonicament fundada la dita Confraria, en los dias en que se celebran los Sagrats Misteris del Rosari; si per algun impediment no podrà assistir a la Professò que se acostuma fer en lo primer Diumenge de cada mes, los concedeix la mateixa Indulgencia plenaria,

naria, y los comunica totas, y qualsevols altres Indulgencies, Remissions de pecats, y totas las demés Plenarias concedidas, y que en avant se concediràn a tots los Confreres, y Confrarellas, que en dits dies visitan las Capellas, è Iglesias del Rosari, y que personalment assisteixen a dita Professò, com si ells mateixos personalment visitassen en aquells dies las ditas Capellas, è Iglesias, y assistissen a ditas Professons. Advertint emperò als sobredits Confreres, procuraran estar contrits de las culpes.

CAP. XII. *Las Indulgencies per los Difunts.*

PRimó, Gregori XIII. en la Butlla que comença: *Omniium saluti*, a 30. de Octubre 1582. concedi a la Iglesia de Predicadors de la Vila de Racconfia, ahont està lo Altar del Ss. Rosari, que noy ha Altar de major indult, que es esser Privilegiat, totas las vegades que per algun Sacerdot de aquella casa, tant solament se celebrará Missa de Difunts, per la Anima de qualsevol Difunt Confrare del Santissim Rosari.

Secundò, Clement X. concedi que totas las Indulgencies referidas en lo Capitol 10. num. 3. ques pogan aplicár per modo de suffragi a las Animas dels Difunts.

Tertio, mes avant Innocencio XI. a concedit,

y aplicat perpetuament que totes, y qualsevols Indulgencies concedidas als Confreres, y Confrarellas del Rosari, se puguen ells mateixos aplicar per modo de sufragi a las Animas dels Facels Difunts, que moriren vnits en la caritat, y gracia de Deu Nostre Senyor.

Forma de la Absolució, ò modo de participar las Indulgencies als Confreres del Ss. Rosari en lo article de la mort.

Confiteor P. Spiritualis misereatur, &c. Indulgentiam, &c. Dominus noster Iesu Christus filius Dei vivi, qui Beato Petro Apostolo suo dedit potestatem ligandi, adque solvendi per suam piissimam misericordiam, recipiat confessionem tuam, remittat tibi omnia peccata quaecumque, & quomodocumque, in toto vita decursu ommisist, de quibus corde contritus, & ore confessus es, restituens tibi stololam primam, quam in baptisinate recipisti, & per Indulgentiam plenariam, à Summo Pontifice Innocencio VIII. Confratribus Ss. Rosarij, in articulo mortis constitutis, liberet te à presentis, ac futura vitæ pœnis, dignetur Purgatorij cruciatus remittere, portas inferi, claudere paradisi januam aperire; te quæ ad gaudia sempiterna perducere. per Sacratissima suæ vitæ, Passionis, & glorificationis Mystera Ss. Rosario comprehensa. Qui cum Pater, & Spiritu Sancto Deus vivis, &c. Amen.

Die II. Julij 1679. Sac. Congreg. Sumarium hoc
Indulgentium à se recognitum approbavit.

Loco Sigilli.

Cardinalis Homodeus.

Michael Angelus Riccius S. Congregationis Indulgentiarum, Sacrarumque Reliquiarum Secretarius.

Y com la mateixa exposició, y suplica justava lo dit Antoni Mestre General, que lo sobre dit Sumari, perque mes firmament subsistís, fos roborât, ab lo patrocini de nostra confirmació Apostolica, y tinguessen a be de nostra benignitat confirmar, y a favorir lo dit Sumari, y provehir en esta materia, lo q̄ fos mes cōvenient: Per tant. Nos desitjant a favorir al dit Antoni M. General, en quant pugam en lo Senyor, per lo thenor destas lletres, absolentlo, y declarantlo per absolt de qualsevols censuras, de excomunicació, suspensió, y entredit, y altres Ecclesiasticas sentencias, y penas, à jure, vel ab homine, per quallevol ocasió, ò causa imposada, si acás en alguna de aquellas hagués incorregut, de quallevol modo; per est efecte tantolament, per alcançar la gracia, y favor destas lletres, y benignament inclinats a las humils suplicas que per dit efecte nos ha representadas, lo preincert Sumari de Indulgencies Espirituals, y totas, y qualsevols causas
en

en ella contengudes, ab thenor de las presents, ab autoritat Apostolica, aprobam, confirmam, y donam per validas, y a ell ajustam, y donam tota, é inviolable Apostolica firmesa, suplint tots, y qualsevols defectes *juris, & facti*, que de qualsevol modo poguessen entrevenir al predit Antoni, que vuy es, y per temps serà M. General de dit Orde dels Frares Predicadors, y en la ausencia de la Curia Romana, al Vicari General de dit Orde, que per temps serà resident en Roma, donam, y concedim, ab autoritat, y thenor de las presents, tota qualsevol necessaria, y oportuna facultat, per instituir, y erigir en qualsevol part del Mon Confrarias, baix lo titol del Rosari, servant emperò la forma, y disposició de Clement VIII. de feliz recordació, predecessor nostre, que comença: *Quaecumque à Sede Apostolica*, feta, y donada als 7. de Dezembre 1604. y dels Decrets emanats desta S. Sede, especialment a cerca de la distancia dels llochs que se ha de atendre, y guardar, en la fundació de las Confrarias de vn mateix Titol, é institut. Y a tots, y qualsevols Confreres de vn, y altre sexo dels Faels Christians, baix lo mateix Titol del Ss. Rosari, en qualsevol lloch fins vuy erigidas, y fundadas, y que per temps esdevinidor se erigirán, y fundarán, per lo sobredit M. General, ó son Vicari General, com està

dit

dit tant en las Iglesias del dit Orde, com en qualsevols altres Iglesias, ù Oratoris; y sos Confreres, y Confrarellas, ab la mateixa authoritat, per thenor de las presents, amorosament concedim, y donàm, que en lo mateix punt que serà feta la dita Canonica erecció, fundació de las ditas Confrarias, encara que sens comunicació, y agregació de Indulgencies espirituals, sien participants de totes, y qualsevols Indulgencies també plenarias, y de totes las altres Gracies espirituals sobre ditas. Y que tots, y qualsevols dits Confreres, y Confrarellas pugan usar, possehir, y gozár libera, y licitament totes, y qualsevols Indulgencies plenarias, remissions de pecats, relaxacions de penitencias, y de las demès gracies contégudas, y expressadas en lo proincert, y se bredit Sumari, servāt emperò, y cumplint en totes aquellas cosas, q̄ respectivament estan escritas per alcançar ditas Indulg. y gracias. Declarant q̄ estas presents Lletres sempre sien, y hajan de sei firmes, validas, y eficaces, y q̄ tingan los plenaris, y enters efectes, y en tot, y per tot plenament a favorit a las personas a qui tocã, y pertanyã, y en quallevol tēps pertanyarã, è inviolablemēt sien respectivament observades, y aixi en esta materia segōs ellas volen se degan judicār, y definir las causas per qualsevols Jutges Ordinaris, y Delegats, encara

cara que sien los Auditors de las causas del Palaũ
 Apostolich, donánt, y declaránt per lo irrito, y
 nullo, qualsevol altre cosa, que scienter, ò igno-
 rantment succehís, y atentás per qualsevol perso-
 na, y de qualsevol autoritat. No obstant per ditas
 cosas, y en quant fora menester la nostra, y de la
 Cancellaria Apostolica de no concedir Indulgē-
 cias *ad instar*, ni la Constituciò de Clement nostre
 predecessor, y altres Constitucions Ordinarias, y
 Apostolicas, y qualsevols estatuts, costums, enca-
 ra que sien confirmadas ab jurament, cõfirmaciò
 Apostolica, ò qualsevol altre modo de firmesa;
 Privilegis també, indults, y lletras Apostolicas en
 contrari del que estâ dit, de qualsevol manera
 cõcedits, confirmats, è innovats. A tots los quals,
 y thenor de cada vn de ells, donantlos per plena,
 y suficientment expressos, *ac de verbo ad verbum*
 inserts en las presents, quedant esta en lo que to-
 ca en altre materia en sa força, perque se alcance
 lo efecte desta gracia espresa, y especialment de-
 rogantlos per esta vegada tant solament a quant
 se oferesca en contrari. Volent també empero,
 que als transumptos, y copias de las presents lle-
 tras, encara que Impressas, firmadas de ma de al-
 gun Notari Publich, sellades ab lo sello de al-
 guna persona constituída en alguna Ecclesiast-
 rica Dignitat, sels dona lo mateix entre credit,
tant

tant en son judici, com fora de ell en tots llochs,
ques donarian a estas nostras Lletres Originals si
se les intimassen, ò amonestassen. Dat en Roma
en S. Maria la Major, sots lo Anell del Pescador,
a 31. de Juliol 1679. de nostre Pontificat lo
any iij.

I.G. Slusius.

Romæ: ex Typog. Rever. Camerae Apost. 1679.
Loco Sigilli.

*Jacobus Antonius Redoutey,
Nott. Public. Apostolicus.*

Y Pera que tot lo contengut en ditas Lletres
Apostolicas vinga a noticia de tots, havèm
manat despedir las presents firmadas de nostra
ma, selladas ab nostre sagell, y referendadas per
lo Not. y Escrivà infra scrit. Dadas en nostre Palau
Episcopal de Barcelona als 20. del mes de Octu-
bre del any de la Nativitat del Senyor 1679.

Fr. Alonso Arquebisbe, Bisbe de Barcelona.

Loco Sigilli.

De manament de dit Illustrissim Senyor,
*Lo Doctore Isidro Bertran Prevera, Notari,
y Escrivà de la Cort del Vicariat Eccle-
siastic de Barcelona.*

Advertencias molt particulars.

Primò, a mes de ditas Gracías Apostolicas, los RR. Pares Generals de la Apostolica Religión de Predicadors del millor Guzman lo Pare Sant Domingo, admeten, concedeixen Carta de Germandat a tots los Confreres, y Confrarellas del Roser, fentlos participants en vida, y mort: En comu, y especial de totas las Missas, obras, memorias, penitencias, y Sants exercicis de tota la Orde de Predicadors, en tot lo vnivers mon, y de totas las Indulgencias concedidas a los Convents, y Professors, la qual Gracia han confirmat molts Summos Pontifices, y també lo R. P. M. Fr. Ioan Baptista de Marinis, de feliz memoria, en la carta Pastoral de 4. de Agost 1667. que se troba en son Bullari de las Confrarias de dit Orde, en nom del Pare Sant Domingo, los donà la Divina Benedicció del Pare, Fill, y Esperit Sant.

Secundò, lo Ss. Pare Sixto V. en son Breu de Roma als 17. de Nohembre 1585. que comença: *Cum sit accepimus*, concedí al Patriarcal Collegi de Oriola del Regne de Valencia, del Orde de Predicadors, que en los primers Diumenges de Maig se celebra la Festa de N. S. del Roser de la mateixa forma, y manera, y ab las mateixas Indulgencias que se celebren en lo primer Diumenge de Octubre: com se diu en los Estatuts del dit

Advertencias molt particulars.

Collegi, impressos any 1613. Estatut 3. fol. 6. Esta Gracia, conforme los Breus que se citan en lo Capitol 1. del Sumari sobredit de Innocencio XI. se pot comunicàr a las demès Iglesias que tenen illegitimament fundada la Confraria del Roser; per la qual se ha de veurer Antonio a Spiritu Santo, Tomo de Consultas *conf. 101. num. 19. y 101.*

Tertiò: En las Glosas del Doctòr en Drets Francisco Romaguera, y Synodals de Gerona *lib. 3. tit. 11. c. 14. pag. 231.* difusament se prova, com la Confraria del Roser, es Patrimoni de la dita Apostolica Religio de Predicadors; per devociò del qual lo Senyor Rey Felip IV. de bona memoria, ab la Real Carta dada en Fraga als 31. de Juliol 1644. encarregá, y manà, que en las Iglesias que tingan Altar, ò Confraria del Rosari, se reze cada Dissapte, Diumenge, ò altra Festa lo Rosari a cors, y que lo Cura, ò altre Religios declare las Indulgencies, y maravellas del Rosari, exortant als Faels ab tot cuydado a esta Santa, y tant important devociò: y la Santetat de Clement X. als 26. de Setembre 1671. per instancia de la Serenissima Senyora Dona Anna de Austria, Viuda del dit Senyor Felip IV. Mare del Senyor Don Carlos II. que goze de Gloria concedi extensio de poder ce-
le-

Advertencias molt particulars.

lebràr la festa del Rosari, en los primers Diu-
menges de Octubre en totes las Iglesias de Es-
panya, la qual concessió Apostolica se ha pu-
blicat en Barcelona a 11. de Setembre 1672.

Ultim se adverteix, que en execució de tot lo
dit, per predicació del R. P. M. Fr. Pedro de Santa
Maria Villosa del Orde del P. S. Domingo, des-
prés de haver exhortat a esta Angelical devoció
en Espanya, Roma, y en las remotas Provincias
de las Indias, en lo any 1687. començá a sembrar
lo gra del Sagrat Evangeli, ab tan bona disposi-
ció en la terra de la Ciutat de Sevilla, que no obs-
tant los grans gastos introduhí, y ab breu temps
alcançá, que se rezás lo S. Rosari en totes las Par-
roquias, Hermitas, Hospitals, y Convents, fundant
novas Congregacions per la major firmeza, y
morint en lo any 1690. se han alcançat en Sevi-
lla tant copiosos fruyts del Rosari, que en lo
Convent de S. Pau de Predicadors, se reza cada
dia tres vegades, vna a la matinada al eixir lo
Sol, altre al mig dia, y altre a las Oracions, y
sempre ab molt concurs de Confreres: Després
se fa vna devota Professó de homens, guiada
per los Sacerdots, y acaba ab altres dos (sens
assistencia de dones, ni en son seguiment) y a cors
van ordenats, rezant lo Rosari, y altres devotas
oraciós, y Lletanias a Maria Ss. ab cãtitat de farols

pèra illuminàr los carrers. La mateixa funcció, y exerci-
cici devot fan la Cathedral Parroquia de S. Bartomeu
Apostol, y altres de Sevilla, ab afsistencia molt exem-
plar, y de molta edificació del Illuf. y R. S. D. Jaume
de Palafoix y Cardona, Arquebisbe de Sevilla, auto-
ritzat ab sos Prebendats, Dignitats, y demés Clerecia
esta devoció ab sas personas; y no menos lo Senyor Af-
sistent Comte de Montellano ab sos Senyors, Titols,
y demés Cavallers, y personas de tots estats, sens mi-
rar graduació alguna de puestos, si ab inexplicable
modestia, y humilitat. Conçlou cada vna Congrega-
ció sa Professó en la Iglesia, ab sa Lletania Lauretana,
y Oració del Rosari: *Supplicationem, &c.*

Es tant indispensable esta Santa devoció cotidiana
en esta Ciutat, y son veynat, que ni pluja, ni altre
intemperi de temps la pot impedir; per lo que co-
munament se anomenava Sevilla: *Rosal mystich de
Maria*, y millor se anomenaria: *Lo Cel de Maria*; no
cessant los íerafins humans de sos habitants en tots
sos Temples, carrers, plaças, casas, camps, y en las Esco-
las los minyons de rezàr à cors en comunitat lo Sant
Rosari, y ab ell alabàr à Deu Nostre Senyor, y saludàr
à sa Santíssima Mare: per la intercessió de la qual, en
lo carrer dit dels Catalans, passant la dita Professó de
Sant Pau, vna minyona de quatre anys, cayent de vn
balcó en lo carrer, en mitg dels que rezavan lo Rosari
en dita Professó, repetintli les paraules de la Ave Ma-
ria (que eran el fanalo todo del Padre Villoa) y po-
santli vns Rosaris beneyts al coll, després de gran ra-
to que no dava mostrás de vida, ab admiració de tots,
tornà en sí, sana, y bona, y solament li trobaren vn

bony en lo cap per senyal del miracle: y en cada instant se experimentan maravellosos miracles en Sevilla, y en sos encontorns, tant mudats, que no se sent de nit, y dia, sino Pare Nostres, y Ave Marias, y explicacions dels Misteris del Rosari, fins als minyons que vàn per los carrers han deixat las coblas, y tons de las cançons profanas, y mundanas. De que dona noticia Don Alonso Marti Barones, impressa en Valencia, any 1691. per Jaume Bordaçar Impressor.

Declaració dels tres Ordes de Confreres del Roser.

DE tot lo sobredit resulta, que la devoció, y Confraria del Roser, es cosa del Cel, Marial, y Angelical, per lo que los Confreres, y Confrarellas de ella, à honor, y gloria de la Santissima Trinitat, Pare, Fill, Esperit Sant, tres Persones, y vn sol Deu, y de la Divinitat, Humanitat Sacrosanta de Iesu-Christ nostre Deu, y Senyor, y pureza, dolors, y gloria de Maria Santissima, estàn dividits en tres Gerarquias, ò Ordes, com los Angels en lo Cel. Los Confreres del primer Orde, son Confreres *del Numero*, que no poden ser mes de cent sexanta y sinch; ço es, quinze en reverencia dels quinze Misteris, y Pare Nostres del Rosari, y cent cinquanta en reverencia de les cent cinquanta Ave Marias, que en lo Rosari entér se diuhen: y estos Confreres del Numero, son los Officials Majors, eo Proms, y Administradors de les caritats de la Confraria, junt ab lo Pare Prior de ella.

Los Confreres del segon Orde, se anomenan *Acu-*
llits, y estos poden ser Officials menors, y entran en las vacants del primer Orde. Los del tercer Orde, son *Confreres de Devoció*. De tots estos tres Ordes, los

Con-

Confreres del primer, y segon Orde pagan vn diner cada femmana, que cada any son quatre sous y quatre; y quant se fan escriurer, fan també escriurer en lo llibre de la Confraria, lo que volen donar, y deixar a la Confraria, pagador en vida, o en mort. Los Confreres del Tercer Orde, no pagan, ni sels demana cosa alguna. En les Gracies, y Indulgencies sobredites, totes son communes, y guanyan tots los Confreres dels dits tres Ordes, fent, y exercitant les obres pies, a les quals se aplican les Indulgencies, o remissions de pecats, y los del primer, y segon Orde, per la dita caritat annual, y llegat, especialment participan ab major merit de las Misses cantades, rezades, y Aniversaris que per dita Confraria se celebra en los primers dies del mes, y Festivitats de la Mare de Deu, al respecte de caritat, y llegat sobredit que pagan.

Pera fer Confrare de algu dels dits Ordes, y sos devots exercicis, son. Primò, ferse escriurer en lo llibre, Nom, y Coguom per lo Pare Prior de la Confraria, o per altre de sa comissió.

Secundò, cada Confrare ha de passàr, o rezàr vn Rosari enter ab tota la femmana: y deixantlo no pecarà; però en aquella femmana no guanyarà perdons, ni participarà de las oracions dels demás Confreres.

Tertiò, cada primer Diumenge del mes, la Iglesia que te la Confraria, ha de fer vna Professò de Maria Santissima, y han de acudir los Confreres ab los Rosaris beneyts en les mans: y aixi mateix en les Festivitats de Nostra Senyora.

Quartò, cada any la Confraria del Roser ha de fer celebràr quatre Aniversaris, lo endemà de la Pu-

rificació, vn à 3. de Febrer, altre lo endemà de Nostra Senyora de Mars als 26. lo tercer lo endemà de la Assumpció a 16. de Agost, y lo quart lo endemà de Nostra Senyora de Setembre als 9. ó en altres no impeditis.

Quintò, lo Prior, y Proms de les Confraries fundades en las Parroquias, cada any han de portar lo llibre de la Confraria al Pare Prior, ò President del mes prop Convent de Predicadors, pera que en nom del Reverendissim Pare General, y Religió los admetta, y done facultat al Prior Ecclesiastic per benehir Rosas, y Rosaris, y aprobe, ò confirme los nous Oficials, y Confreres.

Sextò, que los Sermons per les Festivitats de la Confraria, se encomanen als Freres Predicadors del Pare Sant Domingo, pera que ab major cuydado, com à patrimoni propri de la Religió, exorten, y expliquen les Indulgencies, Iubileus, y demés Gracies Apostolicas de la Confraria, y sos pios, y devots exercicis, per ignorancia dels quals quedan molts privats de sos bens Espirituals, y no saben rezàr lo Sant Rosari de quinze denas.

BENEDICCIÒ DELS ROSARIS.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

℞. Qui fecit Cœlum, & terram.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

OMnipotens, & misericors Deus, qui propter eximiam charitatem tuam, qua dilexisti nos, Filium tuum Vnigenitum Dominum nostrum Iesum Christum

Itum de Cœlis terram descendere, & de Beatissime
Virginis Marię Domine nostrę Vtero Sacratissimo.
Angelo nunciante, carnem suscipere, Crucemque ac
mortem subire, & tertia die gloriosę à mortuis resur-
gere voluisti, vt nos eripes de potestate diaboli: ob-
secramus immensam clementiam: vt hæc signa Rosari
in honorem, & laudem ejusdem Genitricis Filij tui ab
Ecclesia tua Fideli dicata, bene & dicas, & sanctifi-
cas, ejusque tantam Spiritus Sancti infundas virtutem, vt
quicumque horum quolibet secum portaverit, atque
in domo sua reverentia habuerit, & in eis te secundum
Sanctę Societatis instituta, Divina contemplando Mi-
steria devotę oraverit: salubri, & perseverant devotio-
ne abundet, sit consors, & particeps omnium gratia-
rum, privilegiorum, & Indulgentiarum, que eidem San-
ctę Societati per Sanctam Sedem Apostolicam confessa
fuerunt, & ab omni hoste visibili, & invisibili, semper,
& ubique in hoc, & futuro sæculo liberetur, & in exi-
tu suo ab ipsa Virgine Maria Dei Genitricę, tibi ple-
nus bonis operibus præsentari mereatur. Per Chri-
stum Dominum nostrum Amen.

*Posteá aspergantur aqua benedicta dicendo: In nomine
Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.*

BENEDICCIÓN DE LAS ROSAS.

Ÿ. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

℞. Qui fecit Cœlum, & terram.

*Añã: Virgo Maria, non est tibi similis nata in mundo
inter mulieres: florens vt Rosa, fragans sicut Lili-
um, ora pro nobis Sancta Dei Genitrix.*

Ÿ. Sicut dies verni circundabant eam flores Rosarum.

℞. Et Lilia convalium.

Ÿ. Domine exaudi orationem meam.

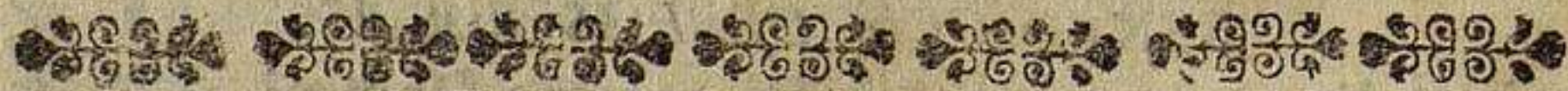
℞. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

DEus creator, & conservator generis humani, da-
tor gratiæ spiritualis, & largitor æterni salutis,
benedictione tua Sancta, quæsumus, bene & dicas Ro-
sas, quas pro gratijs tibi exolvendis cum devotione, ac
veneratione Beate, semperque Virginis Marię, hodie
tibi presentamus, & petimus benedici, & infundi in
ei, per virtutem Sanctę * Crucis benedictionem: vt,
qui ad eas ad odoris suavitatem, & repellendas infir-
mitates humano vsui tribuisti, talem signaculo San-
ctę * Crucis benedictionem accipiant, vt quibuscum-
que infirmitatibus appositæ fuerint, seu qui eas in do-
mibus suis, vel locis cum devotione habuerint, aut
portaverint, infirmitates sanentur. Descendant Diaboli,
contremiscant, & fugiant perfidi cum suis ministris de
habitationibus illis nec amplius tibi seruietes inque-
tate presumant. Per Christum Dñm nostrum. Amen.

*Postea aspergantur aqua benedicta, dicendo. In nomine
Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.*

TAVLA DE TOT LO CONTENGVT EN LAS

quatre Distinccions de aquest Llibre del Roser
de la Verge Mare de Deu, y Senyora nostra.

DISTINCCIÒ I.

Capitol 1. De las maneras que hi ha de Confrarias, y
Germanias, y com la Confraria del Roser es la millor
entre totes las altres.

fol. 1.

Cap.

Cap. 2. Dels noms de aquesta Santa devociò, y Confraria. fol. 5.

Cap. 3. Del principi, è institució de aquesta Santa devociò, y Confraria. fol. 8.

ORDINACIONES.

Cap. 4. De las Ordinacions de aquesta Santa devociò, y Confraria del Roser. fol. 25.

Prolech de las Ordinacions, y Constitucions de dita Confraria. fol. 26.

Cap. 5. De las excelencias, y prerogativas que te aquesta Santa Confraria sobre totes les altres. fol. 34.

Cap. 6. De la excelencia del Pare Nostre. fol. 46.

Cap. 7. De la excelencia de la Salutació Angelical, que es la Ave Maria. fol. 60.

DISTINCCIÒ II.

Cap. 1. De las diversitats de contemplar aquesta devociò del Sant Roser. fol. 77.

Cap. 2. De la manera de dir lo Rosari. fol. 84.

DISTINCCIÒ III.

Cap. 1. De la dignitat del Roser, y efectes de aquell, segons se porà veurer en sos miracles. fol. 123.

Cap. 2. De com la Verge Maria Senyora nostra als devots del seu Sant Roser honra, y magnifica. fol. 125.

Cap. 3. Com la Verge Maria castiga als indevots. fol. 129.

Cap. 4. Com la Verge Maria avisa als indevots de aquesta Santa devociò del Roser. fol. 134.

Cap. 5. Com lo Sant Rosari se ha de dir ab netedat de cor, y esperit. fol. 135.

Cap. 6. Lo Rosari se deu dir ab quietut. fol. 137.

Cap. 7. La Verge Maria preserva de pecar als que devotament diuben lo Rosari. fol. 138.

- Cap. 8. Es donada molta consolació als que dient lo Rosari,
no tenen la devoció que voldrian. fol. 146.
- Cap. 9. La V. Maria converteix als que diuen lo Rosari, com
se veu en vna dona nomenada Beneta. fol. 160.
- Cap. 10. En ques mostra lo mateix en vna dona Romana
nomenada Catharina la Bella. fol. 171.
- Cap. 11. Se mostra lo mateix en vna dona de Picar-
dia. fol. 182.
- Cap. 12. Com dient lo Rosari, pot la persona aprendrer de
confessar. fol. 183.
- Cap. 13. Com per virtut del Sant Roser, la Verge Maria al-
cança gracia de confessar. fol. 187.
- Cap. 14. Se mostra la mateixa gracia. fol. 193.
- Cap. 15. Com per la devoció del Roser son conservats los bons
costums, y los mals en bons. fol. 194.
- Cap. 16. Com per virtut del Sant Roser, encara quel peca-
dor se haje donat al Dimoni, es rebut a penitencia per
nostre Deu. fol. 200.
- Cap. 17. Se mostra, que encara que la persona ha desesperat
de la misericordia de Nostre Senyor Deu, es rebuda a ver-
dadera penitencia. fol. 206.
- Cap. 18. Se mostra quant profitosa cosa es entrar en aquesta
Santa Confraria, y dir lo Rosari. fol. 207.
- Cap. 19. La Verge Maria defensa als Christians dels insults
del Dimoni. fol. 214.
- Cap. 20. Per virtut del Sant Roser es llevat lo torment, y
vexació del Dimoni. fol. 215.
- Cap. 21. Se compta lo mateix de vn Religios del Orde de
Predicadors. fol. 216.
- Cap. 22. Se mostra, com per virtut del Sant Roser se aman-
sa la ferocitat del Dimoni. fol. 218.

- Cap. 23. Com per virtut del Sant Roser, es feta pau, y amicitat entre los enemichs. fol. 219.
- Cap. 24. Com la Verge Maria Senyora nostra dona als peccadors coneixensa de sas culpas. fol. 220.
- Cap. 25. En lo qual se mostra lo mateix. fol. 226.
- Cap. 26. En lo qual se mostra lo mateix. fol. 229.
- Cap. 27. La Verge Maria alcanfa virtut, y gracia pera confessar, per virtut del Sant Roser. fol. 230.
- Cap. 28. La Verge Maria Senyora Nostra conserva als seus devots en lo be. fol. 231.
- Cap. 29. Per virtut del Sant Roser son restituhits les vsures, y bens mal guanyats. fol. 235.
- Cap. 30. Com lo Sant Roser fa als avariciosos esser grans almoyners. fol. 236.
- Cap. 31. Per virtut del Sant Roser la Verge Maria alcanfa, y dona fills à las donas esterils. fol. 237.
- Cap. 32. En lo qual se mostra lo mateix. fol. 238.
- Cap. 33. Per virtut del Sant Roser, es restituhit lo Regne, y Senyoria perdut. fol. 239.
- Cap. 34. Per virtut del Sant Roser, la Verge Maria dona riquesa, y bens temporals. fol. 240.
- Cap. 35. Per virtut del Sant Roser guarda à sos devots dels saltajadors. fol. 241.
- Cap. 36. La Verge Maria per virtut del Sant Roser deslliurá del aygua vna donzella. fol. 244.
- Cap. 37. En lo qual se mostra lo mateix en vn home de la Ciutat de Lleyda. fol. 245.
- Cap. 38. Per virtut del Sant Roser, la Verge Maria deslliura als presos de las presons. fol. 246.
- Cap. 29. Per virtut del Sant Roser, la Verge Maria dona victoria en las batallas. fol. 247.

- Cap. 40. La Verge Maria defensa en juy los pobres contra los poderosos. fol. 249.
- Cap. 41. Per virtut del Sant Roser la Verge Maria deslliura los catius del poder dels Infels. fol. 250.
- Cap. 42. Per virtut del Sant Roser la Verge Maria cura moltas malalties. fol. 256.
- Cap. 43. En lo qual se mostra la mateixa virtut de dos homens, lo hu cego, y laltre mut. fol. 258.
- Cap. 44. Per virtut del Sant Roser son tornats à sas terras los que estan fora de aquellas. fol. 259.
- Cap. 45. Encara que dient lo Rosari nos pronuncie be lo Pare Nostre, y Ave Maria, no deixa la Verge Maria de acceptar la devociò, y oraciò. fol. 260.
- Cap. 46. En lo qual se mostra lo mateix. fol. 261.
- Cap. 47. La devociò del Sant Roser esforça à la persona en la Fè, y la torna à ella. fol. 262.
- Cap. 48. La Verge Maria gallardona als devots que la serveixen en la devociò del Sant Roser. fol. 267.
- Cap. 49. No consent la Verge Maria, que los seus devots muyan sens confessiò. fol. 269.
- Cap. 50. En lo qual se mostra lo mateix. fol. 271.
- Cap. 51. En lo qual se mostra lo mateix. fol. 272.
- Cap. 52. En lo qual se mostra lo mateix. fol. 273.
- Cap. 53. En lo qual se mostra lo mateix. fol. 275.
- Cap. 54. La Verge Maria, per virtut del Sant Roser, acompanya als seus devots en la mort. fol. 276.
- Cap. 55. En lo qual se mostra lo mateix. fol. 281.
- Cap. 56. En lo qual se mostra lo mateix. fol. 286.
- Cap. 57. De com à la hora de la mort, la Verge Maria defensa dels insults dels Dimonis. fol. 289.
- Cap. 58. Com lo S. Roser es sufragi per Difunts. fol. 290.
- Cap.

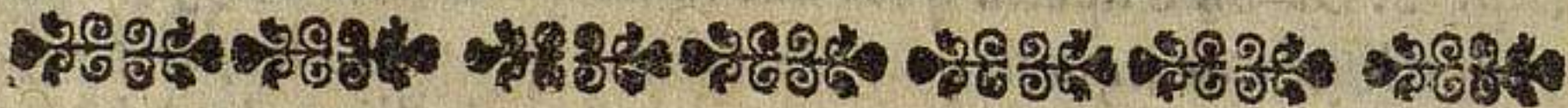
Cap. 59. De com aquesta Santa Confraria es molt acceptada
N. Senyor Deu, y que lo Rosari se diu en lo Cel. fol. 292.

SEGONA PART DELS MIRACLES.

- Cap. 1. De com son castigats los indevots del Sant Ro-
ser. fol. 293.
- Cap. 2. De vn Capellà ques havia donat al Dimoni, y fonch
deslliurat de aquell. fol. 295.
- Cap. 3. De vna Donzella endemoniada, deslliurada del Di-
moni, perque li feren dir lo Rosari. fol. 296.
- Cap. 4. De vna dona, la qual moria impenitente, y fonch
convertida, y morí ab molta penitencia. fol. 297.
- Cap. 5. De vn Sacerdot, lo qual no pogué morir sens confes-
sió per virtut del Sant Roser. fol. 299.
- Cap. 6. De vna dona, la qual degollada, no pogué morir sens
confessió, per virtut del Sant Roser. fol. 300.
- Cap. 7. De vn minyó ofegat. fol. 301.
- Cap. 8. De com la Verge Maria per virtut del Sant Roser
deslliurà á vn devot seu del foc. ibidem.
- Cap. 9. De vna Senyora, la qual fonch deslliurada dels ve-
zelos del seu marit. fol. 302.
- Cap. 10. De vna donzella deslliurada de la mort, y dels
dimonis per virtut del Sant Roser. fol. 304.
- Cap. 11. De vn home deslliurat en vida del poder, y com-
panyia dels Diables. fol. 315.
- Cap. 12. Per virtut del Sant Roser fonch curada vna dona
tullida de peus, y mans. fol. 322.
- Cap. 12. De com la Verge Maria defensà, y deslliurà de la
mort á vn seu devot Confrare, portant lo Sant Escapulari
del Pare Sant Domingo de Guzmán. fol. 326.

DISTINCCIÒ IV.

Publicació de la confirmació Apostòlica, novament feta per la Santedat de nostre Santíssim Pare Innocencio Papa XI. de las Indulgencies concedidas als Confreres, y Confraressas de la Confraria de la V. Maria del Roser, y altres gracies dels Freres Predicadors, Fundadors de dita Confraria. fol. 333.

Los set Goigs de Nostra Senyora del Roser molt devots.

Vostres Goigs ab gran plaer
cantarém Verge Maria,
puix la vostra Senyoria
es la Verge del Roser.

Deu plantà dins vos Senyora
lo Roser molt excelent,
quant vos feu mereixedora
de concebrel purament,
donant fé al Missatger,
que del Cel vos trametia,
Deu lo Pare que volia
fosseu Mare del Roser.

Del Sant ventre produhida
la planta del Roser vert,
fonch de Angels circuhida,
y servida ab gran concert,
y restà pur, y senser
vostre cos ab alegria,
quant parís en la establia
lo Celestial Roser.

Com los Reys devots sentiren
del Roser la gran olor,
ab Lestela ensemps partiren
per adorar lo Senyor,
y trobaren ser lo ver
de Balàm la profecia,
com vostra mercé tenia
en los braços lo Roser.

Gran delit vos presentava
vostre Fill Refuscitât,
ab finch Rosas que portava
en les mans, peus, y costat,
per les quals lo Llucifer,
que dels Sants lo Infern vmpria
fonch robât en aquell dia,
quant florì lo Sant Roser.

Reparada la gran erra
de Adam per mort cruel
tresplantat fonch de la terra
lo Roser alt en lo Cel,
y pujant ab gran poder
lo partir nous entristia,
contemplant Deu com rebia
ab gran goig lo Sant Roser.

No fonch de menor estima
lo goig del Esperit Sant,
quant vingué del alta cima
en vostre Collegi Sant:
y regà aquell plantér
que lo gran Deu elegia,
per estàr en companyia

del Celestial Roser.

Vostre vida acabada
la major del goig sentís,
com à Deu fos presentada
triunfant en Paradís:
y Senyora hos volgué fer
del gran hort que possehia,
collocantvos com devia
sots la ómbra del Roser.

Manà vostra Senyoria
als Freres Predicadors,
que de vostra Confraria
fossen Instituidors,
y així ells lan fundada
obehint vostre volér,
dignament intitulada
Verge, y Mare del Roser.

TORNADA.

Puix mostrau vostre poder
fent miracles cadal dia,
preservau, Verge Maria,
los Confreres del Roser.

*Altres Goigs de Nostra Senyora del Roser, ques cantan en
la Quaresma.*

PVix que Rosa molt suau
Deu mon Fill vos ha elegida,
lo Psaltiri presentau
quinze actes de ma vida.
Contemplau com se mostrava
esser trist mon Fill en Lort,

que

que lo seu cos sanch suava
esperant la trista mort:
tal pena, perque entengau,
mes que tots le he sentida,
lo Psaltiri presentau
quinze actes de ma vida.

Contemplau ab vlls plorosos
lo meu Fill, Rey dels Senyors,
quins açots tant rigurosos
ha sufrit perals pecadors:
y si tots ab mi plorau
veureu quant fuy entristida,
lo Psaltiri presentau
quinze actes de ma vida.

Contemplau quant tormentaren
los cruels al Redemptor,
com de espinas coronaren
lo seu cap ab gran rigor:
tals escarns, si meditau,
quant me han endolorida,
lo Psaltiri presentau
quinze actes de ma vida.

Contemplau ab quanta pena,
portava mon Fill la Creu,
perque fes cumplida esmena
dels pecats del poble seu:
y encontrantlo, si pensau,
de quin dolor fuy ferida,
lo Psaltiri presentau
quinze actes de ma vida.

Contemplau com me doblaren

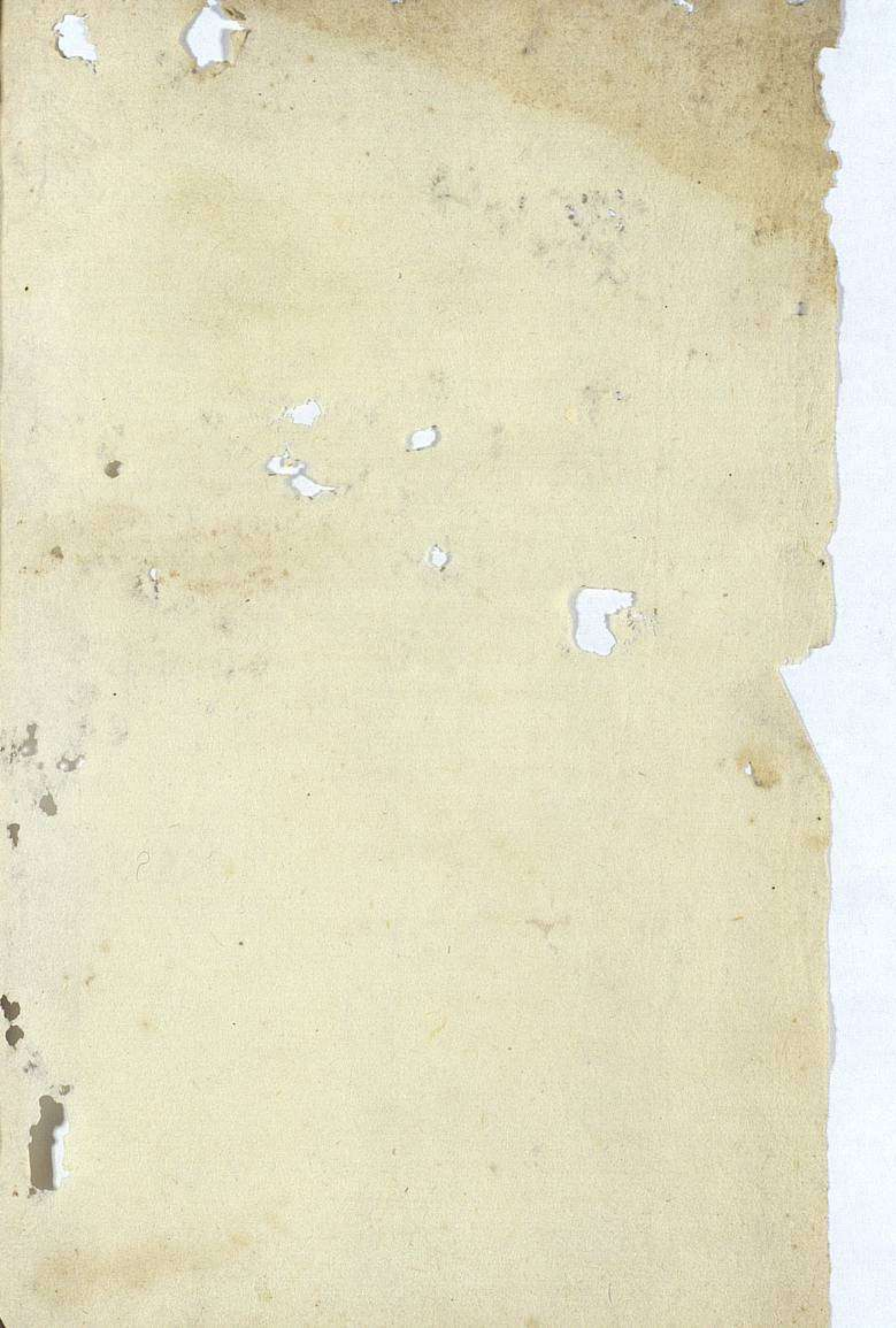
las dolors ab gran augment,
quant mon Fill crucificaren
en la Creu estretament:
creyeu, y consideràu,
que may fuy tant affigida,
lo Psaltiri presentàu
quinze actes de ma vida.

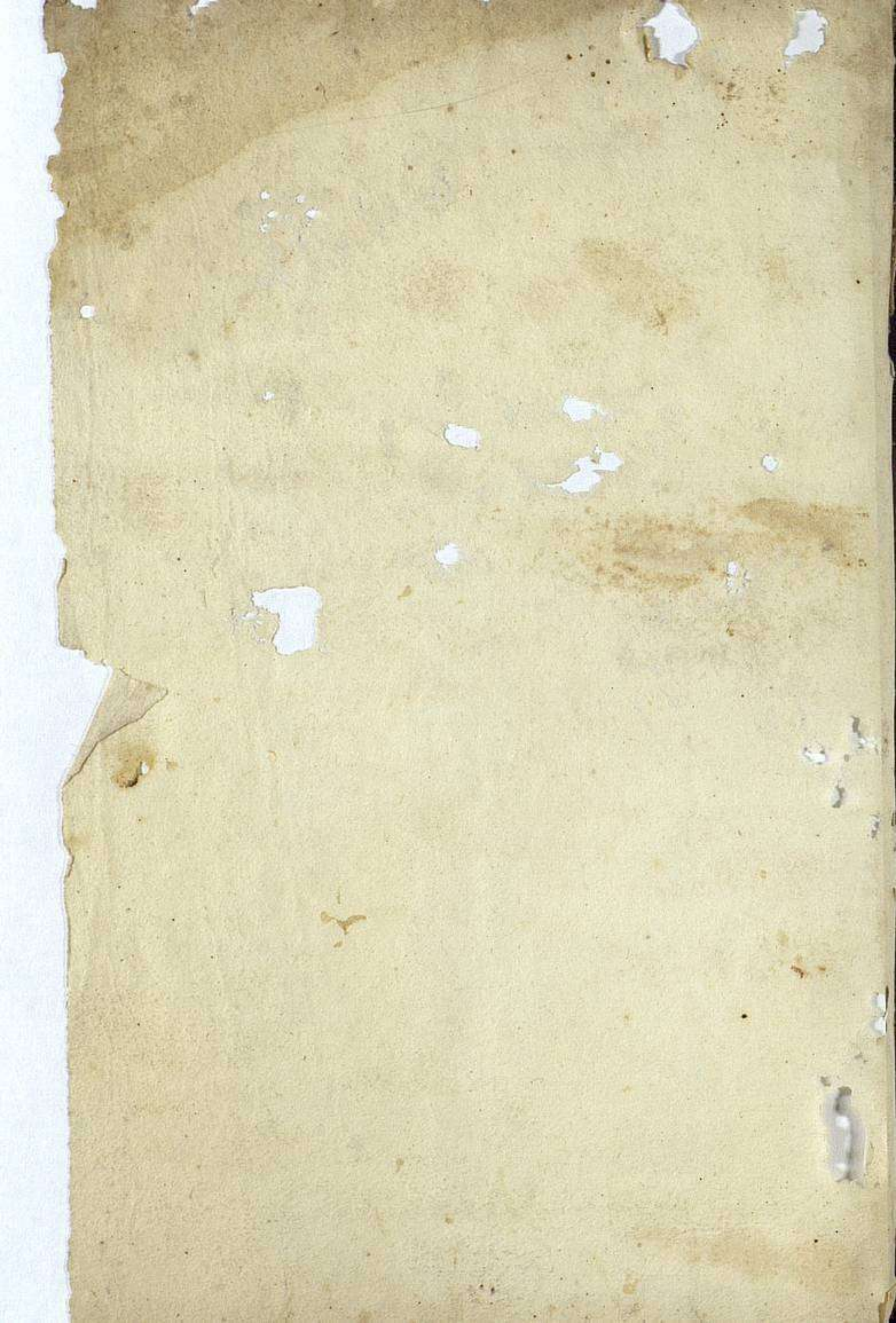
Contemplau quant devallaren
à mon Fill del alta Creu,
y en mos braços lo posaren
tot nafrat de cap à peus:
qual astiguè contemplau
ab dolor tant fora mida,
lo Psaltiri presentau
quinze actes de ma vida.

Contemplau quant me deixaren
quant mel prengueren dels braços,
y al Sepulcre lo posaren,
ab quant dolorosos passos:
si de mi hos apiadau
en soledat sumergida,
lo Psaltiri presentau
quinze actes de ma vida.

Los qui per mi desitjau
alcançar gloria cumplida,
lo Psaltiri presentau
quinze actes de ma vida.

F I N.

CAJA DE AHORROS
DE MATARÓ

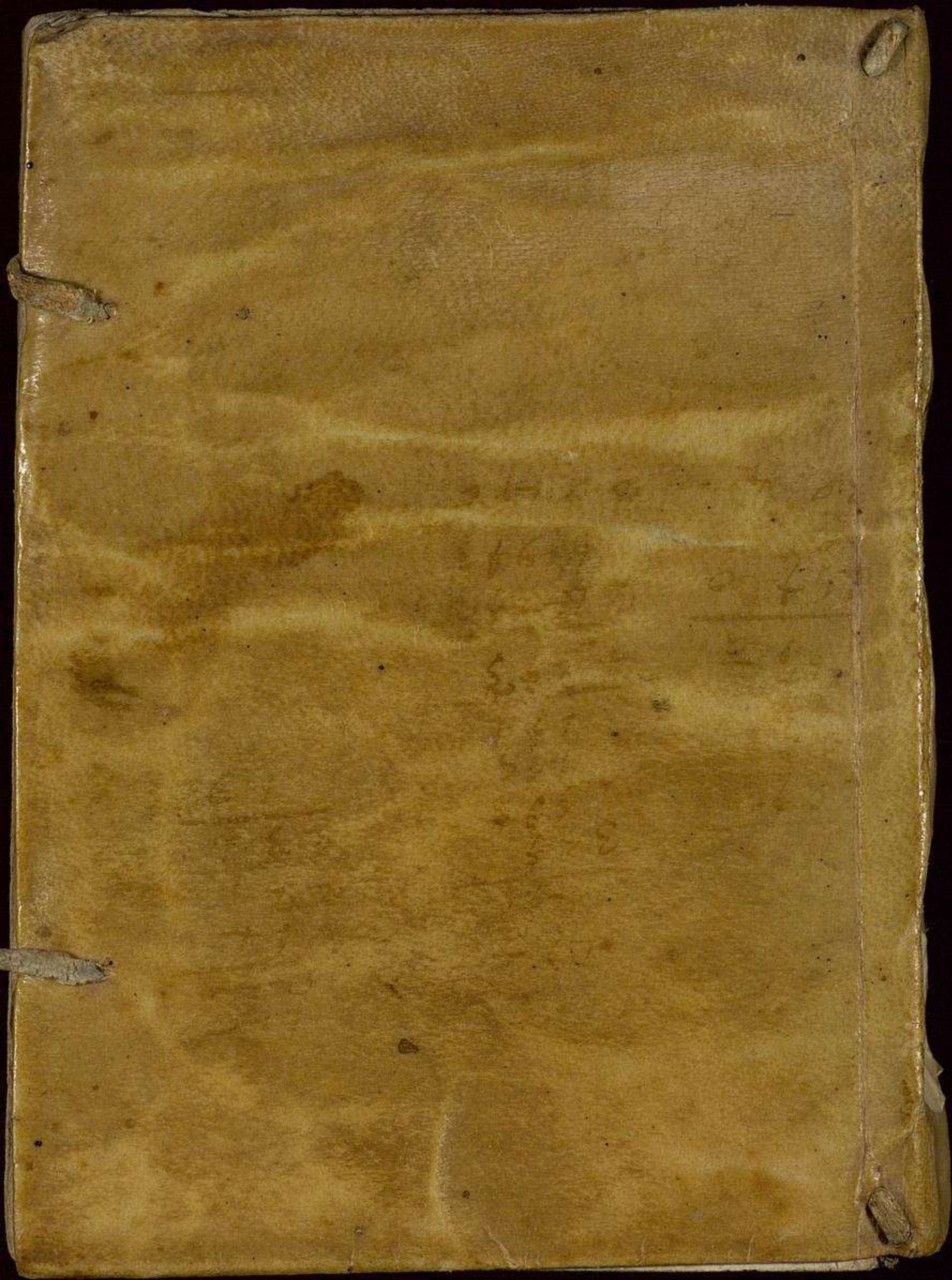
Biblioteca Popular

Reg.

29545

Sig.

.....
M. 93-5000-XI-59

24

Book

XVIII

24P. 159. 4
Tai